

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

2024

Regionální statistiky

Brno, 13. 11. 2025

Kód publikace: 330128-25

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Brně

Ředitel odboru: Kateřina Sendlerová

Kontaktní osoba: Tomáš Svozil, e-mail: tomas.svozil@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 3268/81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 3268/81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. E. Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 704 675 184
e-mail: infoservislb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN: 978-80-250-3579-5 (pdf)

© Český statistický úřad, Brno, 2025

Obsah

Úvod.....	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	10
Sídlní struktura	10
Počet a pohyb obyvatel	12
Narození	15
Zemřelí	17
Sňatky a rozvody	18
Věková struktura obyvatel	21
Cizinci	25
2. Sociální vývoj.....	27
Zaměstnanost, ekonomická aktvita	27
Zaměstnanost cizinců.....	31
Nezaměstnanost.....	32
Příjmy a životní podmínky domácností.....	36
Mzdy	38
Úplné náklady práce.....	40
Vzdělávání.....	41
Zdraví	43
Nemocenské pojištění.....	44
Státní sociální podpora.....	45
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	46
Důchodci, důchody.....	48
Kultura	51
Kriminalita, dopravní nehody, požáry	52
3. Ekonomický vývoj.....	58
Makroekonomický rámec	58
Místní rozpočty	63
Věda, IT	64
Ekonomické subjekty.....	67
Zemědělství	69
Lesnictví	73
Průmysl.....	75
Energetika	76
Stavebnictví, stavební povolení.....	78
Bytová výstavba	80
Ceny nemovitostí.....	82
Doprava	83
Cestovní ruch	84
4. Životní prostředí.....	86
Půdní fond	86
Chráněná území	87
Ekologické zemědělství	87
Vodovody a kanalizace	88
Emise.....	90
Odpady	91
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	92

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – demografický vývoj	96
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – sociální vývoj	97
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – ekonomický vývoj	98
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – životní prostředí	99
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2001–2024	100
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj 2019–2024 – demografický vývoj	102
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj 2019–2024 – sociální vývoj	103
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj 2019–2024 – ekonomický vývoj.....	107
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj 2019–2024 – životní prostředí	110
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Jihomoravského kraje v letech 2022, 2023 a 2024	111
Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Jihomoravského kraje v letech 2019 a 2024	112
Zkratky krajů a okresů.....	114

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2024. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Jihomoravského kraje v roce 2024, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2019). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přitom klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji Česka. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2024. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2023.

Území Česka se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. S účinností od 1. 1. 2023 došlo na základě vyhlášky Ministerstva vnitra v Olomouckém kraji k přesunu obce Přemyslovice ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů či velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve Veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.csu.gov.cz/jihomoravsky. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Jihomoravského kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Jihomoravského kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Sídelní strukturu Jihomoravského kraje tvoří 50 měst, 41 městysů, 581 obcí a 1 vojenský újezd. Správní rozdělení 673 obcí tvoří 7 okresů, resp. 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.
- K 31. 12. 2024 v kraji žilo 1 229 343 obyvatel, za rok se počet obyvatel zvýšil o 2 594 osob, nejvíce obyvatel přibýlo v okrese Brno-město, nejvýraznější pokles počtu obyvatel byl zaznamenán v okrese Břeclav.
- V letech 2007 až 2019, tedy 13 let, se na celkovém přírůstku obyvatel v kraji kladně podílel přirozený přírůstek. V letech 2020 až 2023 však částečně i vlivem epidemiologické situace počet zemřelých výrazně převýšil počet živě narozených a zvýšení počtu obyvatel kraje zajistil jen migrační přírůstek. Nárůst počtu obyvatel stěhováním v kraji trvá nepřetržitě od roku 2003.
- Téměř třetina obyvatel kraje žila v krajském městě (32,8 %), podíl městského obyvatelstva tvořil 61,8 % z obyvatel kraje; v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.
- Počet cizinců (bez azylantů) v roce 2024 dosáhl 109,8 tis. osob (meziroční růst o 3,4 tis.), podíl na obyvatelstvu kraje vzrostl o 0,2 procentního bodu na 8,9 %. Podle státní příslušnosti bylo nejvíce osob z Ukrajiny (53,7 tis.), a to zejména v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině.
- V roce 2024 bylo v kraji uzavřeno 5 044 sňatků, což bylo o 534 méně než v roce 2023. Rozvedeno bylo 2 288 manželství (57,1 % manželství s nezletilými dětmi), počet rozvodů se meziročně o 205 případů zvýšil. Míra sňatečnosti byla mezi kraji 6. nejvyšší (spolu s Jihočeským krajem), míra rozvodovosti byla v mezikrajském srovnání 4. nejvyšší.
- V roce 2024 se v kraji živě narodilo 9 868 dětí, což bylo nejméně za posledních 23 let. Proti roku 2023 to bylo o 801 dětí méně, hrubá míra porodnosti byla mezi kraji 3. nejvyšší. Podíl narozených mimo manželství dosáhl 41,7 % a byl 3. nejvyšší mezi kraji. U 723 dětí narozených mimo manželství nebyl uveden otec (meziročně o 17 dětí méně).
- V Jihomoravském kraji v roce 2024 zemřelo 12 239 osob, což bylo o 87 osob méně než v předcházejícím roce, počet zemřelých se víceméně vrátil na „předpandemickou“ úroveň. Míra úmrtnosti byla mezi kraji 3. nejvyšší a pod republikovým průměrem.
- Na konci roku 2024 bylo 15,9 % obyvatel kraje ve věku do 14 let a 20,6 % obyvatel ve věku 65 a více let. Hodnota indexu stáří udává, že v roce 2024 na 100 dětí v kraji připadlo 130,0 osob starších 65 let.
- Údaje o naději dožití (střední délce života) udávají, že muž narozený v kraji v roce 2024 se pravděpodobně dožije věku 77,55 let a žena 83,67 let. V roce 2024 (resp. průměru let 2023 a 2024) střední délka života oproti předchozímu srovnávacímu období v kraji vzrostla o 0,51 roku u mužů a 0,59 let u žen a překročila tak „předpandemické“ hodnoty.

Sociální vývoj

- Pracovní sílu v Jihomoravském kraji v roce 2024 tvořilo 597,5 tis. osob (ve složení 581,6 tis. zaměstnaných a 15,9 tis. nezaměstnaných), meziročně se objem pracovní síly zvýšil o 17,0 tis. osob (počet zaměstnaných vzrostl o 15,8 tis. osob, počet nezaměstnaných o 1,2 tis. osob).
- Míra ekonomické aktivity (EA) podle výsledků VŠPS činila 60,4 % a meziročně vzrostla o 0,8 bodu. Míra EA mužů v roce 2024 proti roku 2023 poklesla o 0,3 procentního bodu na 67,8 %. U žen tento ukazatel meziročně vzrostl o 2,0 bodu na 53,6 %.
- Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými dosáhl 32,7 %, proti roku 2023 vzrostl o 1,4 bodu a mezi kraji byl 2. nejvyšší.

- Dle Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo na konci roku 2024 zaměstnáno 109,3 tis. cizinců, z toho 98,0 tis. osob bylo evidováno na úřadech práce a 11,3 tis. osob podnikalo s živnostenským oprávněním.
- Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR bylo ke konci roku 2024 na úřadech práce v kraji evidováno 39 439 uchazečů o zaměstnání. Proti konci roku 2023 počet nezaměstnaných vzrostl o 3 131 osob. V členění podle věku bylo mezi nezaměstnanými nejvíce osob ve věku 55 až 59 let.
- Úřady práce v Jihomoravském kraji nabízely ke konci prosince 2024 celkem 18 100 pracovních míst, což bylo o 273 míst méně než na konci předchozího roku. Počet pracovních míst se snížil, současně však vzrostl počet uchazečů o zaměstnání, což vyústilo ve zvýšení počtu uchazečů připadajících na 1 pracovní místo. Ke konci roku 2023 připadli na 1 místo 2,0 uchazeči, ke konci roku 2024 to byli 2,2 uchazeče (5. nejvyšší počet mezi kraji).
- Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností dosáhla v roce 2023 v Jihomoravském kraji 454,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 371,8 tis. Kč (4. nejvyšší hodnota mezi kraji).
- Podle výsledků šetření životních podmínek domácností průměrný čistý roční příjem domácnosti v Jihomoravském kraji meziročně vzrostl z 253,6 tis. Kč na osobu v roce 2022 na 284,6 tis. Kč v roce 2023 (průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 21 137 Kč na 23 716 Kč, tedy o 2 579 Kč).
- Výsledky strukturálního šetření o mzdách ukázaly, že průměrná hrubá měsíční mzda v kraji činila 47 923 Kč, proti předchozímu roku vzrostla o 2 607 Kč a byla mezi kraji 3. nejvyšší. Medián mezd, což je mzda uprostřed mzdového rozdělení, dosáhl částky 41 650 Kč a byl mezi kraji 4. nejvyšší.
- Úplné náklady práce v roce 2023 v kraji dosáhly částky 683 908 Kč, měsíčně 56 992 Kč a hodinové náklady činily 404 Kč. Náklady na pracovní sílu byly mezi kraji 3. nejvyšší.
- Počet žáků základních škol se s odstupem 10 let zvýšil o 18 tis. V posledních 6 letech začalo přibývat studentů středních škol a ve školním roce 2024/25 jich bylo již 53,5 tis. Počet vysokoškoláků od roku 2021 víceméně stagnoval. V roce 2024 však zaznamenáváme meziroční nárůst počtu studentů o 1,3 tis. na celkový počet 65,4 tis. studentů.
- V roce 2023 byla v Jihomoravském kraji v nemocenských dávkách vyplacena částka 5,08 mld. Kč, což bylo o 0,84 mld. Kč, tj. o 19,9 % více než v „předcovidovém“ roce 2019. Meziročně však došlo ke snížení o 0,26 mld. Kč, tj. o 4,9 %.
- V domovech pro seniory, v domovech se zvláštním režimem a v domovech pro osoby se zdravotním postižením bylo na konci roku 2024 k dispozici 7 272 míst. Proti roku 2015 se kapacita zvýšila o 149 míst. I tak však zůstávají tisíce neuspokojených žádostí. Mezikrajské srovnání v roce 2023 Jihomoravskému kraji přineslo druhý nejvyšší počet po Moravskoslezském kraji neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem, resp. 7. místo v pořadí v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory.
- Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) v kraji na konci roku 2024 činil 20 562 Kč, pobíralo ho 198,6 tis. osob (meziročně o 494 osob méně).
- V roce 2024 bylo registrováno 18 079 trestných činů, meziročně počet trestných činů vzrostl o 109, tj. o 0,6 %. Více jak polovinu objasněných trestných činů spáchaly opakovaně trestané osoby.
- Na silnicích Jihomoravského kraje došlo v roce 2024 k 5 738 dopravním nehodám (o 181 méně než v roce 2023), o život při nich přišlo 72 osob (o 25 více), 144 osob bylo těžce zraněno (o 68 méně) a 2 668 osob lehce zraněno (o 101 méně); hmotná škoda dosáhla částky 469,1 mil. Kč (o 54,3 mil. Kč méně).

- V roce 2024 bylo na území Jihomoravského kraje likvidováno 1 668 požárů (meziročně o 64 více), bylo při nich zraněno 144 osob a 15 osob při nich přišlo o život. Přímá škoda způsobená požáry dosáhla částky 337,5 mil. Kč, zásahem však byly uchráněny hodnoty ve výši 2,8 mld. Kč.

Ekonomický vývoj

- Objem regionálního hrubého domácího produktu (HDP) se v roce 2023 mírně zvýšil o 0,1 % (vyjádřeno ve srovnatelných cenách); pokles regionálního HDP byl zaznamenán ve čtyřech krajích v rozmezí od 2,3 % v hl. m. Praha do 0,1 % v Jihočeském kraji.
- Ve skladbě hrubé přidané hodnoty (HPH) podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu.
- Saldo hospodaření místních rozpočtů v posledních 10 letech skončilo v „mínusu“ jen v roce 2018 a 2020. Příjmy místních rozpočtů v roce 2024 dosáhly 93,40 mld. Kč a výdaje 89,98 mld. Kč. Příjmy meziročně poklesly o 269 mil. Kč, výdaje naopak vzrostly, a to o 734 mil. Kč.
- Jihomoravský kraj si udržuje významné postavení v oblasti výzkumu a vývoje. Vynaložená částka v roce 2023 dosáhla 23,3 mld. Kč, meziročně vzrostla o 0,3 mld. Kč. Po Praze byla 2. nejvyšší a činila 16,7 % republikového celku. Více než polovina celkových výdajů na výzkum a vývoj je financována z podnikatelských zdrojů, zároveň do podnikatelského sektoru směřuje 60,8 % těchto výdajů.
- V registru ekonomických subjektů v kraji bylo ke konci roku 2024 evidováno 220,8 tis. fyzických osob (z toho 195,0 tis. živnostníků) a 100,3 tis. právnických osob. Meziročně se počet živnostníků zvýšil o 2,2 tis.
- Výsledky sklizně zemědělských plodin v roce 2024 byly srovnatelné s předchozím rokem. V kraji bylo sklizeno 1,15 mil. tun obilovin, což je meziročně o 2,0 % méně. Nižší úroda byla dílem především poklesu hektarového výnosu o 4,6 % na 6,13 t/ha a to i přes 2,7% nárůst sklizňové plochy.
- V živočišné výrobě zvýšení stavu skotu doprovázel nárůst produkce jatečného skotu a vzrostla také produkce mléka. Snížení stavů prasat se týkalo především mladých prasat a selat, produkce jatečných prasat se naopak zvýšila. Nárůst chovu drůbeže se do užitkových ukazatelů promítl pouze ve výrobě jatečné drůbeže.
- V roce 2020 bylo v kraji vytěženo rekordní množství dřeva, objem 3 800,9 tis. m³ dřeva bez kůry byl např. proti roku 2015 více než trojnásobný. V roce 2024 pokračoval propad těžby z roku 2021, bylo vytěženo 1 168,1 tis. m³ dřeva. Kvůli hmyzové kalamitě bylo v kraji zpracováno 130,6 tis. m³ dřeva, tj. 29,3 % skutečnosti roku 2023.
- Základní stavební výroba ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci vzrostla o 0,2 % a dosáhla hodnoty 28,6 mld. Kč. V těchto podnicích pracovalo 9,2 tis. zaměstnanců (pokles 0,7 %, tj. o 63 osob).
- Počet vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji v roce 2024 byl nejnižším počtem v novodobé historii kraje. Vydáno bylo pouze 7 521 povolení. Z dlouhodobého pohledu je patrné, že počet vydaných stavebních povolení se držel nad hranicí 9 000, výjimkou roků 2018 a 2023.
- V roce 2024 bylo v kraji dokončeno 3 349 bytů, což bylo o 1 945 bytů méně než v roce 2023 a nejméně za posledních 9 let. Tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji a tvořil 11,1 % republikového celku.
- Tempo růstu cen rodinných domů i bytů v kraji v roce 2024 převýšilo celostátní úroveň (Česko bez Prahy).
- V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2024 ubytovalo 2,2 mil. hostů, z tohoto počtu bylo 736 tis. hostů ze zahraničí. Proti roku 2023 byl počet hostů o 13,3 tis. vyšší a „předcovidový“ rok 2019 převýšil o 42,0 tis. osob.

Životní prostředí

- V kraji bylo na konci roku 2024 celkem 420,4 tis. ha zemědělské půdy, z toho bylo 343,7 tis. ha půdy orné. Výměra orné půdy se proti roku 2015 v kraji snížila o 7,8 tis. ha. Stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské) činil 81,7 % a byl mezi kraji nejvyšší.
- Plocha ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy) se mírně zvětšila – v roce 2015 tyto prvky v součtu tvořily plochu 290,9 tis. ha a v roce 2024 v součtu 294,4 tis. ha.
- V hospodářském roce 2023/2024 bylo v zemědělství v kraji spotřebováno 38,1 tis. tun průmyslových hnojiv, což v přepočtu představovalo 123,3 kg na hektar obhospodařované půdy. V desetiletém porovnání byla přepočtená hodnota spotřeby hnojiv o 18,4 % nižší.
- K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání chemických přípravků. Geografické podmínky v kraji jsou ale vhodné především pro konvenční zemědělství, ekologicky obhospodařovaná půda o výměře 25,6 tis. ha tak v kraji tvoří jen 6,1 % z výměry zemědělské půdy.
- V kraji bylo v roce 2024 fakturováno 56,2 mil. m³ pitné vody. Denní spotřeba vody fakturovaná domácnostem na osobu a den dosáhla 92,1 litru a mezi kraji byla 2. nejvyšší.
- Objem komunálního odpadu vyprodukovaného v kraji se zvýšil. Zatímco v roce 2019 bylo v kraji vyvezeno 547,8 tis. tun komunálního odpadu, v roce 2023 to bylo již 599,2 tis. tun (o 51,4 tis. tun, tj. o 9,4 % více). V roce 2019 na obyvatele v kraji připadla produkce 461 kg komunálního odpadu, v roce 2023 to bylo již 490 kg.
- Na území Jihomoravského kraje bylo na ochranu životního prostředí v roce 2024 investováno 4,5 mld. Kč. Tato částka byla meziročně o 1,1 mld. Kč vyšší. Nejvyšší objem prostředků na ochranu životního prostředí v kraji byl vynaložen v roce 2015, a to 6,20 mld. Kč.

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Sídelní struktura Jihomoravského kraje je v posledních letech stálá, je zde 673 obcí.

Jihomoravský kraj se rozlohou řadí na čtvrté místo mezi 14 kraji Česka. Sídelní struktura je od roku 2006 stálá a tvoří ji 673 obcí. K 31. 12. 2024 bylo v kraji 50 měst, 41 městysů, 581 obcí a 1 vojenský újezd. „Nejmladším“ městem, a to od 27. 8. 2018, je Veverská Bítýška v okrese Brno-venkov, „nejmladším“ městysem jsou od 26. 4. 2024 Dyjákovice v okrese Znojmo. Podle správního členění je kraj tvořen 7 okresy, resp. 21 správními obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), resp. 34 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POU).

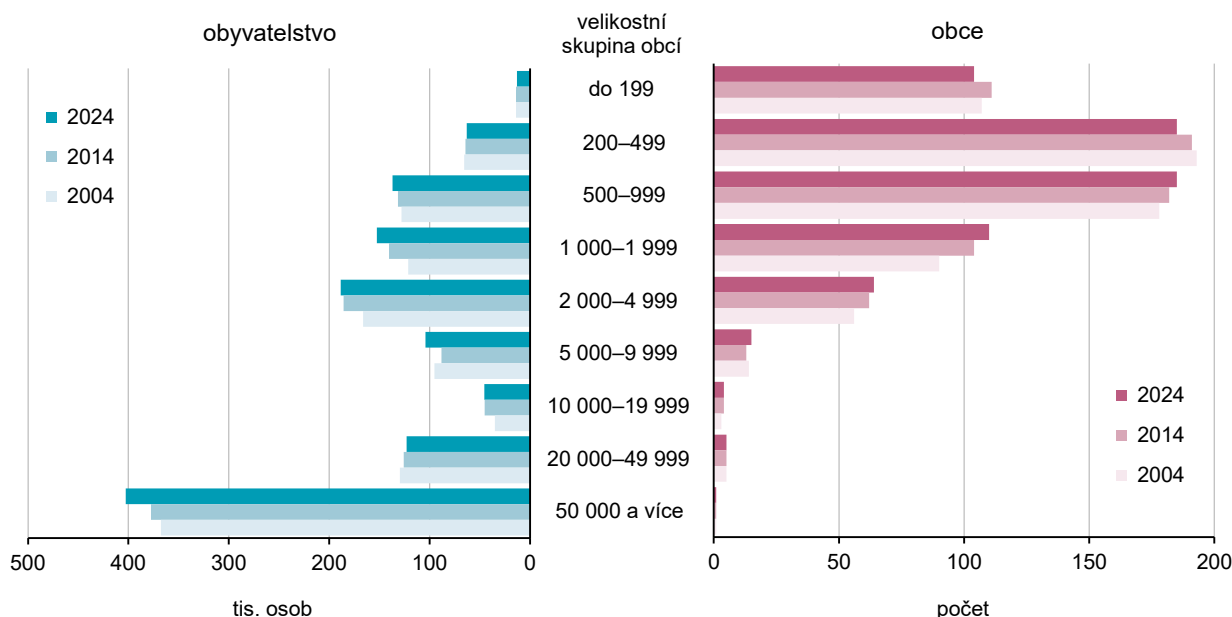
V roce 2016 se rozloha kraje změnou hranic vojenského újezdu Březina snížila o 722 hektarů.

Podle zákona č. 15/2015 Sb., se katastrální území vojenského újezdu Březina k 1. 1. 2016 zmenšilo o 854 ha, z toho 722 ha přešlo z území Jihomoravského kraje do území Olomouckého kraje (do katastrálního území 5 obcí sousedících s VÚ Březina). Rozloha kraje k 31. 12. 2024 činila 7 188 km², na kilometr čtvereční připadlo 171,0 obyvatel, hustota osídlení byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji).

538 obcí v kraji má pouze jednu část.

Obce v kraji mají celkem 908 částí obcí. Je zde 538 obcí, které mají jen jednu část, 75 obcí, které mají 2 části a 17 obcí se 3 částmi. Nejvíce částí má Brno (48), Letovice (17) a Vyškov (13).

Graf 1.1 Sídelní struktura Jihomoravského kraje ve vybraných letech (k 31. 12.)

V Brně žije téměř třetina obyvatel kraje.

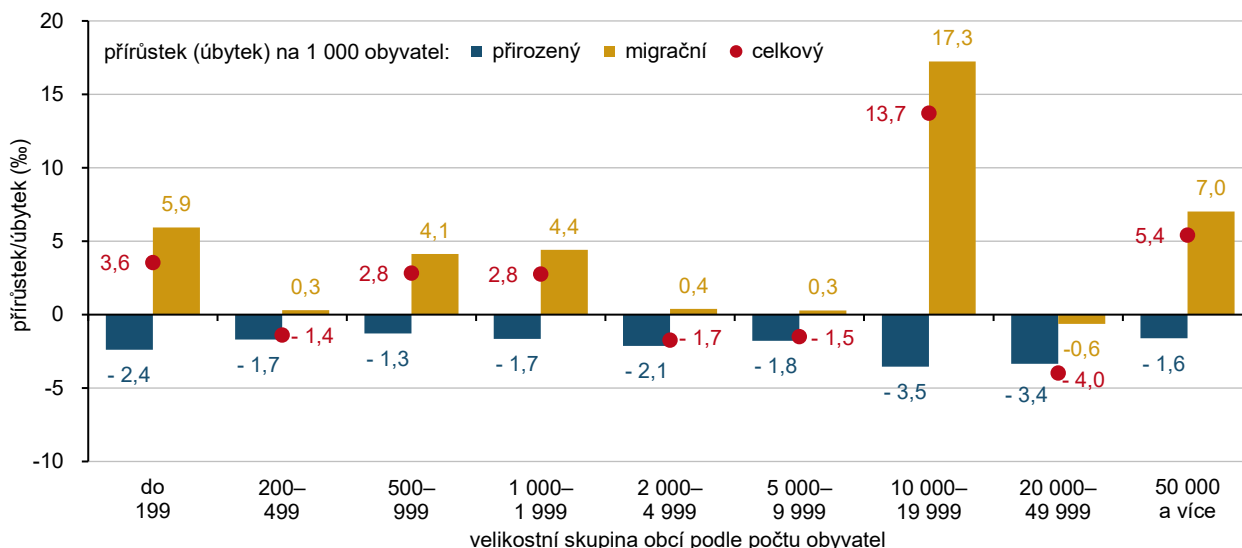
V rozdělení 673 obcí do velikostních skupin podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 104 obcí, v každé z nich žije méně než 200 obyvatel (vojenský újezd Březina nemá žádné obyvatele). Největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostních skupinách 200 až 499 obyvatel a 500 až 999 obyvatel. Každá z těchto skupin zahrnuje shodně 185 obcí, což dohromady představuje 55,0 % všech obcí v kraji, ale z pohledu počtu obyvatel zde žilo pouhých 16,3 % obyvatel kraje. Ke krajním skupinám velikostního rozpětí obcí lze uvést, že v Brně žila téměř třetina obyvatel kraje (32,8 %), naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

Mezi obce s 20 až 50 tisíci obyvateli patří 5 okresních měst.

V porovnání s rokem 2014 je nejvýraznější změnou pokles počtu obcí s počtem obyvatel nižším než 200 (snížení o 7 obcí) a zvýšení počtu obcí s 1 až 2 tisíci obyvateli (zvýšení o 6 obcí). S výjimkou roku 2021, kdy se zařadilo do nižší velikostní skupiny město Blansko, do velikostní skupiny obcí s 20 až 50 tisíci obyvateli patřilo 5 okresních měst.

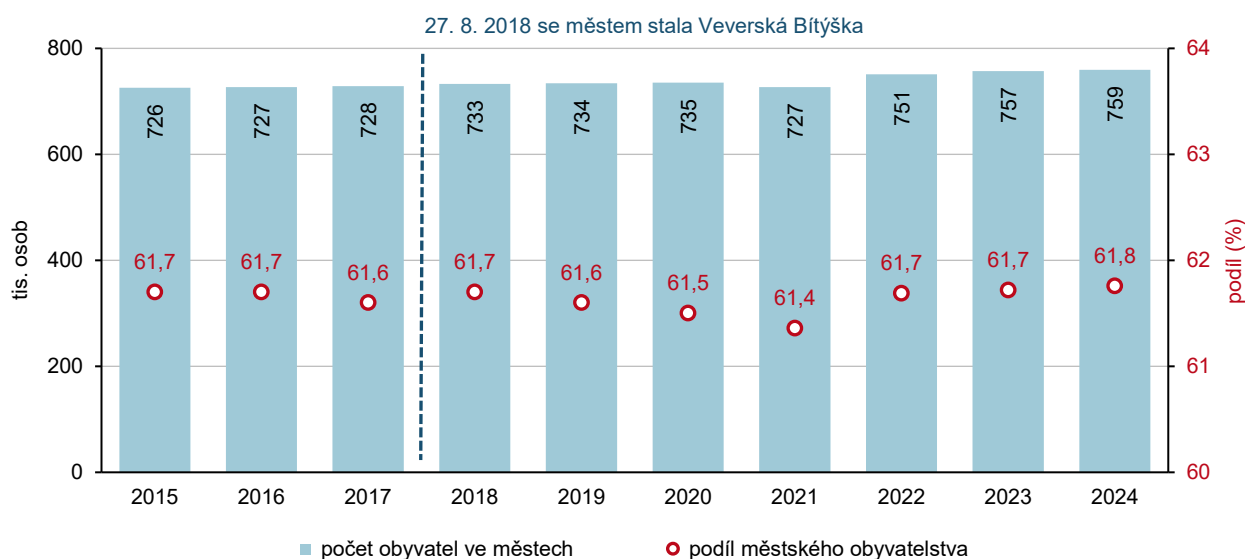
Graf 1.2 Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2024

Nejvýraznější relativní úbytek obyvatel zaznamenala okresní města.

Ve všech velikostních skupinách obcí byl zaznamenán meziroční přirozený úbytek. Nejvýraznější přirozený úbytek, jak je zřejmé z grafu, byl v obcích 10 až 20 tisíc obyvatel a také ve velikostní kategorii okresních měst (20 až 50 tisíc obyvatel). V obcích všech velikostních skupin byl zaznamenán přírůstek obyvatel stěhováním s výjimkou okresních měst, která zaznamenala mírný migrační úbytek (-0,6 ‰). Nejvyšší migrační přírůstek v relativním vyjádření byl zaznamenán v obcích ve skupině od 10 do 20 tisíc obyvatel, zde byl zaznamenán i nejvyšší celkový přírůstek počtu obyvatel. K nejvýraznějšímu celkovému relativnímu úbytku obyvatel došlo ve velikostní skupině od 20 do 40 tisíc obyvatel.

Graf 1.3 Počet obyvatel ve městech a podíl městského obyvatelstva v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)¹⁾

¹⁾ od r. 2021 v počtu obyvatel promítnuty výsledky SLDB 2021 - není srovnatelné s předchozími roky

Nejvýraznější relativní úbytek obyvatel zaznamenala okresní města.

Ve všech velikostních skupinách obcí byl zaznamenán meziroční přirozený úbytek. Nejvýraznější přirozený úbytek, jak je zřejmé z grafu, byl v obcích s 10 až 20 tisíci obyvatel a také ve velikostní kategorii okresních měst (20 až 50 tisíc obyvatel). V obcích všech velikostních skupin byl zaznamenán přírůstek obyvatel stěhováním s výjimkou okresních měst, která zaznamenala mírný migrační úbytek (-0,6 ‰). Nejvyšší migrační přírůstek v relativním vyjádření byl zaznamenán v obcích ve skupině od 10 do 20 tisíc obyvatel, zde byl zaznamenán i nejvyšší celkový přírůstek počtu obyvatel. K nejvýraznějšímu celkovému relativnímu úbytku obyvatel došlo ve velikostní skupině od 20 do 50 tisíc obyvatel.

Počet obyvatel ve městech se zvýšil pouze zásluhou stěhování, nejmenším městem byly Jevišovice.

V 50 městech Jihomoravského kraje žilo na začátku roku 2024 celkem 757 127 obyvatel. K 31. 12. 2024 zde podle předběžných výsledků žilo již 759 219 obyvatel, v průběhu roku se tak počet obyvatel ve městech zvýšil o 2 092 osob. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2024 činil v kraji 61,8 %, proti roku 2023 se víceméně nezměnil. Zvýšení počtu obyvatel měst je pouze zásluha stěhování – do jihomoravských měst se přistěhovalo o 3 707 obyvatel více, než se z měst vystěhovalo. Nicméně meziročně byl migrační přírůstek poloviční. Za tímto poklesem stály zejména osoby, kterým na konci března skončila platnost dočasné ochrany, a nepožádaly si o její prodloužení. Počet obyvatel měst by přirozenou cestou klesl – ve městech se narodilo o 1 615 osob méně, než jich zemřelo. Co do počtu obyvatel jsou nejmenším městem v Jihomoravském kraji stejně jako v předchozích letech Jevišovice v okrese Znojmo (na konci roku 2024 zde žilo po meziročním přírůstku 9 osob celkem 1 159 obyvatel), následované Olešnicí v okrese Blansko (1 620 obyvatel) a Klobouky u Brna v okrese Břeclav (2 476 obyvatel). Největším městem je s převahou Brno s téměř 403 tisíci obyvatel, druhé Znojmo má přes 34 tisíc obyvatel a trojici největších jihomoravských měst uzavírá Břeclav s necelými 25 tisíci obyvatel.

Počet a pohyb obyvatel

Počet obyvatel kraje se zvýšil, na přírůstku se podílelo ale jen stěhování.

V Jihomoravském kraji žilo na počátku roku 2024 celkem 1 226 749 obyvatel. K 31. 12. 2024 v kraji žilo 1 229 343 obyvatel, v průběhu roku se tak počet obyvatel kraje zvýšil o 2 594 osob. Jihomoravský kraj má mezi kraji Česka 3. nejvyšší počet obyvatel (po Středočeském kraji a Praze). Na přírůstku počtu obyvatel se podílelo pouze stěhování, do kraje se přistěhovalo o 4 965 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Přirozenou cestou by se počet obyvatel snížil, neboť zemřelo o 2 371 osob více, než se živě narodilo. Celkový počet obyvatel se kromě Jihomoravského kraje zvýšil už jen v hl. m. Praze, Středočeském a Plzeňském kraji, v Česku vzrostl o 8,9 tis. osob, a to v drtivé míře zásluhou migrace.

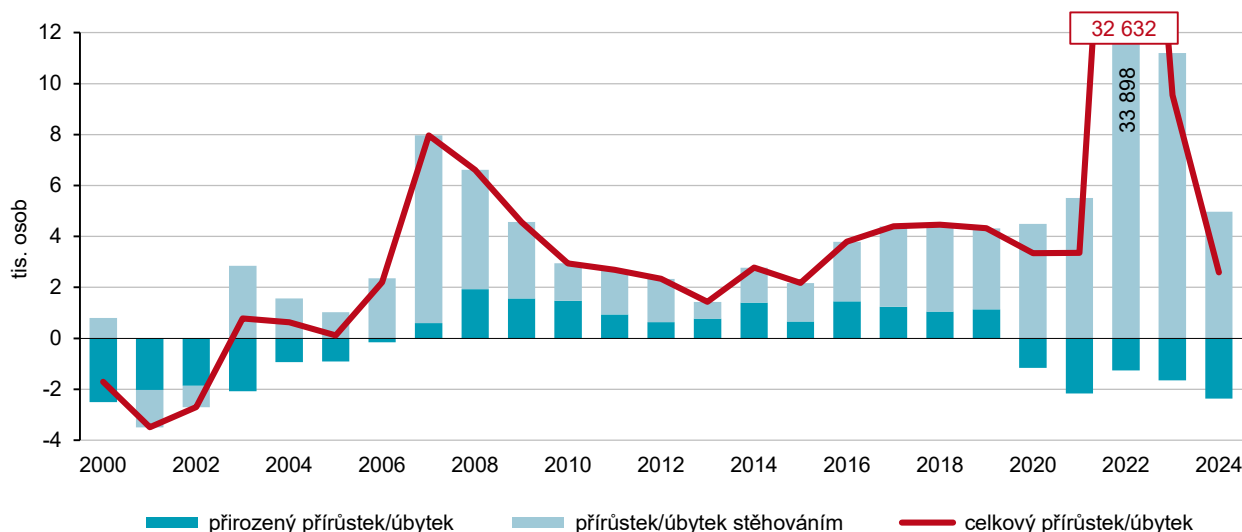
Počet obyvatel kraje se s výjimkou korekce po sčítání v roce 2021 zvyšuje již 21. rok.

V Jihomoravském kraji se počet obyvatel zvýšil v okresech Brno-město (o 2 173 obyvatel), Brno-venkov (o 1 086 obyvatel), Vyškov (o 560 obyvatel) a Blansko (o 242 obyvatel). Nejvýraznější úbytek obyvatel byl zaznamenán v okrese Břeclav (o 744 obyvatel). Ve všech okresech kraje byl vykázán přirozený úbytek obyvatel, okresní nárůsty počtu obyvatel jsou tudíž důsledkem kladného migračního salda. Okresy Břeclav a Hodonín navíc vykázaly i úbytek obyvatel vystěhováním. Počet obyvatel Jihomoravského kraje se zvyšuje (s výjimkou korekce po sčítání v roce 2021) nepřetržitě již od roku 2003 (tedy 21 let). Obnovil se bilanční pokles počtu obyvatel v okrese Hodonín, který je zaznamenáván od roku 1995 a zastavil se pouze v roce 2022 zásluhou migrace v důsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Počet obyvatel nepřetržitě roste od roku 1993 v Brně-venkově a od roku

2002 v okrese Vyškov (opět s výjimkou roku 2021, kdy se počet obyvatel snížil v důsledku kalibrace statistik na výsledky Sčítání 2021).

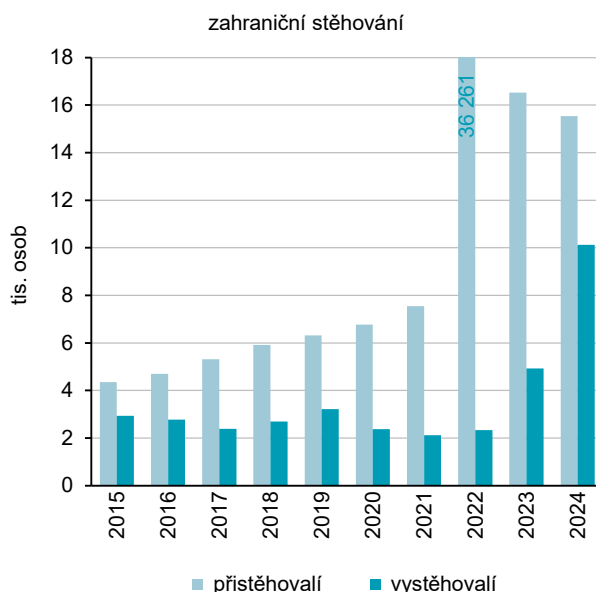
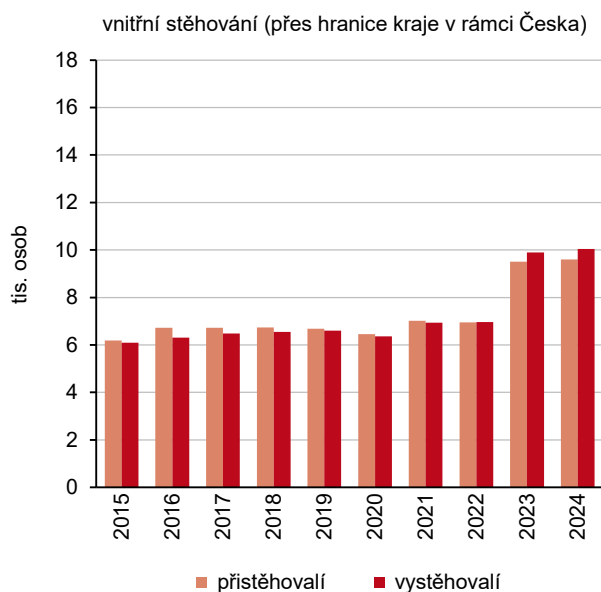
Graf 1.4 Pohyb obyvatel v Jihomoravském kraji

Již pátý rok po sobě byl zaznamenán úbytek obyvatel přirozenou cestou.

V letech 2007 až 2019, tedy 13 let, se v kraji na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel i přirozený přírůstek. V letech 2020 až 2024 však (částečně i vlivem epidemiologické situace) počet zemřelých výrazně převýšil počet živě narozených. V roce 2020 byl přirozený úbytek 1 156 osob, v roce 2021 dosáhl 2 161 osob, v roce 2022 klesl na 1 266 osob, v roce 2023 vzrostl na 1 657 osob, v roce 2024 dosáhl již uvedený úbytek 2 371 osob. Od počátku tisíciletí pouze v letech 2010, 2013 a 2014 přirozený přírůstek převýšil migrační přírůstek. V roce 2010 to bylo převýšení nepatrné (o 2 osoby), v roce 2013 rozdíl činil 120 osob a v roce 2014 pak 31 osob. Nejvyšší přirozený přírůstek byl zaznamenán v roce 2008 (+1 934 osob), nejvyšší úbytek pak v roce 2000 (-2 503 osob) a v roce 2024 (-2 371 osob).

Graf 1.5 Stěhování v Jihomoravském kraji

Většina přistěhovalých z ciziny mířila do Brna.

Do Jihomoravského kraje se od začátku roku 2024 přistěhovalo 25 138 osob, tedy o 892 osob méně než ve srovnatelném období předcházejícího roku. Z ostatních krajů Česka se přistěhovalo 9 597 osob (38,2 % přistěhovalých), ze zahraničí 15 541 osob (61,8 % přistěhovalých). Přes 60 % přistěhovalých z ciziny mířila do Brna, téměř 14 % do okresu Brno-venkov.

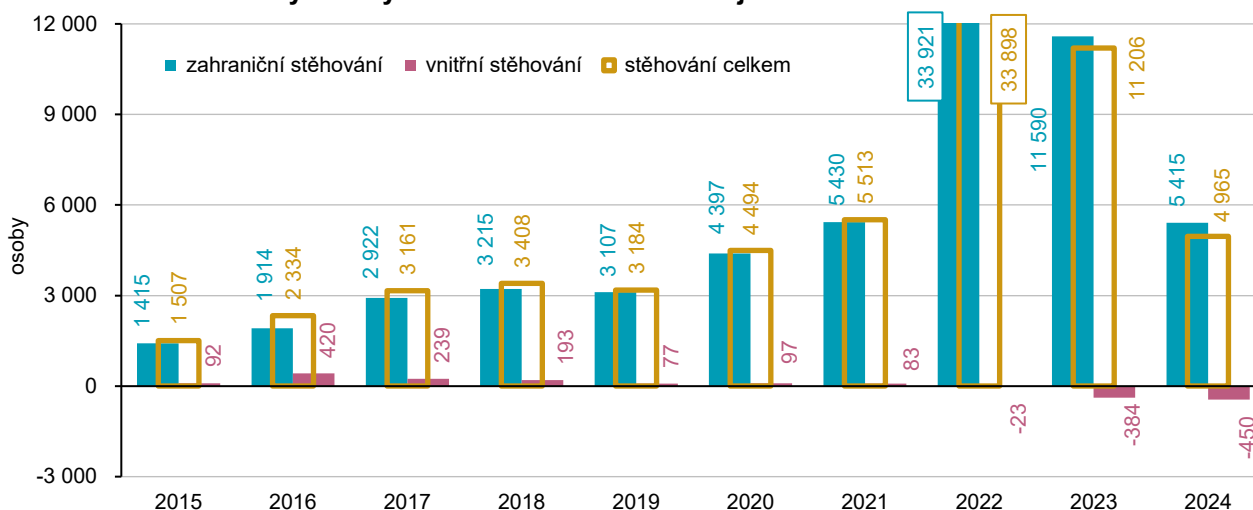
Do zahraničí v roce 2024 mířila polovina vystěhovalých.

Z kraje se v roce 2024 vystěhovalo 20 173 osob (meziročně o 5 349 osob více – jak již bylo zmíněno, za tímto nárůstem jsou především osoby, kterým na konci března skončila platnost dočasné ochrany, a nepožádaly si o její prodloužení). Do ostatních krajů Česka se vystěhovalo 10 047 osob, 10 126 vystěhovalých (tj. 50,2 %) zamířilo do zahraničí. Saldo vnitřního stěhování bylo záporné – z jiných krajů se přistěhovalo o 450 osob méně, než se do jiných krajů Česka vystěhovalo. Saldo zahraničního stěhování bylo kladné (počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet do ciziny vystěhovalých o 5 415 osob), počet obyvatel v kraji se tak stěhováním zvýšil o 4 965 osob.

Saldo zahraničního stěhování výrazně převyšovalo saldo stěhování vnitřního.

V uvedeném grafu je znázorněn rozklad přírůstku či úbytku obyvatel stěhováním na saldo vnitřního a zahraničního stěhování za roky 2015 až 2024. V roce 2024 (stejně jako v předcházejícím roce a v roce 2022) bylo saldo vnitřního stěhování záporné, saldo zahraničního stěhování po skokovém růstu v roce 2022 (v důsledku již zmíněného konfliktu na Ukrajině) pokleslo a víceméně se vrátilo na úroveň roku 2021. Kladné saldo zahraničního stěhování bylo dominující během celého zobrazeného období. Podíl salda vnitřního stěhování na celkovém migračním přírůstku se pohyboval od 18,0 % v roce 2016 po -9,1 % v roce 2024.

Graf 1.6 Přírůstek či úbytek obyvatel v Jihomoravském kraji stěhováním

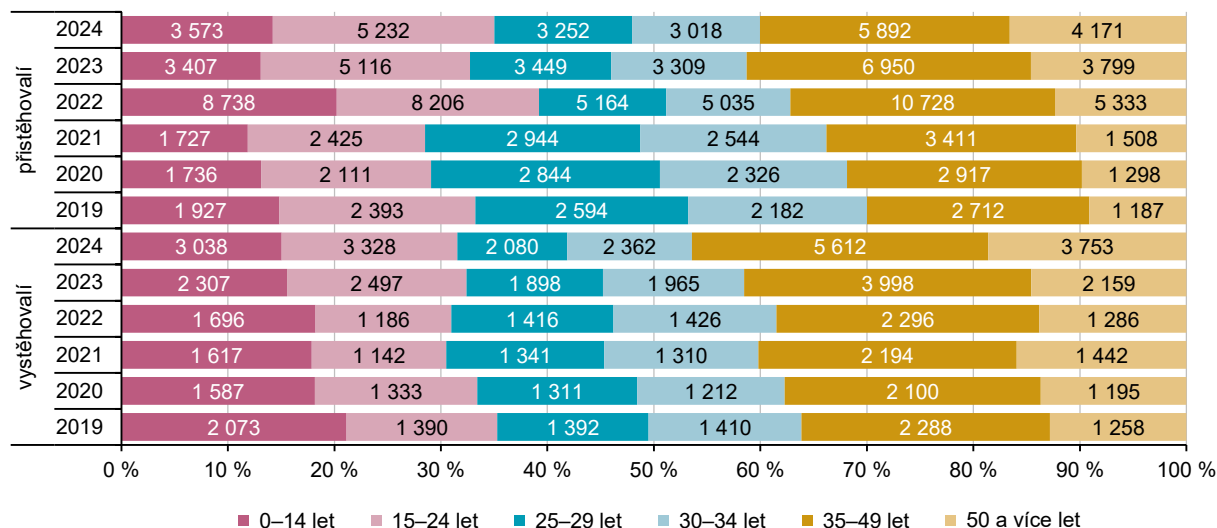

Věková struktura přistěhovalých se mírně změnila.

Ve věkové struktuře přistěhovalých tvořily v roce 2021 nadpoloviční většinu osoby ve věku 15 až 34 let (v letech 2015 až 2021 v průměru 55,1 %). V roce 2022 zastoupení této věkové skupiny však pokleslo na 42,6 %. V následujících letech se ustálilo na necelých 46 %, v roce 2024 konkrétně na hodnotě 45,8 %. Meziročně nejvýrazněji narostlo zastoupení ve věkové skupině 15 až 19 let (o 1,0 procentního bodu), nejvýraznější pokles zaznamenali přistěhovalí ve věku 40 až 44 let (minus 1,5 procentního bodu). U vystěhovalých zastoupení věkové skupiny 15 až 34 let meziročně pokleslo na 38,5 % vystěhovalých (průměr let 2015 až 2023 byl 42,9 %). Nejvýraznější meziroční nárůst vystěhovalých zaznamenala věková skupina 55 až 59 let (o 1,3 procentního bodu), pokles pak vystěhovalí ve věku 25 až 29 let (minus

2,5 procentního bodu). V letech 2015 až 2021 převažoval počet vystěhovaných přistěhovaných (záporné saldo stěhování) povětšinou v pětiletých věkových kategoriích spadajících do rozmezí 5 až 14 let a od 55 let výše. Počet přistěhovaných převyšoval v tomto období vystěhované (kladné saldo migrace) v pětiletých věkových skupinách 15 až 34 let. V roce 2022 bylo kladné saldo stěhování u všech uvedených věkových skupin, v roce 2023 u všech věkových skupin s výjimkou skupiny 80 a více let, v roce 2024 vykázaly záporné saldo stěhování věkové skupiny od 45 do 59 let.

Graf 1.7 Stěhování v Jihomoravském kraji podle věku

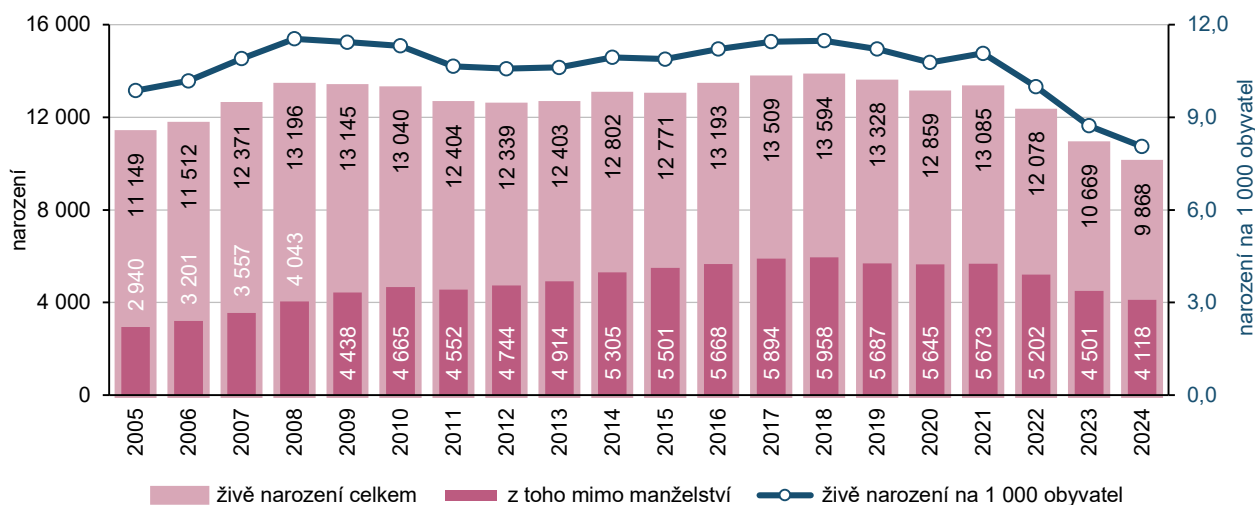

Narození

Počet živě narozených dětí byl nejnižší za posledních 23 let.

Počet živě narozených v Jihomoravském kraji byl v roce 2024 za posledních 23 let nejnižší. V kraji se živě narodilo 9 868 dětí, což bylo o 801 dětí méně než v roce 2023. Hrubá míra porodnosti klesla z hodnoty 11,07 v roce 2021 na 8,05 živě narozených na 1 000 obyvatel v roce 2024 – i tak byla mezi kraji po Praze a Vysočině 3. nejvyšší a nad úrovní průměru Česka (7,74 ‰). V kraji byla nejvyšší porodnost v okrese Brno-město, kde na jeden tisíc obyvatel připadlo 8,61 živě narozených dětí.

Graf 1.8 Živě narození a míra porodnosti v Jihomoravském kraji

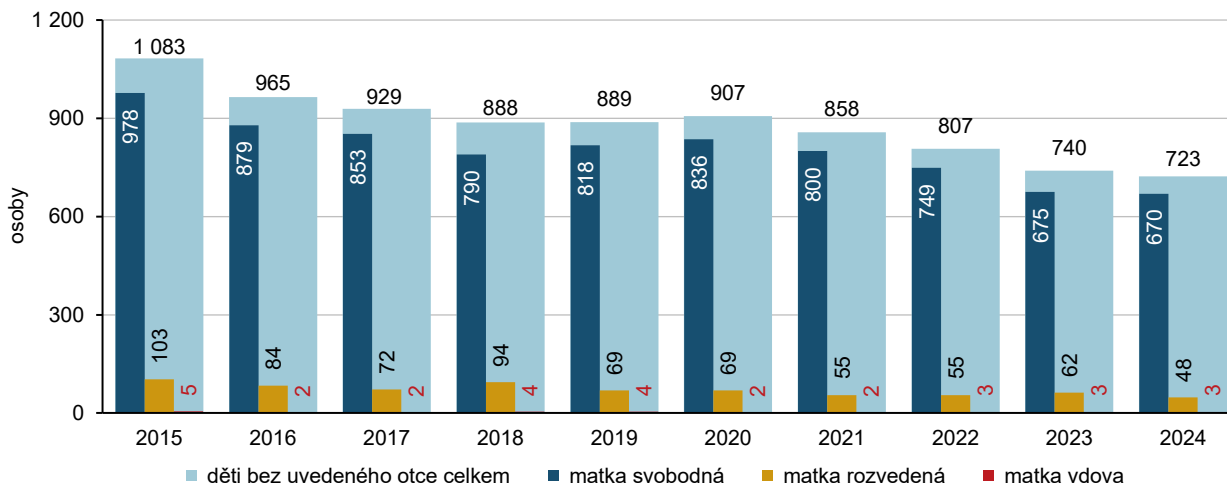

Přes 40 % dětí se v kraji rodí mimo manželství.

Mimo manželství se v Jihomoravském kraji v roce 2024 narodilo 4 118 dětí, což bylo 41,7 % z počtu živě narozených dětí (v Česku 47,0 %). Podíl dětí narozených mimo

manželství dosáhl 20% hranice v roce 2002, 30% hranici překročil v roce 2008, přes 40 % se dostal v roce 2014. Dosud nejvyšší podíl narozených mimo manželství v kraji byl zaznamenán v roce 2020, a to 43,9 %. V roce 2024 počet dětí narozených mimo manželství meziročně klesl o 383 dětí. Podíl narozených dětí mimo manželství byl mezi kraji 3. nejnižší (po Praze a Zlínském kraji).

Graf 1.9 Živě narozené děti bez uvedení otce podle rodinného stavu matky v Jihomoravském kraji

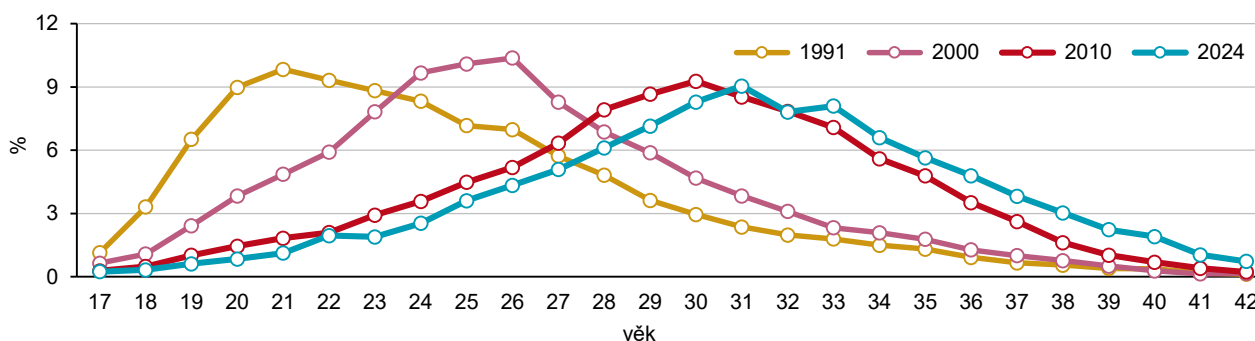
Podíl narozených chlapců byl nejnižší na Vyškovsku.

Mezi narozenými dětmi zpravidla převažují chlapci, což platilo i v roce 2024, kdy se v kraji živě narodilo 5 039 chlapců a 4 829 děvčat. V okrese Břeclav chlapci tvořili dokonce 54,4 % živě narozených dětí, naproti tomu v okrese Vyškov pouze 47,5 %. Celkem 45,9 % všech živě narozených dětí bylo prvorozených (4 528 dětí), 40,4 % druhozených (3 982 dětí), 10,1 % bylo třetích (998 dětí) a 360 dětí bylo pro matku již jako čtvrté či další dítě (3,6 %).

Počet dětí bez uvedeného otce byl za posledních 10 let nejnižší.

V roce 2024 u 723 dětí živě narozených mimo manželství nebyl uveden otec (17,6 % z počtu dětí narozených mimo manželství). Z tohoto počtu u 670 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 48 dětí matka rozvedená a u 5 dětí bez uvedeného otce byla matkou vdova. Počet narozených dětí bez uvedeného otce meziročně poklesl o 17 dětí a byl v posledních 10 letech počtem nejnižším.

Graf 1.10 Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji

Posledních pět let se nejvíce dětí rodí matkám ve věku 30 nebo 31 let.

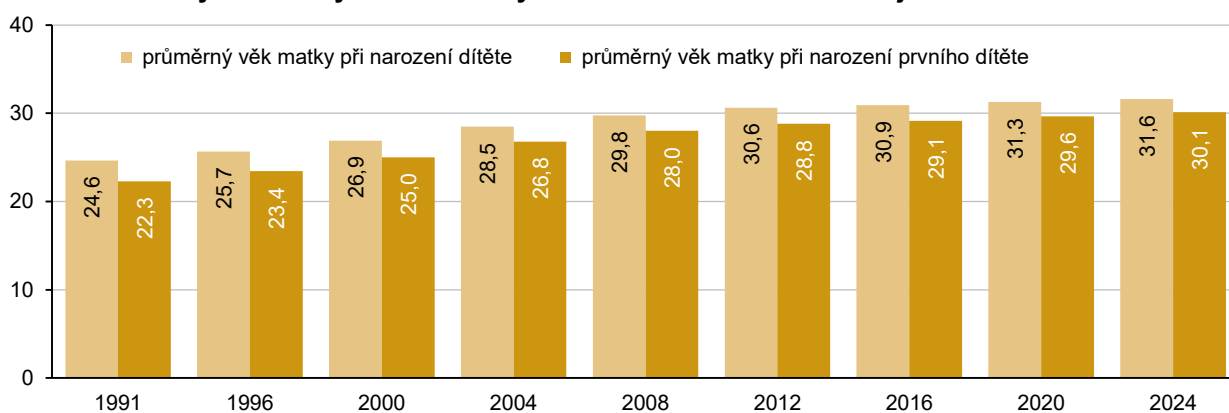
Průměrný věk matky při narození dítěte se postupně zvyšoval. Z uvedeného grafu je patrné, že v roce 1991 se nejvíce dětí v kraji narodilo matkám ve věku 21 let (9,84 %). V roce 2000 bylo nejvíce dětí matek ve věku 26 let (10,37 %). Rozdíl mezi znázorněnými roky 2010 a 2024 ale již není tak výrazný. V roce 2010 se nejvíce dětí v kraji narodilo matkám ve věku 30 let (9,27 %), v roce 2024 matkám ve věku 31 let

(9,04 % živě narozených dětí). V posledních pěti letech nejvyšší podíl dětí osciluje mezi věkem matky 30 nebo 31 let. Z grafu je také zřejmé, že proti znázorněným předešlým rokům byl v roce 2024 vyšší podíl narozených dětí, jejichž matky přesáhly věk 33 let.

Průměrný věk matky se dlouhodobě zvyšuje.

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky, a to zejména prvního porodu, sílí až do roku 2009, v posledních letech není zvyšování průměrného věku matky tak výrazné. Počítáme-li průměrný věk matky při narození dítěte z rozložení absolutních počtů živě narozených podle věku matky, pak v roce 2024 dosáhl průměrný věk matky při narození prvního dítěte 30,1 roku, před deseti lety to bylo o jeden rok méně, v porovnání s rokem 2004 však rozdíl činil přes 3 roky a oproti roku 1994 (tedy během třiceti let) již téměř 8 let. V roce 1994 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 25,0 roku, v roce 2024 již 31,6 roku. Nicméně v průběhu desetiletí se průměrný věk matky zvýšil jen o 0,8 roku.

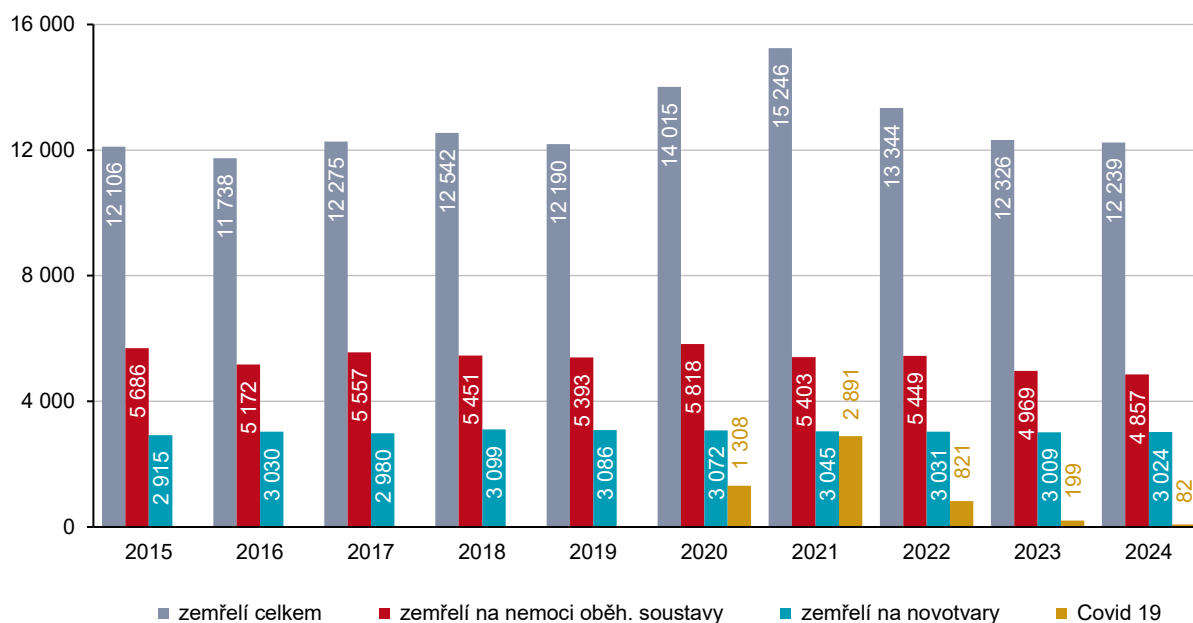
Graf 1.11 Průměrný věk matky živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

Pozn.: Průměrný věk matky při narození dítěte je vypočítán z rozložení absolutních počtů živě narozených podle věku matky.

Zemřelí

Graf 1.12 Zemřelí podle vybraných příčin úmrtí v Jihomoravském kraji

Počet zemřelých v kraji se meziročně téměř nezměnil.

V Jihomoravském kraji v roce 2024 zemřelo 12 239 osob, což bylo o 87 osob méně než v předcházejícím roce, kdy se počet zemřelých víceméně vrátil na „předpandemickou“

úroveň. Hrubá míra úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel) v kraji v roce 2024 činila 9,98 ‰ (3. nejnížší po Praze a Středočeském kraji) a byla nižší než průměr Česka (10,31 ‰). Ve struktuře zemřelých podle věku byly nejpočetnější skupinou zemřelých osoby ve věku 80 až 89 let (32,3 %) a 70 až 79 let (27,8 % zemřelých). Mezi zemřelými však bylo i 20 dětí do 1 roku a dalších 20 dětí ve věku 1 až 14 let.

Příčinám úmrtí dlouhodobě vévodí nemoci oběhové soustavy.

Příčinou úmrtí takřka dvou třetin zemřelých jsou dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy a nádorová onemocnění. Nemoci oběhové soustavy byly v roce 2019 příčinou úmrtí 44,2 % zemřelých v kraji a novotvary způsobily 25,3 % úmrtí. Ovšem v roce 2021 se podíl těchto základních příčin úmrtí snížil na 35,4 %, resp. 20,0 %. V roce 2024 byly nemoci oběhové soustavy příčinou 39,7 % úmrtí, novotvary pak 24,7 % úmrtí.

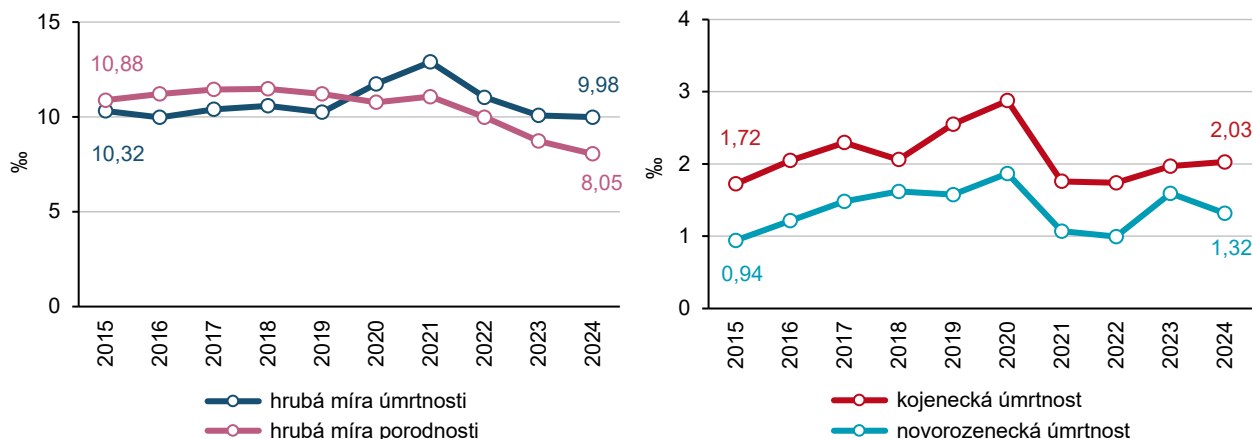
Podíl zemřelých na Covid v kraji poklesl pod 1% hranici.

Významnou roli v letech 2020 a 2021 sehrála diagnóza Covid-19. Na Covid, resp. na Covid souběžně s jinou diagnózou, v kraji zemřelo v roce 2020 1 308 osob (9,3 % zemřelých) a v roce 2021 dokonce 2 891 osob (19,0 % zemřelých). V roce 2022 bylo touto příčinou úmrtí označeno 821 případů (6,2 % zemřelých), v roce 2023 „jen“ 199 případů (tj. 1,6 %), v roce 2024 jejich počet klesl na 82 (tj. 0,7 %) a mezi nejvýznamnějšími příčinami úmrtí již nefiguruje.

Novorozenecká úmrtnost se meziročně snížila, kojenecká úmrtnost však mírně vzrostla.

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku do roku 2015 v kraji spíše kolísaly, v dalších letech se každoročně vesměs mírně zhoršovaly. V letech 2021 a 2022 byl zaznamenán výrazný pokles kojenecké i novorozenecké úmrtnosti, který nahradilo zhoršení těchto parametrů v následujících letech. V roce 2024 kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 2,03 ‰ (v Česku 2,32 ‰) a byla 6. nejnížší mezi kraji. Novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 1,32 ‰ (v Česku 1,58 ‰) a byla mezi kraji 5. nejnížší.

Graf 1.13 Hrubé míry úmrtnosti a porodnosti v Jihomoravském kraji

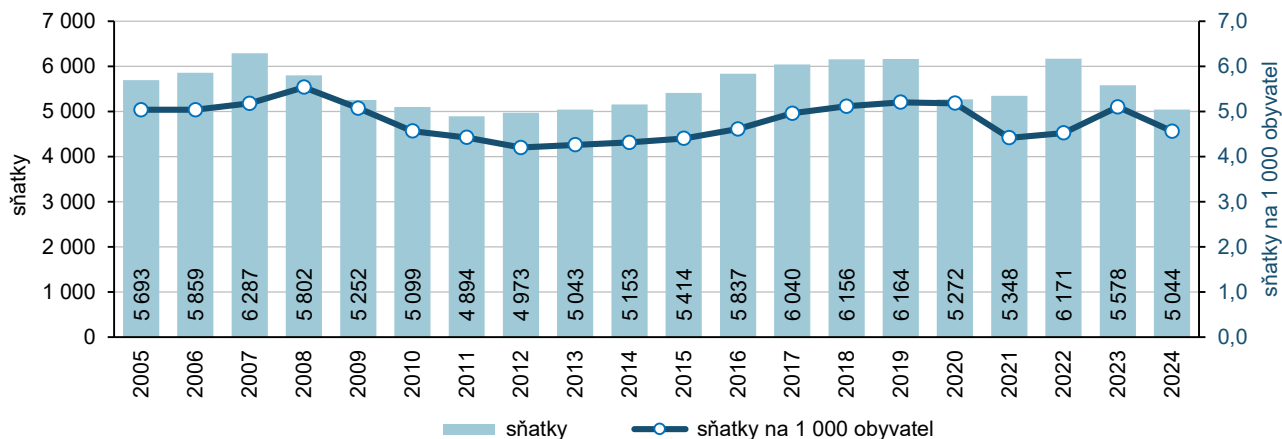
Sňatky a rozvody

Snoubenci věří, že existuje šťastné datum pro uzavření sňatku. Dosud nebyl překonán denní rekord počtu uzavřených sňatků z roku 2007.

Pro účely územního členění sňatků je rozhodující místo trvalého bydliště manžela. Podle tohoto členění bylo v roce 2024 v Jihomoravském kraji uzavřeno 5 044 sňatků. Od roku 1991, tedy od roku, kdy jsou k dispozici přepočtené údaje na současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje, byl nejnížší počet sňatků v roce 2011–v tomto roce bylo v kraji uzavřeno pouze 4 894 sňatků. Poté se počty sňatků každoročně zvyšovaly až do roku 2019. V letech 2020 a 2021 vlivem pandemické situace a z toho plynoucích omezení počet sňatků výrazně poklesl, ale v roce 2022 se již vrátil na předchozí úroveň. Nicméně v roce 2024 počet sňatků

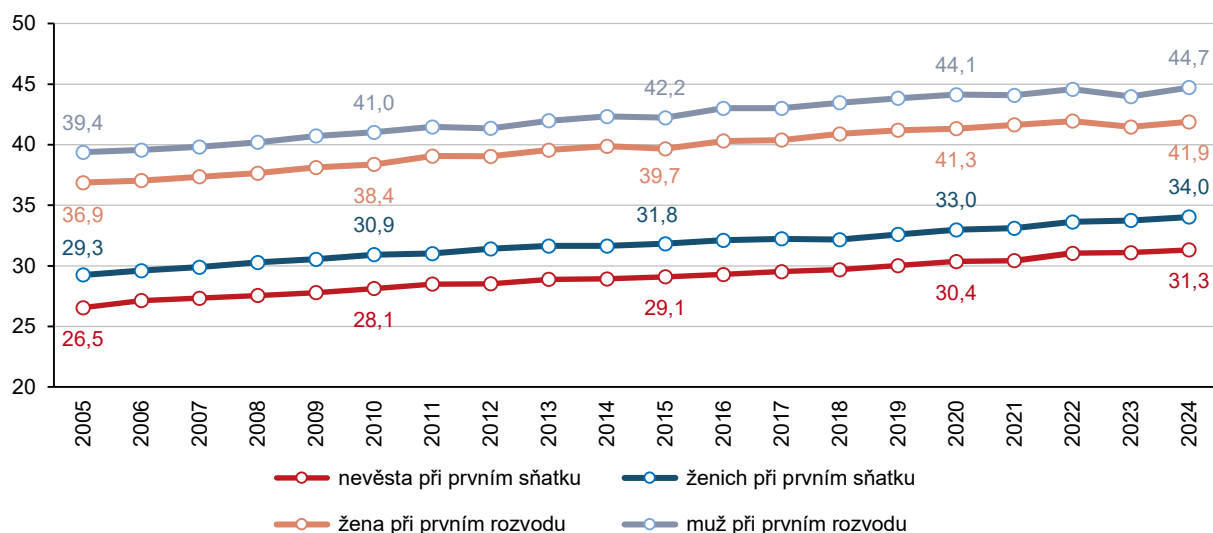

v kraji znovu poklesl (o 534) na již zmíněných 5 044. Nejvyšší počet sňatků byl v posledních 30 letech uzavřen v roce 2007, a to 6 287. Projevila se tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel“ a v sobotu 7. 7. 2007 bylo v kraji uzavřeno 487 sňatků. V roce 2024 byl nejoblíbenějším dnem svatebních obřadů 22. 6., své „ano“ si řeklo 225 párů. Více než 200 manželství pak bylo uzavřeno ještě 24. 8. a 7. 9. Dva páry si sňatek nadělily na Štědrý den, jeden se rozhodl pro obřad na Silvestra a žádný pár neuzavřel manželství 1. dubna. Z celkového ročního počtu manželství uzavřených v kraji bylo 68,3 % sňatků (tj. 3 445 případů), kde byli oba snoubenci svobodní.

Graf 1.14 Sňatky v Jihomoravském kraji

Krajská úroveň hrubé míry sňatečnosti mírně převýšila celorepublikový průměr.

V rámci Jihomoravského kraje se hrubá míra sňatečnosti pohybovala od 4,43 sňatků na 1 000 obyvatel v okrese Brno-město po 3,71 sňatků v okrese Brno-venkov. Krajská úroveň hrubé míry sňatečnosti 4,11 ‰ víceméně odpovídala republikové úrovni (4,09 ‰) a byla mezi kraji 6. nejvyšší (spolu s Jihočeským krajem).

Graf 1.15 Průměrný věk mužů a žen při prvním sňatku a rozvodu v Jihomoravském kraji

Průměrný věk snoubenců se stále zvyšuje.

Průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2024 v kraji dosáhl 34,0 roku, průměrný věk nevěst 31,3 roku. U mužů i žen to bylo o 4,8 roku více než před dvaceti lety. Ještě před deseti lety se ženy do 30 let podílely na celkovém počtu prvních uzavíraných manželství 51,8 %, v roce 2024 to bylo už jen 37,0 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z podílu 33,9 % v roce 2015 na 23,9 % v roce

2024. Lze také uvést, že v roce 2024 uzavřeli sňatek na jedné straně věkového spektra tři devatenáctiletí ženiši a pět nevěst mladších 19 let, na druhé straně bylo jedenáct ženichů a tři nevěsty ve věkovém rozmezí 80 a více let. Nejstarší ženich měl 89 let, nevěsta 83 let. Nejvíce sňatků bylo uzavřeno mezi snoubenci s jednoletým věkovým rozdílem, přičemž nejvýznamnější zaznamenané věkové rozdíly mezi snoubenci byly o 39 let starší ženich a o 23 let starší nevěsta. Každá pátá nevěsta byla starší než ženich.

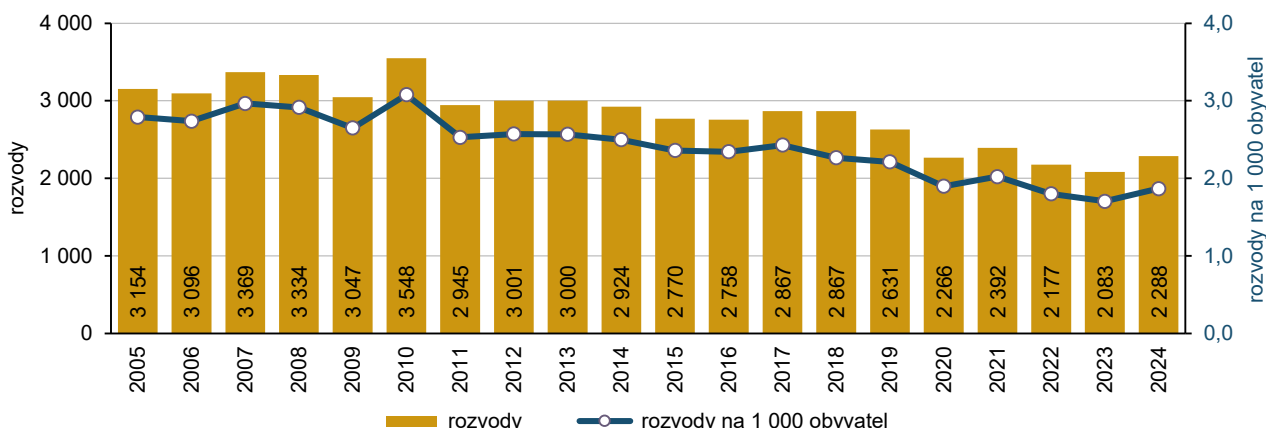
Počet rozvodů se meziročně téměř o desetinu zvýšil.

Rozvody jsou územně členěny podle posledního společného bydliště manželů. To mělo v roce 2024 v Jihomoravském kraji celkem 2 288 rozvedených manželství, což bylo meziročně o 9,8 % více. Počet rozvodů proti roku 2023 vzrostl o 205, i když dlužno podotknout, že roční údaje jsou ovlivňovány délkou trvání rozvodového řízení. Hrubá míra rozvodovosti (tj. počet rozvodů na 1 000 obyvatel) dosáhla 1,87 ‰ a byla pod úrovní Česka (1,91 ‰), mezi kraji byla 4. nejnižší. Index rozvodovosti, který uvádí počet rozvodů na 100 sňatků, se zvýšil z 37,34 v roce 2023 na 45,36 v roce 2024, což odráží fakt, že počet rozvodů vzrostl, zatímco počet sňatků se snížil.

Zvyšuje se i průměrný věk rozvádějících se.

Podobně, jako se zvyšoval průměrný věk při uzavírání manželství, docházelo i k navyšování průměrného věku při rozvodu. U mužů se průměrný věk u prvního rozvodu zvýšil za 20 let o 5,3 roku na 44,7 let v roce 2024, u žen pak o 5,0 na 41,9 roku.

Graf 1.16 Rozvody v Jihomoravském kraji

Rozvody manželství bez nezletilých dětí tvoří v průměru jen dvě pětiny případů.

V průměru uplynulých dvaceti let byly téměř tři pětiny z celkového počtu rozvodů v kraji rozvody manželství s nezletilými dětmi. Nejnižší podíl rozvodů s dětmi na celku byl vykázán v roce 2014, a to 55,5 %. V roce 2024 znamenalo 1 306 rozvodů s nezletilými dětmi 57,1% podíl z celkového počtu rozvodů. Bylo rozvedeno 614 manželství s jedním dítětem, 607 manželství se dvěma dětmi a 85 manželství se třemi a více dětmi. Podíly rozvodů manželství s nezletilými dětmi poprvé klesly pod hranici 60 % v roce 2007 a tuto hranici s výjimkou roku 2017 a 2021 nepřekročily.

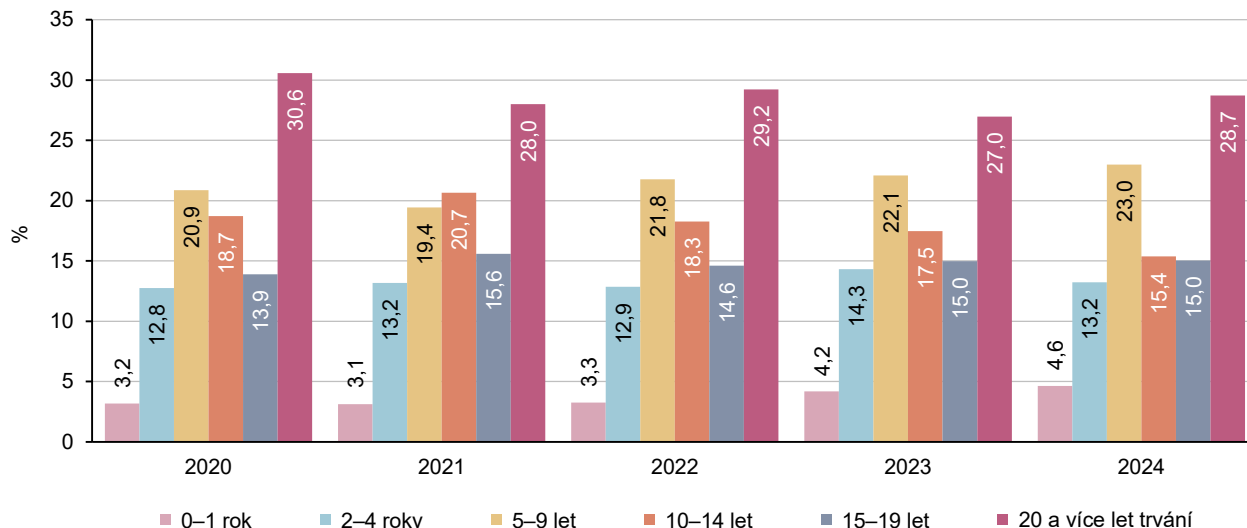
Nejvyšší podíl na rozvodech představují manželství rozvedená po více než 20 letech trvání.

Pokud rozdělíme rozvody z hlediska délky trvání manželství, pak nejvyšší podíl tradičně tvořila rozvedená manželství trvající 20 a více let, v roce 2024 dosáhla na 28,7 % ze všech rozvodů. V posledních pěti letech se o druhou a třetí příčku dělily kategorie 5 až 9 let a 10 až 14 let. V roce 2024 tato rozvedená manželství tvořila 23,0 %, resp. 15,4 % celku.

Pouze 15 % manželství bylo v roce 2024 rozvedeno na návrh ženy.

Nejvíce rozvodů v roce 2024 bylo výsledkem společného návrhu (1 771 rozvodů, tj. 77,4 % celku), žena byla navrhovatelkou rozvodu ve 345 případech (15,1 % celku), muži navrhli 172 rozvodů (7,5 % celku). Podíl žen, coby navrhovatelek rozvodu, se v průběhu posledních desíti let snižoval a současně vzrůstal podíl společných návrhů. V roce 2015 byla žena navrhovatelkou u 50,3 % rozvodů, v roce 2024 podíl návrhů podaných ženou klesl o 35,2 procentních bodů na již zmíněných 15,1 % návrhů.

Graf 1.17 Podíly rozvodů v Jihomoravském kraji dle délky trvání manželství

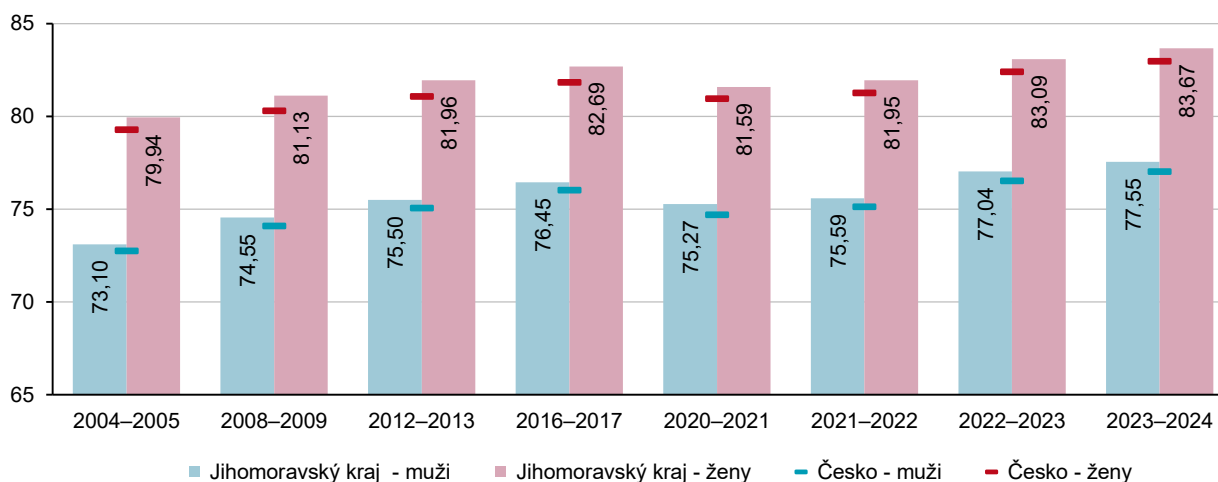

Věková struktura obyvatel

Mezikrajské srovnání údajů o naději dožití je pro kraj velmi příznivé.

Údaje zjištěné z dvouletých průměrů (tj. od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2024) udávají, že muž narozený v Jihomoravském kraji v roce 2024 se pravděpodobně dožije věku 77,55 roku. Žena narozená v roce 2024 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije 83,67 roku, má tedy o 6,12 roku vyšší naději dožití než muž.

Graf 1.18 Naděje dožití (střední délky života) při narození v Jihomoravském kraji a Česku (roky)

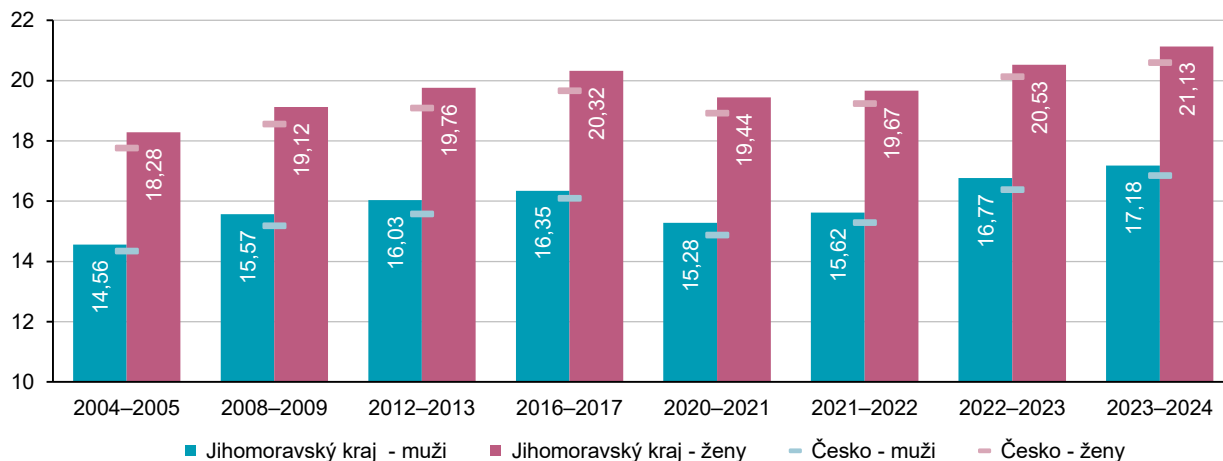

Příznivý vývoj naděje dožití (střední délky života) přerušený dopady pandemie se opět vrátil k růstu.

Střední délka života se postupně zvyšovala až do roku 2019. Tento dlouhodobý růst naděje dožití dočasně přerušila zvýšená úmrtnost v pandemických letech 2020 a 2021, která se odrazila ve snížení očekávaných hodnot střední délky života. V roce 2022 se krajské i celorepublikové hodnoty naděje dožití opět vrátily k růstu a v roce

2024 (resp. průměru let 2023 a 2024) střední délka života oproti předchozímu srovnávacímu období v kraji vzrostla o 0,51 roku u mužů a 0,59 let u žen a překročila tak „předpandemické“ hodnoty u žen o 0,85 roku, u mužů o 0,96 roku. Za 20 let, tedy od roku 2005 (průměru let 2004 a 2005) do roku 2024 (průměru let 2023 a 2024), vzrostla střední délka života v Jihomoravském kraji u mužů o 4,45 roku a u žen o 3,73 roku.

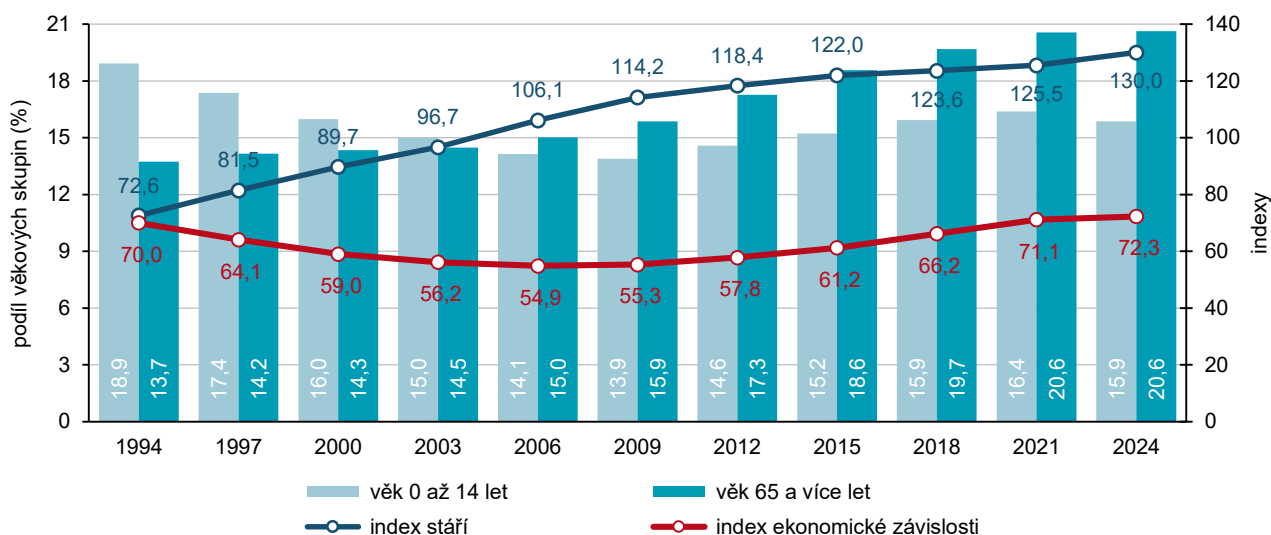
Graf 1.19 Naděje dožití ve věku 65 let v Jihomoravském kraji a Česku (roky)

Naděje dožití seniorů se po pandemických letech opět vrátila ke svému růstu.

Muž, který žije v Jihomoravském kraji a v roce 2024 dovršil 65 let, má před sebou pravděpodobně ještě 17,18 roku života, žena stejného věku pak 21,13 roku, tedy o 3,95 roku více. Naděje dožití se po pandemických letech opět vrátila ke svému růstu i v této věkové kategorii. Meziročně se zvýšila o 0,41 roku u mužů a 0,60 roku u žen. Ve dvacetiletém horizontu lze konstatovat, že se střední délka života u 65letých zvýšila od roku 2005 (rozumějme průměru let 2004–2005) o 2,62 roku u mužů a o 2,85 roku u žen.

Graf 1.20 Věkové skupiny a indexy stáří a ekonomického závislosti v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

Podíl osob ve věku 65 a více let dosáhl své rekordní hodnoty.

Z pohledu věkové skladby největší část obyvatel kraje tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (780,6 tis. osob, tj. 63,5 % celku), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (253,6 tis., tj. 20,6 %), nejnižší podíl, a to 15,9 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (195,1 tis. osob). Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl

dětské složky obyvatel (14,7 %) převýšil podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,6 %). Podíl dětské složky obyvatel dosáhl svého minima v roce 2008 (13,8 %) a od té doby se každoročně zvyšoval až na hodnotu 16,5 % v roce 2022. Nyní evidujeme již podruhé meziroční pokles, oproti roku 2023 o 0,3 procentního bodu na 15,9 %. Podíl osob ve věku 65 a více let dosáhl v Jihomoravském kraji své rekordní hodnoty 20,6 % v roce 2021, této hodnoty znovu dosáhl v roce 2024.

Nad hodnotou 100 je index stáří od roku 2005.

Ze zastoupení věkových skupin obyvatel je konstruován index stáří – v Jihomoravském kraji v roce 2024 udával, že na 100 osob ve věku 0 až 14 let připadlo 130,0 osob starších 65 let. Pro srovnání – v roce 1994 to bylo pouze 72,6 osob starších 65 let. Po vytrvalém růstu tohoto indexu v předchozích letech došlo v roce 2022 v důsledku epidemiologické situace k přechodnému poklesu (o 1,9 bodu), v roce 2024 však index opět rostl (meziročně o 3,6 bodu) a dosáhl svého dosavadního maxima. Již výše zmíněný rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100. V ostatních krajích Česka se výše indexu stáří pohybovala v rozmezí od 109,4 ve Středočeském kraji po 152,0 v Karlovarském kraji. Výše indexu stáří Jihomoravského kraje byla ve srovnání s ostatními kraji třetí nejnižší a pod celorepublikovou hodnotou 133,4.

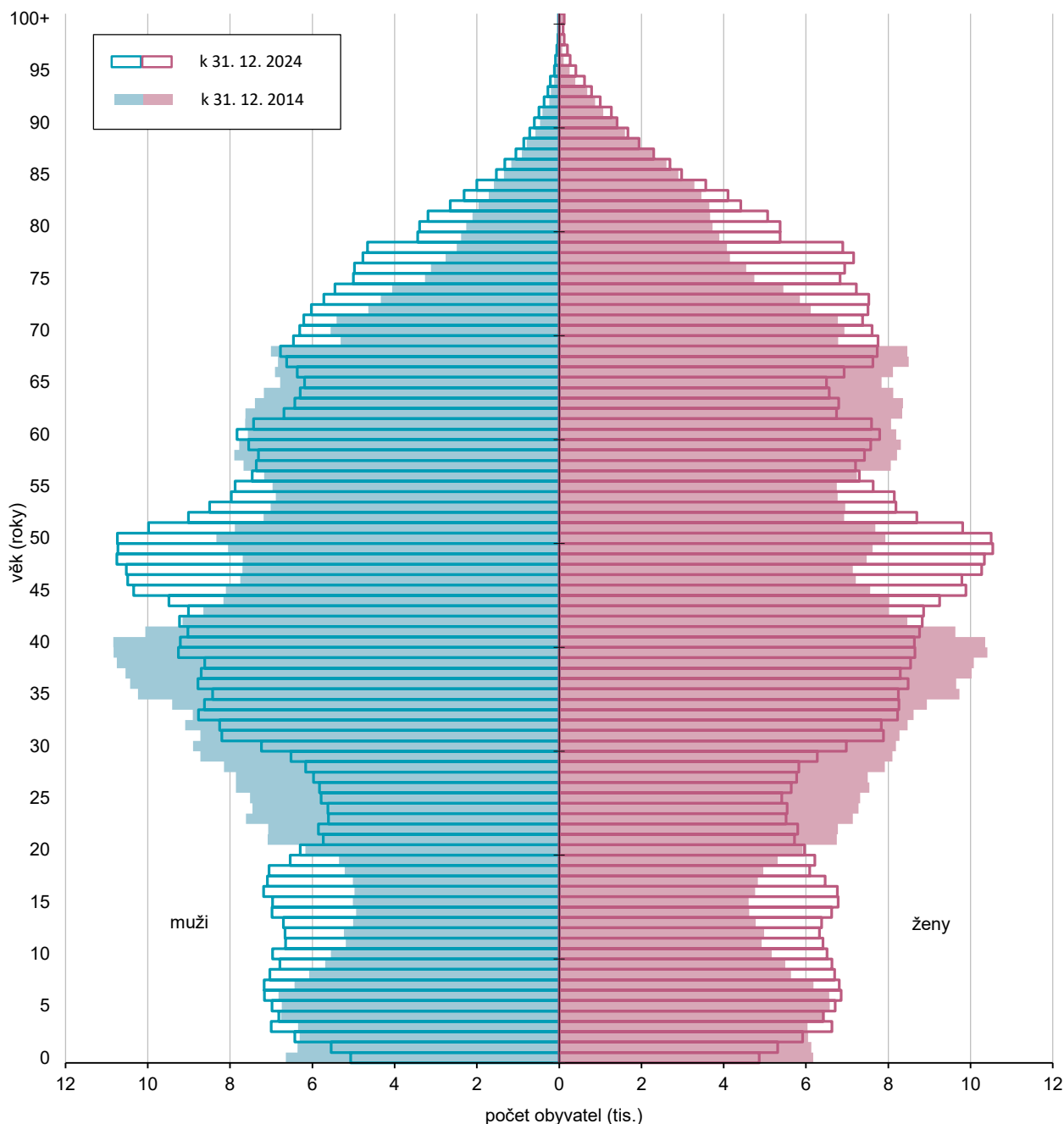
Index ekonomické závislosti v Jihomoravském kraji meziročně mírně vrostl.

Index ekonomické závislosti (IEZ) vyjadřuje poměr počtu osob v ekonomicky neaktivním věku (0–19 let a 65 let a více) k počtu osob v ekonomicky aktivním věku (20–64 let). V roce 2024 tento index ukazuje, že na 100 obyvatel kraje v ekonomicky neaktivním věku připadalo 72,3 obyvatel ekonomicky aktivních. Meziročně hodnota tohoto indexu vzrostla o 0,3 a byla vyšší než celorepubliková hodnota (72,0). Mezi kraji byl IEZ 6. nejnižší. Minima v kraji dosáhl v roce 2007, a to 54,6.

Populace v kraji stárne, průměrný věk obyvatel je ale mezi kraji 3. nejnižší.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2024 dosáhl 42,9 roku, ženám bylo v průměru 44,4 roku a mužům 41,4 let. Meziročně se průměrný věk celkem i podle pohlaví zvýšil – v roce 2023 průměrný věk obyvatel kraje činil 42,7 roku (ženy 44,1 a muži 41,2 let). Ve srovnání s rokem 1994 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 5,7 roku, u mužů se zvýšil o 6,1 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,4 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl ve Zlínském kraji (44,2 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,8 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má 3. nejnižší průměrný věk.

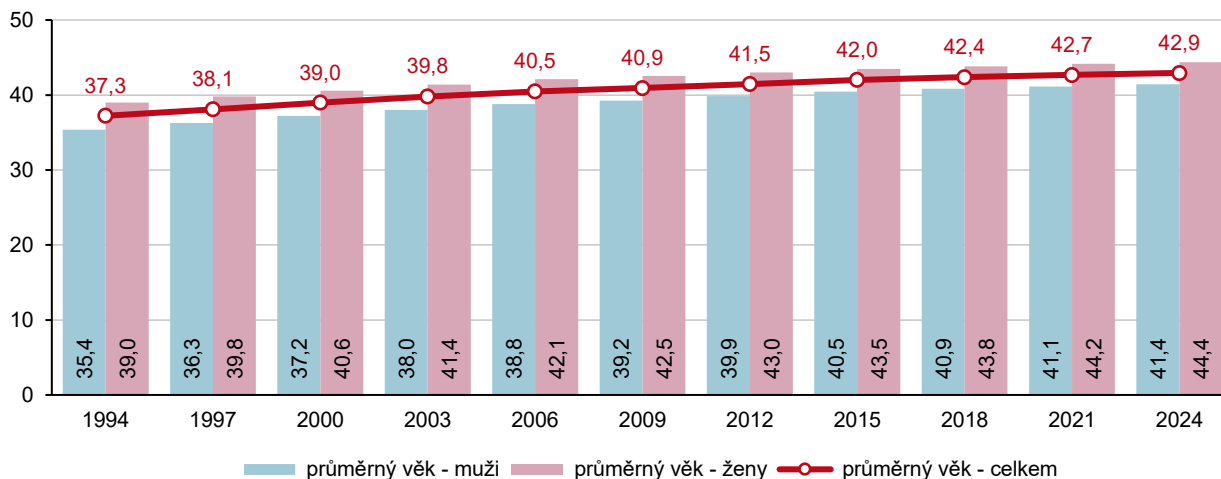
Graf 1.21 Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje (k 31. 12.)

Nejnižší průměrný věk má obyvatelstvo v okrese Brno-venkov, na opačném pólu jsou obyvatelé okresu Hodonín.

V průměru nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji bylo v roce 2024 v okrese Brno-venkov, kde se nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (17,9 %) a nejnižší podíl osob ve věku 65 a více let (18,8 %) odrazil i v nejnižším průměrném věku mužů (40,5 roku) i žen (42,8 roku). Naopak nejstarší obyvatelstvo bylo na Hodonínsku, kde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,1 %) a naopak nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let (22,8 %) s sebou nesl i nejvyšší průměrný věk mužů (43,2 roku) i žen (46,3 roku). Nejvíce obyvatel v kraji bylo ve věku 49 let (celkem 21 268; 10 728 mužů a 10 540 žen). Pro porovnání, v roce 2014 byli nejpočetnější skupinou obyvatelé kraje ve věku 39 let (21 244 osob).

Graf 1.22 Průměrný věk obyvatelstva Jihomoravského kraje (k 31. 12.)

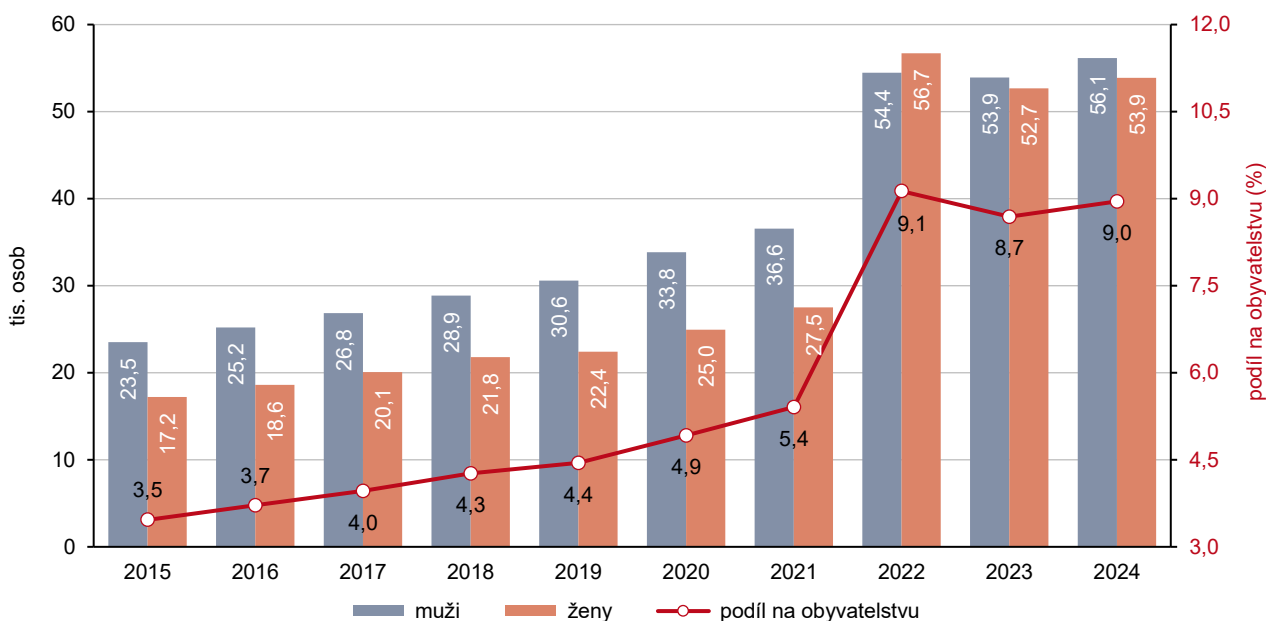

Cizinci

Počet cizinců v roce 2024 vzrostl, stále zůstává ovlivněný konfliktem na Ukrajině.

Na konci roku 2024 žilo v Jihomoravském kraji 110,0 tis. cizinců (včetně občanů s mezinárodní ochranou), jejich podíl na celkovém počtu obyvatel kraje vzrostl o 0,3 procentního bodu na 9,0 %. Meziročně počet cizinců vzrostl o 3 449 osob.

Graf 1.23 Cizinci (včetně občanů s mezinárodní ochranou) v Jihomoravském kraji (stav k 31. 12.)

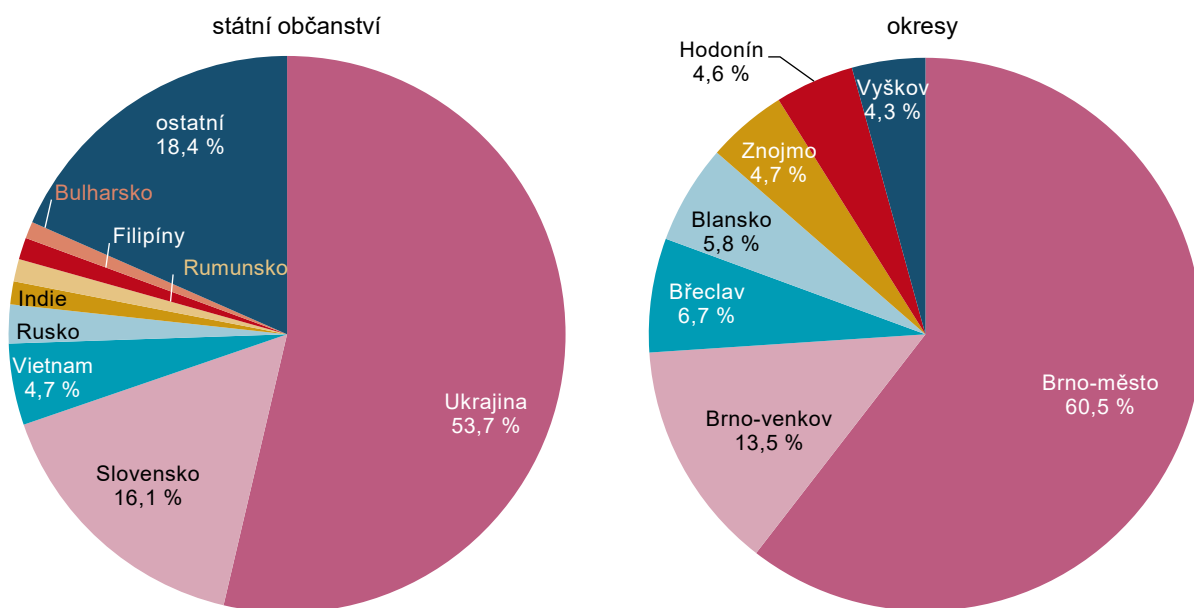
Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Mezi cizinci je nejvíce osob z Ukrajiny a ze Slovenska.

V dělení podle státního občanství bylo mezi cizinci v kraji na konci roku 2024 nejvíce osob z Ukrajiny (58 910 osob, tj. 53,7 % z celku), ze Slovenska (17 645 osob, tj. 16,1 % z celku) a z Vietnamu (5 195 osob, tj. 4,7 % z celkového počtu cizinců v kraji bez azylantů). Z grafu je patrné, že mezi cizinci dlouhodobě převažovali muži, kromě roku 2022. Podíl mužů s výjimkou let 2019, 2023 a 2024 pozvolna klesal. V roce 2015 bylo mezi cizinci v kraji 57,7 % mužů, v roce 2022 klesl na hodnotu 49,0 %. V roce 2024 vzrostl podíl na 51,0 %, což je ale stále hluboko pod „předválečným“ zhruba 57% podílem mužů. Z okresů kraje žilo nejvíce cizinců v Brně-městě (66 392 osob). V roce 2013 podíl cizinců z krajského celku, kteří žili v Brně-městě, přesáhl hranici 60 % a nad touto hodnotou se držel až do roku 2021, kdy dosáhl dosavadního maxima 64,6 %. V meziročním srovnání rok 2024 přinesl opětovný růst podílu cizinců žijících v Brně-městě, a to o 0,8 procentního bodu na

60,5 %. Nejméně cizinců bylo na konci roku 2024 evidováno v okrese Vyškov, a to 4 705.

Graf 1.24 Cizinci (bez azylantů) podle státního občanství a bydliště v okresech Jihomoravského kraje (k 31. 12. 2024)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

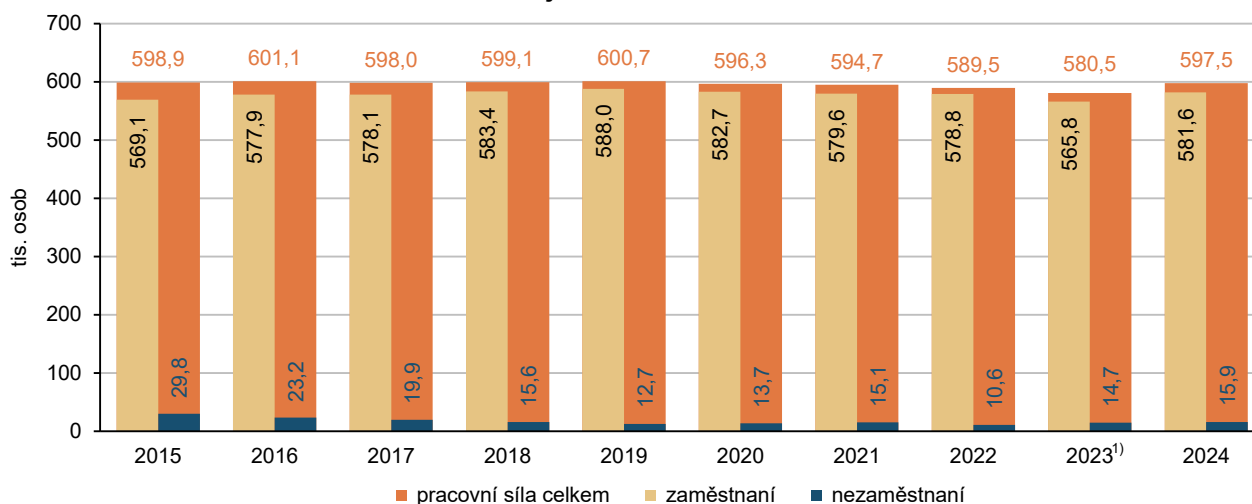
2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva je výběrové šetření pracovních sil.

Z výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) jsou získávány údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti. Od roku 2023 jsou data zpracovávána podle nové metodiky vážení¹. V časové řadě jsou údaje do roku 2022 (v původní metodice) srovnatelné v celé šíři. Obyvatelstvo ve věku 15 let a více tvoří pracovní sílu (zaměstnaní a nezaměstnaní) a mimo pracovní sílu. Účastníci trhu práce vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Využitou pracovní silou jsou zaměstnaní v národním hospodářství, druhou část pracovní síly tvoří nezaměstnaní. Skupinu obyvatel mimo pracovní sílu tvoří v základním dělení důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu. Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Graf 2.1 Pracovní síla v Jihomoravském kraji

¹⁾ data od roku 2023 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Pracovní sílu v kraji tvoří téměř 598 tisíc osob, meziročně se velikost pracovní síly zvýšila u zaměstnaných i nezaměstnaných.

V roce 2024 žilo podle výsledků VŠPS v Jihomoravském kraji 988,4 tis. obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 597,5 tis. osob (324,5 tis. mužů a 273,0 tis. žen). V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 581,6 tis. zaměstnaných a 15,9 tis. nezaměstnaných. Meziročně velikost pracovní síly vzrostla o 17,0 tis. osob (počet zaměstnaných vzrostl o 15,8 tis. osob, počet nezaměstnaných vzrostl o 1,2 tis. osob).

Na pracovní síle se skupina obyvatel ve věku 60 let a více podílela jednou desetinou.

Meziroční nárůst pracovní síly byl zaznamenán ve všech věkových skupinách s výjimkou mladší generace 15 až 29 let, u níž byl zaznamenán pokles. V případě nejstarší skupiny pracovní síly se projevil vliv legislativních změn spojených s úpravami věku pro odchod do starobního důchodu. Podíl 60letých a starších na pracovní síle v roce 2024 činil 10,0 %, v roce 2023 činil 9,27 %.

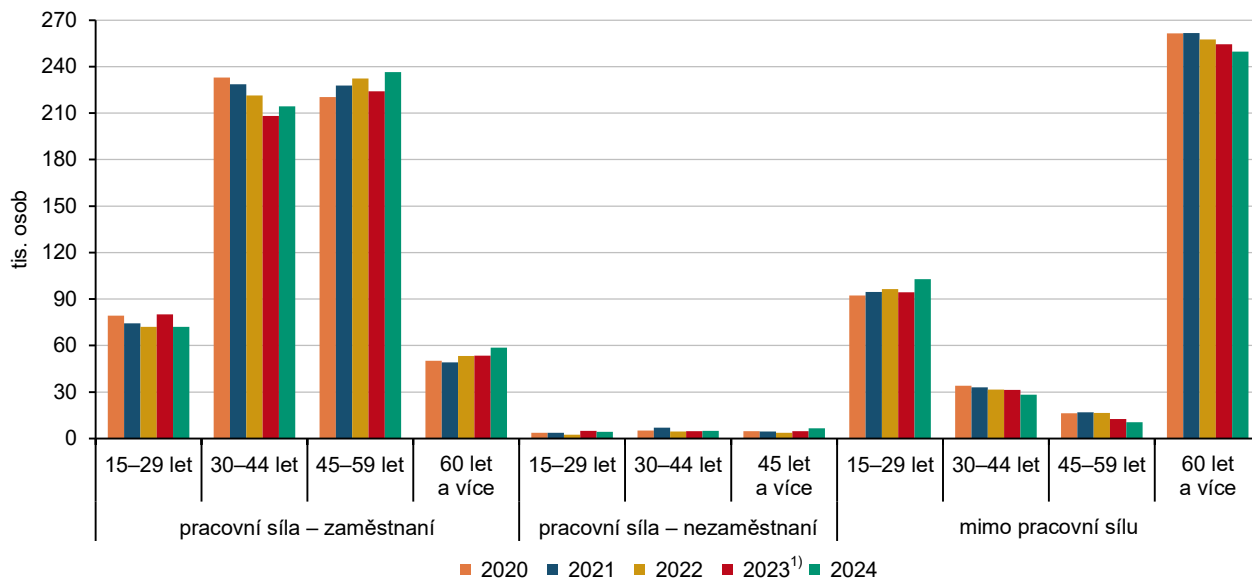
Více než čtvrtina obyvatel mimo pracovní sílu tvoří osoby ve věku 15 až 29 let.

Vedle pracovní síly, která se účastní trhu práce, tvoří významnou část obyvatelstva skupina osob mimo pracovní sílu. V roce 2024 bylo v Jihomoravském kraji

¹ Odečteny osoby bydlící mimo soukromé domácnosti, např. v nápravných zařízeních, ústavech sociální péče, domovech pro seniory a zároveň jsou započtení váleční uprchlíci z Ukrajiny.

390,9 tis. neaktivních osob, tvořily 39,6 % obyvatel starších 15 let a jejich počet se meziročně snížil o 1,8 tis. Podle věku je mezi obyvatelstvem mimo pracovní sílu nejpočetnější skupina osob ve věku 60 a více let (249,6 tis., tj. 63,9 % z neaktivních) a osob ve věku 15 až 29 let (102,7 tis., tj. 26,3 %).

Graf 2.2 Obyvatelstvo 15leté a starší podle ekonomické aktivity a věku v Jihomoravském kraji

¹⁾ data jsou podle nové metodiky zpracovávána od roku 2023

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Pokles míry ekonomické aktivity byl zaznamenán u mužů.

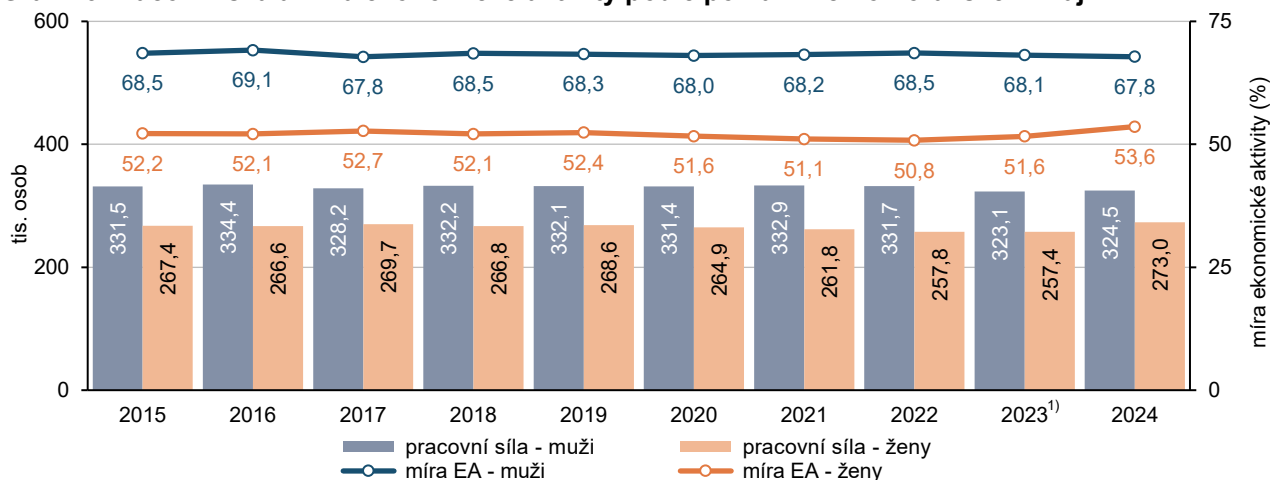
Míra ekonomické aktivity (EA²⁾) podle výsledků VŠPS činila 60,4 %. Její hodnota meziročně vzrostla o 0,8 bodu a pohybovala se pod celorepublikovým průměrem (60,6 %). Nejvyšší míru EA mělo hl. m. Praha (67,5 %) následováno Karlovarským krajem (63,1 %), nejnižší zaznamenal Liberecký kraj (57,6 %) a Moravskoslezský kraj (57,9 %). Jihomoravský kraj se umístil na pátém místě pomyslného žebříčku. Míra EA u mužů i žen v kraji vykazovala rozdílné hodnoty. Míra EA mužů v roce 2024 proti roku 2023 poklesla o 0,3 procentního bodu na 67,8 %. U žen tento ukazatel meziročně vzrostl o 2,0 procentního bodu na 53,6 %.

Míra zaměstnanosti mužů i žen vzrostla.

V roce 2024 bylo mezi zaměstnanými v kraji 316,9 tis. mužů a 264,7 tis. žen, meziročně se počet zaměstnaných u žen zvýšil o 15,3 tis. a u mužů o 0,5 tis. Míra zaměstnanosti mužů meziročně mírně poklesla o 0,5 procentního bodu na 66,2 %, míra zaměstnanosti žen meziročně vzrostla o 1,9 bodu na 51,9 %. Celková míra zaměstnanosti dosáhla 58,8 % (na pátém místě v mezikrajském srovnání), proti předchozímu roku vzrostla o 0,7 bodu. Nejvyšší míry zaměstnanosti dosáhlo hl. m. Praha (66,4 %) následováno krajem Středočeským (60,9 %). V kategorii žen přesáhly pouze čtyři kraje republikový průměr (51,9 %), a to hl. m. Praha, kraje Karlovarský, Středočeský a Plzeňský. Hodnota za Jihomoravský kraj odpovídala celostátnímu průměru. Míra zaměstnanosti u mužů dosáhla nejvyšší hodnoty v hl. m. Praze (72,0 %) následované Středočeským krajem (68,3 %). Jihomoravský kraj se v kategorii mužů umístil na 7. místě.

² Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let; míra zaměstnanosti je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let; obecná míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných z pracovní síly.

Graf 2.3 Pracovní síla a míra ekonomické aktivity podle pohlaví v Jihomoravském kraji

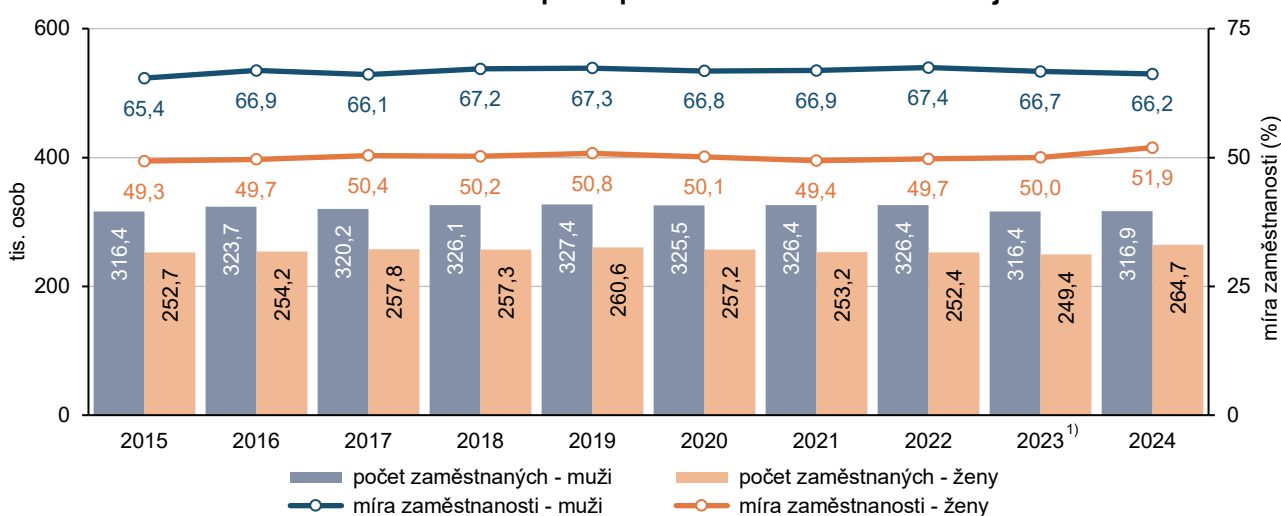
¹⁾ data od roku 2023 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Zvyšuje se úroveň vzdělanosti zaměstnaných, podíl osob s maturitou či vyšším vzděláním meziročně přesáhl dvě třetiny.

Podíl vzdělanostní struktury zaměstnaných se v meziročním porovnání mezi lety 2023-2024 v kraji zvýšil u vysokoškoláků o 1,4 procentního bodu na 32,7 % a u obyvatelstva se základním vzděláním či bez vzdělání o 0,9 procentního bodu na 4,3 %. Podíl vysokoškoláků našeho regionu byl v mezikrajském srovnání 2. nejvyšší 32,7 % (po Praze s podílem vysokoškoláků 52,0 %). Podíl zaměstnaných, kteří mají maturitu či vyšší vzdělání, v kraji vzrostl na 67,3 %, tedy o 1,1 procentního bodu.

Graf 2.4 Zaměstnaní a míra zaměstnanosti podle pohlaví v Jihomoravském kraji

¹⁾ data od roku 2023 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Podíl zaměstnaných ve službách posílil na úkor zaměstnanosti v primárním a sekundárním sektoru.

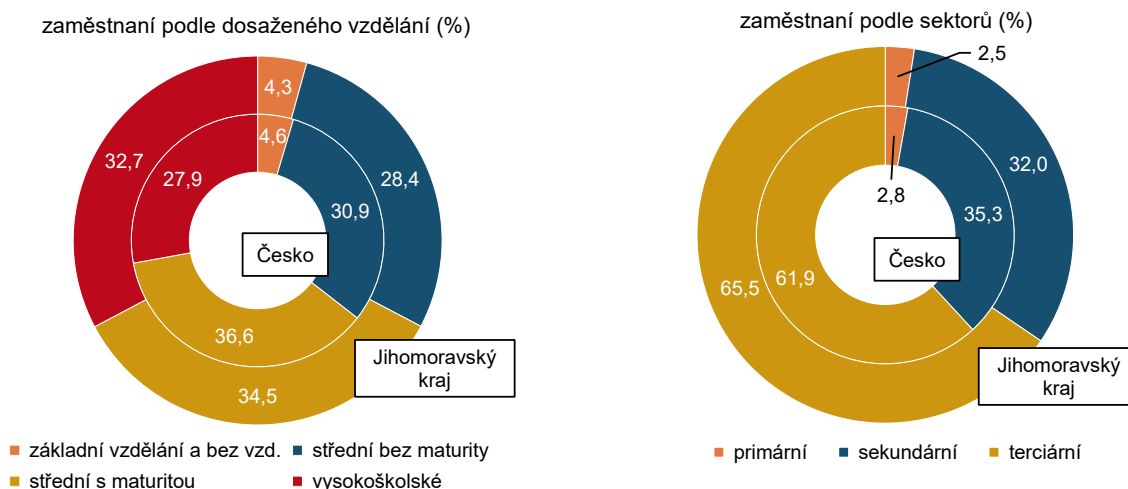
Struktura zaměstnanosti podle sektorů v kraji nezaznamenala meziročně nijak výrazné změny. U zastoupení sekundárního sektoru se podíl snížil o 2,0 bodu na 32,0 %. Podíl zaměstnanosti v sektoru služeb vzrostl o 1,8 bodu na 65,5 %, podíl zaměstnaných v zemědělství vzrostl o 0,2 procentního bodu na 2,5 %. Zaměstnanost v terciárním sektoru byla v roce 2024 mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Středočeském kraji).

Podnikatelé tvořili 14,8 % zaměstnaných, proti předchozímu roku se jejich podíl snížil.

Z hlediska postavení v zaměstnání mezi zaměstnanými dlouhodobě převažují zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev). V roce 2024 v kraji tvořili 85,0 % zaměstnaných, 14,8 % ze zaměstnaných byli podnikatelé (zaměstnavatelé a pracující

na vlastní účet). Meziročně se podíl zaměstnanců zvýšil o 0,4 procentního bodu, podíl podnikatelů snížil o 0,3 procentního bodu a mezi kraji patřil spíše k průměrným.

Graf 2.5 Zaměstnaní podle vzdělání a odvětvových sektorů v Jihomoravském kraji a Česku v roce 2024

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Podle klasifikace zaměstnání v roce 2024 byli nejčetnější skupinou zaměstnaní v pozici specialistů.

Z pohledu klasifikace zaměstnání v roce 2023 v kraji tvořili největší část zaměstnaných pracovníci zařazení jako specialisté, v pořadí četnosti následovali řemeslníci a opraváři a techničtí a odborní pracovníci. Ovšem v roce 2024 už byli druhou nejpočetnější skupinou zaměstnaní v pozici pracovníků ve službách a prodeji následovaní opět pozicí technických a odborných pracovníků. Pozice specialistů se meziročně zvýšila o 10,8 %.

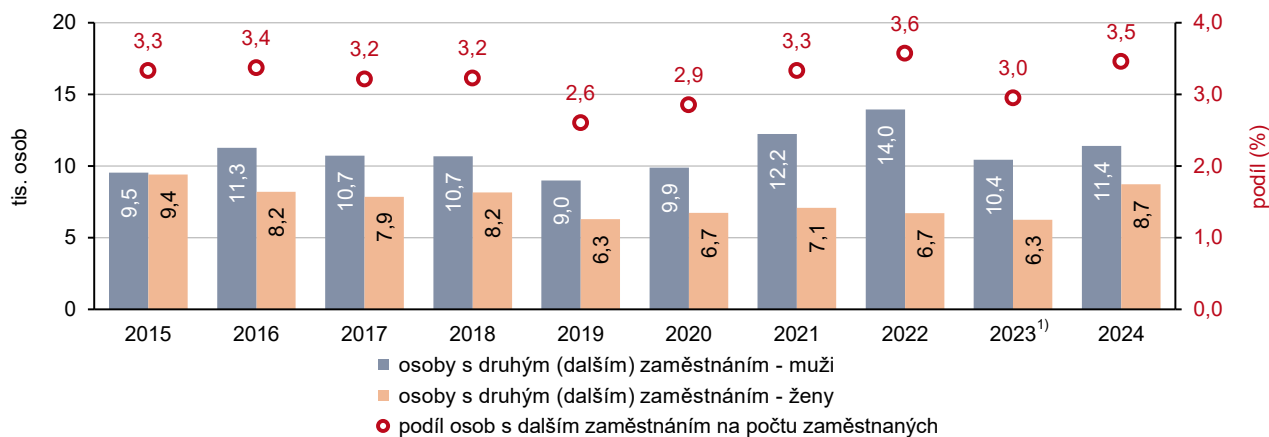
Vyšší míra nezaměstnanosti je z hlediska věku mezi mladými a z hlediska vzdělání u osob s nižším stupněm vzdělání.

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2024 v Jihomoravském kraji činila 2,7 % (v roce 2023 2,5 %) a byla 7. nejnižší mezi kraji, ale nad úrovní Česka (2,6 %). U mužů dosáhla 2,3 % (v roce 2023 2,1 %), u žen byla vyšší, a to 3,0 % (v roce 2023 3,1 %). Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se liší jak v jednotlivých věkových kategoriích pracovní síly, tak meziroční změnou. Ve věkové skupině 15 až 29 let činila míra nezaměstnanosti 5,6 % (v roce 2023 5,8 %), ve věkové skupině 30 až 44 let to bylo 2,3 % (2,2 % v roce 2023), ve věkové skupině 45 až 59 let činila 2,3 % (2,1 % v roce 2023). Liší se i specifická míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání. Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání.

Jedno zaměstnání často nestačí, další práci mělo přes 20 tisíc osob.

Počet osob s druhým, resp. dalším zaměstnáním se od roku 2014 zvyšoval a v roce 2016 dosáhl 19,5 tis., což bylo 3,4 % z počtu zaměstnaných. Výsledky VŠPS v této oblasti po roce 2016 ukázaly pokles osob s dalším zaměstnáním až na 15,3 tis. v roce 2019. Mezi roky 2020 a 2022 počet osob s dalším zaměstnáním postupně rostl až do výše 20,7 tis. osob. V roce 2024 hodnota podílu osob s druhým či dalším zaměstnáním vzrostla na 3,5 %. Jejich počet se meziročně zvýšil o 3,4 tis. na celkových 20,1 tis. osob. V mezikrajském srovnání se jednalo o 4. nejvyšší podíl (v roce 2023 se kraj umístil na 6. místě).

Graf 2.6 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Jihomoravském kraji

¹⁾ data od roku 2023 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

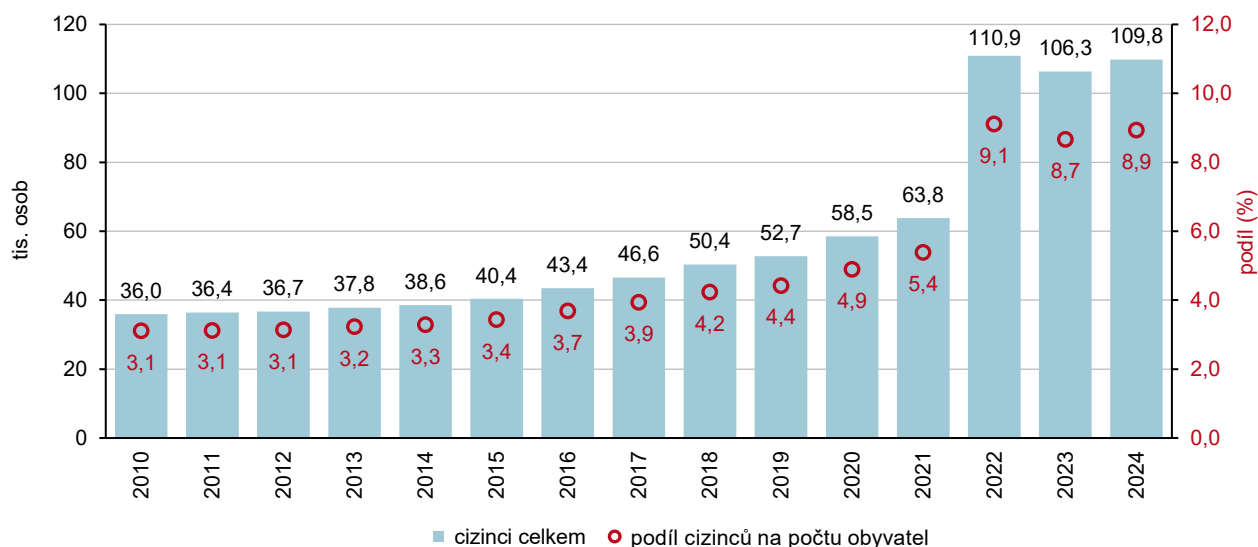
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Zaměstnanost cizinců

Počet cizinců a jejich podíl na obyvatelstvu se v kraji meziročně zvýšil.

V Jihomoravském kraji se počet cizinců v posledních letech zvyšoval každoročně až do roku 2022, kdy dosáhl dosavadního maxima 110,9 tis. cizinců. Na konci roku 2024 žilo v Jihomoravském kraji 109,8 tis. cizinců, což znamenalo meziroční růst o 3,4 tis. cizinců. Podíl cizinců na obyvatelstvu meziročně vzrostl o 0,2 procentního bodu na 8,9 %. Počet cizinců se meziročně zvýšil téměř ve všech krajích Česka (kromě Karlovarského a Moravskoslezského kraje).

Graf 2.7 Počet cizinců a jejich podíl na obyvatelstvu v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Počet zaměstnaných cizinců evidovaných na úřadech práce a živnostníků vzrostl.

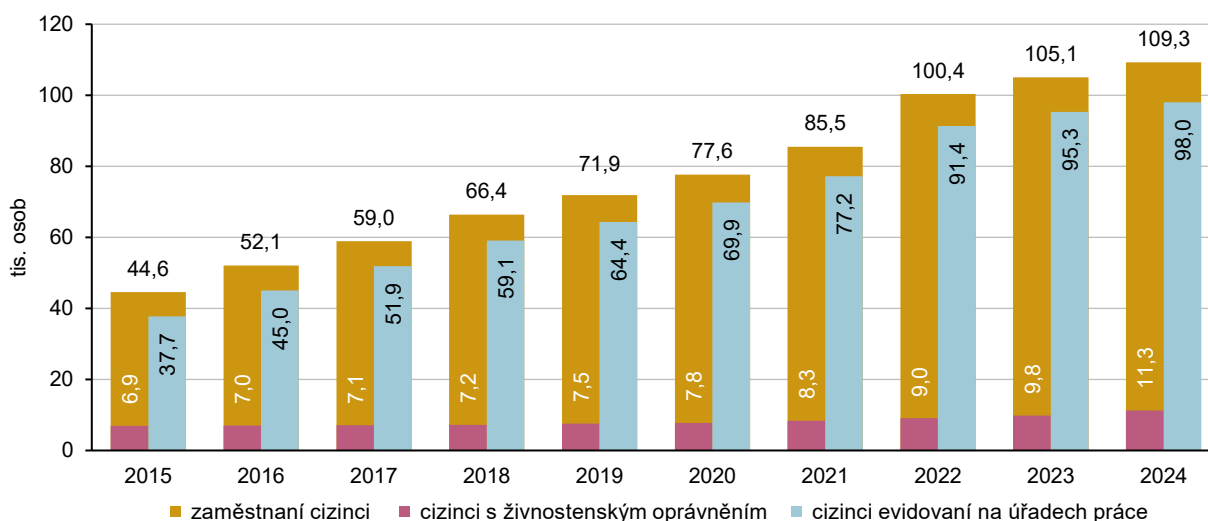
V Jihomoravském kraji bylo k 31. 12. 2024 zaměstnáno 109,3 tis. cizinců, z toho 98,0 tis. osob bylo evidováno na úřadech práce (89,7 % z celkového počtu zaměstnaných cizinců) a 11,3 tis. osob podnikalo s živnostenským oprávněním (10,3 % z celku). Počet zaměstnaných cizinců evidovaných na úřadech práce meziročně vzrostl o 2,7 tis. (o 2,8 %) a živnostníků bylo o 1,5 tis. více (o 15,3 %). V porovnání s rokem 2015 byl počet zaměstnaných cizinců v kraji 2,4násobný.

Jihomoravský kraj se počtem zaměstnaných cizinců řadil na třetí místo.

V mezikrajském srovnání se Jihomoravský kraj řadí počtem zaměstnaných cizinců na přední příčky. Ke konci roku 2024 byl jejich počet mezi ostatními kraji třetí nejvyšší jak u cizinců, které evidovaly úřady práce, tak i u cizinců s živnostenským oprávněním. V čele žebříčků stojí hl. m. Praha, kde bylo zaměstnáno 326,2 tis. cizinců (269,7 tis. osob

v evidenci úřadů práce a 56,5 tis. držitelů živnostenského oprávnění), druhé místo zaujímal Středočeský kraj, ve kterém pracovalo 157,9 tis. osob (141,6 tis. osob v evidenci úřadů práce a 16,2 tis. držitelů živnostenského oprávnění).

Graf 2.8 Zaměstnaní cizinci v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

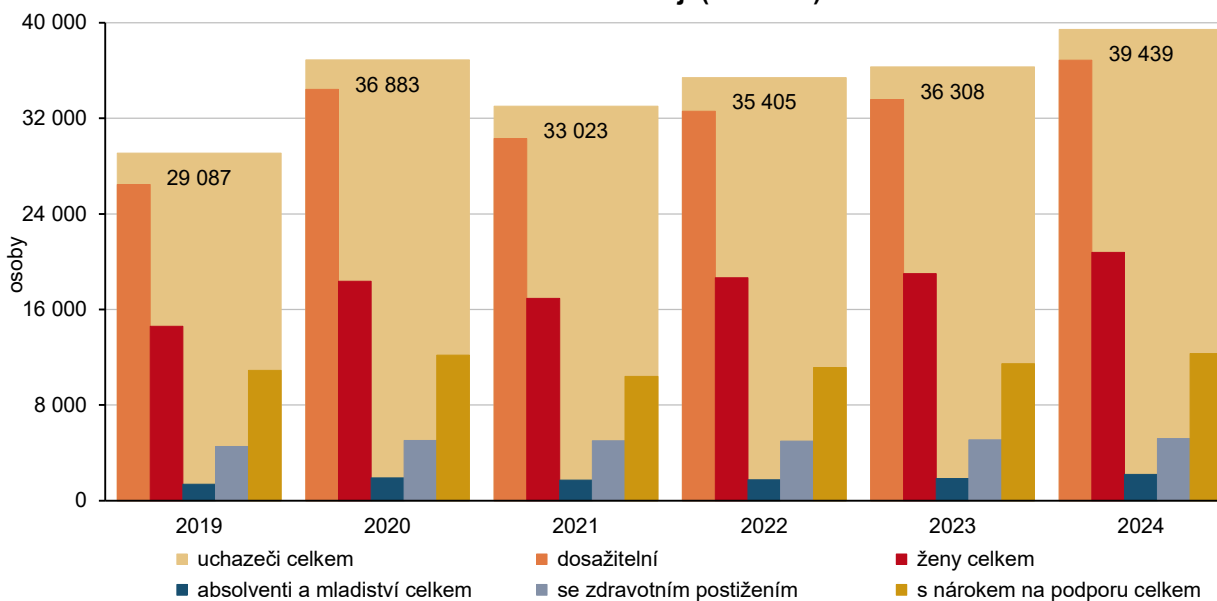
Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo práce a sociálních věcí

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných se meziročně zvýšil.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR bylo ke konci roku 2024 na úřadech práce v Jihomoravském kraji evidováno 39 439 uchazečů o zaměstnání, z tohoto počtu bylo 20 782 žen (52,7 %). Počet nezaměstnaných vzrostl o 3 131 osob oproti konci roku 2023. V porovnání s rokem 2019 byl stav na konci roku 2024 o 10 352 nezaměstnaných vyšší.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

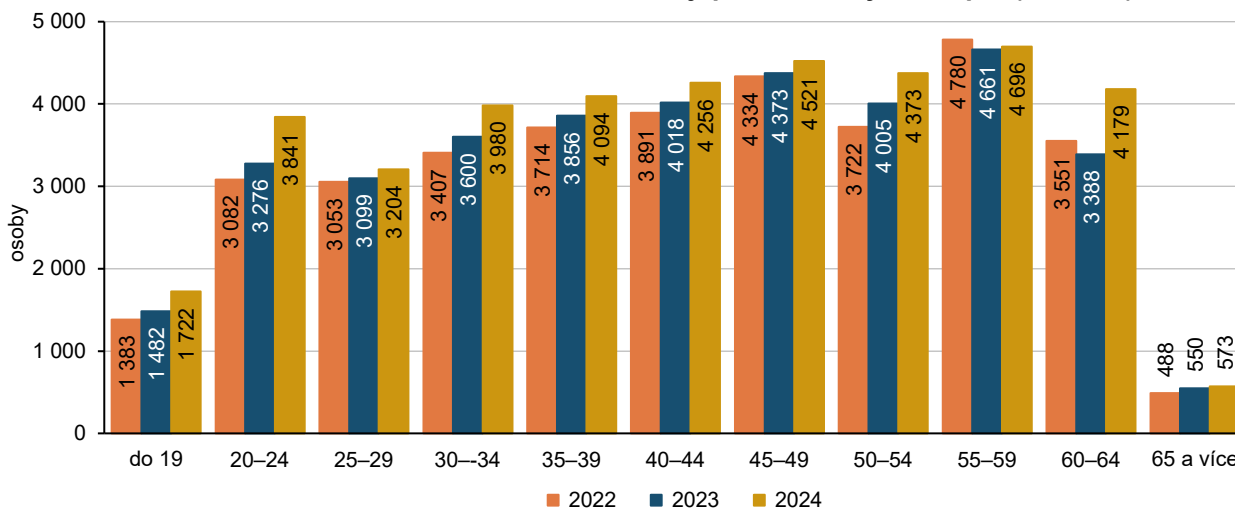
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Většina uchazečů o zaměstnání je schopna začít pracovat při nabídce vhodného místa.

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo 93,5 % uchazečů dosažitelných (ti, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa). Mezi uchazeči o práci bylo 5,6 % absolventů a mladistvých, 13,2 % osob se zdravotním postižením, 31,2 % uchazečů o zaměstnání mělo nárok

na podporu. Z výše uvedeného grafu jsou zřejmé počty a odvoditelný meziroční nárůst počtu jednotlivých kategorií uchazečů o zaměstnání: dosažitelní uchazeči o 3 287 osob, tj. o 9,8 %, absolventi a mladiství o 370 osob, tj. o 20,1 %, uchazeči o zaměstnání s nárokem na podporu o 847 osob, tj. o 7,4 %, se zdravotním postižením o 102 osob, tj. o 2,0 %.

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle věkových skupin (k 31. 12.)

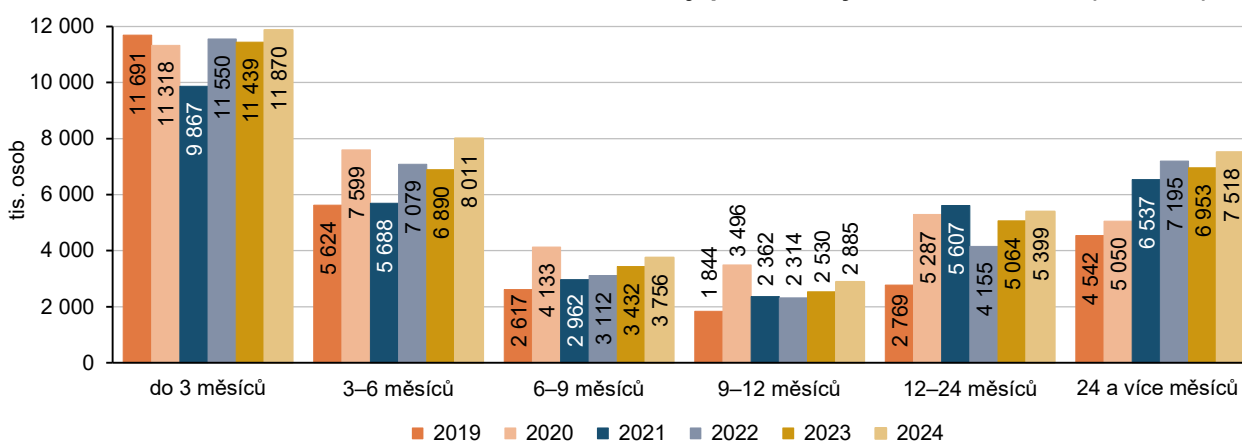

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

V členění podle věku bylo mezi nezaměstnanými nejvíce osob ve věku 55 až 59 let.

Z uvedeného grafu lze vysledovat meziroční navýšení počtu uchazečů o zaměstnání ve všech věkových kategoriích. Největší skupinu uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji tvořily osoby ve věku 55 až 59 let s podílem 11,9 % na celku. K největšímu absolutnímu přírůstku v porovnání s koncem roku 2023 došlo u kategorie 60 až 64 let (o 791 osob). Relativní nárůst byl opět nejvýraznější v kategorii 60 až 64 let (23,3 %). Průměrný věk uchazečů na konci roku 2024 činil 42,7 let a oproti roku 2023 se nezměnil.

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle délky nezaměstnanosti (k 31. 12.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

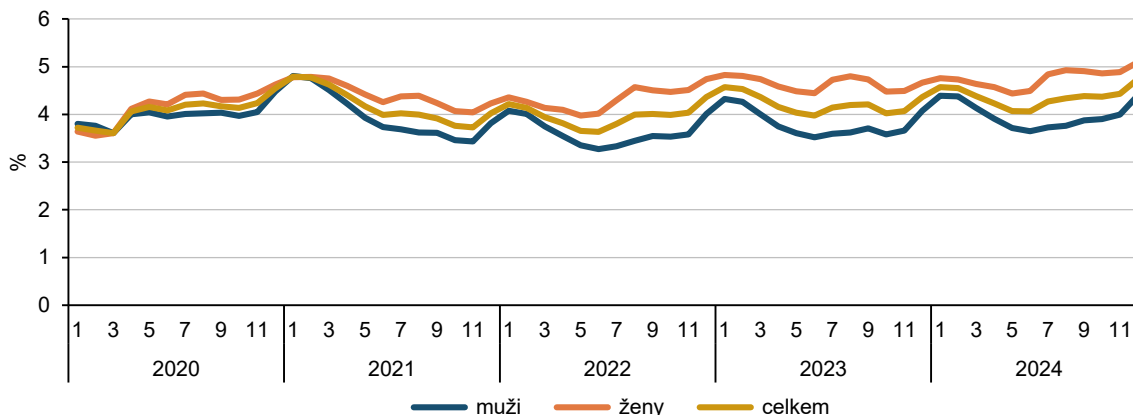
Mezi uchazeči o zaměstnání je nejvíce těch, kteří přišli o práci nejdéle před 3 měsíci.

Z hlediska délky nezaměstnanosti tvořili nejpočetnější skupinu uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců (11 870 osob). V porovnání s rokem 2023 jich přibýlo o 431, jejich relativní zastoupení na celkovém počtu uchazečů kleslo na 30,1 %. Počty uchazečů o zaměstnání vzrostly ve všech skupinách. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán mezi uchazeči s délkou evidence 3–6 měsíců (o 16,3 %).

Vzrostl podíl dlouhodobě nezaměstnaných.

Dlouhodobá nezaměstnanost je prezentována i jako podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let. V tomto způsobu vyjádření se podíl dlouhodobě nezaměstnaných na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let v kraji zvýšil z 1,56 % na konci roku 2023 na 1,66 % na konci roku 2024. Tento podíl byl mezi kraji 4. nejvyšší a o 0,29 bodu převyšoval průměr Česka.

Graf 2.12 Podíl nezaměstnaných na konci měsíce v Jihomoravském kraji podle pohlaví (%)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podíl nezaměstnaných převyšuje republikovou hodnotu a mezi kraji je 4. nejvyšší.

Podíl nezaměstnaných osob³ na obyvatelstvu v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2024 dosáhl 4,74 % a oproti konci roku 2023 se podíl zvýšil o 0,38 procentního bodu. Mezi kraji Česka byl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 4. nejvyšší. Při porovnání s republikovým průměrem byl vyšší o 0,64 procentního bodu. Nejvyšší podíl nezaměstnaných byl vykázán v Ústeckém kraji (6,21 %), nejnižší v hl. m. Praze (2,80 %). Míra nezaměstnanosti je zpravidla ovlivněna sezonními pracemi. K nárůstu hodnoty podílu nezaměstnaných mužů i žen zpravidla dochází v zimních měsících, sezónnost prací má větší vliv na nezaměstnanost mužů. Nejnižší hodnoty nezaměstnanosti jsou zaznamenány v letních a podzimních měsících.

Nejvyšší nezaměstnanost v kraji je v okresech Znojmo, Hodonín a Brno-město.

V okresech kraje je nejvyšší nezaměstnanost dlouhodobě v okresech Znojmo, Hodonín a Brno-město. V okrese Znojmo, stejně jako v okrese Hodonín dosáhl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu celkem 6,25 %, v Brně-městě 5,15 %. Pokud seřadíme 77 okresů Česka podle velikosti podílu nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (od nejnižší hodnoty), pak pořadí jihomoravských okresů v žebříčku je následující: okres Brno-venkov, jako okres s nejnižší nezaměstnaností v kraji, se celorepublikově umístil mezi ostatními okresy na 19. místě, zmiňované okresy Brno-město, Hodonín a Znojmo „obsadily“ mezi všemi okresy republiky 63., 69. a 70. místo.

K dispozici bylo 18,1 tis. pracovních míst, v posledním měsíci roku 2024 na 1 volné místo připadlo 2,2 uchazeče.

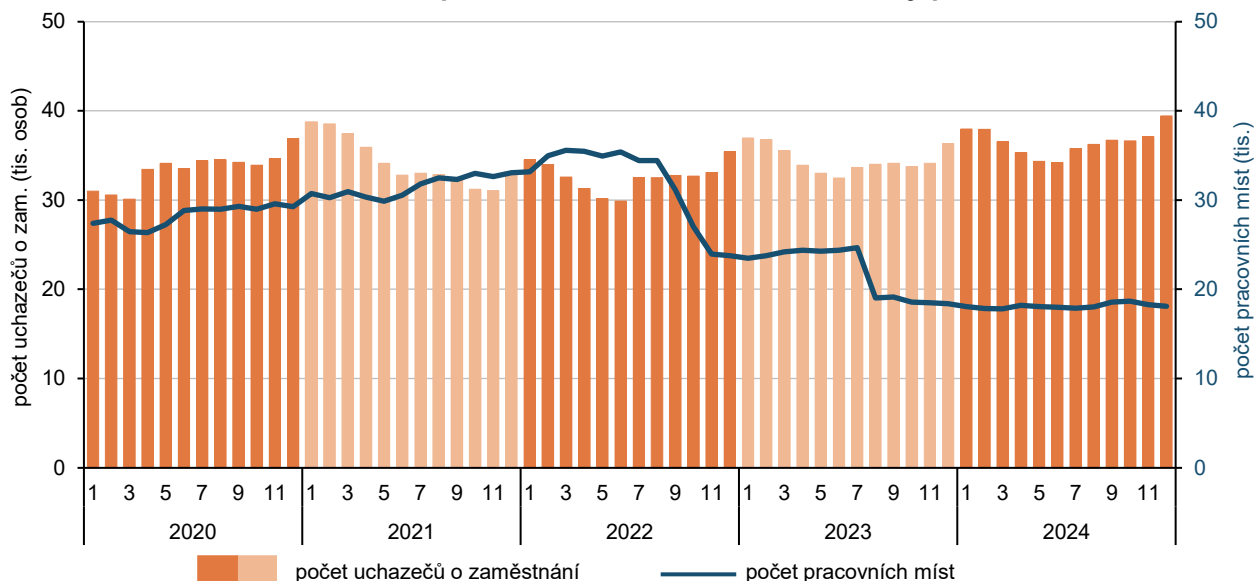
Úřady práce v Jihomoravském kraji nabízely ke konci prosince 2024 celkem 18 100 pracovních míst, což bylo o 273 míst méně než na konci předchozího roku. Počet pracovních míst se snížil a počet uchazečů o zaměstnání se naopak zvýšil z 36 308 na konci roku 2023 na 39 439 uchazečů na konci roku 2024, což vyústilo ve zvýšení počtu uchazečů připadajících na 1 pracovní místo. Ke konci roku 2023 připadli na 1 místo 2,0 uchazeči, ke konci roku 2024 to byli 2,2 uchazeče (5. nejvyšší počet mezi kraji). V jednotlivých měsících za 6 let byl nejnižší počet pracovních míst

³ Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

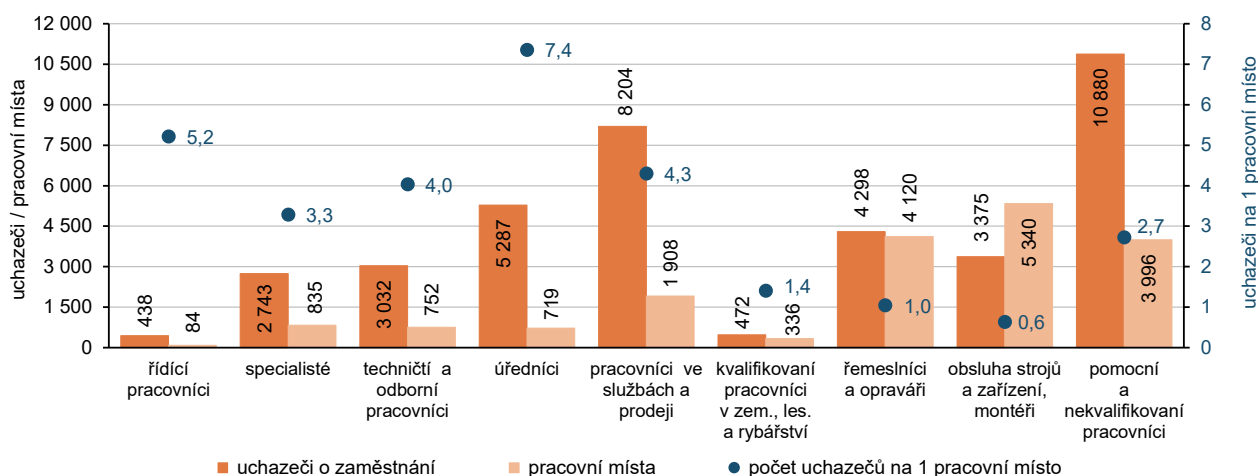
(17 813) vykázán ke konci března 2024 a nejvyšší počet (35 575) byl k dispozici ke konci března 2022. Nejvyšší počet uchazečů na 1 volné místo byl evidován na konci prosince 2024 (2,2) za posledních 6 let.

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Jihomoravském kraji podle měsíců

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.14 Uchazeči o zaměstnání a volná místa podle klasifikace zaměstnání v kraji (k 31. 12. 2024)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Dobré postavení na trhu práce měly osoby pracující jako obsluha strojů a zařízení, montéři - nabídka míst pro ně byla vyšší než poptávka.

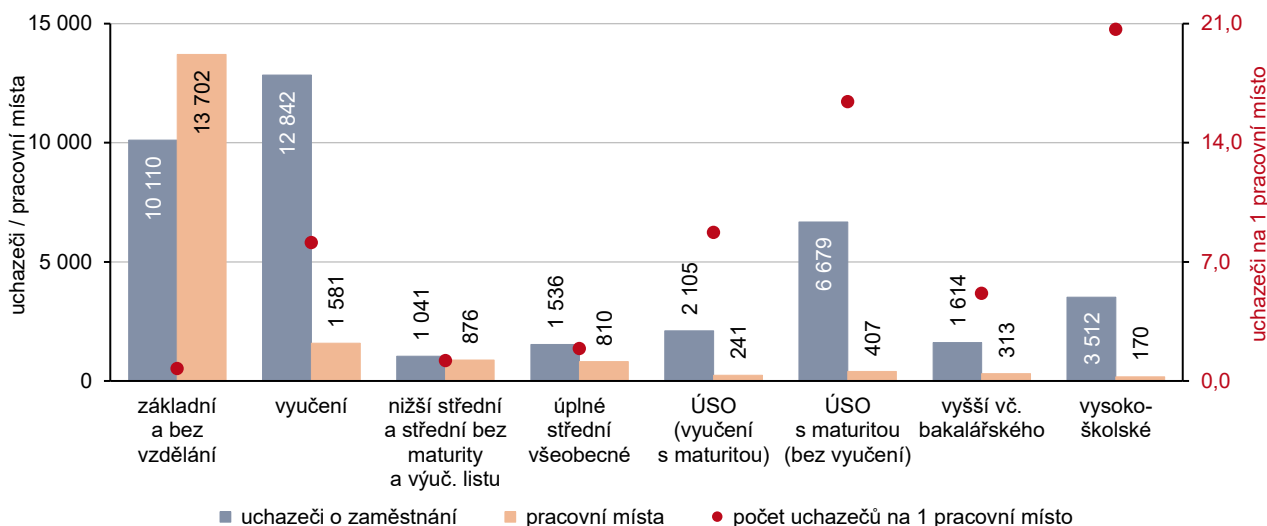
V členění podle klasifikace zaměstnání byl nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání v kraji zařazen mezi pomocné a nekvalifikované pracovníky – 10 880 uchazečů (10 252 uchazečů v roce 2023). Počet pracovních míst v této kategorii byl ale až třetí nejvyšší – 3 996 (v předchozím roce 3 548). Nejpriznivější postavení na trhu práce měli pracovníci zařazení jako obsluha strojů a zařízení a montéři (v této kategorii byl nejvyšší počet míst, a to 5 340). U této kategorie byla nabídka míst vyšší než „poptávka“ – na 1 místo zde připadlo 0,6 uchazeče. Naproti tomu na jedno místo úředníka připadlo 7,4 uchazečů a řídícího pracovníka 5,2 uchazečů.

Nejobtížněji hledají práci nezaměstnaní s vysokoškolským vzděláním.

Ze srovnání „nabídky a poptávky“, z pohledu požadavku na vzdělání, je v roce 2024 zřejmá nejobtížnější pozice nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním a úplným středním odborným s maturitou (bez vyučení). Na 1 volné místo v těchto kategoriích připadlo 20,7, resp. 16,4 uchazečů o zaměstnání. V roce 2023 byl také nejvyšší

počet uchazečů na jedno pracovní místo u nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním – 17,3 uchazečů na 1 místo. Naopak nejlépe na tom jsou uchazeči se základním vzděláním a bez vzdělání a s nižším středním a středním bez maturity a výučního listu – na jedno místo v roce 2024 připadlo 0,7, resp. 1,2 uchazečů. V roce 2023 na tom byli nejlépe též uchazeči se základním a bez vzdělání (0,7), následované uchazeči s nižším středním a středním bez maturity a výučního listu (1,1).

Graf 2.15 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle vzdělání v kraji (k 31. 12. 2024)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností se v kraji každoročně zvyšoval.

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) dosáhla v roce 2023 v Jihomoravském kraji 454,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 371,8 tis. Kč. Tento makroekonomický ukazatel, vyjádřený v běžných cenách, se každoročně zvyšoval v absolutním vyjádření a s výjimkou roku 2011 i v přepočtu na 1 obyvatele. Meziroční nárůst v roce 2023 činil 35,1 mld. Kč, resp. 24,8 tis. Kč na obyvatele.

Hodnota ČDDD připadající na jednoho obyvatele byla v Jihomoravském kraji 4. nejvyšší.

Krajská hodnota ČDDD přepočtená na obyvatele po většinu sledovaného období pod republikovým průměrem. Výjimkou byly roky 2013 až 2015 a rok 2020, kdy byl republikový průměr překročen o 0,2 %. Hodnota ČDDD na obyvatele byla v roce 2023 ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší (za Prahou, Středočeským krajem a Krajem Vysočina).

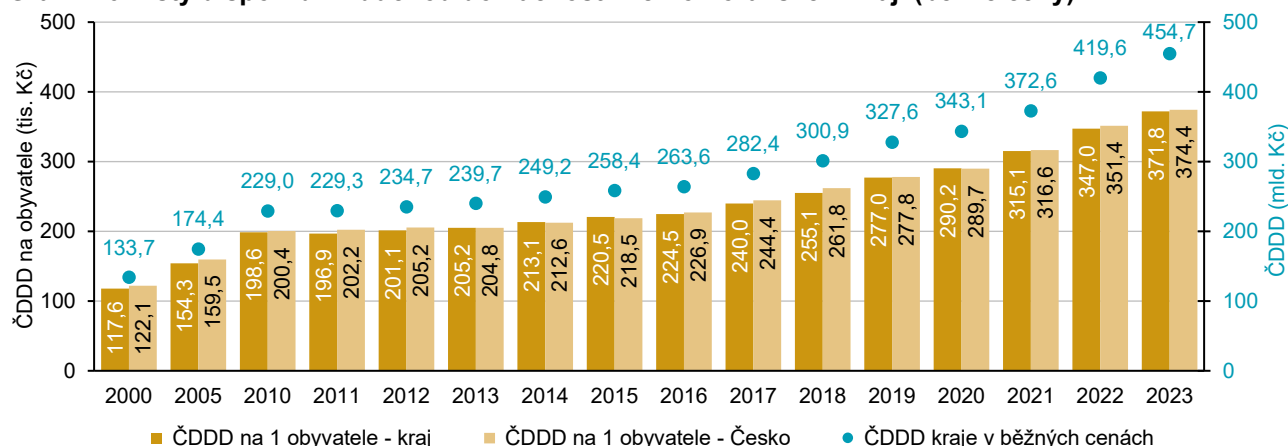
Podíl kraje na republikovém objemu ČDDD činil 11,2 %.

Podíl Jihomoravského kraje na ČDDD Česka byl nejnižší v roce 2008, a to 10,4 %. V letech 2013 až 2016 a 2019 až 2023 byl podíl kraje na republikovém celku nad hranicí 11 %. Hodnota podílu v roce 2023 činila 11,2 % a mezi kraji byla 3. nejvyšší.

Výběrové šetření Životní podmínky přináší informace o sociální a ekonomické situaci domácností.

Výsledky šetření životních podmínek přinesly údaje týkající se sociální a ekonomické situace domácností. Šetření proběhlo v roce 2024. Cílem bylo zmapovat situaci českých domácností v období dotazování (v roce 2024) a jejich příjmy v roce 2023 – všechna data, která souvisejí s příjmy domácností, odrážejí stav roku 2023.

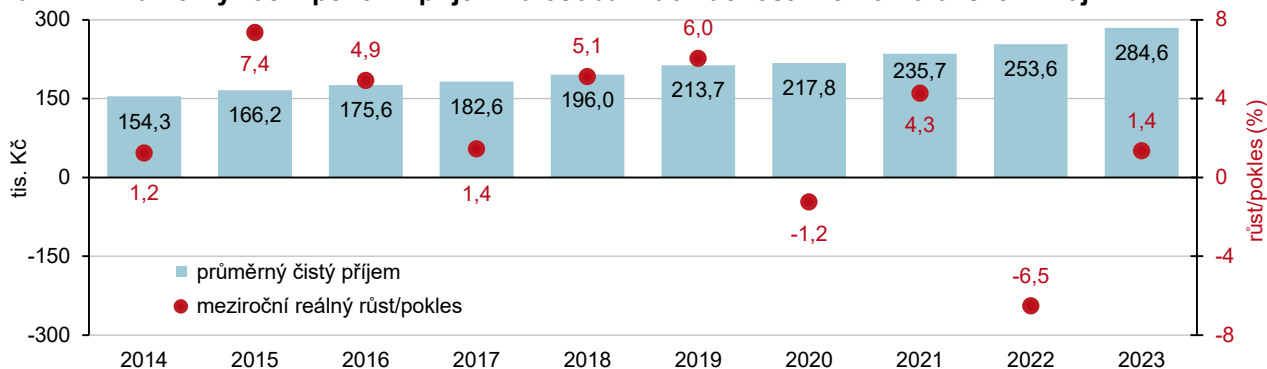
Graf 2.16 Čistý disponibilní důchod domácností v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Výše průměrných čistých ročních příjmů na osobu je v Jihomoravském kraji 2. nejvyšší.

Průměrný čistý roční příjem domácnosti v Jihomoravském kraji meziročně vzrostl z 253,6 tis. Kč na osobu v roce 2022 na 284,6 tis. Kč v roce 2023. Průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 21 137 Kč na 23 716 Kč, tedy o 2 579 Kč. Reálné čisté příjmy se vlivem inflace zvýšily o pouhých 1,4 % (pro určení reálného růstu je použitý index spotřebitelských cen daného roku za celé Česko). V žebříčku 14 krajů Česka byl Jihomoravský kraj vyšší průměrných čistých ročních příjmů na osobu druhý nejvyšší a byl o 5 917 Kč vyšší než republikový průměr. Nejvyšší roční čisté příjmy byly v hl. m. Praze (350,0 tis. Kč ročně na osobu), naopak nejnižší částka byla zjištěna v Olomouckém kraji (252,1 tis. Kč na osobu).

Graf 2.17 Průměrný roční peněžní příjem na osobu v domácnosti v Jihomoravském kraji

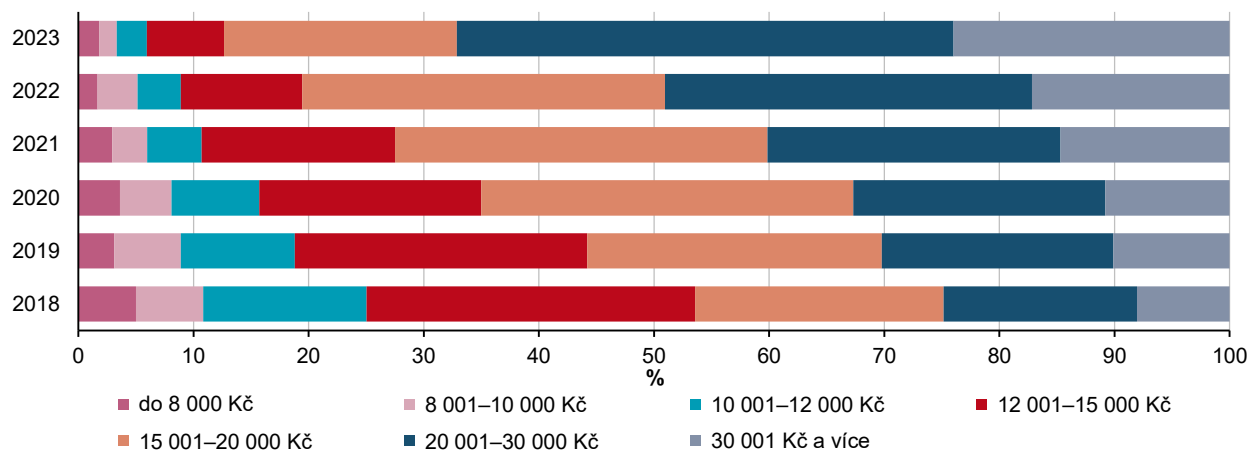

Zdroj: Výběrové šetření Životní podmínky

Nejvíce domácností mělo čistý měsíční příjem na osobu mezi 20 a 30 tis. Kč.

Nejvíce jihomoravských domácností mělo podle výsledků šetření čistý měsíční příjem v rozmezí 20 až 30 tis. Kč na osobu (43,2 % domácností), s příjmem 30 a více tis. Kč na osobu hospodařilo 24,0 % domácností. Následovalo příjmové rozmezí 15 až 20 tis. Kč na osobu (20,2 % domácností). Nejnižší příjmovou hranici do 8 tis. Kč měsíčně na osobu uvedlo 1,8 % domácností, proti předchozímu roku se uvedený podíl nepatrně zvýšil, a to o 0,1 procentního bodu. V kraji bylo 1,5 % domácností, v nichž se čistý měsíční příjem na osobu pohyboval v rozmezí 8 až 10 tis. Kč, a 2,6 % domácností, v nichž byl měsíční příjem na osobu mezi 10 a 12 tis. Kč. Oproti roku 2022 nejvýrazněji vzrostl podíl domácností s příjmem 20 až 30 tis. Kč na osobu, a to o 11,3 procentního bodu.

Graf 2.18 Rozdělení domácností v Jihomoravském kraji podle čistého měsíčního příjmu na osobu

Zdroj: Výběrové šetření Životní podmínky

Téměř 10 % jihomoravských domácností vycházelo se svými příjmy s obtížemi.

Součástí výsledků šetření je i srovnání subjektivních názorů domácností na hospodaření s rozpočtem (spojeno s dobou dotazování, tj. rokem 2024). V roce 2024 vycházelo se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi 9,8 % jihomoravských domácností, to je o 0,2 % méně než v roce 2023. V součtu 67,1 % domácností v kraji s příjmem vycházelo snadno, docela či velmi snadno. Podíl těchto domácností ve srovnání s rokem 2023 vzrostl o 2,9 procentního bodu.

Téměř pětina domácností si nemůže dovolit zaplatit neočekávaný výdaj 15 600 Kč.

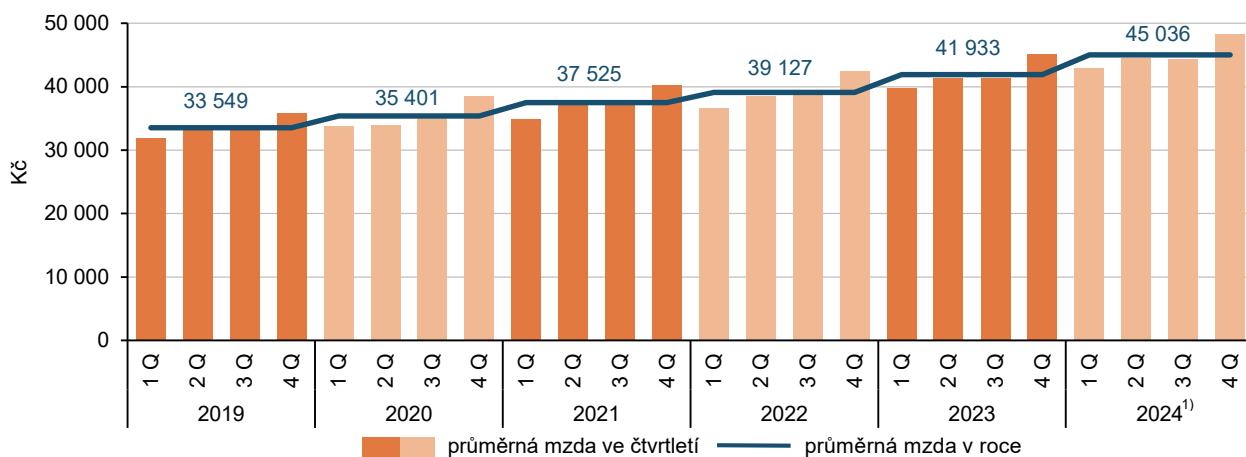
Téměř pětina (19,7 %) jihomoravských domácností činí problém zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 15 600 Kč. Zaplatit týdenní dovolenou mimo domov pro všechny členy domácnosti si nemohlo dovolit 18,3 % domácností (oproti předchozímu roku se jedná o mírný pokles o 1,7 %). O 1,0 procentního bodu (na 5,2 %) klesl podíl domácností, které nemohou dostatečně vytápět byt. Podíl domácností, které si nemohly dovolit jíst obden maso, vzrostl meziročně o 0,5 procentního bodu a činil 7,2 %.

Mzdy

Mzdy jsou zjišťovány podle skutečného místa pracoviště.

Průměrná mzda je zjišťována tzv. pracovištní metodou, územní třídění je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda je podíl mzdových prostředků (vč. příplatků za přesčas, odměn, náhrad mzdy atd.) připadající na jednoho zaměstnance za měsíc. Nevypovídá tedy o výplatě jednoho konkrétního zaměstnance.

Graf 2.19 Průměrná měsíční mzda v Jihomoravském kraji

¹⁾ v roce 2024 předběžné výsledky

Průměrná mzda byla mezi kraji 3. nejvyšší, ale svou výší zaostávala za republikovým průměrem.

Průměrná nominální mzda dosáhla v Jihomoravském kraji za 12 měsíců roku 2024 výše 45 036 Kč a proti předchozímu roku vzrostla o 3 103 Kč (tj. 7,4 %). Ve srovnání s ostatními kraji byly mzdy v Jihomoravském kraji 3. nejvyšší (po Praze a Středočeském kraji). Ve srovnání s republikovým průměrem mzda zaostávala o 863 Kč. Meziroční nárůst mezd v Jihomoravském kraji kopíroval trend Česka. Spotřebitelské ceny se v roce 2024 zvýšily o 2,4 % (republikový index spotřebitelských cen), reálná mzda tak v kraji proti roku 2023 vzrostla o 4,9 %.

Nejvyšší mzdy jsou v odvětví informačních technologií.

V členění podle odvětví je k dispozici pouze předběžná průměrná mzda za rok 2023. Nejvyšší mzdy podle těchto výsledků byly v kraji vypláceny v odvětví informačních a komunikačních technologií (71,8 tis. Kč) a ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (58,8 tis. Kč). Naopak nejnižší mzdy byly v odvětví ubytování, stravování a pohostinství, kde částka průměrné mzdy činila jen 23,1 tis. Kč.

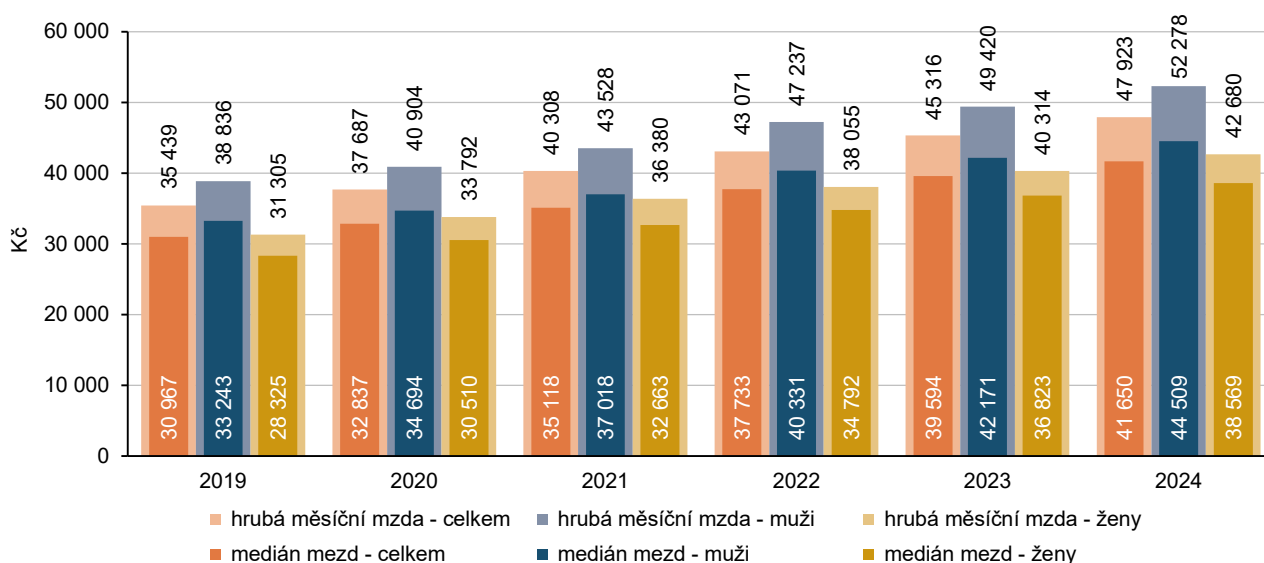
Strukturální šetření o mzdách se liší od ostatních mzdových zjišťování.

Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, protože jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. To je jedním z důvodů, proč se průměrná mzda z různých mzdových zjišťování od sebe liší. Od roku 2011 byli do šetření zahrnuti i zaměstnanci pracující v podnicích s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob.

Rozdíl mezi průměrnou mzdou mužů a žen činí přes 9,6 tis. Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihomoravském kraji v roce 2024 dosáhla podle výsledků strukturálního šetření částky 47 923 Kč (52 278 Kč u mužů a 42 680 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejvyšší. Oproti roku 2023 se průměrná měsíční mzda zvýšila o 2 607 Kč (o 2 858 Kč u mužů a o 2 366 Kč u žen). Mzdy mužů v kraji jsou dlouhodobě vyšší než mzdy žen, rozdíl mezi nimi se meziročně nepatrně zvýšil (v roce 2024 byla průměrná mzda žen v Jihomoravském kraji nižší o 9 598 Kč, v roce 2023 byl rozdíl 9 106 Kč).

Graf 2.20 Průměrná měsíční mzda a medián mezd v Jihomoravském kraji

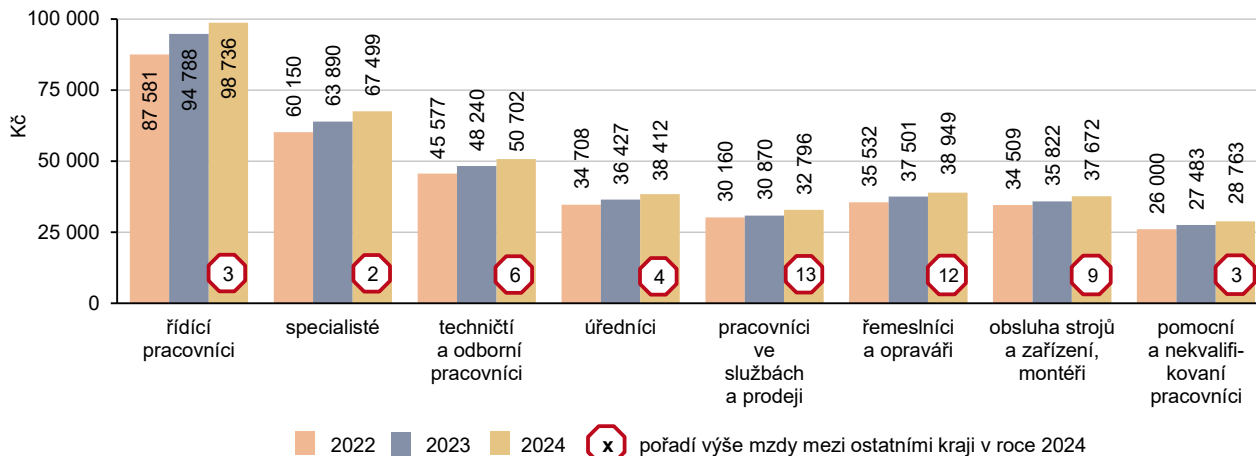

Rozdíl mezi průměrnou hrubou mzdou a mediánem mzdy činil 6,3 tis. Kč.

Výsledkem strukturálních šetření mezd není jen průměrná mzda, na kterou zpravidla nedosáhnou dvě třetiny zaměstnanců, ale také medián mzdy. Ukazuje mzdu

zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Jihomoravském kraji v roce 2024 dosáhl částky 41 650 Kč (44 509 Kč u mužů a 38 569 Kč u žen). Rozdíl výše průměrné mzdy a mediánu mezd činil 6 273 Kč. Medián mzdy v Jihomoravském kraji byl mezi kraji 4. nejvyšší.

Graf 2.21 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Jihomoravském kraji

V mezikrajském srovnání výše mezd si nejlépe stojí mzdy specialistů.

Výstupy z šetření mezd podle zaměstnání vychází z klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracované na podkladě mezinárodního standardu. Vývoj mezd v Jihomoravském kraji a pořadí výše mezd mezi ostatními kraji je znázorněno v grafu. V pomyslném krajském žebříčku jsou nejlépe umístěni specialisté (vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci). Naopak k těm horším výsledkům v mezikrajském srovnání patří 13. místo u výše mezd pracovníků ve službách a prodeji. Mzdy řemeslníků a opravářů byly třetí nejvyšší.

Nejvyšší mzdy v kraji pobírají manažeři, nejnižší pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Nejvyšší mzdy v Jihomoravském kraji byly u řídících pracovníků v manažerských pozicích (98 736 Kč), právě u nich byl zaznamenán také nejvyšší meziroční nárůst v absolutním vyjádření (o 3 948 Kč). V relativním vyjádření nejvíce vzrostly mzdy pracovníkům ve službách a prodeji (o 6,2 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci pobírali v roce 2024 nejnižší mzdu v kraji, která činila 28 763 Kč, a zároveň u této skupiny došlo k nejnižšímu růstu průměrné mzdy v absolutním vyjádření (o 1 280 Kč). Nejnižší růst průměrné mzdy v relativním vyjádření byl zaznamenán u řemeslníků a opravářů (o 3,9 %).

Úplné náklady práce

Roční náklady na zaměstnance v roce 2023 v kraji přesáhly částku 680 tis. Kč, mezi kraji byly 3. nejvyšší.

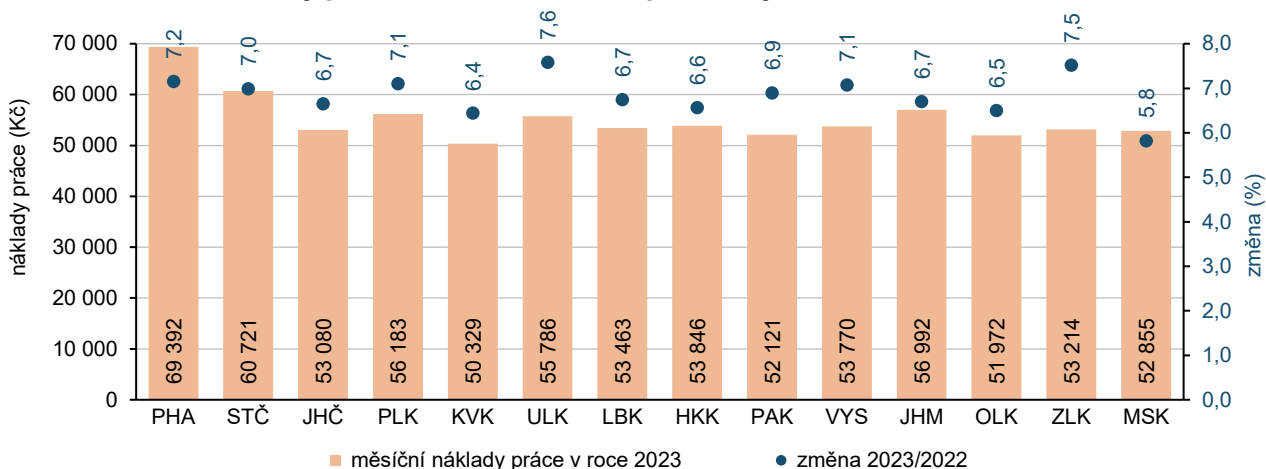
Do úplných nákladů práce jsou zařazeny mzdy a platy, náhrady mezd, sociální požitky, sociální náklady a výdaje, personální náklady, daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Podle definitivních údajů za rok 2023 dosáhly tyto náklady v Jihomoravském kraji ročně výše 683 908 Kč, měsíčně 56 992 Kč a hodinové náklady činily 404 Kč. Roční náklady práce za Česko představovaly 713 414 Kč, měsíční 59 451 Kč a hodinové pak 425 Kč. V mezikrajském srovnání byly měsíční náklady nejvyšší v Praze, a to 69 392 Kč (o 12 400 Kč vyšší než v Jihomoravském kraji), nejnižší v kraji Karlovarském (50 329 Kč). Údaj za Jihomoravský kraj byl v žebříčku krajů 3. nejvyšší.

Rozdíly v nákladech práce mezi jednotlivými kraji jsou dány rozdíly v odvětvové struktuře hospodářství.

Rozdíly v nákladech práce mezi jednotlivými kraji v Česku jsou dány zejména rozdíly v odvětvové struktuře jednotlivých oblastí republiky. V Praze, ale i ve Středočeském kraji, sídlí podniky s vyšší úrovní mezd a platů, zejména v odvětvích finančního

zprostředkování, veřejné správy a obrany. Často zde sídlí zahraniční firmy a podniky s mezinárodní účastí, které vykazují nejen vyšší mzdy, ale poskytují zaměstnancům i různé nadstandardní programy sociálního a důchodového pojištění.

Graf 2.22 Měsíční náklady práce v roce 2022 a 2023 podle krajů

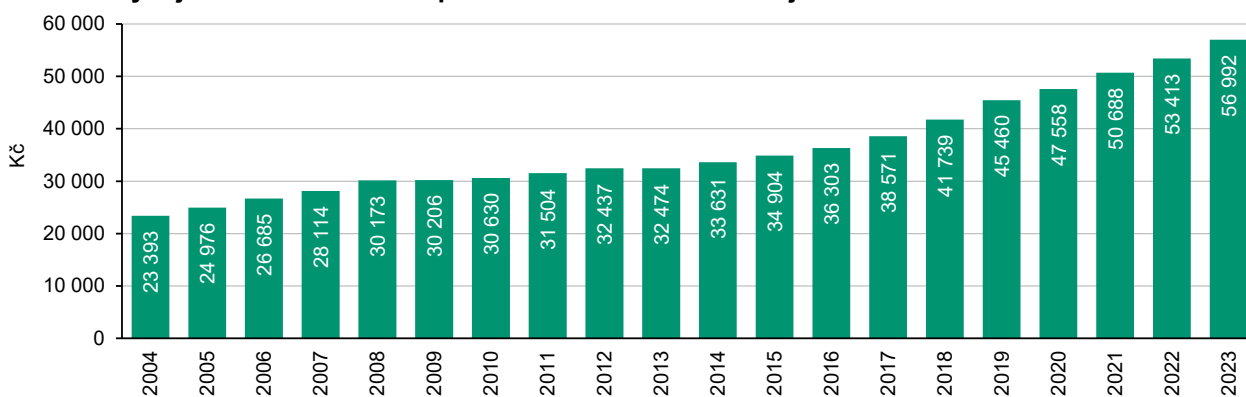
Čtvrtinu úplných nákladů práce tvořily platby zákonného pojištění.

Z jednotlivých složek ÚNP v kraji v roce 2023 činily mzdy za vykonanou práci 36 637 Kč, na náhrady mzdy připadlo 4 634 Kč. Přímé náklady na jednoho zaměstnance tak dosáhly výše 41 271 Kč měsíčně (72,4 % celku). Čtvrtina celkových nákladů práce připadla na platby zákonného pojištění (14 130 Kč), sociální požitky činily 552 Kč a personální náklady 418 Kč měsíčně na zaměstnance.

Náklady práce se postupně zvyšují.

Měsíční náklady práce v kraji v roce 2023 dosáhly 2,4násobku částky roku 2004, i když oproti roku 2022 se zvýšily jen o 6,7 %. V letech 2022 a 2021 byl zaznamenán nárůst o 5,4, resp. o 6,6 % (při hodnocení dlouhodobého vývoje ÚNP je ale třeba brát zřetel na změny ve způsobu výběru jednotek; vykazujícími jednotkami byly ekonomické subjekty podnikatelské sféry zapsané do obchodního rejstříku, od roku 2009 jsou zahrnuty i údaje za fyzické osoby nezapsané do obchodního rejstříku bez ohledu na počet zaměstnanců). K růstu nákladů práce v roce 2023 došlo ve všech krajích, nejvyšší relativní nárůst byl zaznamenán v Ústeckém kraji (o 7,6 %), naopak nejnižší v Moravskoslezském kraji (o 5,8 %). Jihomoravský nárůst o 6,7 % byl mezi kraji 6. nejvyšší.

Graf 2.23 Vývoj měsíčních nákladů práce v Jihomoravském kraji

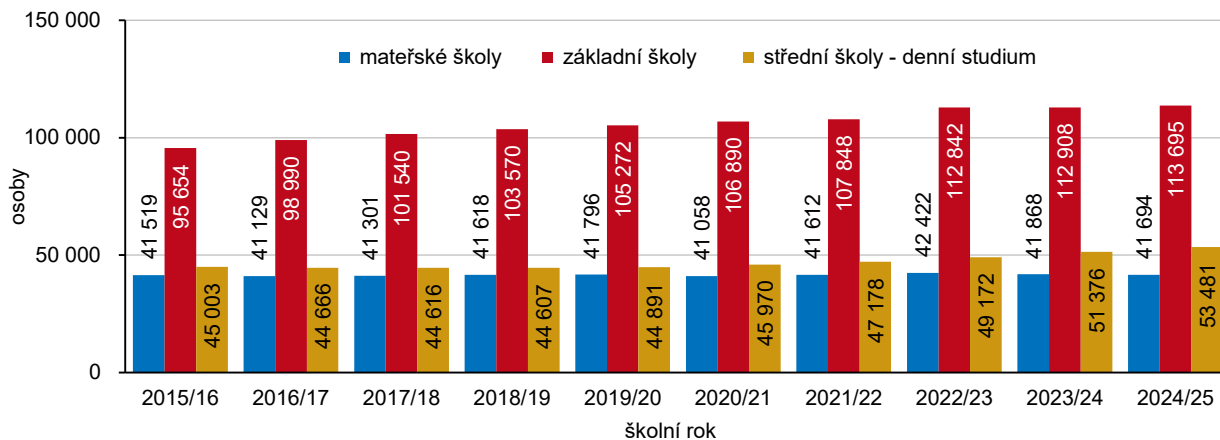
Vzdělávání

Již 11 let je v mateřských školách více než 41 tisíc dětí.

Situace ve školství je „opožděným“ obrazem demografického vývoje. V minulých 10 letech (resp. školních letech) se postupně zvyšovaly nároky na kapacity

mateřských škol. V roce 2014 byla překročena hranice 41 tis. dětí a maxima bylo dosaženo v roce 2022 (42,4 tis. dětí) a následně dochází k mírnému poklesu. V roce 2024 činil počet dětí v mateřských školách 41 694, což je o 174 méně než v předchozím období.

Graf 2.24 Žáci mateřských, základních a středních škol v Jihomoravském kraji

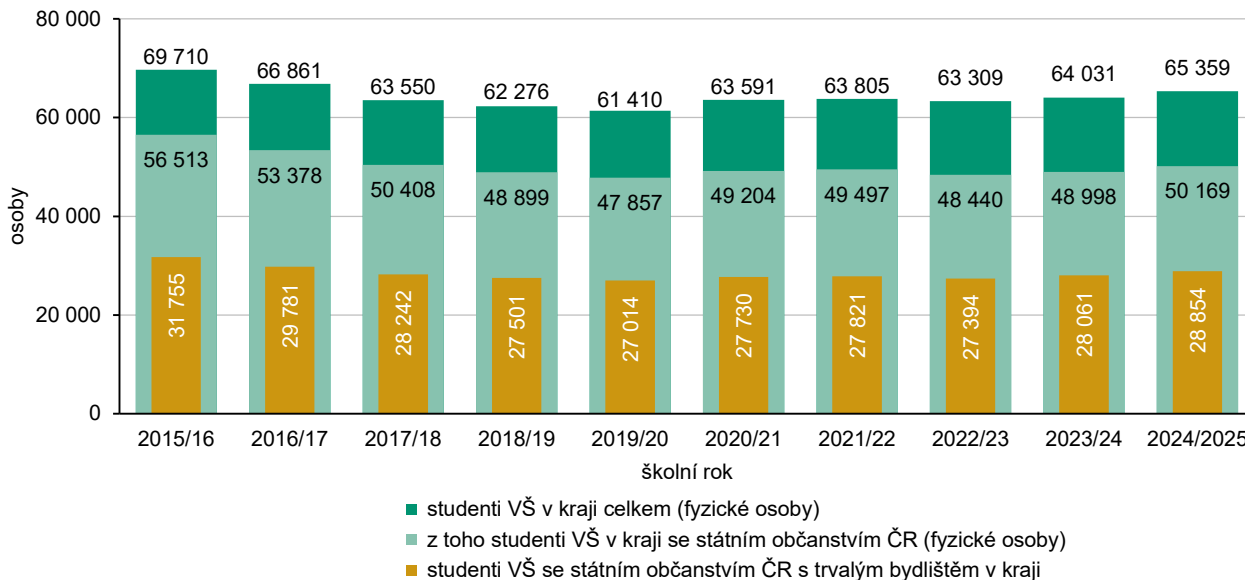

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Počet žáků základních škol se s odstupem 10 let zvýšil o 18 tisíc.

Základní školy se až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků (snížení na 85,0 tis. žáků), následující roky byly roky zvyšování počtu až na 113,7 tis. ve školním roce 2024/25. Meziročně počet žáků základních škol vzrostl o 787 a proti stavu před 10 lety byl vyšší o 18,0 tis.

Graf 2.25 Studenti vysokých škol v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Počet žáků středních škol se v posledních letech zvyšuje.

Jestliže se počet dětí ve školkách a počet žáků základních škol během 10 let zvýšil, pak situace na středních školách byla opačná – v poslední dekádě se počet žáků denního studia až do roku 2018/19 snižoval. Nástup slabých populačních ročníků do středních škol způsobil, že z výchozího stavu 47,6 tis. žáků v roce 2013 se jejich počet postupně snížil až na 44,6 tis. v roce 2018. V posledních 6 letech se počet žáků začal zvyšovat a v roce 2024 bylo na středních školách již 53,5 tis. žáků.

Počet studentů v kraji
meziročně mírně vzrostl.

Obdobný vývoj jako ve středních školách probíhal i ve vysokém školství. V Jihomoravském kraji ještě v roce 2015 studovalo na vysokých školách přes 69,7 tis. studentů. V kraji mělo v roce 2015 trvalé bydliště 31,8 tis. studentů vysokých škol. O 5 let později, resp. ve školním roce 2020/2021, se počet studentů vysokých škol v kraji snížil o 6,1 tis. na 63,6 tis. Zároveň o 4,0 tis. poklesl i počet vysokoškoláků s bydlištěm v kraji. V roce 2024 zaznamenáváme celkový meziroční nárůst počtu studentů o 1,3 tis., kterých tak bylo 65,4 tis.

Zdraví

V kraji je téměř
6,7 tis. lékařů.

Údaje o zdravotnických zařízeních a počtech lékařů za rok 2024 nejsou dosud k dispozici, proto jsou uvedena stručná fakta roku předešlého. Ve zdravotnických zařízeních (státní i nestátní) v Jihomoravském kraji v roce 2023 působilo 6 651 lékařů (počet přepočtený na plně zaměstnané). Od roku 2014 se počet lékařů v kraji každoročně zvyšoval až do roku 2021. V roce 2022 jejich počet mírně poklesl a v následujícím období došlo k opětovnému nárůstu počtu lékařů.

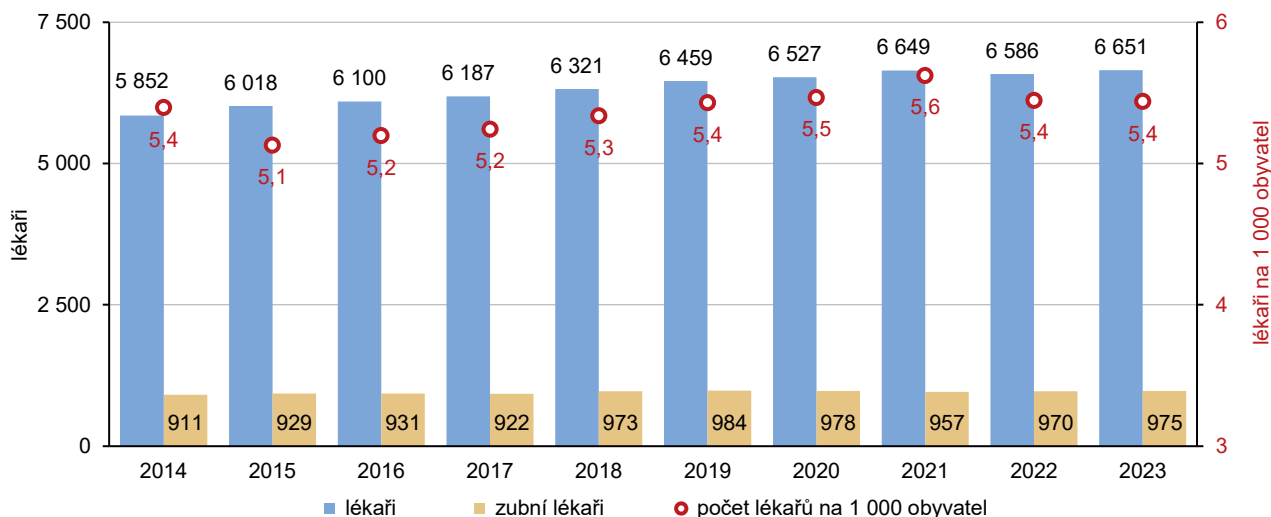
Počet lékařů v přepočtu na
tisíc obyvatel je mezi kraji
druhý nejvyšší.

Relativní ukazatel, počet lékařů na 1 000 obyvatel, se meziročně nezměnil a opět dosáhl hodnoty 5,4. Mezi kraji i nadále zůstal 2. nejvyšší po hl. m. Praze a přesahuje republikovou hodnotu, která činí 4,8.

Kraj je počtem zubních
lékařů na 1000 obyvatel na
druhém místě.

Zubní péči v kraji, ve státních i nestátních zařízeních zajišťovalo ve sledovaném období 975 zubních lékařů (počet přepočtený na plně zaměstnané), což je o 5 zubních lékařů více než v roce 2022. Stále však nedosahuje maxima, což bylo 984 zubních lékařů v kraji v roce 2019. Mezi kraji je počtem zubních lékařů na 2. místě za hl. m. Prahou. Počet zubních lékařů v přepočtu na 1 000 obyvatel byl v roce 2023 mezi kraji na druhém místě společně s Olomouckým krajem a dosáhl hodnoty 0,8, která se od roku 2012 drží dlouhodobě na stejné úrovni.

Graf 2.26 Lékaři v Jihomoravském kraji (přepočtené osoby)

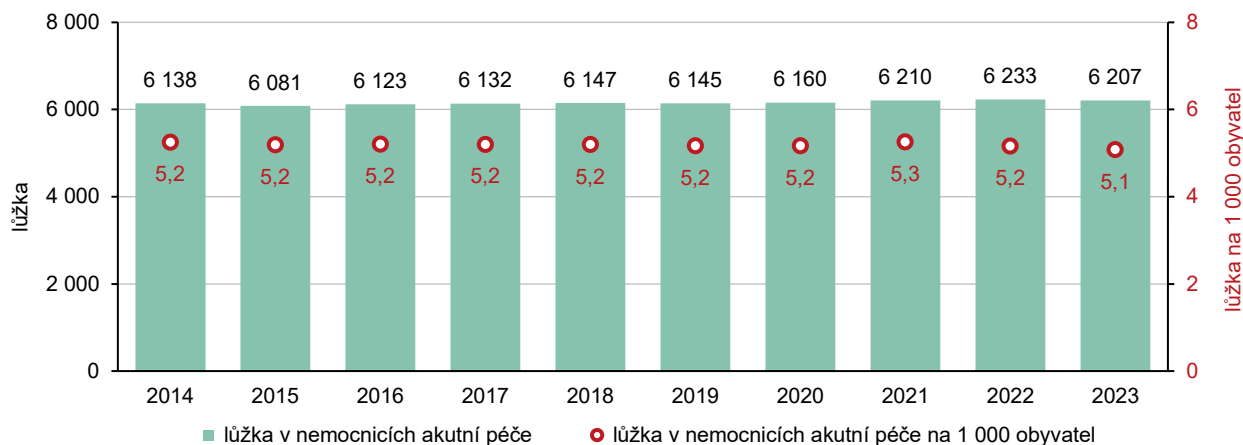
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Snížil se počet lůžek
v nemocnicích akutní péče,
pacient zde strávil
v průměru 5,8 dní.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2023 v provozu 20 nemocnic akutní péče, v nichž bylo k dispozici 6 207 lůžek, což je o 26 méně než v předchozím roce. Z hodnot uvedených v grafu je patrné, že počet lůžek akutní péče se dlouhodobě nijak výrazně nemění. Na 1 000 obyvatel bylo k dispozici 5,1 lůžek, což je po hl. městě Praze druhá nejvyšší hodnota. V roce 2023 bylo v nemocnicích akutní péče v kraji registrováno

224,4 tis. hospitalizací (meziročně o 4,2 tis. více), průměrná ošetrovací doba v délce 5,8 dne se meziročně o 0,1 dne zkrátila.

Graf 2.27 Lůžka v nemocnicích akutní péče v Jihomoravském kraji

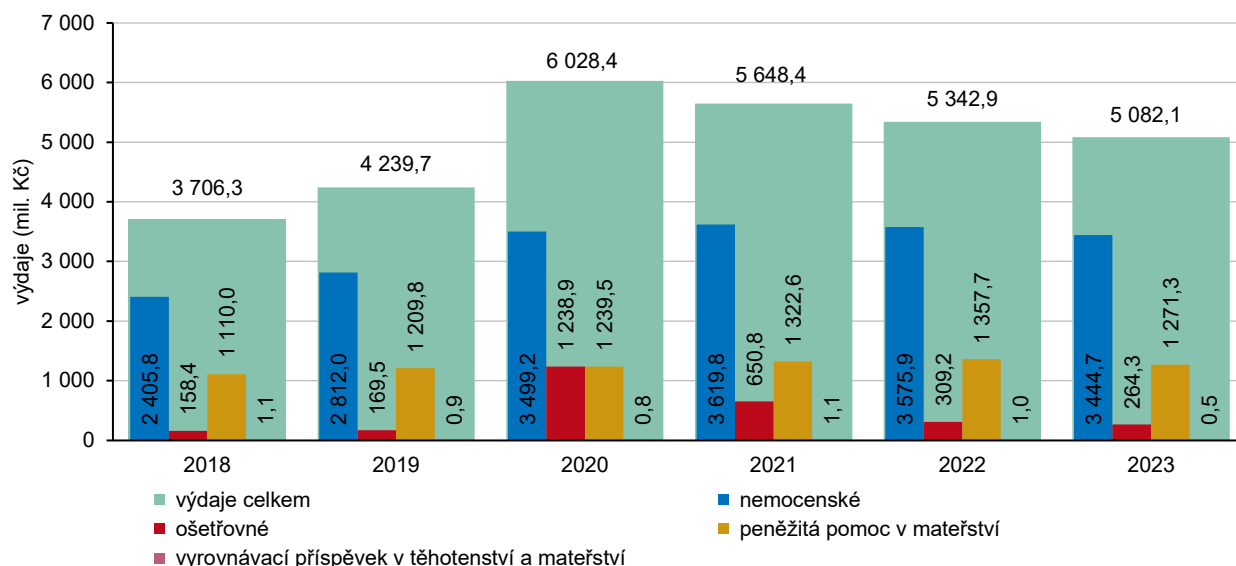
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Nemocenské pojištění

Dávky nemocenského pojištění dosáhly v průměru 4 155 Kč na jednoho obyvatele kraje.

V roce 2023 byla v Jihomoravském kraji v těchto dávkách vyplacena částka 5,08 mld. Kč, což bylo o 0,84 mld. Kč (o 19,9 %) více než v „předcovidovém“ roce 2019. Meziročně však došlo ke snížení o 0,26 mld. Kč, tj. o 4,9 %. Na jednoho obyvatele kraje připadla částka 4 155 Kč. Celková výše vyplacených dávek byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji), přepočtená částka byla 4. nejvyšší (po Praze, Moravskoslezském a Zlínském kraji). Největší díl z dávek nemocenského pojištění připadá na nemocenské (67,8 %), peněžitá podpora v mateřství představovala 25,0 % celkových výdajů na tyto dávky, ošetrovné se podílelo 5,2 %.

Graf 2.28 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Jihomoravském kraji

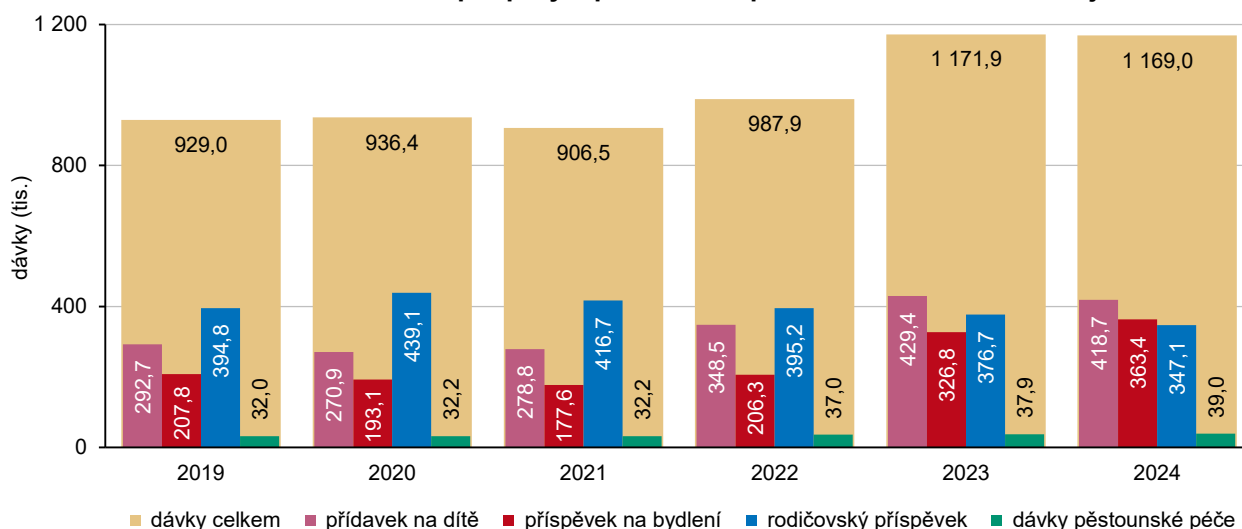

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Státní sociální podpora

1,2 mil. vyplacených dávek
státní sociální podpory
a pěstounské péče
představovalo částku
6,7 mld. Kč.

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2024 bylo v Jihomoravském kraji v sociálních programech vyplaceno 1,2 mil. dávek (1,1 mil. dávek státní sociální podpory a 39,0 tis. dávek pěstounské péče). Celková výše dávek dosáhla částky 6,7 mld. Kč (6,2 mld. Kč v dávkách státní sociální podpory a 455,3 mil. Kč v dávkách pěstounské péče). Na jednoho obyvatele v kraji tak v průměru připadla částka 5 456 Kč. Počet vyplacených dávek byl mezi kraji 2. nejvyšší (po Moravskoslezském kraji), výše vyplacených dávek byla mezi kraji 4. nejvyšší, přepočtená částka na jednoho obyvatele byla pátá nejvyšší.

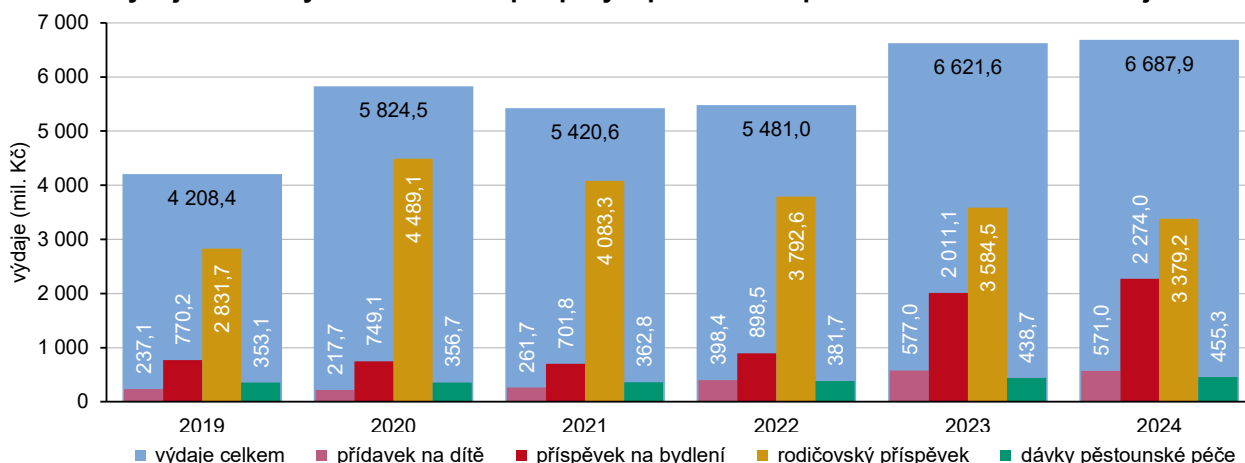
Graf 2.29 Počet dávek státní sociální podpory a pěstounské péče v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Celkový počet vyplacených dávek SSP včetně dávek pěstounské péče, meziročně klesl o 0,2 %, vyplacená částka však byla o 66,3 mil. Kč vyšší.

V počtu vyplacených dávek státní sociální podpory (SSP) tvořil do roku 2017 největší část přídavek na dítě, v letech 2018 až 2022 to již byl rodičovský příspěvek. V roce 2023 tvořil opět největší podíl (37,9 %) přídavek na dítě, který v roce 2024 mírně poklesl na 37,1 %. Nejvyšší částka z vyplacených dávek SSP v celém období let 2018 až 2024 připadla na rodičovský příspěvek v roce 2020 (82,1 %). V roce 2024 proti předešlému roku klesl počet vyplacených dávek SSP o 2,8 tis., tj. o 0,2 %. Vyplacená částka dávek SSP naopak vzrostla o 66,3 mil. Kč, tj. o 1,0 %. Za meziročními změnami je především změna u počtu a objemu příspěvků na bydlení. K nárůstu výdajů na příspěvek na bydlení došlo v souvislosti s legislativní úpravou této dávky v letech 2022 a 2023, kdy na dávku poté dosáhlo více osob. Počet dávek meziročně vzrostl o 36,6 tis. (o 11,2 %). Vyplacená částka byla vyšší o 262,9 mil. Kč, tj. o 13,1 %. Ve srovnání s rokem 2019 vzrostl počet příspěvků na bydlení téměř o tři čtvrtiny a jejich objem dosáhl necelého trojnásobku.

Graf 2.30 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Jihomoravském kraji

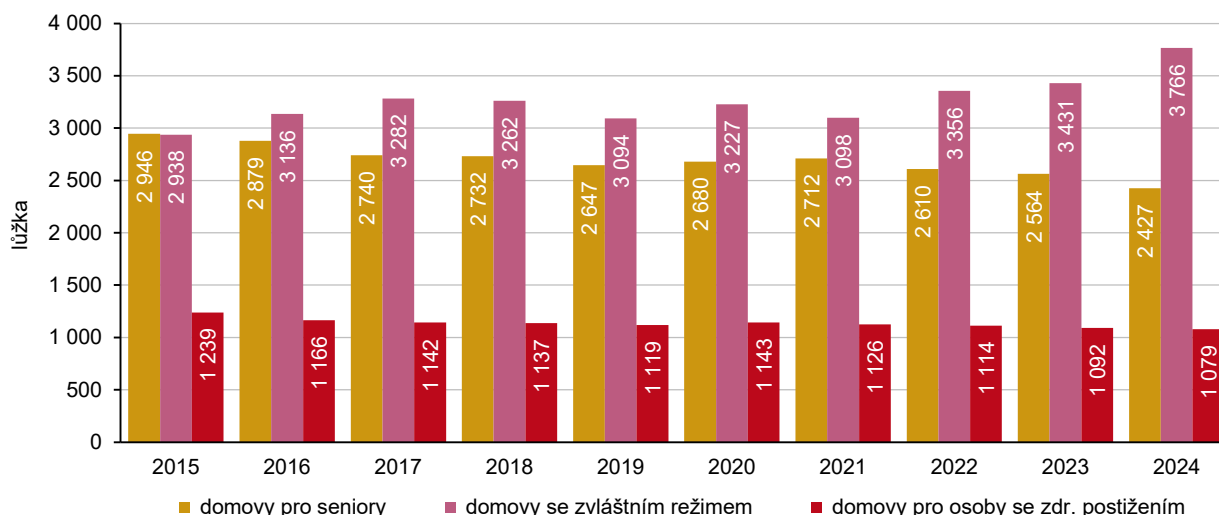
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Příspěvek na péči lze použít k úhradě profesionální sociální služby i k zajištění péče v rodině.

Sociální službou rozumíme činnost zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby je možno poskytovat terénní formou – uživateli je služba poskytována v jeho domácím prostředí (pečovatelská služba, osobní asistence); formou ambulantní – uživatel dochází do zařízení (poradny); formou pobytovou – uživatel v zařízení poskytující sociální služby bydlí (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, azylové domy). Na zajištění sociálních služeb se podílí i stát, a to formou příspěvku na péči. Příspěvek je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při péči o sebe, při zvládání základních životních potřeb a při zajištění soběstačnosti. Výše příspěvku je stanovena podle stupně závislosti oprávněné osoby. Osoba může z příspěvku na základě vlastní svobodné volby hradit profesionální sociální službu nebo jej použít k pokrytí nezbytných nákladů při zajištění péče v rodině.

Graf 2.31 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

K pobytovým zařízením sociálních služeb patří především domovy pro seniory, domovy se...

Zákon o sociálních službách (108/2006 Sb.) definuje 23 druhů zařízení poskytující sociální služby. Mezi ně se řadí i domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Domovy pro seniory jsou určeny

...zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením.

zpravidla pro osoby ve věku 65 a více let, mající sníženou soběstačnost především z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy se zvláštním režimem jsou určeny pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění – stařecká, Alzheimerova a ostatní typy demencí – vyžadující komplexní péči.

V zařízeních poskytujících vybrané sociální služby bylo na konci roku 2023 k dispozici téměř 7,3 tisíc míst.

Nejčtenější pobytovou službou jsou domovy se zvláštním režimem a domovy pro seniory. Podle údajů MPSV bylo v zařízeních poskytujících vybrané sociální služby v roce 2024 v kraji k dispozici 7 272 míst, z tohoto počtu bylo 3 766 míst v domovech se zvláštním režimem, 2 427 míst v domovech pro seniory a 1 079 míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

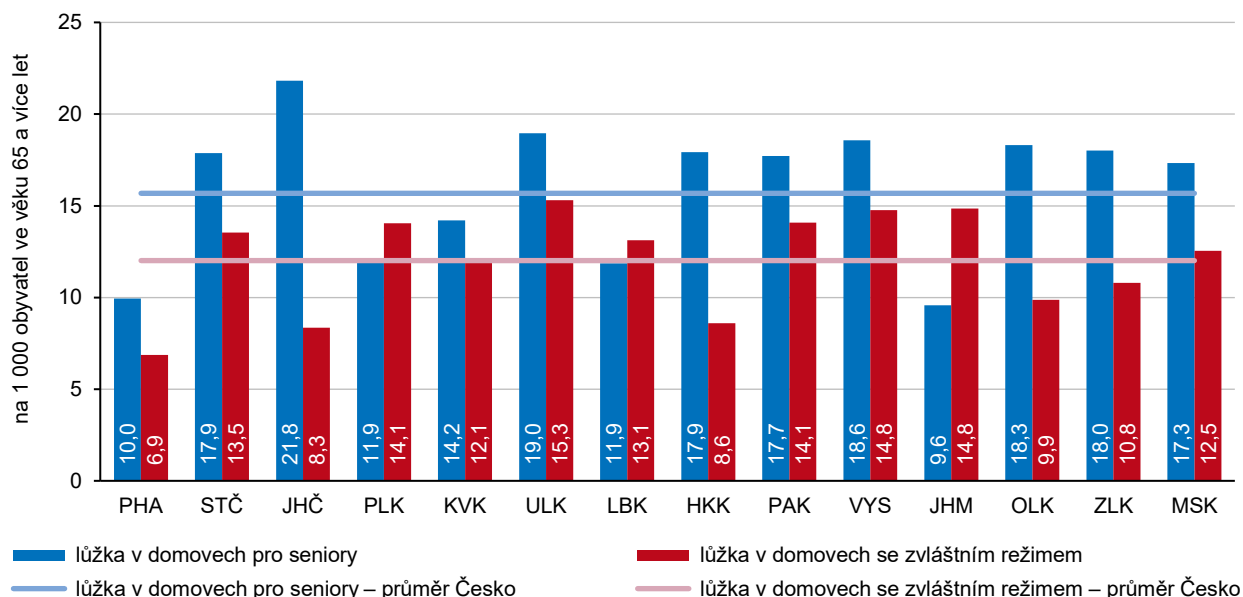
V přepočtu kapacit na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let si kraj stojí velmi dobře u domovů se zvláštním režimem, opak ale platí pro přepočet v domovech pro seniory.

V přepočtených hodnotách připadalo v roce 2024 na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let 9,6 lůžek v domovech pro seniory, resp. 14,8 lůžek v domovech se zvláštním režimem. Zatímco přepočtený počet lůžek v domovech pro seniory byl mezi kraji nejnížší (nejvyšší v Jihočeském kraji - 21,8 ‰), počet míst v domovech se zvláštním režimem byl spolu s Krajem Vysočina 2. nejvyšší (prvenství drží v Ústeckém kraji s 15,3 ‰, nejnížší stav byl v Praze - 6,9 ‰).

Kapacity vybraných pobytových služeb se měnily oběma směry, v souhrnu se však počet míst zvýšil.

Celková kapacita zařízení vybraných pobytových sociálních služeb uvedených v grafu se od roku 2015 zvýšila o 149 míst. Nárůst byl zaznamenán u počtu míst v domovech se zvláštním režimem, počet míst byl v roce 2024 oproti stavu před 10 lety o 828 vyšší. Počet míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením se v průběhu 10 let snížil o 160 míst a v domovech pro seniory poklesl o 519 míst. Ve změnách kapacit však není zohledněna možná změna určení poskytované sociální služby.

Graf 2.32 Lůžka v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem v krajích v roce 2024

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Stávající kapacity zařízení poskytujících pobytové sociální služby jsou nedostačující, svědčí o tom množství neuspokojených žádostí o umístění.

Očekávané navyšování počtu osob v seniorském věku v blízké budoucnosti bude klást zvýšené požadavky na sociální služby. Služby, které ani v současnosti svými kapacitami nestačí pokrýt vznesené požadavky. Na konci roku 2023 bylo v kraji 4,0 tis. neuspokojených žadatelů o umístění do domova pro seniory a 4,3 tis. žadatelů o umístění do domova se zvláštním režimem. Mezikrajské srovnání v roce 2023

Jihomoravskému kraji přineslo druhý nejvyšší počet po Moravskoslezském kraji neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem, resp. 7. místo v pořadí v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory.

Držitelé průkazu TP.

Průkaz zdravotně-tělesně postižených vydává úřad práce lidem, které uzná za dlouhodobě tělesně, smyslově nebo duševně postižené. Podle stupně postižení jsou 3 typy průkazů. Průkaz TP (tělesně postižený) náleží těm osobám, jimž bylo uznáno funkční postižení pohyblivosti a orientace, včetně onemocnění autistického spektra. Jde o stav, kdy došlo k poruše pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy s chůzí okolo překážek a na nerovném terénu. V Jihomoravském kraji bylo v roce 2024 6 198 držitelů průkazů TP. Více jak polovina (57,6 %) z nich byla ve věku 65 a více let. Mezi držiteli těchto průkazů převládaly ženy (54,0 %).

Držitelé průkazu ZTP.

Průkaz ZTP (zvláště tělesně postižený) patří nemocným, kteří mají těžké funkční postižení pohyblivosti nebo orientace, včetně poruchy autistického spektra. Jde o stav, kdy se daná osoba potýká s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, díky němuž není schopen samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna pohybu se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. V kraji bylo 32 111 držitelů těchto průkazů, mezi nimi opět převládaly věkové kategorie 65+ (77,0 % držitelů) a ženy (53,7 %).

Držitelé průkazu ZTP/P.

Průkaz ZTP/P (zvláště tělesně postižený s průvodcem) náleží osobám, které trpí obzvláště těžkým funkčním postižením, které je spojeno s úplnou ztrátou pohybu nebo orientace s potřebou průvodce, a to včetně osob s poruchou autistického spektra. Nemocní nejsou schopni samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla na invalidním vozíku. V Jihomoravském kraji bylo 9 780 držitelů průkazu ZTP/P, kde největší skupinu tvořila věková kategorie 15-64 let (46,7 %). V této kategorii – jako v jediné – převládali muži (52,5 %).

Důchodci, důchody

Starobní důchod v kraji na konci roku 2024 pobíralo více než 263 tisíc osob.

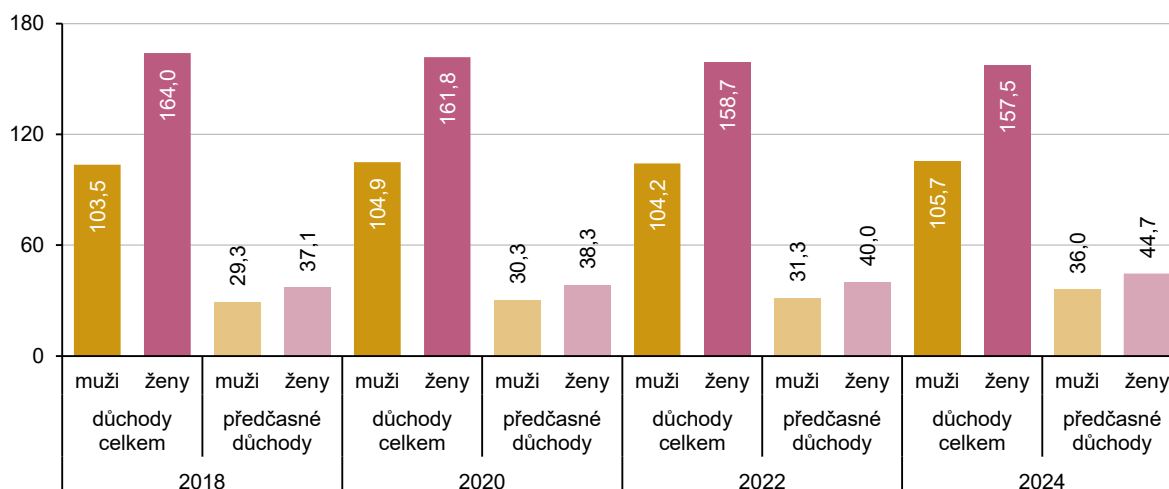
Starobní důchod včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem (bez poměrného starobního důchodu) na konci roku 2024 v kraji pobíralo 263,2 tis. osob. Proti roku 2023 poklesl počet příjemců starobního důchodu o 233 osob, tj. o 0,1 % (počet příjemců od roku 2013 do roku 2019 narůstal, od roku 2020 do roku 2022 klesal, v roce 2023 zaznamenal menší růst). Mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy, v roce 2024 bylo mezi příjemci v kraji 157,5 tis. žen (meziroční pokles o 638 žen) a 105,7 tis. mužů (meziroční vzrůst o 405 mužů). Počet mužů se proti roku 2018 zvýšil o 2,2 tis., počet žen poklesl o 6,5 tis.

Bylo mezi nimi přes 80 tisíc příjemců předčasného důchodu.

Mezi příjemci starobního důchodu (vč. souběhu) bylo v roce 2024 také 80,7 tis. příjemců předčasného důchodu (36,0 tis. mužů a 44,7 tis. žen). Tento počet byl proti roku 2018 o 14,3 tis., tj. o 21,5 % vyšší. Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na celku se postupně zvyšuje, v roce 2016 činil 23,9 %, v roce 2020 25,7 % a v roce 2024 již 30,7 %. U mužů v kraji byl na konci roku 2024 podíl předčasných důchodů výrazně vyšší (34,0 % proti 28,4 % u žen). I přes postupné zvyšování podílu předčasných důchodů byla krajská hodnota po Praze a Středočeském kraji 3. nejnižší a pod průměrem Česka (32,4 %).

Graf 2.33 Příjemci starobních důchodů (bez poměrných) vč. souběhu podle pohlaví v Jihomoravském kraji (tis. osob)

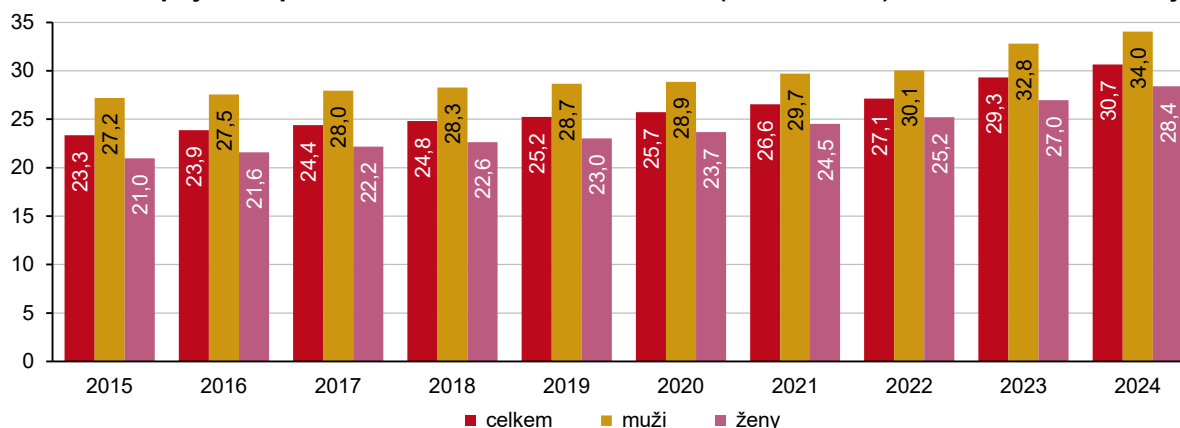

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Samostatný starobní důchod pobíralo téměř 199 tisíc osob.

Z celkového počtu příjemců starobního důchodu bylo v roce 2024 v kraji 198,6 tis. příjemců starobního důchodu sólo (bez souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu). Meziročně se jejich počet snížil o 494 osob. Mezi příjemci starobního důchodu v roce 2024 v kraji bylo 103,0 tis. žen (meziroční pokles o 668 žen), mužů bylo 95,6 tis. (meziroční vzrůst o 174 mužů).

Graf 2.34 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (vč. souběhu) v Jihomoravském kraji (%)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Starobní důchod vyplácený v Jihomoravském kraji je ve srovnání s ostatními kraji 6. nejvyšší.

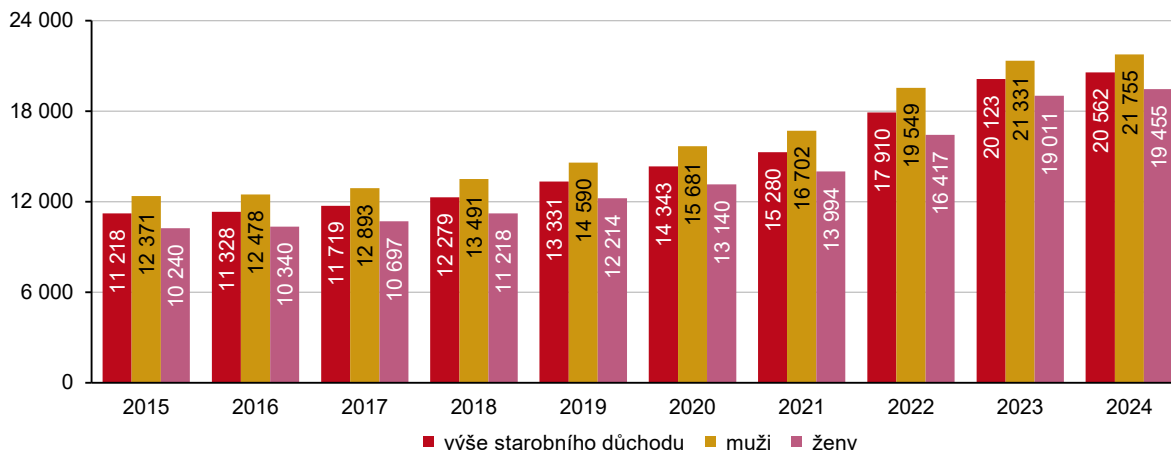
Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v Jihomoravském kraji, který na konci roku 2024 činil 20 562 Kč, byl proti průměru Česka nižší o 174 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl 6. nejvyšší. Nejvyšší starobní důchody byly v prosinci roku 2024 vypláceny v hl. m. Praze, nejnižší pobírali důchodci žijící v Karlovarském kraji. Starobní „sólo“ důchod mužů v kraji dosáhl v prosinci 2024 částky 21 755 Kč a o 2 300 Kč převyšoval důchod žen (19 455 Kč). Rozdíl v důchodech mužů a žen se až do roku 2022 zvyšoval každoročně, od roku 2023 dochází k poklesu tohoto rozdílu.

V kraji jsou nejvyšší důchody v Brně a nejnižší na Znojmo.

V rámci kraje jsou dlouhodobě nejvyšší starobní důchody vypláceny v Brně-městě (v roce 2024 v průměru 21 174 Kč). Nejnižší částky, a to také dlouhodobě, jsou vypláceny starobním důchodcům v okrese Znojmo (v roce 2024 v průměru 19 335 Kč). Tato skutečnost souvisí i s podílem příjemců předčasného starobního

důchodu, neboť nejvyšší podíl příjemců předčasného důchodu v roce 2024 byl zjištěn právě v okrese Znojmo (45,6 %) a nejnižší v Brně-městě (22,4 %).

Graf 2.35 Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu) v Jihomoravském kraji (Kč)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

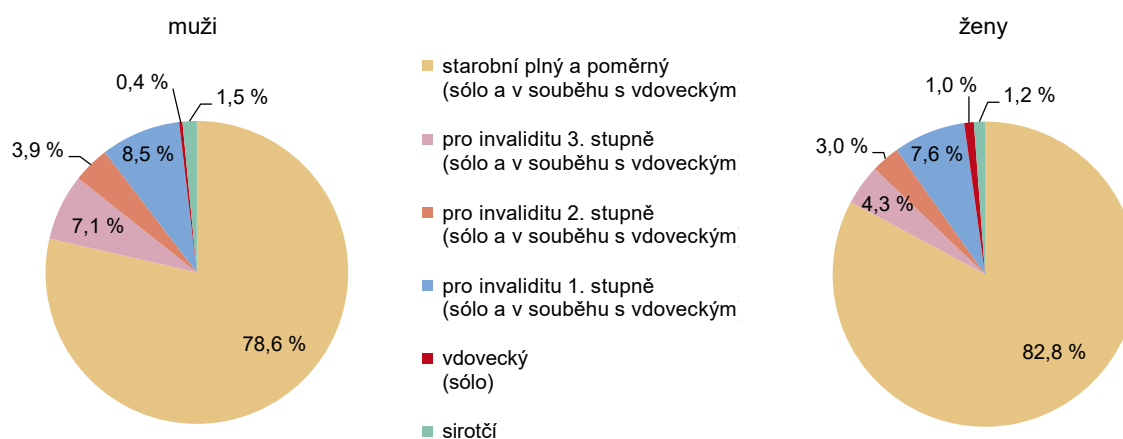
Průměrný důchod tvořil 49,4 % vůči mediánu mezd v kraji.

Výši průměrného starobního důchodu sólo (bez souběhu) lze posuzovat i ve vztahu k mediánu průměrné mzdy v kraji. V roce 2015 průměrný důchod v kraji tvořil 48,1 % mediánu průměrného výdělku, v dalších letech podíl postupně klesal až na hodnotu 42,7 % (rok 2018). Oproti roku 2023 se důchod vůči mediánu mezd snížil o 1,5 % a dosáhl tak hodnoty 49,4 %.

Starobní důchody pobírá více než čtyři pětiny důchodců.

Starobní plný a poměrný (sólo a v souběhu s vdoveckým) pobíralo v prosinci 2024 v kraji 264,2 tis. důchodců, což představuje 81,1 % všech příjemců důchodů (u mužů 78,6 % a 82,8 % u žen). Dalšími nejpočetnějšími skupinami jsou příjemci důchodů pro invaliditu 1. stupně v souběhu (8,0 %) a 3. stupně v souběhu (5,4 %).

Graf 2.36 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Jihomoravském kraji v prosinci 2024

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Počet příjemců důchodů 3. stupně invalidity vytrvale klesá.

Stupeň invalidity vystihuje míru omezení pracovních schopností. Nejmírnější 1. stupeň znamená snížení pracovní schopnosti o 35–49 %, při snížení pracovní schopnosti o 70 a více procent se jedná o invaliditu 3. stupně. Zatímco v roce 2013 byl 3. stupeň invalidity mezi invalidními důchodci v kraji zastoupen nejvíce, v roce

2024 byli nejpočetnější skupinou důchodci s 1. stupněm invalidity. Počet důchodců, pobírajících invalidní důchod (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem), se v průběhu posledního desetiletí téměř nezměnil – meziroční změny probíhají v řádech jednotek desetiny procenta. V prosinci 2024 jich bylo celkem 54 923, z toho 47,5 % s 1. stupněm, 32,3 % s 3. stupněm a 20,2 % s 2. stupněm invalidity.

Kultura

Zdrojem dat pro oblast kultury jsou údaje Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu.

V oblasti kulturních zařízení jsou pro potřeby statistiky využívány výstupy z resortních statistických informačních systémů, které zpracovává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, Praha. Údaje zachycují stav ke konci roku (např. počet knihoven, galerií), u intervalových ukazatelů úhrn za rok (např. počet návštěvníků). Údaje jsou šetřeny za kulturní organizace, jejichž zřizovatelem je stát (Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR nebo jiná ministerstva a územně samosprávné celky) a dále kulturní zařízení zřizovatelů církevních, občanských sdružení, obecně prospěšných společností, podnikatelů (právnických i fyzických osob) aj.

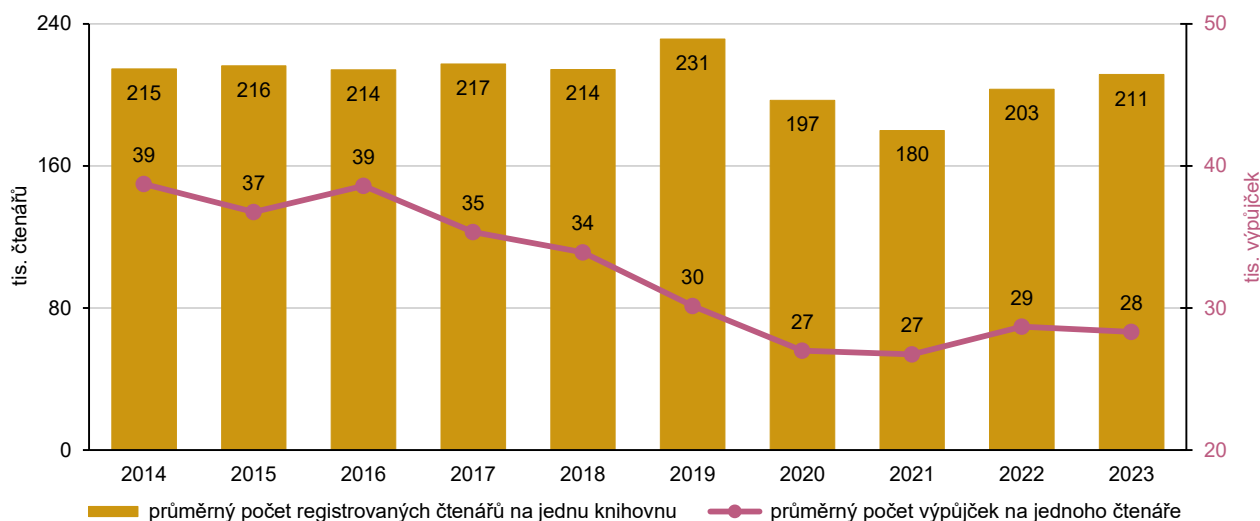
Počet veřejných knihoven v kraji klesl na 691, počet registrovaných čtenářů ale navzdory tomu vzrostl.

V Jihomoravském kraji bylo na konci roku 2023 v provozu 598 veřejných knihoven a 93 poboček knihoven včetně pojízdných zařízení. V knihovnách bylo registrováno celkem 146,1 tis. čtenářů, z tohoto počtu bylo 39,7 tis. čtenářů ve věku do 15 let. Z níže uvedených dat můžeme vyčíslit postupný nárůst obou skupin registrovaných čtenářů oproti „covidovým“ letům 2020 a 2021. Nicméně skutečnost roku 2023 byla v porovnání s rokem 2019 o 10,1 % nižší u počtu registrovaných čtenářů a o 14,6 % nižší u počtu čtenářů do 15 let.

Registrovaný čtenář si v roce 2023 vypůjčil v průměru 28 knih.

Čtenáři měli v knihovnách v kraji v roce 2023 k dispozici 8,7 mil. knihovních jednotek. Bylo evidováno celkem 4,1 mil. výpůjček, jejich počet se v porovnání s roky 2020 a 2021 opět pomalu navyšuje. Registrovaný čtenář si v roce 2023 vypůjčil v průměru 28 knih. Průměrný počet registrovaných čtenářů připadajících na jednu knihovnu včetně poboček byl až do roku 2018 vcelku stálý, po mírném nárůstu čtenářů v roce 2019 následoval pokles, který dosáhl minima v roce 2021 (180 čtenářů na knihovnu). V průběhu roku 2023 bylo registrováno na knihovnu průměrně 211 čtenářů.

Graf 2.37 Čtenáři knihoven (včetně poboček) v Jihomoravském kraji v letech 2014 až 2023

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Téměř 12 % obyvatel kraje vlastní čtenářský průkaz.

V roce 2023 na jednu knihovnu v Jihomoravském kraji připadlo 1 770 obyvatel, počet registrovaných čtenářů tvořil 11,9 % středního stavu obyvatel. Pokud by měl tento ukazatel posloužit jako měřítko pro srovnání krajů, pak nejnižší podíl čtenářů z počtu obyvatel byl vykázan v Ústeckém kraji (8,0 %), nejvyšší v hl. m. Praze (15,0 %). Podíl registrovaných čtenářů na celkovém počtu obyvatel v Jihomoravském kraji byl spolu s Plzeňským krajem 6. nejvyšší.

Ke kulturním zařízením patří též památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné.

Dalším prvkem z oblasti kulturních zařízení jsou památkové objekty s kulturně výchovným využitím, které jsou v kraji zpřístupněné návštěvníkům za vstupné. Patří sem hrady, zámky, kláštery, kostely, mlýny apod., ovšem památky, které jsou ve správě muzea či galerie, sem zařazeny nejsou.

Jihomoravský kraj nabízí pestrou škálu zpřístupněných památkových objektů.

V Jihomoravském kraji k památkovým objektům zpřístupněným návštěvníkům za vstupné patří hrady Bítov, Janův Hrad, Nový Hrad u Adamova, Pernštejn, Špilberk, Veveří; zříceniny hradu Boskovice, Cornštejn, Nový Hrádek u Lukova; zámky Boskovice, Bučovice, Kunštát na Moravě, zámek Lednice se 4 objekty, Lysice, Milotice, Oslavany, Rájec nad Svitavou, Rosice, Slavkov u Brna, Uherčice, zámek Valtice se 3 objekty, Velké Opatovice, Vranov nad Dyjí; kláštery v Dolních Kounicích, Předklášteří, Rajhradě; mlýny Rudice, Veverská Bítýška, Klobouky u Brna, Ruprechtov; věže Vlkova nebo Radniční ve Znojmě.

Památkové objekty v Jihomoravském kraji ročně navštíví více než milion osob.

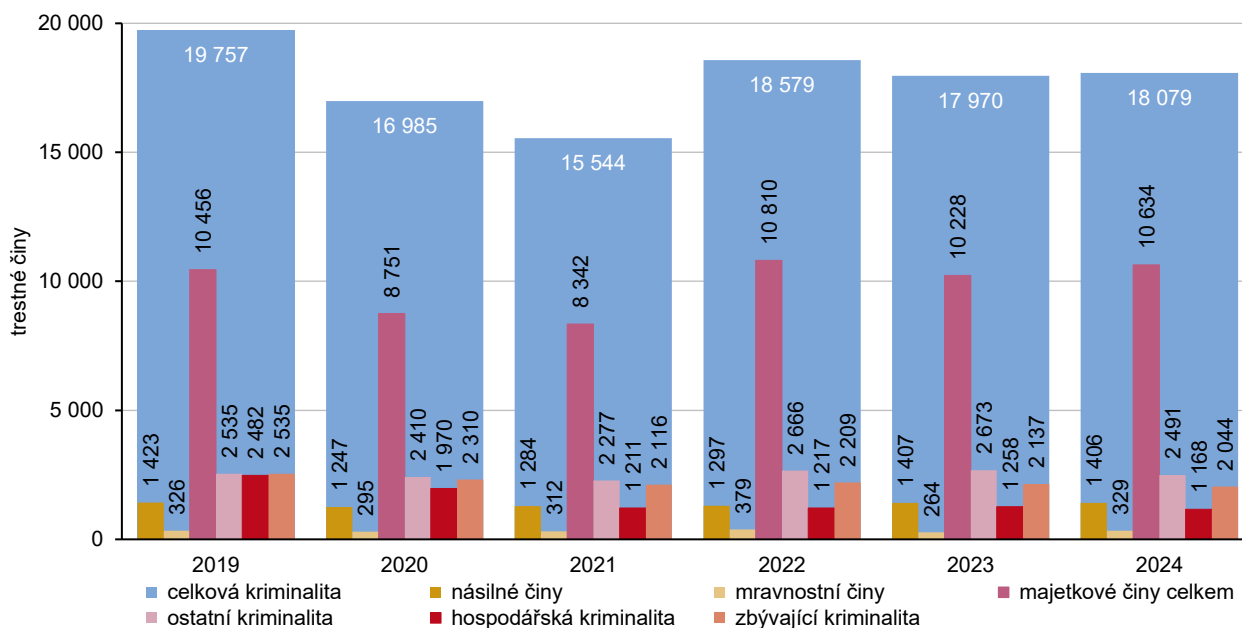
Do roku 2019 památkové objekty v Jihomoravském kraji navštívilo každoročně více než milion osob. Po výrazném propadu návštěvnosti v období „covidových“ let, kdy památky navštívilo v průměru 946,2 tis. osob, překročila v následujících letech návštěvnost opět milionovou hranici. V areálu památek jsou pořádány i kulturní akce, v roce 2023 jich bylo více než 400 s účastí téměř 373 tis. návštěvníků.

I počet návštěvníků expozic a výstav v kraji překročil hranici jednoho milionu.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2023 veřejnosti k dispozici 36 muzeí a památníků, 2 galerie a 42 poboček muzeí a galerií. Bylo v nich možno shlédnout 232 expozic a 357 výstav, které navštívilo téměř 1,3 mil. návštěvníků.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Graf 2.38 Registrované trestné činy v Jihomoravském kraji

Zdroj: Policejní prezidium České republiky

Počet registrovaných trestných činů meziročně mírně vzrostl.

Do celkového počtu registrovaných trestných činů jsou zahrnuty i trestné činy vyšetřované oddělením železniční policie a doprovodu vlaků Jihomoravského kraje a Inspektorátem cizinecké policie Brno – Tuřany. Počet trestných činů se v Jihomoravském kraji v posledních letech každoročně snižoval, s výjimkou roků 2022 a 2024. V roce 2024 bylo registrováno 18 079 trestných činů, meziročně jejich počet vzrostl o 109, tj. o 0,6 %.

Přepočet registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel byl ve srovnání s ostatními kraji 6. nejvyšší.

Počet registrovaných trestných činů v Jihomoravském kraji v roce 2024 byl ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší a tvořil 10,4 % z celkového počtu trestných činů v Česku. Nejvyšší počet registrovaných trestných činů byl evidován v hl. m. Praze (38,4 tis.), nejméně v Karlovarském kraji (5,0 tis.). Meziročně došlo u všech krajů kromě Pardubického a Jihomoravského k poklesu trestných činů. V relativním vyjádření byla nejvyšší kriminalita také v hl. m. Praze (27,7 trestných činů na 1 tisíc obyvatel), přepočet v Jihomoravském kraji ve výši 14,7 ‰ byl mezi kraji 6. nejvyšší spolu s Plzeňským krajem. Nejnižší kriminalita v této formě vyjádření byla v Pardubickém kraji (9,9 ‰).

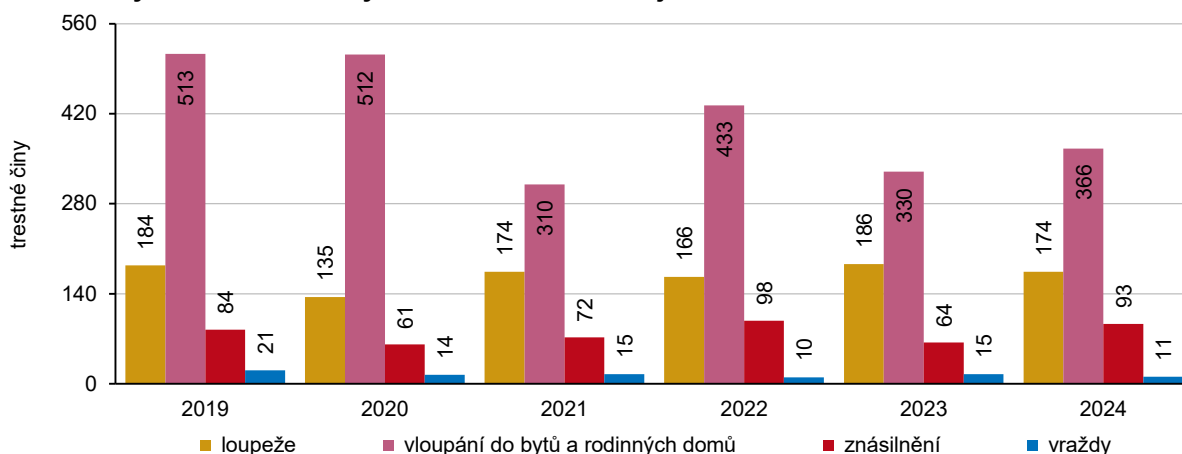
Obecné trestné činy se podílejí na celkové kriminalitě více než čtyřmi pětinami.

Z hlediska klasifikace patřila většina trestných činů mezi obecné trestné činy (násilné, mravnostní, majetkové trestné činy a ostatní kriminalita) – v roce 2024 tvořily 82,2 % z celkového počtu registrovaných trestných činů. Hospodářské činy tvořily 6,5 % z celku a na tzv. „zbývající“ kriminalitu připadlo 11,3 % z celkového počtu trestných činů.

Trestné činy páchají i mladiství a nezletilí. Více jak polovinu trestných činů mají na svědomí recidivisté.

Z celkového počtu registrovaných trestných činů v roce 2024 bylo 6 636 objasněno, dodatečně bylo objasněno 1 915 trestných činů (dodatečně objasněné skutky jsou ty, u nichž bylo trestní stíhání zahájeno již v předešlém roce či předešlých letech). Z úhrnu objasněných trestných činů v kraji (8 551 činů) bylo 103 činů spácháno nezletilými (osoby ve věku do 14 let) a 313 trestných činů spáchali mladiství (osoby ve věku 15 až 17 let). Více jak polovinu objasněných trestných činů spáchaly opakovaně trestané osoby (4 682 činů, tj. 54,8 % z krajského úhrnu). Celkem 1 517 činů bylo spácháno pod vlivem návykových látek, z toho 1 009 trestných činů pod vlivem alkoholu.

Graf 2.39 Vybrané trestné činy v Jihomoravském kraji

Zdroj: Policejní prezidium České Republiky

Nejvyšší kriminalita je v Brně, nejnižší na Vyškovsku.

Z okresů Jihomoravského kraje bylo nejvíce trestných činů v roce 2024 zjištěno v Brně-městě (9 557, tj. 52,9 % z celkové kriminality v kraji), nejméně v okrese Vyškov (780, tj. 4,3 % z krajské hodnoty). Při přepočtu na 1 000 obyvatel byla nejvyšší úroveň kriminality opět v Brně-městě (23,8 trestných činů na

1 000 obyvatel), nejnižší v okrese Vyškov (8,2 trestných činů na 1 000 obyvatel). Je důležité uvést, že meziročně byl zaznamenán pokles kriminality jen v okresech kraje Břeclav, Brno-venkov a Znojmo.

Pokles počtu dopravních nehod v roce 2024.

S provozem dopravních prostředků, který v kraji probíhá na 4,4 tis. kilometrů silnic a dálnic, je spojena i negativní stránka, a tou je nehodovost. Až do roku 2019 se ukazatele nehodovosti v kraji spíše každoročně zhoršovaly. V následujícím období dochází k výraznému poklesu počtu nehod. Výše způsobených škod do roku 2022 přibližně kopírovala křivku nehodovosti. V letech 2023 a 2024 však navzdory klesající nehodovosti, výše škod oproti dřívějším letem vlivem inflace vzrostla. Počet dopravních nehod v kraji v roce 2024 klesl na 5 738, což bylo o 163 nehod méně než v předchozím období (-2,8 %).

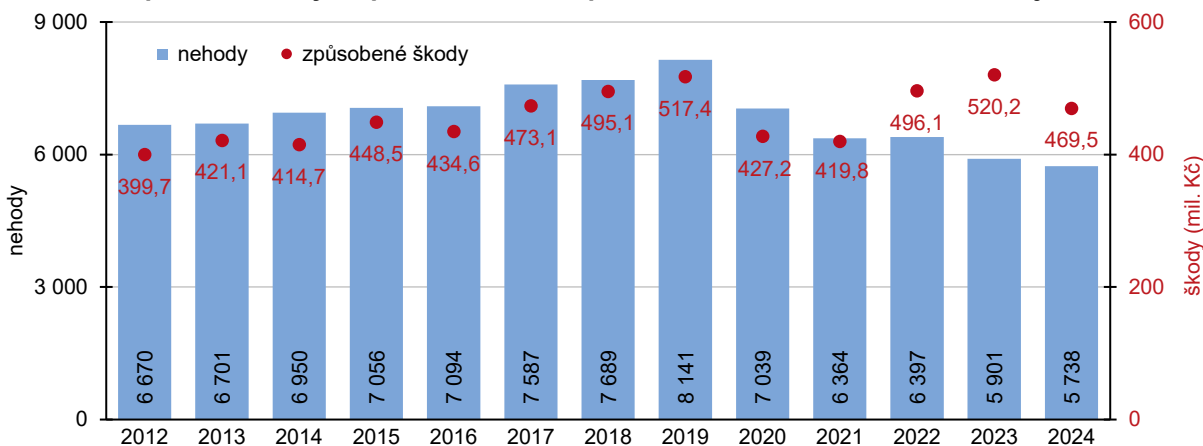
Průměrná škoda způsobená dopravní nehodou dosáhla 82 tisíc Kč.

Způsobené škody činily 469,5 mil. Kč, proti roku 2023 se snížily o 50,7 mil. Kč (o 9,8 %). Průměrná výše škody u jedné nehody činila v roce 2024 81,8 tis. Kč, meziročně klesla o 7,5 %.

Při dopravních nehodách v kraji v roce 2024 zemřelo 72 osob a 144 osob bylo těžce zraněno.

Neměnným ukazatelem nehodovosti jsou škody způsobené na zdraví. Pokud by měřítkem byl pouze počet usmrcených, pak nejpříznivějším rokem v novodobé historii Jihomoravského kraje byl rok 2021 se 42 usmrcenými. Ve sledovaném roce při nehodách zemřelo 72 osob, což bylo o 25 více než v roce předchozím. V mezikrajském srovnání tak Jihomoravský kraj získal v počtu usmrcených osob smutné prvenství. Počet těžce zraněných se naopak téměř o třetinu meziročně snížil. Těžce zraněno bylo 144 účastníků nehod, tedy o 68 méně než v roce 2023. S lehkým zraněním vyvázlo z nehod 2 668 osob, což bylo o 96 méně jak v předešlém roce.

Graf 2.40 Dopravní nehody a způsobená škoda při nehodách v Jihomoravském kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Příčinou více než dvou třetin nehod byl nesprávný způsob jízdy.

Převládající příčinou dopravních nehod v kraji byl v roce 2024 nesprávný způsob jízdy (68,5 % z celkového počtu), následovalo nedání přednosti v jízdě (14,5 %) a nepřiměřená rychlost jízdy (10,5 %). Mezi nejčastější viníky dopravních nehod obecně patří řidiči motorového vozidla. V Jihomoravském kraji řidiči motorového vozidla zavinili 5 115 nehod, tj. 89,1 % celku. Bylo zde však i 356 nehod, které zavinili řidiči nemotorového vozidla (6,2 % z celkového počtu).

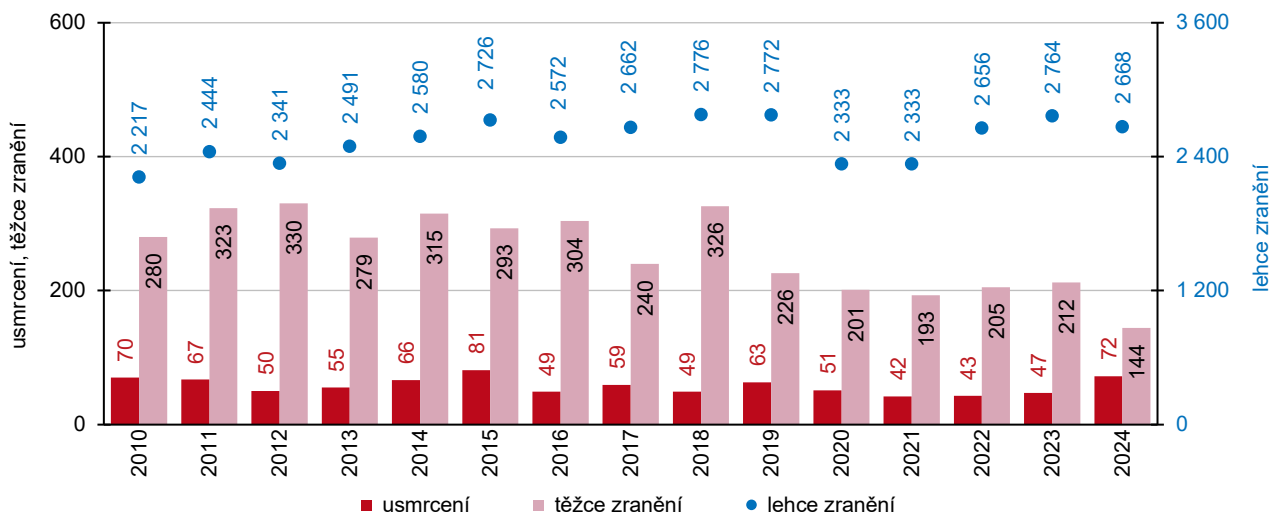
Počet zemřelých při dopravních nehodách byl mezi kraji nejvyšší.

Počet dopravních nehod v Jihomoravském kraji byl v roce 2023 ve srovnání s ostatními kraji 6. nejvyšší, počet zemřelých byl nejvyšší. Nejvíce nehod i počet usmrcených bylo ve Středočeském kraji, nejméně v Karlovarském kraji.

Přepočteme-li počet usmrcených na 1 000 hlášených nehod, pak nehody s nejtragičtějšími následky byly v roce 2024 v Jihomoravském kraji – na 1 000 hlášených nehod připadlo 12,5 usmrcených. Naproti tomu v Praze připadlo na jeden tisíc nehod „pouze“ 1,8 usmrcených.

Graf 2.41 Škody na zdraví při dopravních nehodách v Jihomoravském kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Jihomoravský kraj je na 4. místě pomyslného žebříčku krajů nehod pod vlivem alkoholu.

Nejvíce dopravních nehod pod vlivem alkoholu se v roce 2024 stalo na území Středočeského kraje (656 nehod), v pořadí následovaly kraje Moravskoslezský, hl. m. Praha a Jihomoravský (446, 445 a 427 nehod).

Hasiči v kraji v roce 2024 likvidovali 1 668 požárů.

V roce 2024 bylo na území Jihomoravského kraje likvidováno 1 668 požárů. Jejich počet meziročně vzrostl o 64 případů. Byl o 107 případů nižší, než je průměr počtu požárů v letech 2004 až 2023 (1 775). Počet požárů v Jihomoravském kraji v roce 2024 byl 5. nejvyšší. K nejvyššímu počtu požárů v kraji mezi roky 2004 až 2024 došlo v roce 2012 (2 222 požárů).

Při požárech byla způsobena škoda ve výši 337,5 mil. Kč. Požár s nejvyšší škodou byl likvidován v Boskovicích.

I přes nárůst meziročního počtu požárů v kraji, došlo k poklesu přímé škody jimi způsobené. Škoda ve výši 337,5 mil. Kč se oproti roku 2023 snížila o 188,6 mil. Kč (pokles o 35,9 %). Jedním požárem byla v roce 2024 v průměru způsobena škoda ve výši 202,4 tis. Kč. K nejničivějším požárům v kraji v roce 2024 patřil požár haly v Boskovicích se škodou 29,2 mil. Kč, požár po výbuchu v bytovém domě ve Znojmě se škodou 15,0 mil. Kč a požár rodinného domu v Lipově se škodou 12,2 mil. Kč. Nejvyšší přímá škoda způsobená požáry byla v kraji zaznamenána v roce 2023, a to 526,2 mil. Kč.

Uchráněn byl majetek rekordní hodnoty ve výši více než 2,8 mil. Kč.

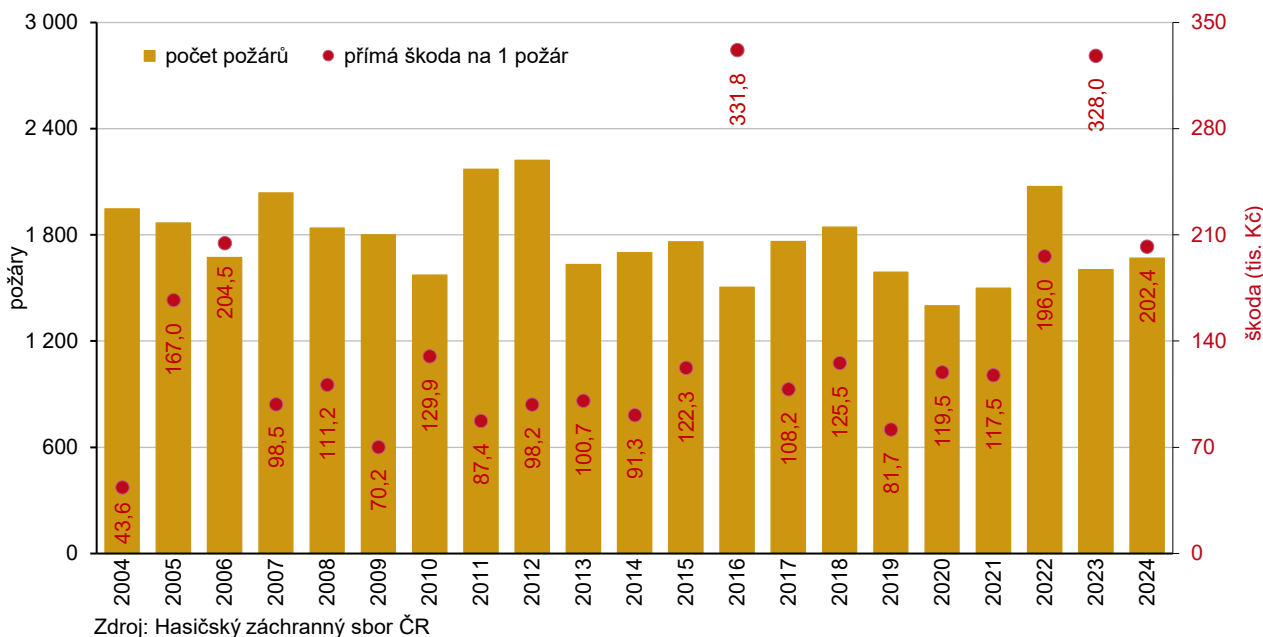
Hodnota majetku uchráněného před požáry v kraji v roce 2024 dosáhla rekordní částky 2,8 mld. Kč a představovala 8,42násobek hodnoty přímých škod. Z tohoto pohledu nejúspěšnějším rokem byl rok 2007, kdy sice byla způsobena přímá škoda ve výši přesahující 200 mil. Kč, uchráněné hodnoty však dosahovaly desetinásobku.

Při požárech v kraji v roce 2024 zemřelo 15 osob.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale i škody na zdraví. V roce 2024 při požárech v kraji zemřelo 15 osob a dalších 144 osob bylo zraněno. Oproti roku 2023 při požárech v kraji zemřelo o 1 osobu méně. Nejtragičtějším rokem ve sledovaném období byl rok 2004, kdy při požárech zemřelo 27 osob. Z pohledu počtu zraněných

došlo k meziročnímu poklesu o 50 zraněných. Smutné prvenství ve sledovaném období získal rok 2023, a to v počtu 194 zraněných osob.

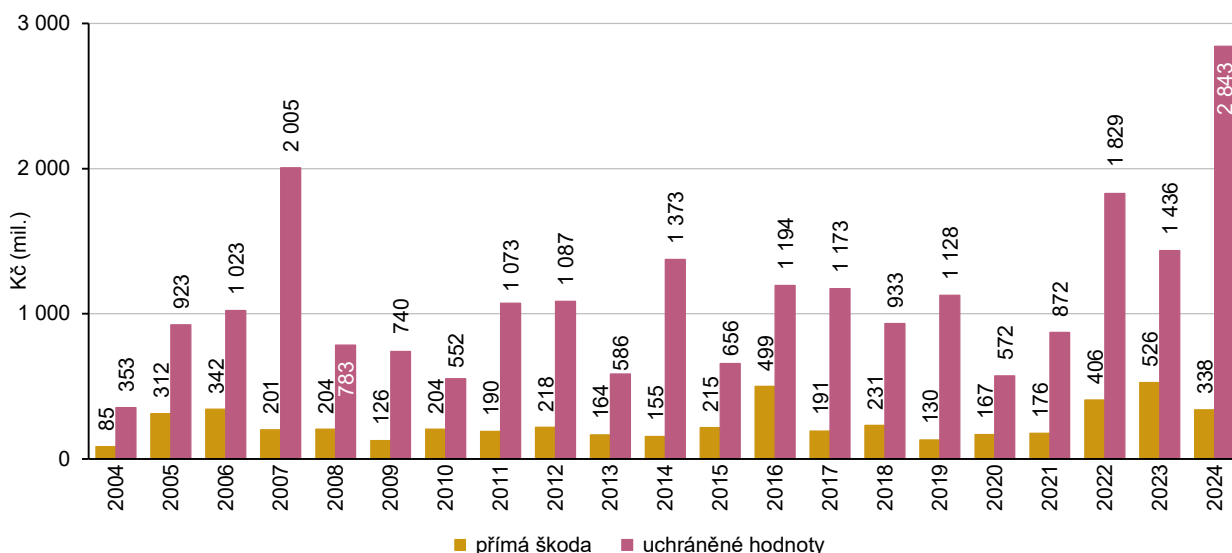
Graf 2.42 Počet požárů a přímá škoda připadající na jeden požár v Jihomoravském kraji

Počet požárů přepočtený na 10 tisíc obyvatel byl v mezikrajském srovnání 2. nejvyšší.

Počet požárů v Jihomoravském kraji v roce 2024 byl ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší. Nejvíce požárů bylo zaznamenáno ve Středočeském kraji (2 567), nejméně v Karlovarském kraji (619 požárů). V přepočtu v Jihomoravském kraji připadlo na 10 000 obyvatel 13,6 požárů, což byla mezi kraji 2. nejvyšší hodnota. Nejméně požárů bylo ve Zlínském kraji (11,1 požárů na 10 000 obyvatel), nejvíce naopak v kraji Ústeckém (21,3 požárů na 10 000 obyvatel). Počet požárů v roce 2024 ve srovnání s předchozím rokem poklesl nejvíce v Plzeňském kraji (o 141).

Graf 2.43 Přímé škody a uchráněné hodnoty při požárech v Jihomoravském kraji

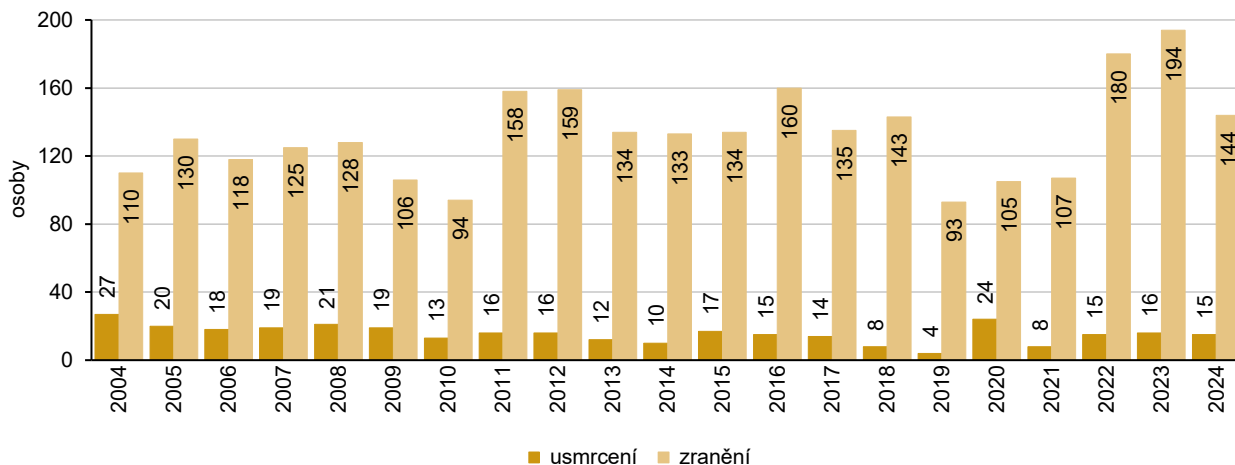
Počet usmrcených v přepočtu na jeden tisíc požárů byl při mezikrajském porovnání 4. nejvyšší.

Méně příznivé pro Jihomoravský kraj bylo porovnání škod na zdraví. Počet zemřelých při požárech v kraji byl 2. nejvyšší, nelichotivé prvenství připadlo Moravskoslezskému kraji, kde při požárech zemřelo 16 lidí. Počet zraněných při

požárech byl mezi kraji 4. nejvyšší. Přepočteme-li počet usmrčených na 1 000 požárů, pak požáry s nejtragičtějšími následky byly v roce 2024 ve Zlínském kraji – na tisíc požárů připadlo 12,5 usmrčených. V Jihomoravském kraji tato hodnota dosáhla 9,0 usmrčených a v mezikrajském srovnání byla 4. nejvyšší.

Graf 2.44 Škody na zdraví při požárech v Jihomoravském kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

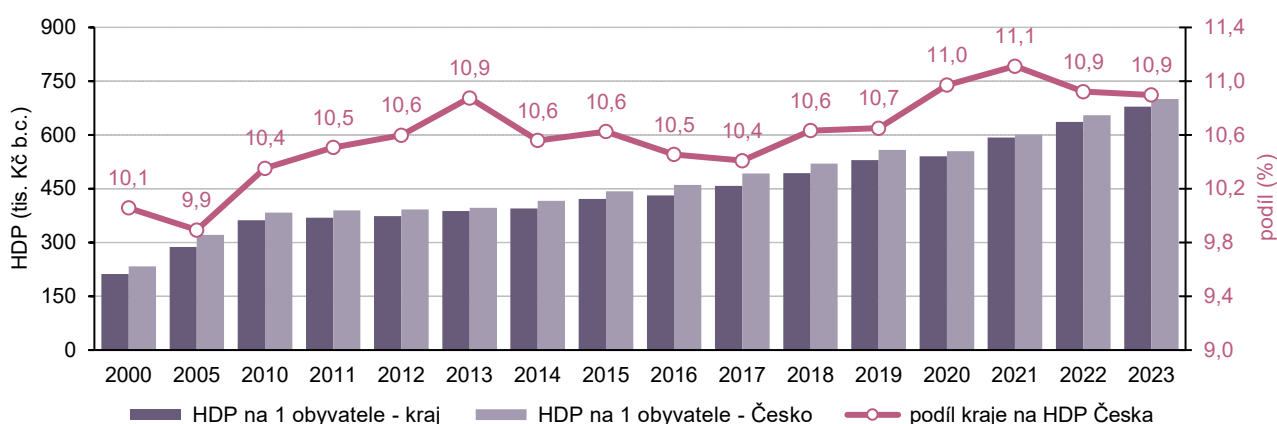
Výsledky regionální makroekonomické statistiky za rok 2024 budou až na počátku roku 2026.

V roce 2024 byla provedena mimořádná revize celé časové řady ročních národních účtů. V souladu s revizemi národních účtů byly revidovány rovněž regionální makroekonomické ukazatele. Nyní jsou k dispozici předběžné údaje za rok 2023, výsledky roku 2024 za kraje budou zveřejněny na počátku roku 2026.

Na jednoho obyvatele kraje připadl v roce 2023 hrubý domácí produkt ve výši 678,8 tis. Kč.

Základním národohospodářským ukazatelem užívaným pro měření výkonnosti ekonomiky na daném území je hrubý domácí produkt (HDP). Podle předběžných výsledků dosáhl regionální HDP v Jihomoravském kraji v roce 2023 hodnoty 830,2 mld. Kč (běžné ceny), což v přepočtu představovalo 678,8 tis. Kč na jednoho obyvatele.

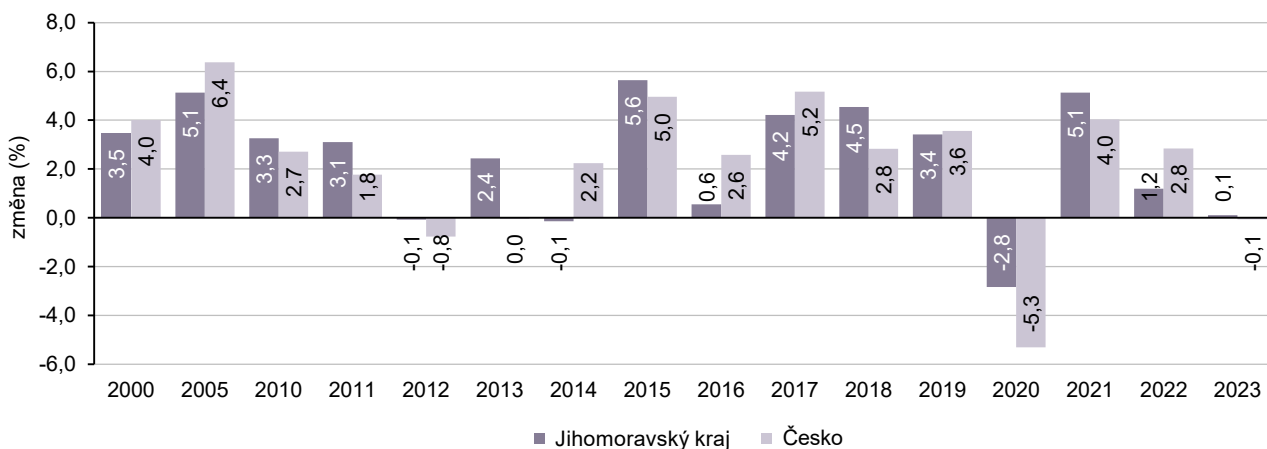
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

V roce 2023 objem HDP na obyvatele dosáhl dosavadního maxima.

Přepočtená hodnota HDP na jednoho obyvatele se zvyšovala až do roku 2008, kdy dosáhla maxima 367,7 tis. Kč na obyvatele. Po poklesu v roce 2009 následoval opět postupný růst, v roce 2011 byla překonána i tzv. „předkrizová“ hodnota a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v dalších letech. Rok 2023 představuje dosavadní maximum.

Graf 3.2 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)

Krajský podíl na HDP Česka byl mezi kraji 3. nejvyšší.

Od roku 2000 byla krajská hodnota HDP na obyvatele vždy pod průměrem Česka, v roce 2005 činila dokonce jen 89,6 % průměru. K hodnotě Česka se kraj přiblížil nejvíce v roce 2021 (98,7 %), v roce 2023 krajská hodnota HDP na obyvatele

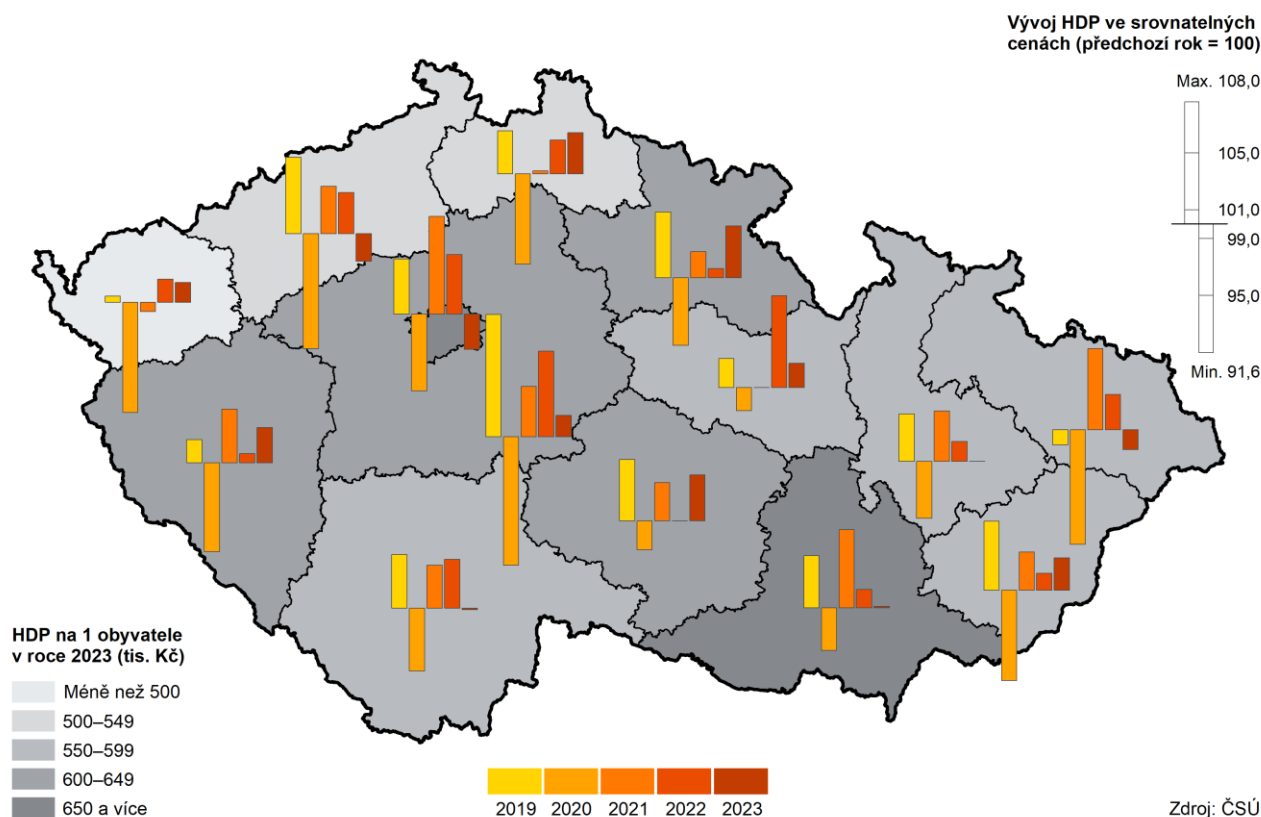

dosáhla 96,9 % průměru Česka. Na republikové hodnotě HDP se Jihomoravský kraj podílel nejméně v letech 2005 a 2006, a to 9,9 %. V roce 2023 dosáhl podíl kraje na republikovém HDP 10,9 % (stejně jako v roce 2022), mezi kraji je podíl dlouhodobě 3. nejvyšší.

Dominantní postavení Prahy ovlivňuje republikové makroekonomické ukazatele.

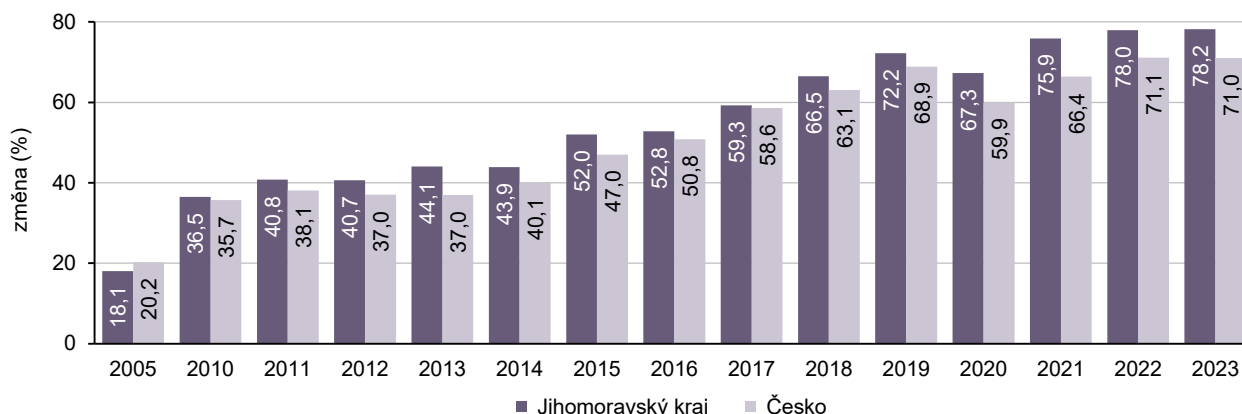
Republikový průměr výše HDP na jednoho obyvatele (i ostatní makroekonomické ukazatele) ovlivňuje svou vysokou ekonomickou výkonností hlavní město Praha, a to do té míry, že pod průměrem Česka jsou všechny ostatní kraje. Jihomoravský kraj se u výše tohoto ukazatele řadí na 2. místo v pořadí krajů. Nejnížší hodnota HDP na jednoho obyvatele byla zaznamenána v Karlovarském kraji, a to 424,6 tis. Kč. Karlovarský kraj vykazoval i nejnižší podíl na HDP Česka (1,6 %), naopak Praha se na republikovém celku podílí více než čtvrtinou (26,9 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2019 až 2023

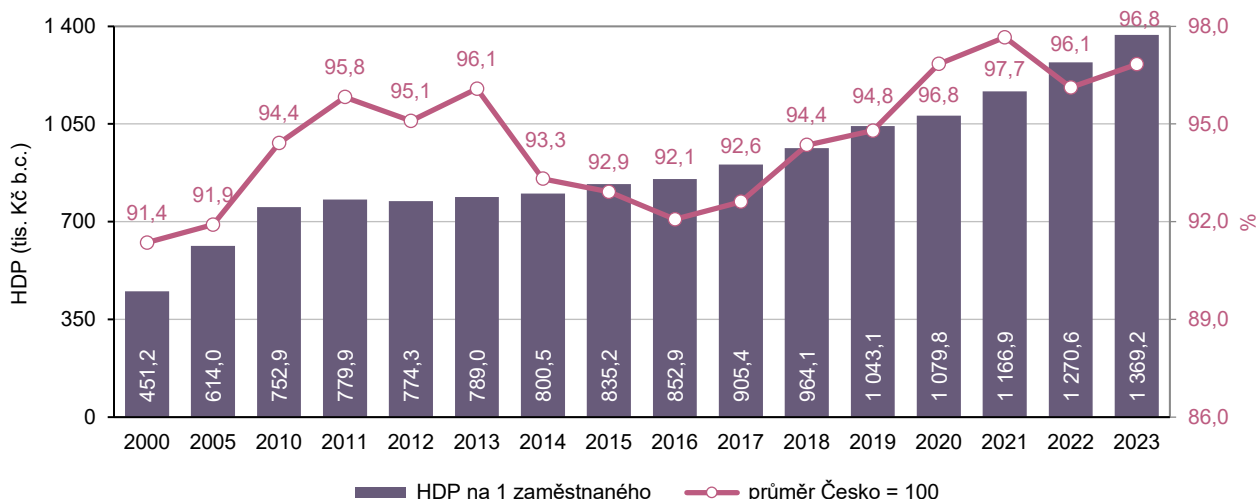
Rok 2023 přinesl opětovný nárůst regionálního HDP v 10 krajích.

Nejvyšší meziroční reálný růst regionálního HDP v kraji (vývoj HDP ve stálých cenách) byl v posledním desetiletí zaznamenán v roce 2015, a to 5,6 %. Mírný meziroční pokles regionálního HDP byl vykázán v roce 2014 (o 0,1 %), výraznější pokles pak v roce 2020, a to o 2,8 %. Celorepublikově však meziroční pokles v roce 2020 dosáhl 5,3 %. Rok 2020 byl silně ovlivněn pandemií covid-19 a přinesl meziroční snížení HDP ve srovnatelných cenách ve všech krajích. Rok 2023 přinesl mírný nárůst regionálního HDP v Jihomoravském kraji (+0,1 %) a přesáhl tak hodnotu republikového průměru (-0,1 %). Nejvyšší nárůst byl zjištěn v Královéhradeckém kraji (+3,4 %) a Kraji Vysočina (+3,0 %). Největší meziroční pokles regionálního HDP vykazovaly hl. m. Praha (-2,3 %) a Ústecký kraj (-1,8 %).

Graf 3.3 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 2000 = 100)

V roce 2023 byl HDP v Jihomoravském kraji oproti roku 2000 o 78,2 % vyšší.

Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách roku 2000 ukázal, že HDP v kraji v roce 2008 byl proti roku 2000 o 40,3 % vyšší. Po „krizovém“ roku 2009 (nárůst proti roku 2000 o 32,2 %) až rok 2011 v Jihomoravském kraji znamenal překročení této hranice (nárůst o 40,8 %). V rámci Česka v roce 2008 zvýšení dosáhlo 38,8 %, tento stav byl překonán až v roce 2014 (o 40,1 %). Nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 2000 byl v kraji ve srovnání s vývojem v Česku většinou vyšší. Výjimkou byly roky 2002 až 2007. V roce 2023 byl HDP v Jihomoravském kraji oproti roku 2000 o 78,2 % vyšší.

Graf 3.4 Vývoj regionálního HDP na zaměstnaného v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Kromě roku 2009 a 2012 se meziročně zvyšovala hodnota přepočtu HDP na zaměstnaného.

Přepočet regionálního HDP na zaměstnaného je vyjádřením produktivity práce. V roce 2023 v Jihomoravském kraji dosáhl objem HDP na zaměstnaného 1 369,2 tis. Kč běžných cen, což bylo o 7,8 % (o 7,8 %) více než v roce 2022. V letech následujících po roku 2000 byl meziroční nárůst tohoto ukazatele zaznamenán každoročně s výjimkou let 2009 a 2012. Ovšem vztah krajské hodnoty regionálního HDP na zaměstnaného k průměru Česka spíše kolísá. Nejvyšší odstup od průměru Česka byl v kraji zaznamenán v letech 2000 a 2005 (91,4 %, resp. 91,9 % průměru Česka). V roce 2021 se kraj k republikovému průměru přiblížil nejvíce (97,7 %). V mezikrajském srovnání roku 2023 byl objem HDP na zaměstnaného 3. nejvyšší (za Prahou a Středočeským krajem), stejně tak dopadlo i srovnání výše podílu ve vztahu k průměru Česka.

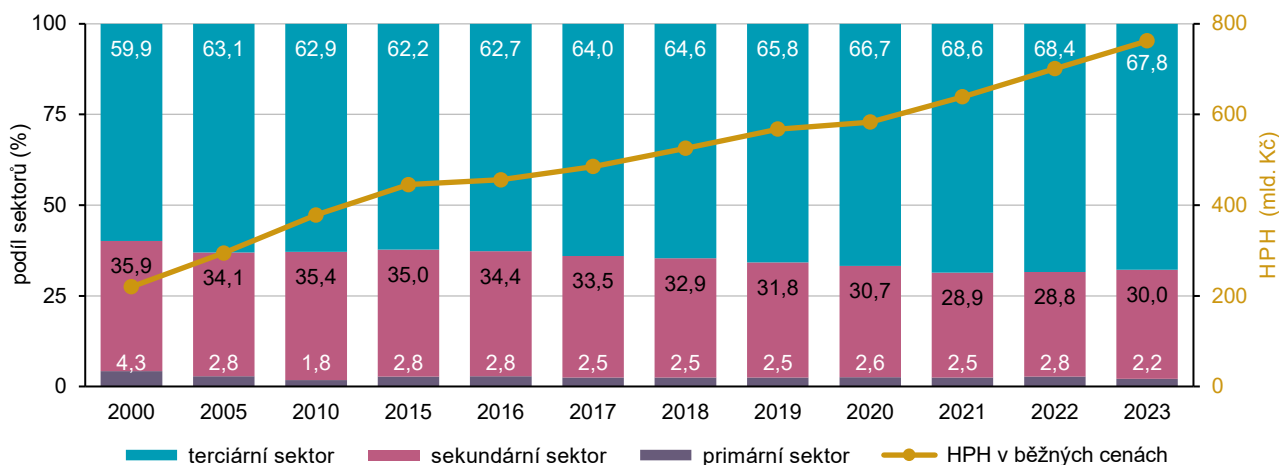
Objem hrubé přidané hodnoty se zvyšoval

Vývoj regionálního HDP úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která je jeho součástí. Regionální HPH představuje rozdíl mezi celkovou

každoročně, výjimku tvořil rok 2009.

produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. Podle předběžných výsledků hrubá přidaná hodnota (HPH) v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2023 objemu 762,3 mld. Kč v běžných cenách. Objem HPH, vyjádřený v běžných cenách, se v letech 2000 až 2023 zvyšoval každoročně s výjimkou roku 2009.

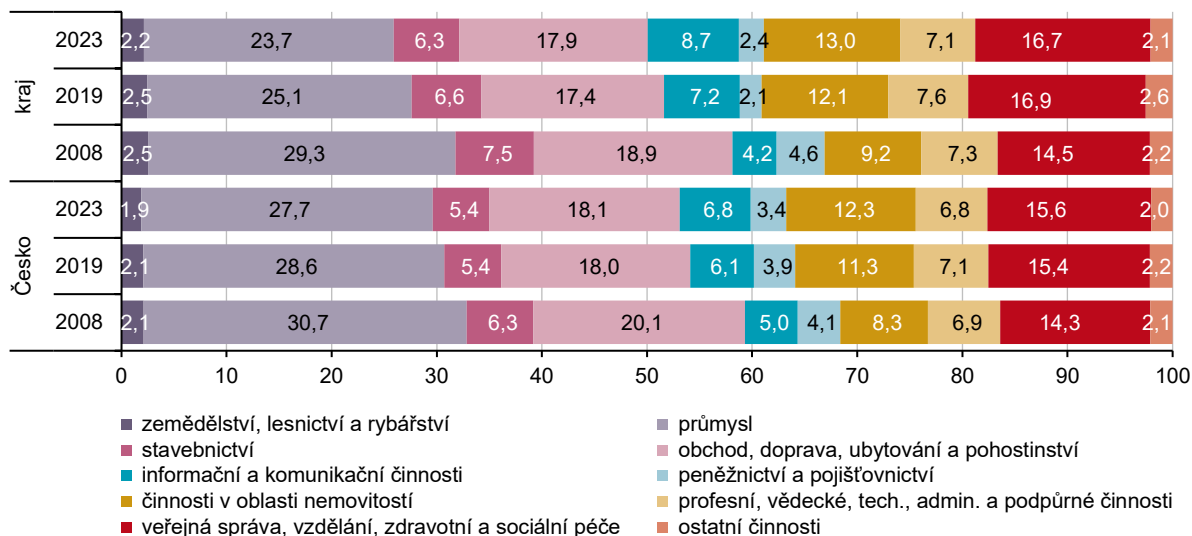
Graf 3.5 Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Primární sektor má na tvorbě HPH nejnižší podíl, proti roku 2010 se však zvýšil. Sekundární sektor posiluje na úkor terciárního sektoru.

Ve skladbě tvorby HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu. Primární sektor měl nejnižší zastoupení, v roce 2000 se podílel na HPH vytvořené v Jihomoravském kraji 4,3 %. V roce 2010 tento podíl klesl na minimum sledovaného období (1,8 %), v roce 2023 podíl zemědělských odvětví činil 2,2 %. Podíl sekundárního sektoru na tvorbě HPH (dobývání nerostných surovin, průmysl celkem, stavebnictví) se od roku 2012, kdy tvořil 37,3 %, postupně snižoval až na rok 2022, kdy činil 28,8 %. Rok 2023 přinesl opět mírný nárůst (o 1,2 %). Terciární sektor tvoří v souhrnu oblast služeb, obchodu, ubytování, stravování, dopravy, podnikatelské činnosti, veřejné správy, vzdělávání, zdravotnictví atd. Meziročně podíl terciárního sektoru na tvorbě HPH klesl o 0,6 procentního bodu na 67,8 %.

Graf 3.6 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihomoravském kraji a Česku (%)

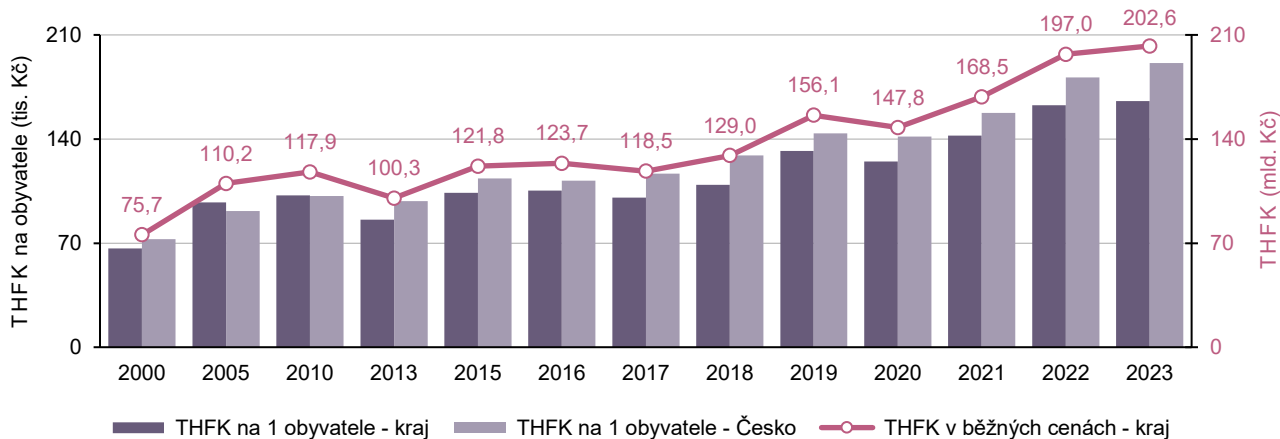

Změny v krajské odvětvové struktuře HPH jsou podobné republikovým změnám.

Trend změn v krajské struktuře HPH v roce 2023 byl proti roku 2019 s republikovými změnami podobný v 8 z 10 uvedených odvětví. Ke zvýšení podílu došlo v oboru obchod, doprava, ubytování a pohostinství, informační a komunikační činnosti

a u činnosti v oblasti nemovitostí. Pokles byl zaznamenán v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, průmyslu, stavebnictví, oblasti profesní, vědecké, technické, administrativní a podpůrné činnosti. V oblasti peněžnictví a pojišťovnictví došlo k poklesu na republikové úrovni a k nárůstu na úrovni kraje. Naopak v oboru veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče došlo k nárůstu na úrovni Česka a k poklesu v kraji.

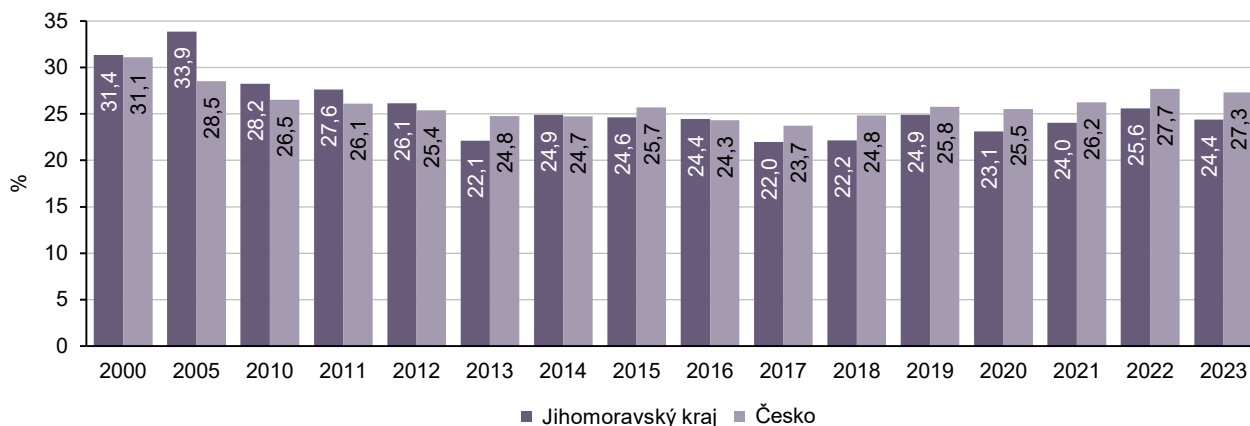
Graf 3.7 Tvorba hrubého fixního kapitálu v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Podíl služeb na tvorbě HPH je mezi kraji druhý nejvyšší.

Objem HPH v Jihomoravském kraji byl v regionálním srovnání v roce 2023 třetí nejvyšší (po hl. m. Praze a Středočeském kraji). Jihomoravský kraj je podílem terciárního sektoru druhý nejvyšší mezi kraji a je o 2,9 procentního bodu nad úrovní republikového průměru. Průměr Česka je ovšem ovlivněn hl. m. Prahou, kde podíl činí 83,0 %. Nejnižší podíl terciárního sektoru je zaznamenán v Kraji Vysočina (50,7 %), ale naopak primární sektor má v tomto kraji nejvýraznější zastoupení (4,7 %). Sekundární sektor má nejvyšší podíl v Ústeckém kraji (45,9 %).

Graf 3.8 Míra investic v Jihomoravském kraji a Česku

V roce 2023 byla v kraji vykázána dosud nejvyšší hodnota THFK. Přepočet THFK na obyvatele však téměř každoročně zaostával za republikovým průměrem.

Investiční aktivita, vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) po znovuoobnovení ekonomického růstu v roce 2011, v Jihomoravském kraji mírně poklesla v roce 2012 (meziročně o 4,7 mld. Kč) a výrazněji v roce 2013 (o 13,8 mld. Kč). Mírný meziroční pokles objemu THFK byl zaznamenán i v roce 2017 (o 5,2 mld. Kč). V roce 2020 následoval propad na 147,8 mld. Kč. V roce 2022 došlo k meziročnímu nárůstu o 28,5 mld. Kč. V roce 2023 byla v kraji vykázána dosud nejvyšší hodnota THFK, a to 202,6 mld. Kč (běžné ceny), druhá nejvyšší hodnota byla vykázána v roce 2022 (197,0 mld. Kč). Krajský objem THFK v přepočtu na jednoho obyvatele převyšoval republikový průměr pouze v roce 2003 a v letech

2005 až 2011. V dalších letech byl pod republikovou úrovní, nejvyšší zaznamenaný odstup od republikového průměru byl v roce 2018 (84,7 % průměru Česka). V roce 2023 krajská hodnota THFK ve výši 165,6 tis. Kč na obyvatele zaostávala za průměrem Česka o 25,6 tis. Kč a činila 86,6 % republikového průměru.

Míra investic Jihomoravského kraje byla v mezikrajském žebříčku 3. nejnížší.

Do roku 2012 pro Jihomoravský kraj vyznívalo příznivě srovnání míry investic vyjádřené v procentech jako podíl úhrnu THFK na úhrnu HDP (oba ukazatele v běžných cenách). Do tohoto roku a dále v letech 2014 a 2016 míra investic v kraji převyšovala republikový průměr. Objem investic v roce 2023 v kraji tvořil 24,4 %, což bylo o 2,9 procentního bodu méně, než činila míra investic v Česku. Z pohledu mezikrajského srovnání v roce 2023 byla hodnota THFK na jednoho obyvatele v Jihomoravském kraji mezi kraji 3. nejvyšší za hlavním městem Prahou a Středočeským krajem. Tyto dva kraje spolu s Karlovarským, Ústeckým, Olomouckým a Pardubickým krajem předčily republikový průměr výše míry investic. Míra investic Jihomoravského kraje byla v mezikrajském žebříčku 3. nejnížší.

Místní rozpočty

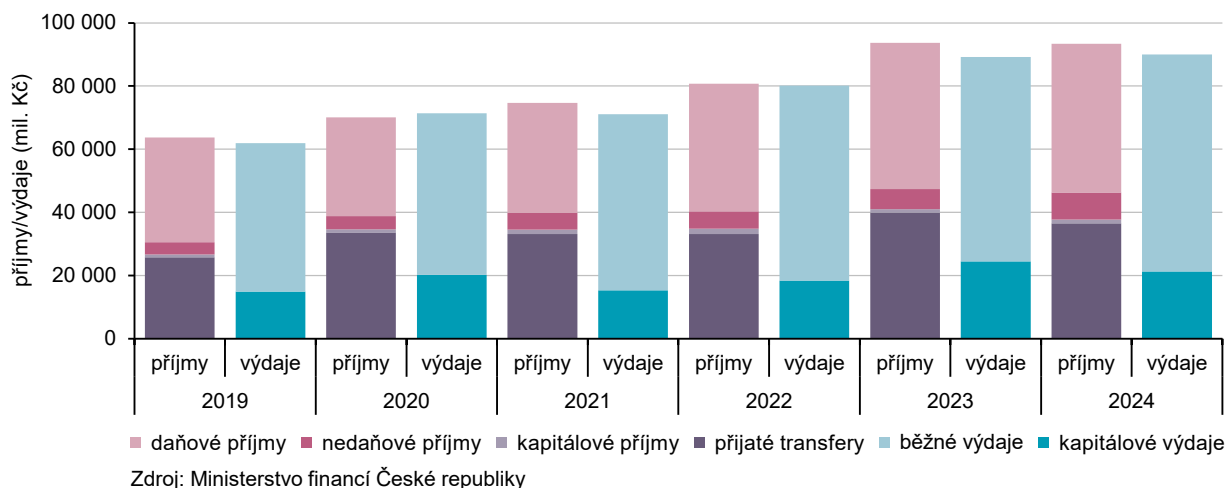
Příjmy místních rozpočtů v roce 2024 převyšovaly výdaje o 3,42 mld. Kč.

Do místních rozpočtů řadíme finanční hospodaření kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí. V roce 2024 dosáhly příjmy místních rozpočtů 93,40 mld. Kč a výdaje částky 89,98 mld. Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji byl kladný (+3,42 mld. Kč). Záporné saldo bylo v uplynulém desetiletí vykázáno pouze v roce 2020 (-1,35 mld. Kč) a v roce 2018 (-69 mil. Kč). Nejvyšší kladné saldo místních rozpočtů bylo dosud vykázáno v roce 2023 (+4,43 mld. Kč).

V roce 2024 největší část příjmů místních rozpočtů tvořily daňové příjmy.

V letech 2013 až 2023, s výjimkou roku 2020, největší část příjmů místních rozpočtů tvořily daňové příjmy. V období let 2016 až 2019 a 2022 překročil podíl daňových příjmů na celkových příjmech hranici 50 %. V roce 2020 největším podílem na příjmech byly přijaté transfery - 33,67 mld. Kč tvořilo 48,1 % celku, daňové příjmy činily 31,23 mld. Kč, což bylo 44,6 % celkových příjmů. V roce 2024 podíl daňových příjmů (47,12 mld. Kč) dosáhl hranici 50,4 % na celkových příjmech. Přijaté transfery (36,50 mld. Kč) měly na celku podíl 39,1 %.

Graf 3.9 Místní rozpočty v Jihomoravském kraji

Daňové příjmy meziročně vzrostly.

Celkové příjmy v roce 2024 meziročně poklesly o 269 mil. Kč (o 0,3 %), přijaté transfery poklesly o 3,37 mld. Kč (o 8,4 %), naopak daňové příjmy vzrostly o 835 mil. Kč, tj. o 1,8 %. Nedaňové příjmy ve výši 8,54 mld. Kč byly vyšší

o 2,16 mld. Kč (o 33,8 %), objem kapitálových příjmů vzrostl o 109 mil. Kč (o 9,6 %) na částku 1,25 mld. Kč.

Objem běžných výdajů místních rozpočtů se meziročně zvýšil o 3,90 mld. Kč.

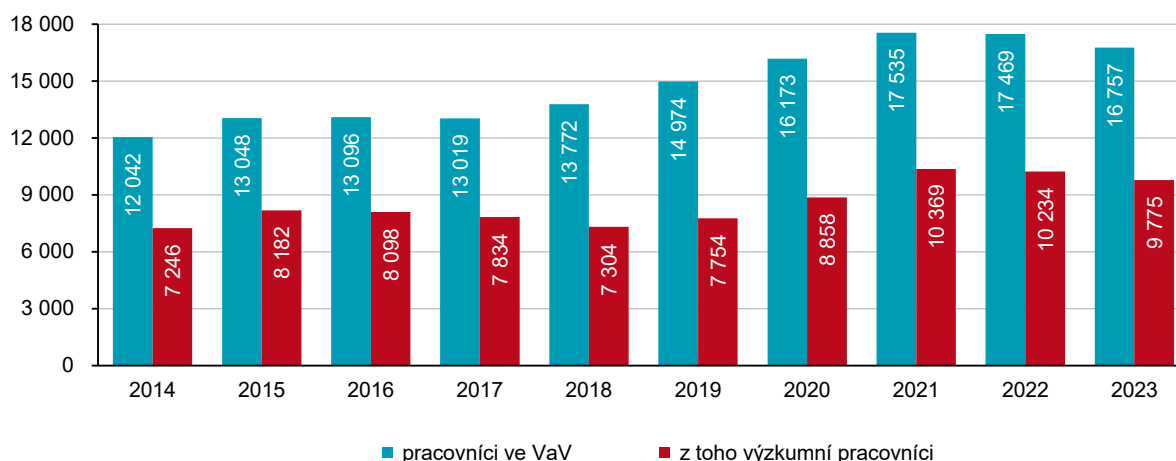
Převážnou část výdajů místních rozpočtů tvoří běžné výdaje, v roce 2024 dosáhly částky 68,67 mld. Kč (meziročně o 3,90 mld. Kč více). Kapitálové výdaje ve výši 21,30 mld. Kč byly proti roku 2023 téměř o 13,0 % nižší (o 3,17 mld. Kč), celkový objem výdajů místních rozpočtů se tak zvýšil o 734 mil. Kč, tj. o 0,8 %. Přibližně necelou polovinu běžných výdajů zpravidla tvoří neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím. V roce 2024 dosáhly částky 33,63 mld. Kč, meziročně byly vyšší o 663 mil. Kč, tj. o 2,0 %.

Věda, IT

Téměř pětina republikového počtu pracovníků zabývajících se výzkumem a vývojem (VaV) působí v Jihomoravském kraji.

V Jihomoravském kraji se v roce 2023 výzkumu a vývoji (VaV) věnovalo na 629 pracovištích celkem 16 757 osob (19,6 % republikového celku), počet pracovníků meziročně klesl o 4,1 %. Více než polovina z nich působila v podnikatelském sektoru (57,7 %) a téměř třetina v sektoru vysokého školství (31,6 %). Mezi pracovníky VaV bylo 9 775 výzkumných pracovníků (58,3 % z krajského počtu pracovníků VaV), jejich počet proti roku 2022 klesl o 4,5 %. Počet zaměstnanců a výzkumných pracovníků je přepočten na plnou roční pracovní dobu plně věnovanou VaV činností (tzv. FTE⁴).

Graf 3.10 Pracovníci ve výzkumu a vývoji v Jihomoravském kraji (přepočtené osoby – FTE)

Do výzkumu a vývoje v kraji v roce 2023 směřovalo 23,3 mld. Kč.

Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji od roku 2017 rostou. V roce 2023 dosáhly 23,3 mld. Kč, oproti předcházejícímu roku to bylo o 0,3 mld. Kč více (tj. o 1,5 %). K největšímu meziročnímu nárůstu celkového objemu výdajů na výzkum a vývoj došlo v Ústeckém kraji (o 32,2 %), snížení výdajů (v rozmezí 2,2 až 1,2 %) bylo zaznamenáno v Olomouckém, Moravskoslezském a Libereckém kraji.

Kraji patřilo prvenství ve výši podílu výdajů na výzkum a vývoj na objemu regionálního hrubého domácího produktu.

Největším centrem českého výzkumu a vývoje je dlouhodobě Praha, v níž bylo v roce 2023 realizováno 39,5 % celkových výdajů v Česku, konkrétně 55,2 mld. Kč. S velkým odstupem za ní následovaly kraje Jihomoravský se 16,7 % a Středočeský s 13,2 %. Při přepočtu na regionální hrubý domácí produkt však dosáhl nejvyšší hodnoty Jihomoravský kraj (2,8 %), v Praze a Středočeském kraji výdaje dosáhly 2,7 %,

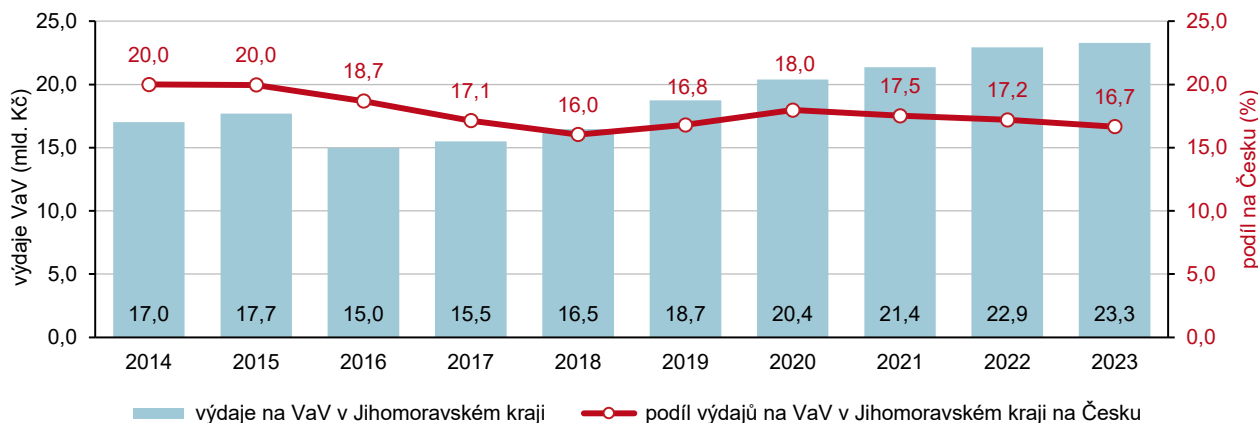
⁴ Jedná se o průměrný evidenční počet zaměstnanců na plný pracovní úvazek věnovaný výzkumným a vývojovým činnostem (jeden FTE se rovná jednomu roku práce zaměstnance na plný úvazek, který se na sto procent věnuje výzkumné a vývojové činnosti).

resp. 2,0 % HDP vytvořeného v příslušném kraji. Naproti tomu v Karlovarském kraji se podíl pohyboval jen kolem 0,3 %.

Více než polovina výdajů na výzkum a vývoj je financována z podnikatelských zdrojů.

Mezi zdroji financování od roku 2012 převažuje podnikatelský sektor. V roce 2023 bylo z těchto zdrojů financováno 56,9 % nákladů na VaV v kraji, 31,2 % objemu nákladů pokryly domácí veřejné zdroje. Oproti minulosti výrazně poklesla role zdrojů ze zahraničí. Zatímco v letech 2012 a 2013 se zdroje ze zahraničí přiblížily k 30 % z celkové částky zdrojů VaV, v roce 2016 tento podíl dosáhl čtrnáctiletého minima 4,2 %. V roce 2023 podíl zdrojů ze zahraničí činil 5,7 %.

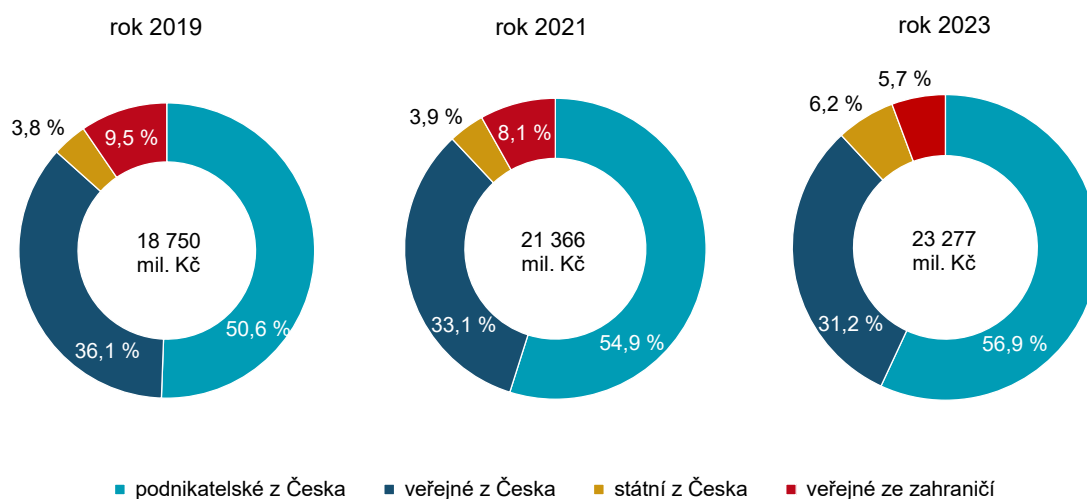
Graf 3.11 Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Největší část prostředků přímé veřejné podpory mířila do vysokého školství.

V Jihomoravském kraji putovalo ze státního rozpočtu na přímou veřejnou podporu VaV 7,1 mld. Kč, tedy o 317,4 mil. více než v roce 2022. Největší objem prostředků z veřejné podpory, a to 4,5 mld. Kč, směřoval do výzkumu prováděného na veřejných vysokých školách, veřejné výzkumné instituce získaly 1,5 mld. Kč.

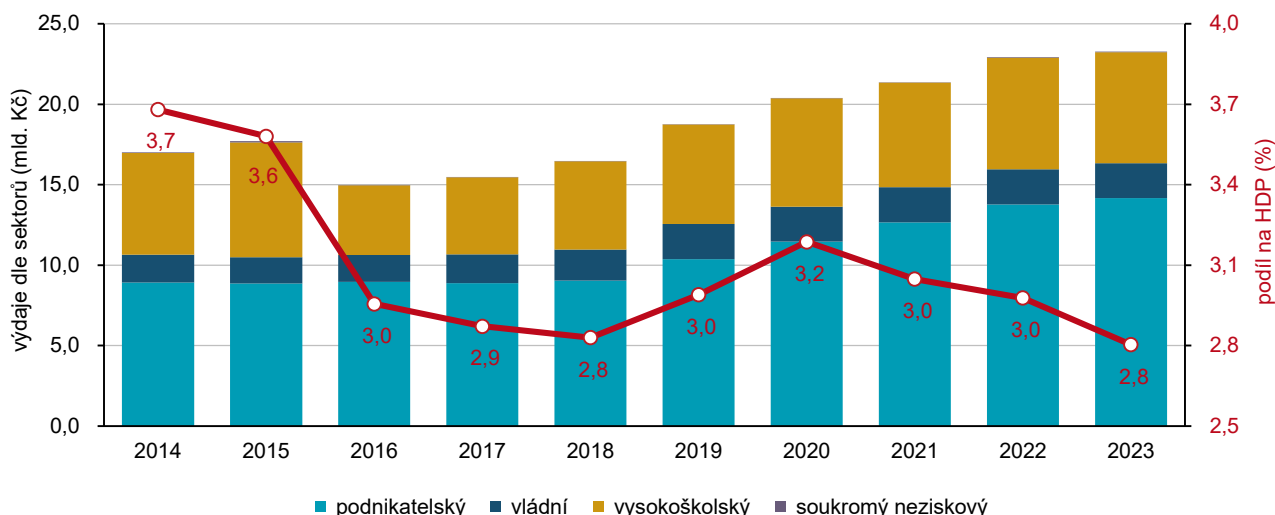
Graf 3.12 Struktura zdrojů financování výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Pro podnikatelský sektor je zpravidla určena největší část výdajů na výzkum a vývoj.

V minulých letech byla největší část výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji určena pro podnikatelský sektor (jedinou výjimkou byl rok 2012 s převahou vysokoškolského sektoru). V roce 2023 do podnikatelského sektoru mířilo 60,8 % krajských výdajů, do sektoru vysokého školství 29,6 % a do sektoru vládního 9,4 % výdajů na VaV.

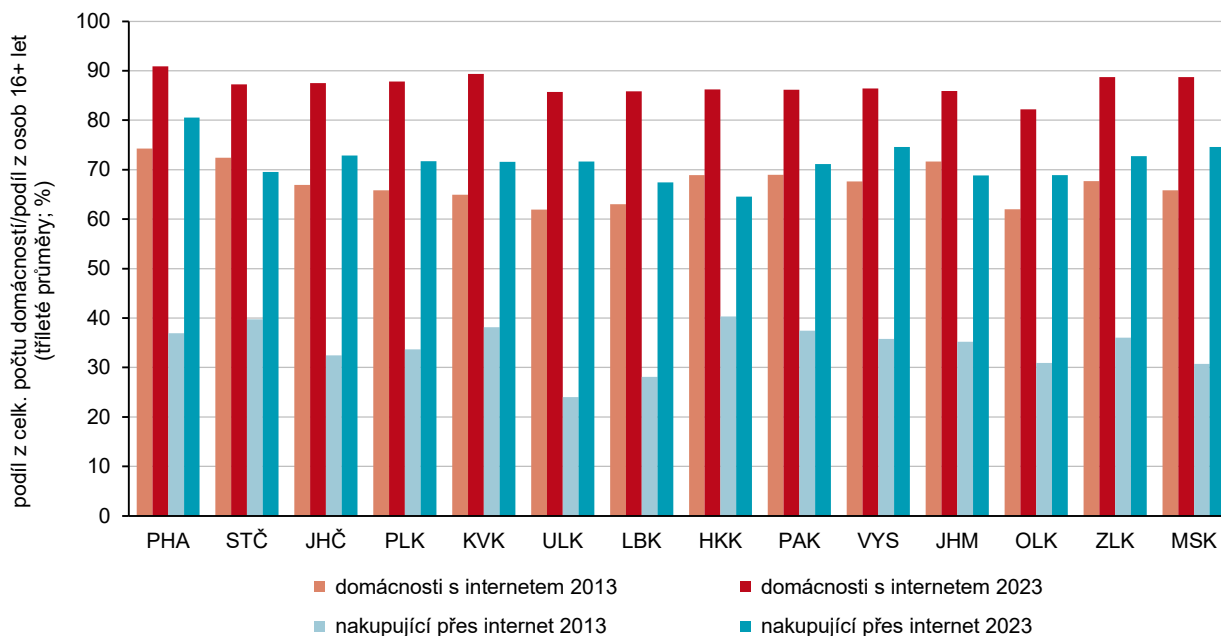
Graf 3.13 Výdaje VaV podle sektorů provádění, podíl výdajů na VaV na HDP v Jihomoravském kraji

K internetu není připojeno jen 14 % domácností Jihomoravského kraje.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2023⁵ vybaveno osobním počítačem 82,4 % domácností a 85,9 % domácností mělo přístup k internetu. Meziročně vybavenost domácností počítačem vzrostla o 1,8 procentního bodu, u připojení k internetu došlo k meziročnímu navýšení o 2,3 procentního bodu. Posun v této oblasti je spíše patrný ze srovnání nynějších hodnot se situací např. v roce 2013, kdy počítač mělo 72,3 % domácností v kraji (změna o 10,1 procentního bodu) a přístup k internetu jen 71,7 % domácností (změna o 14,2 procentního bodu).

Graf 3.14 Domácnosti s připojením k internetu a jednotlivci nakupující přes internet podle krajů

⁵ Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (hodnota uvedená za rok 2023 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí let 2022, 2023 a 2024).

Podíl uživatelů internetu mezi osobami ve věku 16 až 34 let dosáhl 100 %.

V Jihomoravském kraji používalo internet 84,5 % osob starších 16 let (za uživatele internetu je považován jednotlivec, který použil internet v posledních 3 měsících doma, v zaměstnání, ve škole či jinde). Zajímavý pohled nabízí socio-demografické členění uživatelů internetu ve věku 16 a více let. Podle pohlaví je v kraji více uživatelů internetu mezi muži (85,4 %), podíl žen užívajících internet je 83,7 %. V dělení podle věku je nejvyšší podíl mezi osobami ve věku 16 až 34 let (100 %), u osob ve věku 35 až 54 let je to 99,6 % a u starších 55 let pak 62,6 %. V členění podle ekonomické aktivity používá internet 47,7 % důchodců, 97,8 % zaměstnaných a očekávaně všichni studenti. Z pohledu dosaženého vzdělání mezi osobami ve věku 25 až 64 let používá internet 99,8 % vysokoškoláků, 98,8 % středoškoláků a 92,8 % osob se vzděláním nižším než středním.

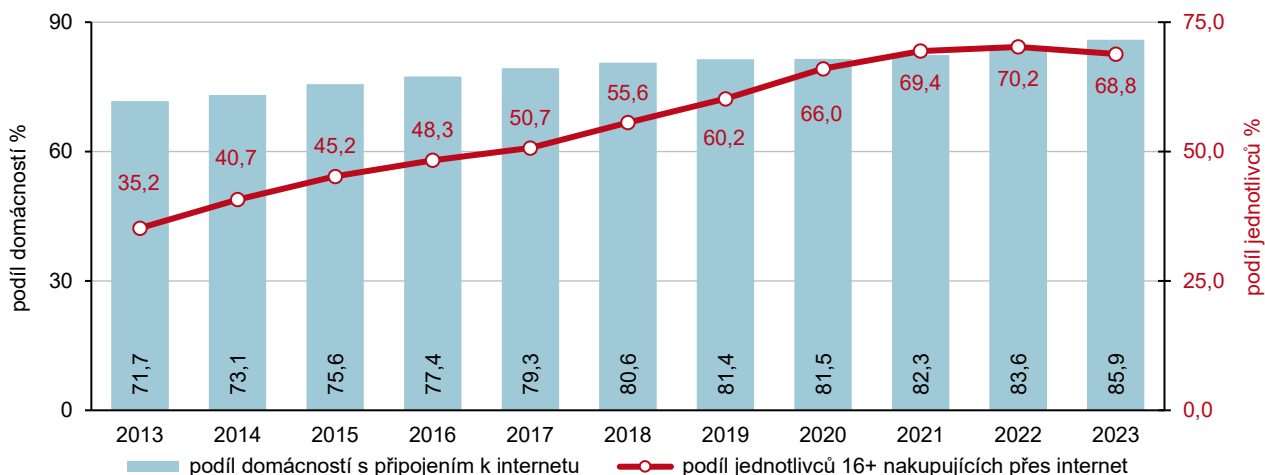
Téměř třetina jihomoravských důchodců používá internetové bankovníctví.

Podíl uživatelů internetového bankovníctví na celkovém počtu obyvatel ve věku 16 let a více se v kraji zvýšil z hodnoty 38,9 % v roce 2013 na 71,2 % v roce 2023 (opět počítáno jako tříleté klouzavé průměry). Žen používajících internetové bankovníctví bylo 70,5 % (o 1,7 procentního bodu méně než mužů), podíl důchodců dosáhl téměř třetiny.

Nakupování po internetu využívá přes dvě třetiny obyvatel kraje starších 16 let.

Mezi 16letými a staršími obyvateli Jihomoravského kraje dlouhodobě výrazně vzrostl podíl nakupujících přes internet (i přes mírný meziroční pokles tříletých průměrů). Zatímco v roce 2013 podíl využívajících tyto možnosti byl přibližně třetinový, v roce 2023 jde již o více než dvě třetiny obyvatel kraje. Přes internet aktivněji nakupovaly ženy (jejich podíl 69,3 % byl ale jen o 0,9 procentního bodu vyšší než u mužů). V průběhu 12 měsíců alespoň jednou nakoupila přes internet téměř čtvrtina důchodců.

Graf 3.15 Domácnosti s připojením k internetu a jednotlivci nakupující přes internet v Jihomoravském kraji (tříleté průměry)

¹⁾ Zahrnuje osoby, které v posledních 12 měsících přes internet alespoň jednou nakoupily jakékoliv zboží nebo službu. Podíl na celkovém počtu obyvatel ve věku 16 a více let v daném kraji.

Ekonomické subjekty

V registru ekonomických subjektů bylo evidováno 321 tisíc jednotek se sídlem v kraji.

Počet ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji se k 31. 12. 2024 meziročně zvýšil o 4 860 jednotek, tj. o 1,5 %, na 321 073 subjektů. V mezikrajském srovnání evidovalo nejvíce subjektů hl. m. Praha s počtem 672,2 tis. subjektů, nejméně jich bylo v Karlovarském kraji, a to 67,7 tis. Počet ekonomických subjektů

v Jihomoravském kraji byl mezi ostatními kraji 3. nejvyšší a tvořil 11,3 % republikového celku.

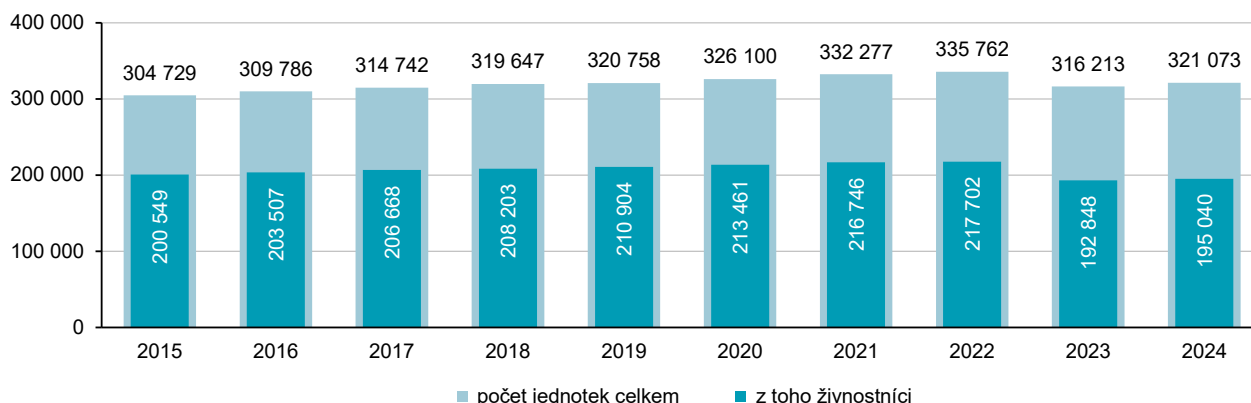
Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci, mezi právnickými osobami je nejvíce společností s ručením omezeným.

Z hlediska právní formy uvedené v registru ekonomických subjektů v kraji převažují fyzické osoby. Jejich počet ke konci roku 2024 byl 220 756 osob, což je 68,8 % z celkového počtu subjektů. Mezi fyzickými osobami převažovali živnostníci, kteří tvořili 88,4 % všech fyzických osob. Jejich počet se v Jihomoravském kraji zvýšil oproti konci roku 2023 o 2 192 osob (tj. o 1,1 %) na 195,0 tis. Počet právnických osob meziročně vzrostl o 2,1 % na 100 317 subjektů. Mezi právnickými osobami dominovaly společnosti s ručením omezeným, ke konci roku 2024 tvořily 66,3 % všech právnických osob. Společností s ručením omezeným bylo v Jihomoravském kraji 66 508, to je meziročně o 3,0 % více.

Přepočet živnostníků na 1 000 obyvatel odsunul kraj až na 5. místo.

Počet živnostníků v Jihomoravském kraji byl v mezikrajském porovnání sice 3. nejvyšší, nicméně ukazatel intenzity podnikatelské aktivity (tj. přepočet živnostníků na 1 000 obyvatel) vykázal mezi kraji až místo páté.

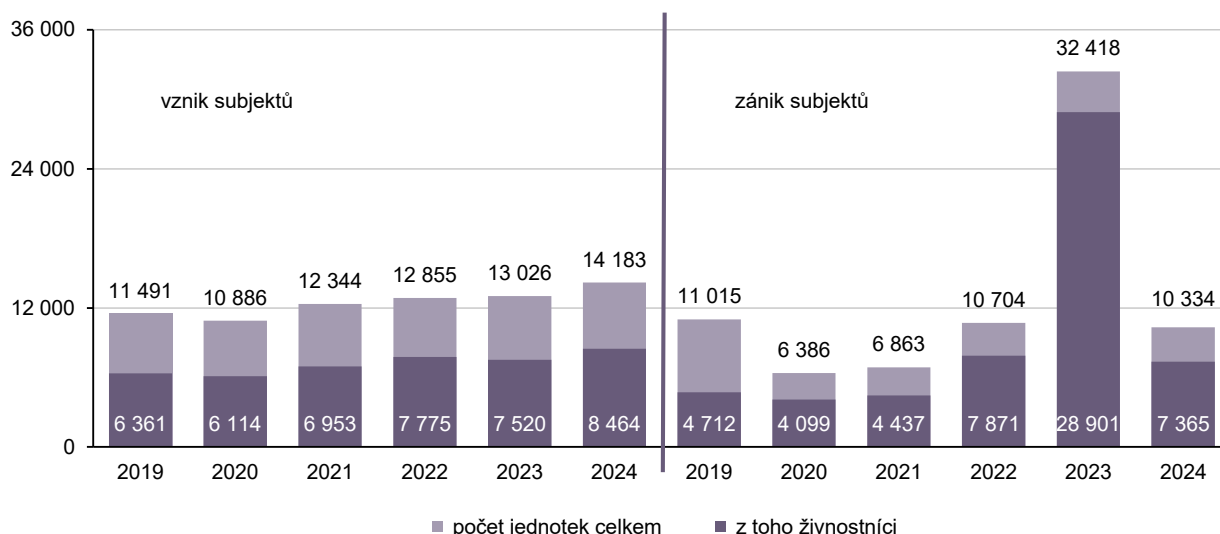
Graf 3.16 Registr ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Počet vzniklých subjektů se meziročně zvýšil o 8,9 %.

V roce 2024 v kraji vzniklo 14,2 tis. nových subjektů, z toho bylo 9,8 tis. fyzických osob (8,5 tis. živnostníků). Zaniklo 10,3 tis. subjektů, z tohoto počtu bylo 8,1 tis. fyzických osob (7,4 tis. živnostníků). Počty vzniklých subjektů se proti roku 2023 zvýšily o 8,9 %, počet zaniklých subjektů klesl na třetinu.

Graf 3.17 Vznik a zánik ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

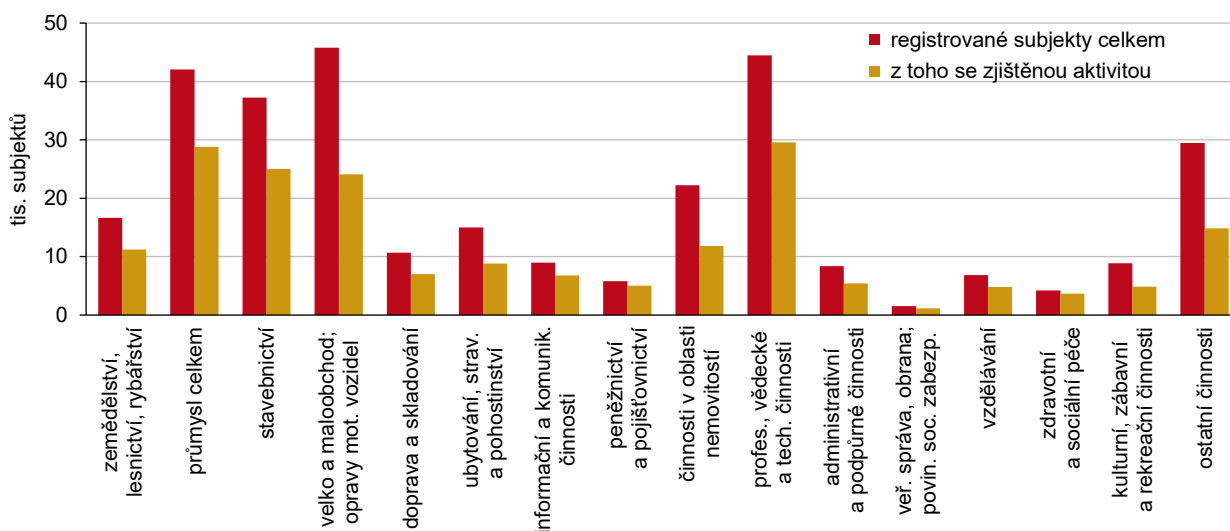
V kraji je 45 podniků s tisíci a více zaměstnanci.

U poloviny jednotek (50,7 %) není uveden údaj o počtu zaměstnanců, dalších 36,2 % (tj. 116,4 tis.) jednotek bylo bez zaměstnanců. Strukturu dotváří podniky se zaměstnanci, tedy 32,4 tis. mikropodniků (1 až 9 zaměstnanců), 7,6 tis. malých podniků (10 až 49 zaměstnanců), 1,7 tis. středních podniků (50 až 249 zaměstnanců). V kraji sídlí 276 podniků s 250 a více zaměstnanci (velké podniky), z tohoto počtu bylo 45 podniků v kategorii 1 000 a více zaměstnanců.

Nejvíce subjektů se zabývá velkoobchodem a maloobchodem, opravami a údržbou motorových vozidel.

Ve struktuře podle převažující činnosti CZ-NACE bylo nejvíce subjektů zabývajících se velkoobchodem a maloobchodem, opravami a údržbou motorových vozidel. Na konci roku 2024 jich bylo evidováno 45,8 tis. Přestože se jejich počet meziročně snížil o 6,2 %, tvořily sedminu ekonomických subjektů v kraji. Celkem 42,0 tis. subjektů (13,1 %) mělo jako převažující činnost průmysl. Stavebnictvím se zabývalo 37,2 tis. subjektů (11,6 %).

Graf 3.18 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2024 (subjekty s uvedenou činností)

Z hlediska statistického využití je přes 60 % ekonomických subjektů aktivních.

Je však nutno zmínit, že v registru ekonomických subjektů jsou uvedeny všechny jednotky bez ohledu na jejich ekonomickou aktivitu. Užší soubor, i když spíše z hlediska statistického využití, tvoří údaje za subjekty se zjištěnou aktivitou (dříve označované jako statistická jednotka typu podnik). Za tuto jednotku je považován subjekt, který podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou činnost. Ke konci roku 2024 byla aktivita v Jihomoravském kraji zjištěna u 61,5 % z celkového počtu subjektů v RES, tj. u 197,6 tis. subjektů. Z tohoto počtu bylo 117,0 tis. podnikatelů (živnostníků a zemědělských podnikatelů).

Zemědělství

Hodnota zemědělské produkce v roce 2023 meziročně klesla o 2,0 %.

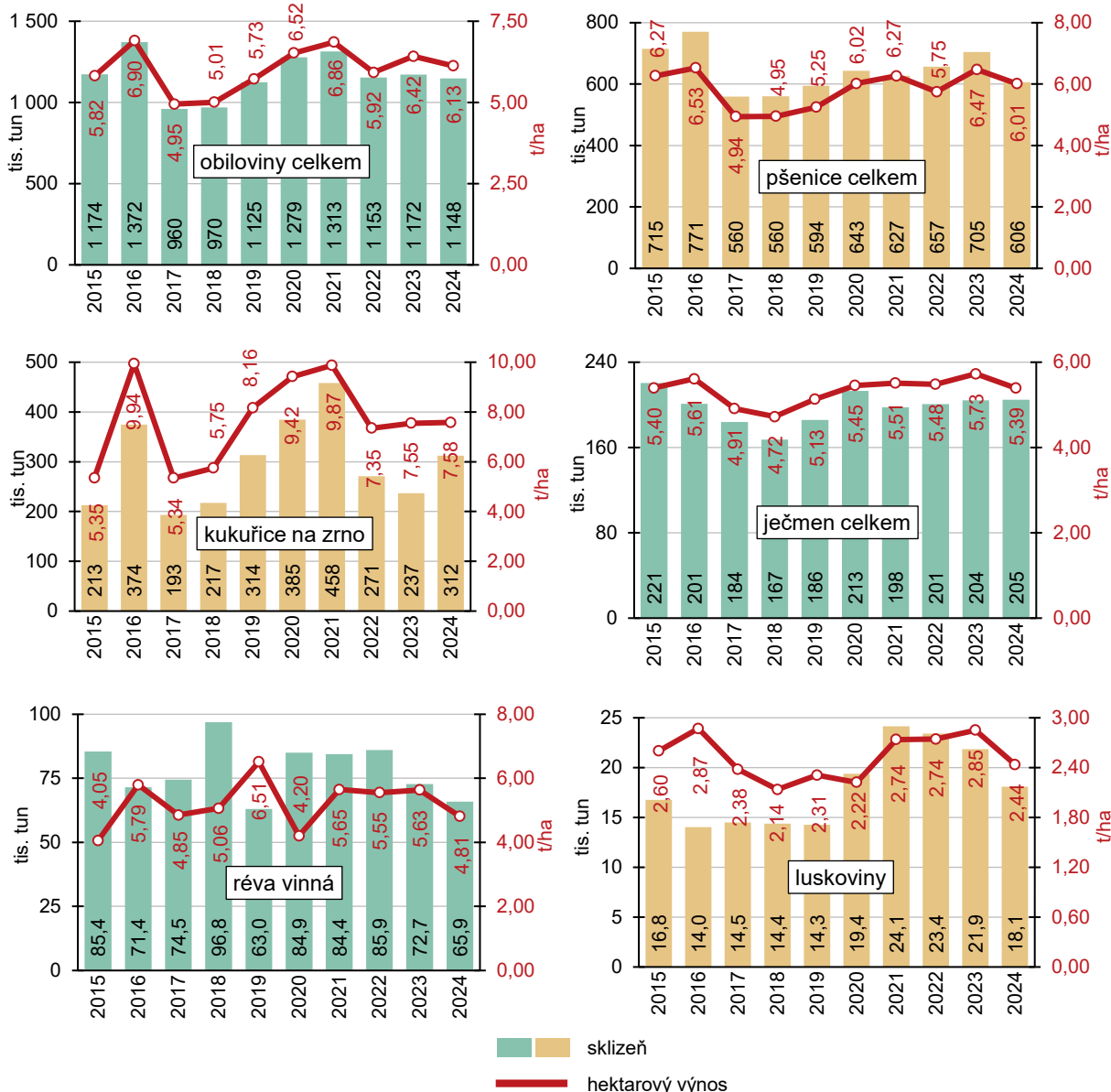
Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2024 dosud nejsou k dispozici. Lze uvést pouze předběžné výsledky za rok 2023, kdy objem zemědělské produkce v kraji dosáhl 12,8 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Částku 7,68 mld. Kč tvořila rostlinná produkce a 3,96 mld. Kč živočišná produkce. Proti roku 2022 byl objem finančních ukazatelů o 265,7 mil. Kč nižší (o 2,0 %). Objem zemědělské produkce v roce 2023 vyjádřený v běžných cenách, dosáhl hodnoty 20,8 mld. Kč, což v přepočtu na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy činilo 58,3 tis. Kč. Přepočtený údaj byl mezi kraji čtvrtý nejvyšší. Nejúspěšnějším rokem v zemědělství Jihomoravského kraje se stal v minulých

letech rok 2008, kdy objem zemědělské produkce dosáhl 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000).

Úroveň sklizně obilovin v roce 2024 byla srovnatelná s předešlým obdobím.

Výsledky sklizně zemědělských plodin v roce 2023 byly srovnatelné s předešlým rokem. V kraji bylo sklizeno 1,15 mil. tun obilovin, což byl po Středočeském kraji 2. nejvyšší objem v mezikrajském srovnání. Úroda obilovin byla meziročně mírně nižší. Z plochy 187,4 tis. ha, která byla v porovnání s předcházejícím rokem o 2,7 % větší, se sklídilo o 2,0 % méně zrna. Výnos z hektaru byl o 4,6 % nižší (6,13 t/ha). V celé republice byl objem sklizně obilovin o 5,9 % nižší než v roce 2023.

Graf 3.19 Sklizeň a výnosy vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji

Stěžeří plodinou základních obilovin v kraji je pšenice ozimá a ječmen jarní.

Ve struktuře sklizňových ploch s obilovinami v Jihomoravském kraji tvoří největší díl (51,6 %) výměra pšenice ozimé, která je v mezikrajském porovnání po Středočeském kraji druhá největší. V roce 2024 se při výnosu 6,07 t/ha sklídilo 586,9 tis. t, což je proti roku předchozímu o 14,6 % méně, a to i díky 7,9% redukci osevních ploch. Ječmene jarního bylo sklizeno o 18,7 % více než předchozí rok, což

bylo v důsledku jednak téměř osminového nárůstu osevních ploch, tak vyššího výnosu této obiloviny (5,49 t/ha).

Kraj je největším pěstitelem kukuřice na zrna, které se v roce 2024 urodilo téměř o třetinu více.

Jihomoravský kraj je dlouhodobě největším producentem kukuřice na zrna a na celorepublikové sklizni se podílí 43,8 %. V roce 2024 došlo k téměř třetinovému nárůstu osevních ploch, což se při zachování objemu výnosů adekvátně odrazilo na sklizni. Z polí tak bylo svezeno 312,2 tis. tun zrna, což je o 31,7 % více než v roce 2023.

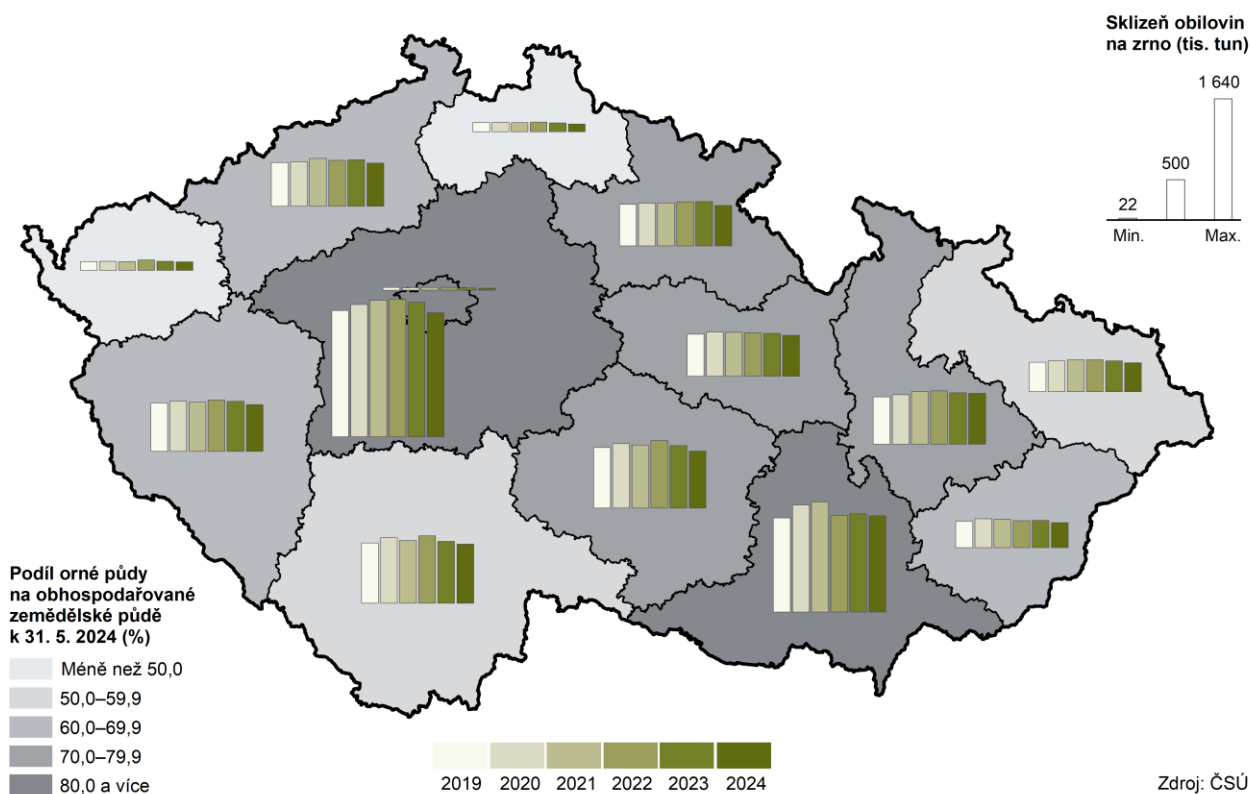
Jihomoravský kraj je druhým největším producentem luskovin v republice.

V Jihomoravském kraji se v roce 2024 sklízely luskoviny celkem z větší plochy než v minulém období. Vlivem poklesu hektarového výnosu o 29,1 % však bylo sklizeno 18,1 tis. tun, což je o 17,3 % méně než roce 2023. Navzdory zaznamenanému poklesu ve sklizni je kraj v produkci luskovin v republice na druhém místě, za krajem Středočeským a na celorepublikové sklizni se podílí 18,6 %.

Vlivem redukce sklizňové plochy i poklesu výnosů se urodilo v minulém období o desetinu méně révy vinné.

Vzhledem ke klimatickým a geografickým podmínkám je Jihomoravský kraj dominantním regionem v pěstování révy vinné. V minulém roce se z plochy 14,9 tis. ha, která představuje 92,8 % republikového celku, získalo 65,9 tis. t plodů, což naplnilo skutečnost předchozího období pouze z 90,6 %. Z hektaru se loni sklídilo 4,43 t plodů, v roce 2023 to bylo 4,81 t.

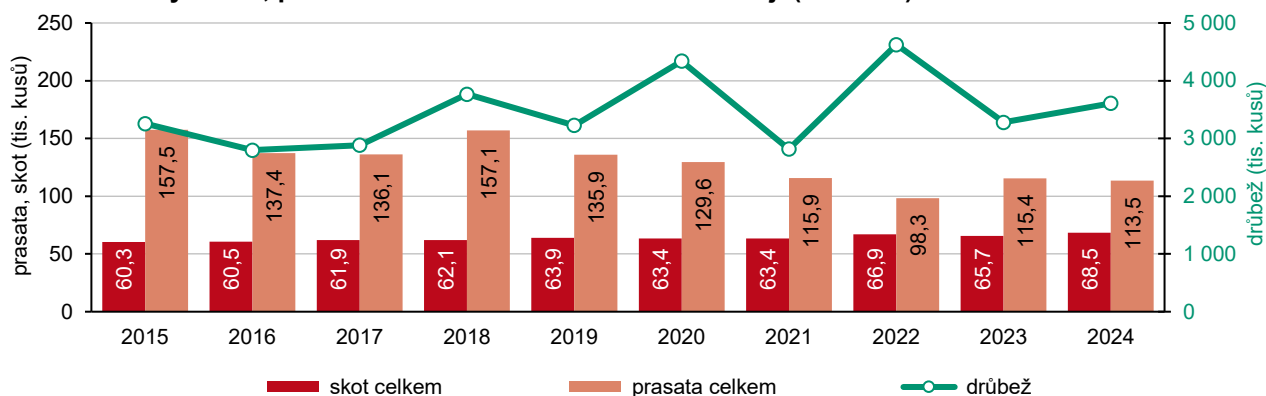
Sklizeň obilovin v krajích v letech 2019 až 2024

Během deseti let došlo v kraji k téměř třetinové redukci chovu prasat.

Chovy hospodářských zvířat (podle stavu k 31. 12.) v kraji do roku 2013 vykazovaly postupný pokles. Od roku 2014 (s výjimkou let 2020 a 2021) se mírně navyšovaly stavy skotu, stav v roce 2024 byl nejvyšší od roku 2010. Oproti roku 2015 došlo k navýšení o 13,6 %. Za posledních deset let došlo ke snížení stavu prasat o 28,0 %. Stavy drůbeže se nejvýrazněji zvýšily v roce 2020 a v roce 2022.

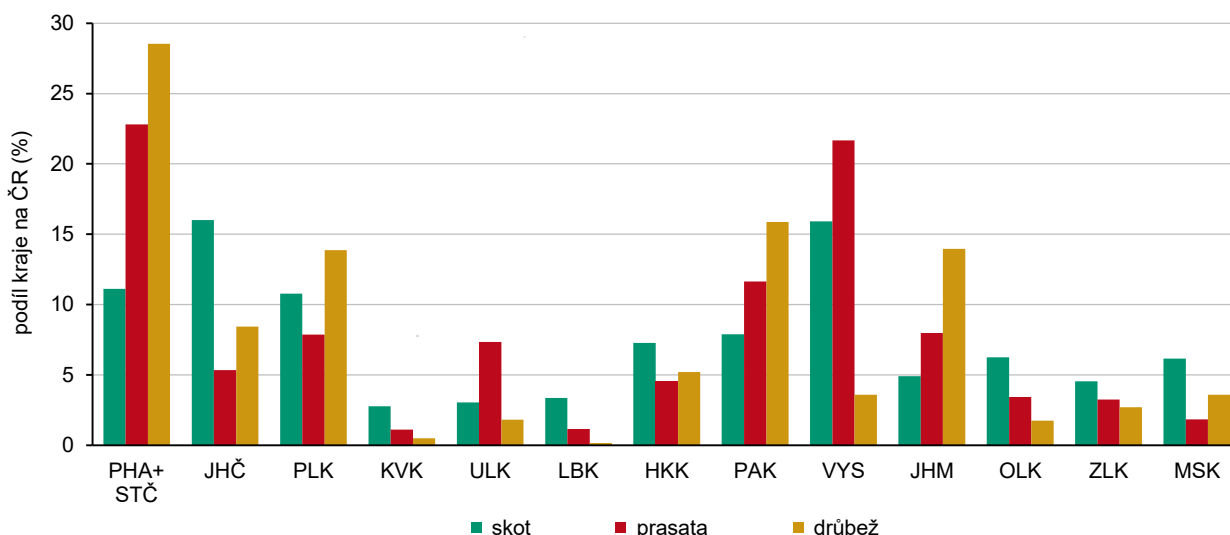
Graf 3.20 Stavby skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

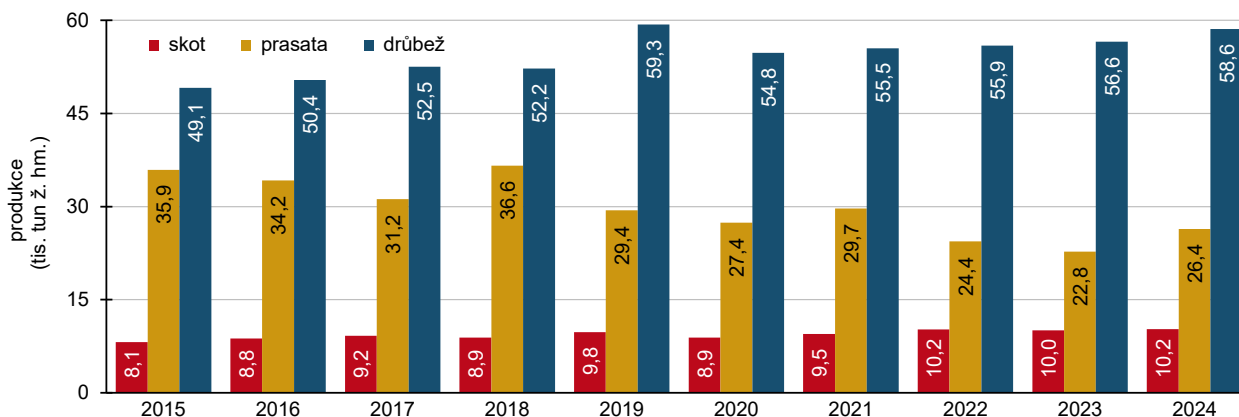
Meziroční zvýšení stavů skotu a drůbeže, snížení stavu prasat.

Podle výkazů o výsledcích chovu hospodářského zvířectva k 31. 12. 2024 bylo v kraji celkem 68,5 tis. kusů skotu (o 2,8 tis. kusů více než před rokem), 113,5 tis. kusů prasat (o 1,9 tis. kusů méně) a 3,6 mil. kusů drůbeže (meziročně o 330,1 tis. kusů více). Na republikovém chovu drůbeže se Jihomoravský kraj podílel 14,0 % (3. nejvyšší podíl mezi kraji), na stavu prasat podílem 8,0 % (4. nejvyšší podíl) a na stavu skotu podílem 4,9 % (až 9. nejvyšší podíl mezi kraji).

Graf 3.21 Hospodářská zvířata v krajích k 31. 12. 2024

Graf 3.22 Produkce jatečných zvířat v Jihomoravském kraji

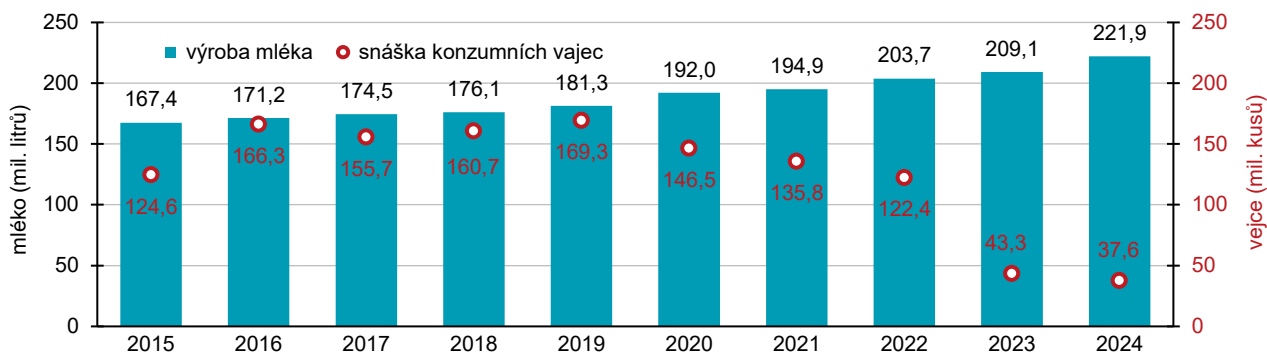

Změny ve stavech zvířat se promítly do jejich užitkovosti.

Meziroční změny ve stavech hospodářských zvířat se promítly i do změn hodnot užitkových ukazatelů chovu. Zvýšení stavu skotu doprovázel nárůst produkce

jatečného skotu a vzrostla také produkce mléka. Snížení stavů prasat se týkalo především mladých prasat a selat, produkce jatečných prasat se naopak zvýšila. Nárůst chovu drůbeže se do užitkových ukazatelů promítl pouze ve výrobě jatečné drůbeže.

Graf 3.23 Produkce mléka a vajec v Jihomoravském kraji

Snáška vajec v kraji byla za deset let nejnižší.

V kraji bylo v roce 2024 vyprodukováno 10,2 tis. tun živé hmotnosti (t ž. hm.) jatečného skotu (meziročně +1,9 %), 26,4 tis. t ž. hm. jatečných prasat (+16,0 %) a 58,6 tis. t ž. hm. jatečné drůbeže (+3,6 %). Bylo vyrobeno 221,9 mil. litrů mléka (+6,1 %) a 37,6 mil. kusů konzumních vajec (-13,1 %).

Lesnictví

Lesní pozemky v roce 2024 zaujímaly 28 % rozlohy kraje.

Na konci roku 2024 se lesní pozemky rozkládaly na ploše 201,9 tis. hektarů (7,5 % z plochy lesů v Česku) a tvořily 28,1 % rozlohy Jihomoravského kraje (lesní pozemek je pozemek s lesním porostem, lesní průsek a nebezpečné cesty). Meziročně se plocha lesních pozemků zvýšila o 21,3 hektarů.

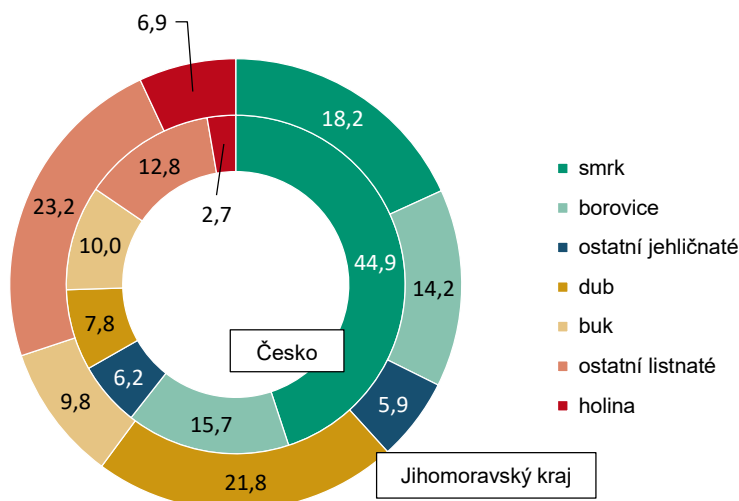
Zvyšuje se podíl listnatých dřevin, plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší.

Porostní plochy dřevin celkem o rozloze 183,2 tis. ha tvořily 93,5 % lesních pozemků. Podle údajů z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů jehličnaté dřeviny v kraji zaujímaly plochu 75,4 tis. ha (z toho 35,8 tis. ha smrk a 27,9 tis. ha borovice), listnaté dřeviny plochu 107,9 tis. hektarů (z toho 43,0 tis. ha dub a 19,3 tis. ha buk). Plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší a tvoří 13,5 % úhrnu Česka. Podíl plochy listnatých dřevin na celku se zvýšil z 50,0 % v roce 2013 na 53,4 % v roce 2024. Zvyšování podílu listnatých dřevin je potřebné, neboť listnaté dřeviny se vyznačují vyšší odolností vůči povětrnostním vlivům, suchu a hmyzím škůdcům.

Při zalesňování byl nejvíce vysazován smrk a dub.

Skladbu lesních porostů ovlivňuje struktura těžby dřeva a následné zalesňování. Vývoj v posledních letech je ale především důsledek likvidace kůrovcové kalamity, která postihla lesy v roce 2018. Plocha zalesňování v Jihomoravském kraji je od tohoto roku výrazně vyšší než v letech předcházejících. V roce 2019 bylo zalesněno celkem 3 855 ha půdy, což je více než dvojnásobek hodnoty předchozího roku. V roce 2021 dosáhlo zalesňování dosud rekordních 5 037 ha, v roce 2024 to bylo o 1 640 ha méně, tedy 3 398 ha (po Kraji Vysočina 2. největší). V kraji byly při výsadbě v posledních letech upřednostněny listnaté dřeviny, které byly vysazeny na 1 824 ha, z toho dub na 642 ha a buk na 507 ha. Jehličnany byly vysazeny na 1 574 ha, z toho 869 ha zaujímal smrk a 288 ha borovice.

Graf 3.24 Druhovú skladbu dřevin lesních porostů v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2024 v %

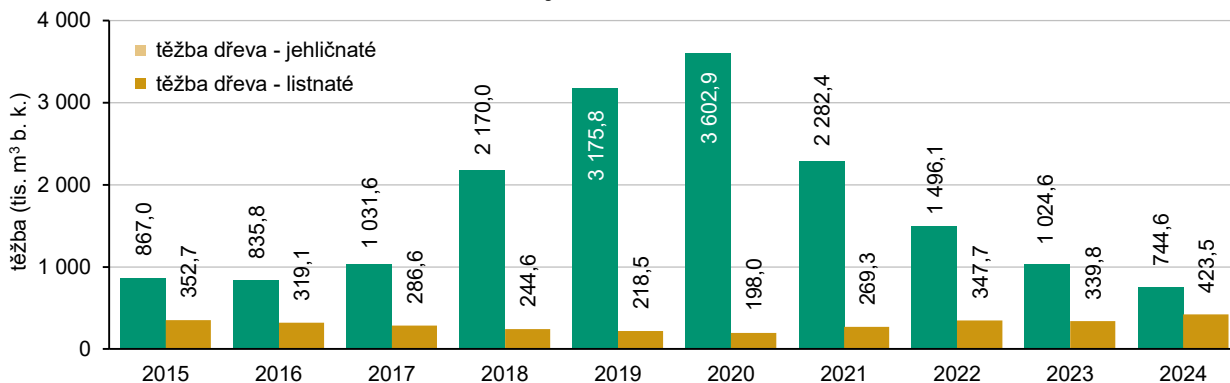

Zdroj: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Nejvyšší objem dřeva byl vytěžen v roce 2020.

Objem vytěženého dřeva celkem v Jihomoravském kraji od roku 2017 postupně narůstal, maxima dosáhl v roce 2020, kdy bylo vytěženo 3 800,9 tis. m³ dřeva. V roce 2021 těžba meziročně poklesla téměř o třetinu na 2 551,7 tis. m³ a propad pokračoval i v následujících letech. V roce 2024 bylo vytěženo 1 168,1 tis. m³, což je o 14,4 % méně než v předcházejícím roce. Tato hodnota je téměř poloviční proti skutečnosti roku 2018, kdy se v jihomoravských lesích rozšířila hmyzová kalamita.

Graf 3.25 Těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Objem vytěžených listnatých dřevin byl mezi kraji nejvyšší.

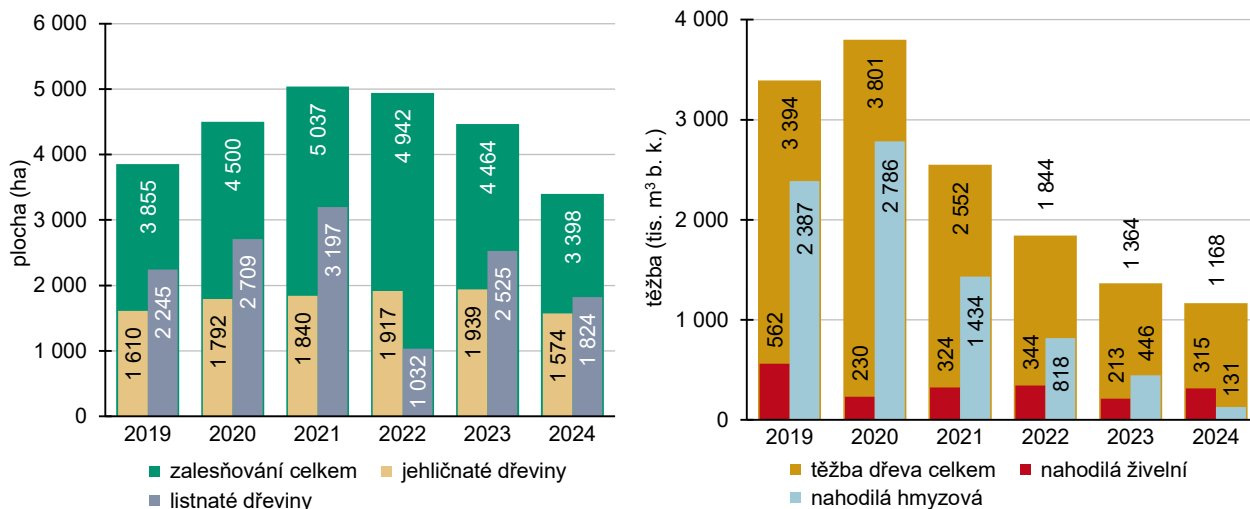
V roce 2024 se v kraji vytěžilo 744,6 tis. m³ dřeva jehličnatých dřevin, což je o 280,0 tis. m³ dřeva méně v porovnání s rokem 2023. Ve struktuře vytěžených jehličnatých dřevin podle druhu tvoří dřevo smrkové 57,7 %, dřevo borovicové 21,4 %. Těžba listnatých dřevin se oproti minulému období téměř o čtvrtinu zvýšila a dosáhla 423,5 tis. m³ dřeva. Tento objem je mezi kraji největší. Jihomoravský kraj je v Česku předním producentem dubového dřeva, kterého se vytěžilo 130,0 tis. m³. Proti roku 2023 se těžba tohoto dřeva zvýšila o 12,1 %. Bukového dřeva se v roce 2024 získalo 164,6 tis. m³, což je druhý největší objem po Zlínském kraji. Meziročně se tohoto dřeva vytěžilo o 42,5 % více.

Objem nahodilé hmyzové těžby od roku 2020 každoročně klesá.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2024 zpracováno 315,1 tis. m³ dřeva z nahodilé těžby z důvodu živelných příčin, v roce předchozím to bylo 215,1 tis. m³. Kvůli hmyzové kalamitě bylo v kraji zpracováno 130,6 tis. m³ dřeva (29,3 % skutečnosti

roku 2023), mezi kraji to ale byl 5. nejmenší objem. Nejrozsáhlejší těžba z těchto důvodů se uskutečnila v Plzeňském kraji, a to 441,3 tis. m³ dřeva, což bylo 18,5 % republikové těžby tohoto druhu.

Graf 3.26 Zalesňování a nahodilá těžba dřeva v Jihomoravském kraji

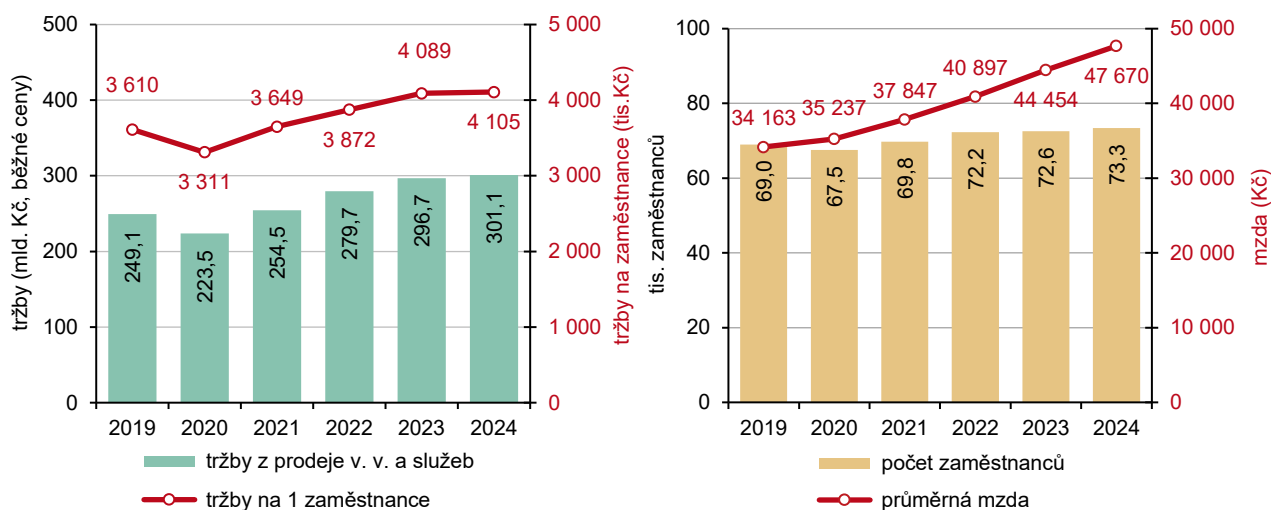

Průmysl

Tržby velkých průmyslových podniků meziročně vzrostly na dosavadní maximum. Tržby rostly v 10 krajích.

V roce 2024 v Jihomoravském kraji sídlilo celkem 248 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (bez DPH, dále jen „tržby“) dosáhly v těchto podnicích dosavadní maximum 301,1 mld. Kč (běžné ceny) a byly o 4,4 mld. Kč vyšší než v roce 2023. Objem tržeb byl mezi kraji 6. nejvyšší a tvořil 6,1 % republikového celku. V Jihomoravském kraji se v letech 2014 až 2018 se objem tržeb zvyšoval, v následujících dvou letech byl zaznamenán pokles, který vystřídal v roce 2021 opětovný nárůst, až se dostal na zmiňované maximum 301,1 mld. Kč (rok 2024). Meziroční nárůst tržeb byl zaznamenán v 10 krajích, nejvyšší ve Středočeském kraji (o 66,8 mld. Kč). Ve čtyřech krajích (Karlovarském, Moravskoslezském, Královéhradeckém a Jihočeském) došlo k meziročnímu poklesu tržeb.

Graf 3.27 Průmysl v Jihomoravském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci)

Více než tři pětiny tržeb z prodeje tvoří tržby

Tržby z přímého vývozu výrobků a služeb průmyslové povahy (dále jen „tržby z vývozu“) v roce 2024 dosáhly hodnoty 185,9 mld. Kč. Vývoj objemu tržeb z vývozu

z přímého vývozu výrobků a služeb.

kopíroval vývoj tržeb celkem v Jihomoravském kraji. Maxima dosáhly v roce 2024, kdy tvořily 61,7 % z celkového objemu tržeb, dosáhly hodnoty 185,9 mld Kč a v meziročním porovnání byly o 6,7 % vyšší.

Produktivita práce v jihomoravských podnicích s více než 100 zaměstnanci mírně vzrostla.

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 73,3 tis. zaměstnanců (fyzické osoby), počet zaměstnanců se meziročně zvýšil o 1,1 %. Produktivita, vyjádřená jako přepočet tržeb na jednoho zaměstnance, meziročně vzrostla o 0,4 % (mírný nárůst objemu tržeb i mírný nárůst počtu zaměstnanců). Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 47 670 Kč a mezi kraji byla 5. nejvyšší. Oproti roku 2023 vzrostla o 7,2 %, ale oproti republikovému průměru byla o 1 803 Kč nižší.

Výsledky průmyslových podniků ve zpracovatelském průmyslu v detailnějším pohledu.

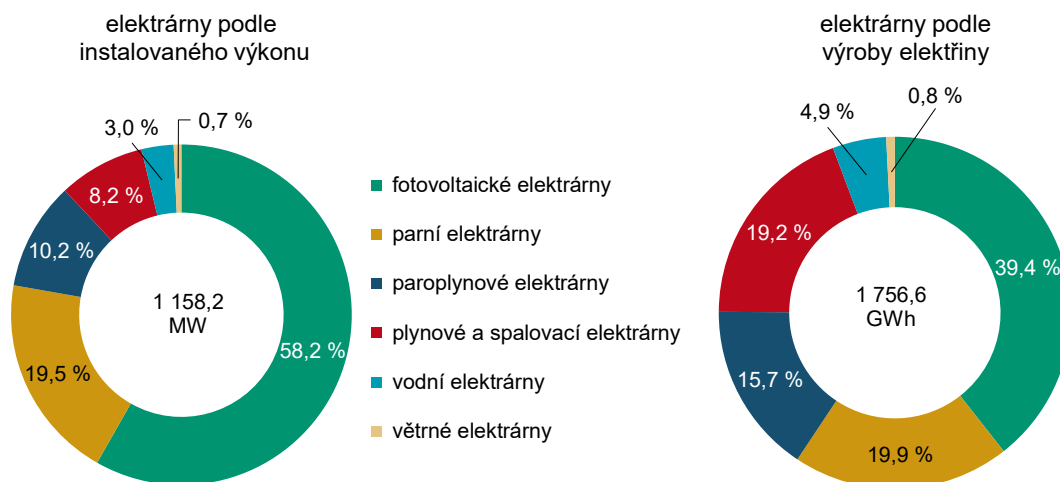
Za rok 2024 je k dispozici i podrobnější pohled na výsledky průmyslu v kraji. Celkem 244 velkých průmyslových podniků v kraji se s převažující průmyslovou činností řadilo do zpracovatelského průmyslu, ve kterém pracovalo 69,9 tis. zaměstnanců. Tržby tohoto odvětví v roce 2024 dosáhly 278,4 mld. Kč, z toho 185,1 mld. Kč (66,5 % z celku) tvořily tržby z vývozu. Největší část tržeb byla realizována v průmyslových podnicích, které vyráběly stroje a zařízení jinde neuvedené (15,4 % z tržeb ve zpracovatelském průmyslu), v tomto odvětví byla zaměstnána téměř pětina z celkového počtu zaměstnanců zpracovatelského průmyslu. Druhá největší část tržeb byla realizována v průmyslových podnicích, které vyráběly počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení (14,9 % z tržeb ve zpracovatelském průmyslu).

Energetika

Instalovaný výkon elektráren a výroba elektřiny v kraji tvořily jen zlomek republikového celku. Největší kapacitou disponují solární elektrárny.

Instalovaný výkon elektrizační soustavy v Jihomoravském kraji v roce 2024 činil 1 158,2 MW (5,0 % výkonu elektráren Česka, 7. nejnižší podíl mezi kraji, spolu s Olomouckým krajem). Více než polovinu instalovaného výkonu elektráren v kraji tvoří fotovoltaické elektrárny. Na území kraje zaznamenaly nejvýraznější rozmach v letech 2009 a 2010. V roce 2009 tvořily tyto elektrárny 23,9 % výkonu a v roce 2010 již 51,0 % instalovaného výkonu. V roce 2009 se instalovaný výkon elektráren celkem v kraji vlivem rozvoje fotovoltaiky zvýšil o 27,8 % a v roce 2010 dokonce o 66,0 %. V dalších letech se instalovaný výkon elektráren již nijak výrazně neměnil až do roku 2022, kdy byl zaznamenán 3,2% nárůst, v roce 2023 se celkový instalovaný výkon meziročně zvýšil o 12,5 % a v roce 2024 o 7,1 %. Celková struktura instalovaného výkonu elektráren podle typu, je zřejmá z uvedeného grafu.

Graf 3.28 Instalovaný výkon a výroba v elektrárnách podle typu v Jihomoravském kraji v roce 2024

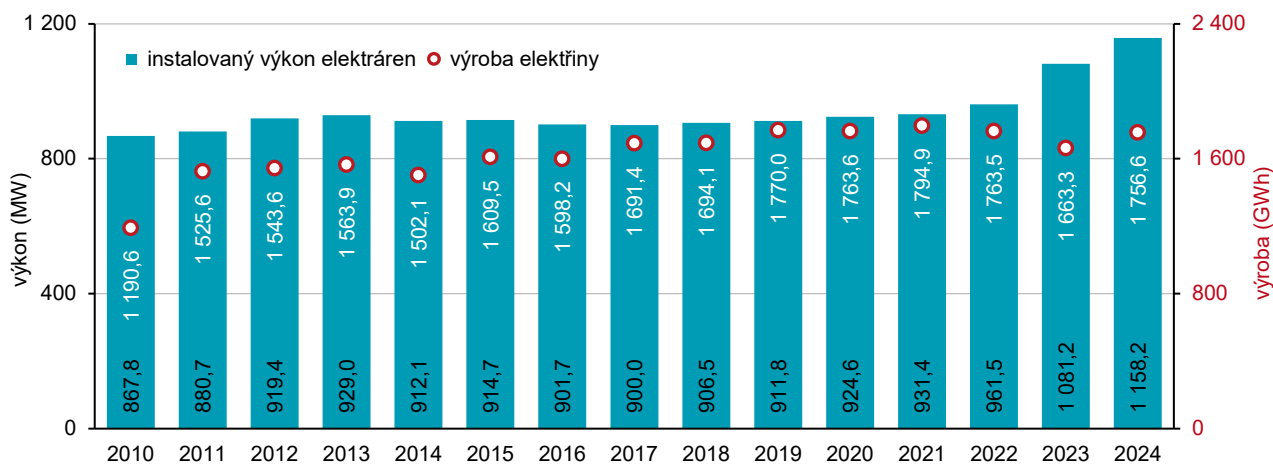

Zdroj: Energetický regulační úřad

V kraji bylo vyrobeno 45,1 % elektrické energie v elektrárnách využívajících obnovitelné zdroje.

V Jihomoravském kraji v roce 2024 elektrárny vyrobily 1 756,6 GWh elektrické energie, což bylo pouze 2,4 % výroby energie v Česku. Ve srovnání s ostatními kraji to byl podíl 8. nejnižší. Prvenství dlouhodobě patří Ústeckému kraji, zde bylo vyrobeno 20 104,2 GWh elektrické energie, což bylo 27,2 % výroby Česka. Přes dvě pětiny elektrické energie v roce 2024 byly v Jihomoravském kraji vyrobeny v elektrárnách využívajících „obnovitelné zdroje“ - 39,4 % energie vyprodukovaly fotovoltaické elektrárny, 4,9 % vodní elektrárny a 0,8 % větrné elektrárny. Celkem 19,9 % elektřiny bylo vyrobeno v parních elektrárnách, 19,2 % v plynových a spalovacích elektrárnách a 15,7 % v paroplynových elektrárnách.

Graf 3.29 Instalovaný výkon elektráren a výroba elektřiny v Jihomoravském kraji

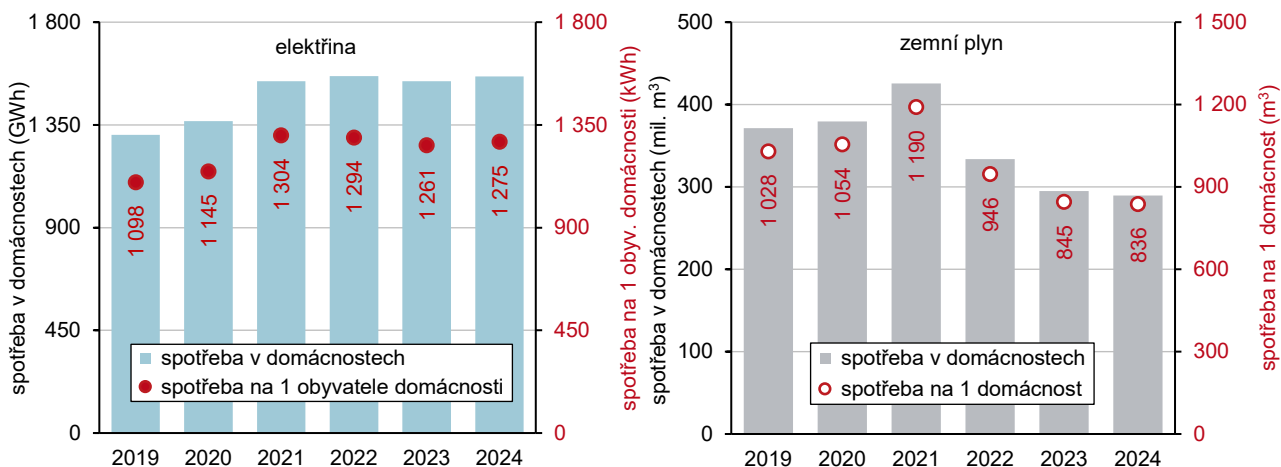

Zdroj: Energetický regulační úřad

V jihomoravských domácnostech spotřeba elektrické energie meziročně mírně vzrostla.

Zatímco na výrobě elektrické energie v Česku se v roce 2024 Jihomoravský kraj podílel 2,4 %, na spotřebě energie se podílel hodnotou 9,3 %. Spotřeba energie v kraji dosáhla 5 228,1 GWh, meziročně vzrostla o 46,0 GWh, tj. o 0,9 %. V domácnostech byl zaznamenán nárůst spotřeby o 1,4 %. Jeden obyvatel jihomoravské domácnosti v roce 2024 spotřeboval v průměru 1 275,1 kWh elektrické energie. Přepočtený údaj ovšem není srovnatelný s předchozími lety vzhledem k promítnutí výsledků SLDB 2021 do počtu obyvatel.

Graf 3.30 Spotřeba elektřiny a zemního plynu v domácnostech v Jihomoravském kraji¹⁾

¹⁾ v počtu obyvatel promítnuty výsledky SLDB 2021 - není srovnatelný s předchozími roky

Zdroj: Energetický regulační úřad

Spotřeba zemního plynu v domácnostech se nepatrně snížila.

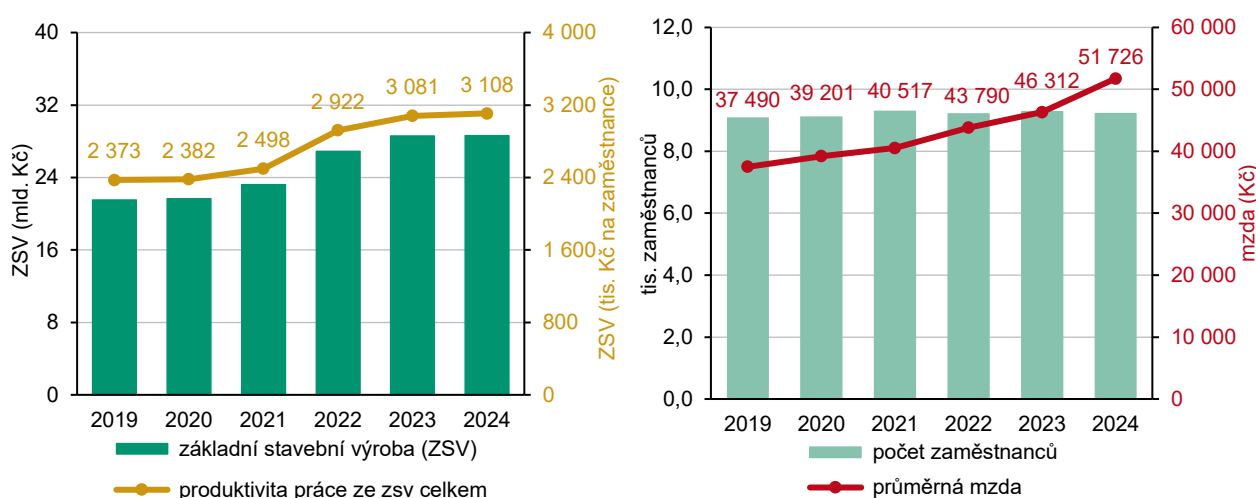
Jihomoravské domácnosti v roce 2024 spotřebovaly 289,3 mil. m³ zemního plynu, na jednu domácnost tak připadlo v průměru 836,4 m³ plynu, což je meziročně o 1,0 % méně. S ohledem na skutečnost, že velká část domácností v Jihomoravském kraji využívá zemní plyn k vytápění, je meziroční kolísání spotřeby závislé i na průběhu zimního období. Klesající spotřebu plynu v domácnostech za poslední roky lze přičíst jeho nedostatku a dramatickému nárůstu ceny.

Stavebnictví, stavební povolení

Počet zaměstnanců ve velkých stavebních podnicích se meziročně snížil jen nepatrně.

V roce 2024 mělo na území Jihomoravského kraje sídlo 71 středních a velkých stavebních podniků (podniky s 50 a více zaměstnanci), ve kterých bylo zaměstnáno 9,2 tis. osob. Počet zaměstnanců oproti předchozímu roku poklesl o 63 osob, tj. o 0,7 %. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích dosáhla částky 51 726 Kč (5. nejvyšší mezi kraji), oproti roku 2023 vzrostla o 5 415 Kč, tj. o 11,7 %, ale oproti průměru Česka byla o 1 812 Kč nižší.

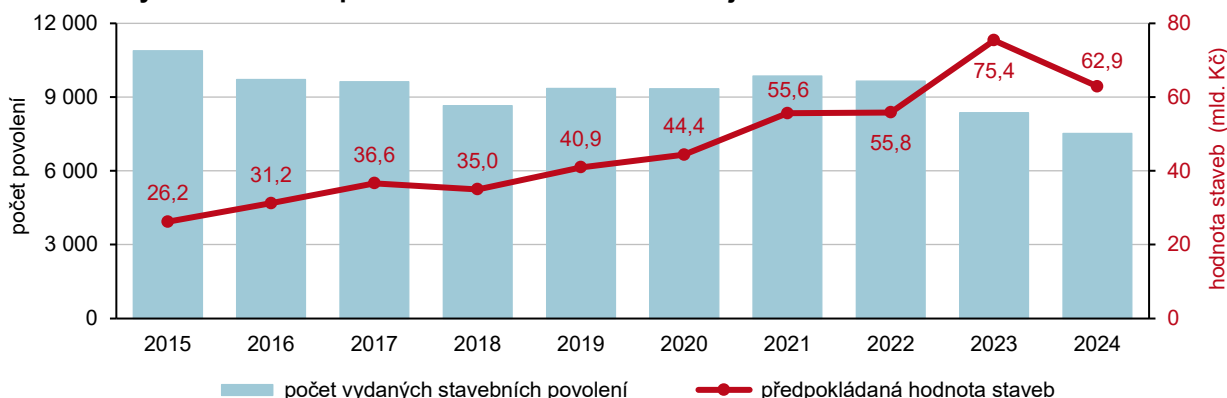
Graf 3.31 Stavebnictví v Jihomoravském kraji – podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Základní stavební výroba v kraji meziročně vzrostla zásluhou inženýrského stavitelství.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla hodnoty 28,6 mld. Kč v běžných cenách (2. místo v mezikrajském srovnání, 12,4 % republikového celku), oproti roku 2023 byla o 0,2 % vyšší (o 59 mil. Kč). V roce 2024 jihomoravské podniky realizovaly ve větší míře práce v oblasti inženýrského stavitelství (13,4 mld. Kč), o něco menší objem vykázalo pozemní stavitelství (13,3 mld. Kč). Oproti roku 2023 se objem prací pozemního stavitelství snížil o 8,8 %, u inženýrského stavitelství došlo ke zvýšení o 13,5 %.

Graf 3.32 Vydaná stavební povolení v Jihomoravském kraji

Vzrostla i produktivita práce. Meziročním vývoji objemu stavební výroby odpovídal i vývoj produktivity práce. Produktivita práce vyjádřená jako přepočet objemu ZSV na jednoho pracovníka dosáhla v kraji 3,1 mil. Kč a oproti roku 2023 vzrostla jen nepatrně o 0,9 %.

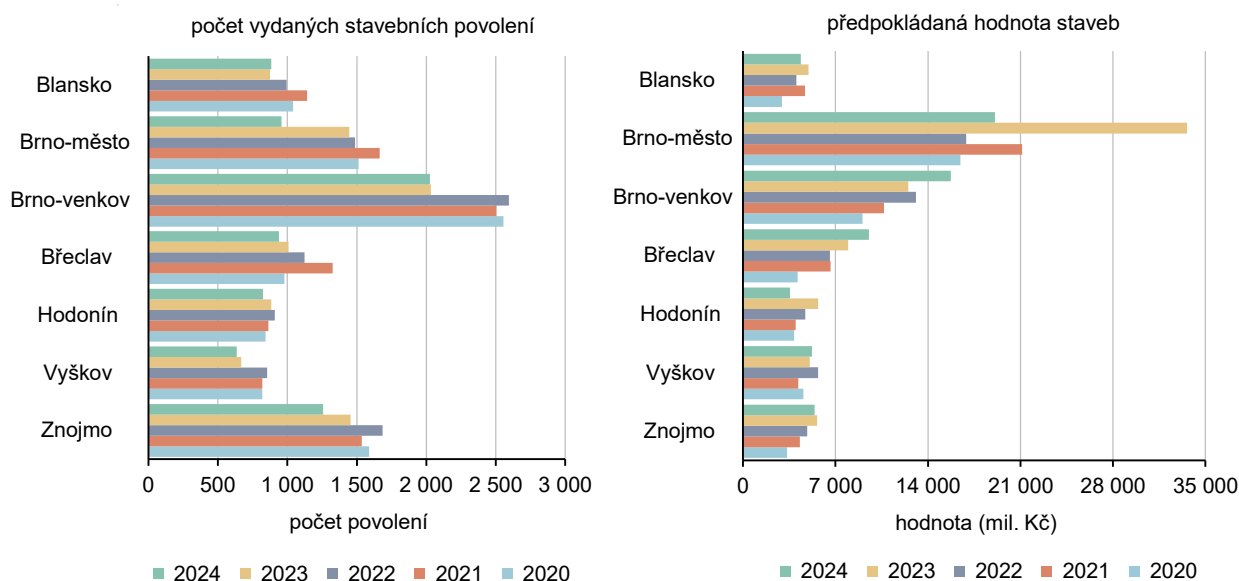
Výsledky stavebních podniků s 20 a více zaměstnanci.

Stavební podniky s 20 a více zaměstnanci v roce 2024 na území kraje realizovaly stavební práce v hodnotě 53,1 mld. Kč v běžných cenách (meziroční růst o 3,8 mld. Kč, tj. o 7,7 %). Nejvyšší objem prací na území kraje byl dosud vykázán v roce 2022 (54,4 mld. Kč). Na jednoho obyvatele kraje v roce 2024 připadly stavební práce ve výši 43,3 tis. Kč, což byla mezi kraji 3. nejvyšší hodnota. Z celkového objemu stavebních prací připadlo 27,1 mld. Kč na stavební práce pro veřejné zadavatele (v roce 2023 to bylo 23,1 mld. Kč).

Počet vydaných stavebních povolení v roce 2024 propadl pod hranici 8 tisíc.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2024 vydáno 7 521 stavebních povolení (SP), mezi ostatními kraji to byl 2. nejvyšší počet (po Středočeském kraji) a tvořil 10,5 % republikového celku. Meziročně došlo v Jihomoravském kraji ke snížení počtu vydaných SP o 847, tj. o 10,1 % a zařadil se na druhé místo po kraji Moravskoslezském (-1 342) k nejvyššímu poklesu vydaných SP ze všech krajů. Naopak růst počtu vydaných SP v meziročním srovnání byl zaznamenán pouze v Kraji Vysočina o 156, tj. o 3,5 % a Středočeském kraji o 21, tj. o 0,1 %.

Graf 3.33 Stavební povolení podle okresů v Jihomoravském kraji

Meziroční pokles počtu vydaných stavebních povolení kromě okresu Blansko.

Z okresů Jihomoravského kraje byl nejvyšší počet vydaných stavebních povolení v roce 2024 zaznamenán v okrese Brno-venkov (2 025), nejnižší v okrese Vyškov (635). V meziročním srovnání počtu vydaných SP došlo k poklesu ve všech okresech Jihomoravského kraje, pouze okres Blansko vykázal růst počtu vydaných SP (o 8).

Orientační hodnota staveb v kraji meziročně klesla.

Orientační hodnota staveb, na které bylo v kraji vydáno SP, dosáhla částky 62,9 mld. Kč (13,5 % republikového celku, třetí nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Jihomoravský kraj dosáhl nejvyššího poklesu orientační hodnoty staveb mezi kraji, a to 12,5 mld. Kč (o 16,6 %). Další meziroční pokles orientační hodnoty staveb byl zaznamenán v Olomouckém, Libereckém, Pardubickém Ústeckém, Královéhradeckém a Zlínském kraji.

Nejvyšší orientační hodnota povolených staveb je v Brně.

V kraji byla nejvyšší orientační hodnota staveb, na něž byla vydána SP, vykázána v okrese Brno-město. Částka 19,1 mld. Kč představuje 30,3 % podíl z krajského celku. Nejnižší hodnota ve výši 3,5 mld. Kč byla zaznamenána v okrese Hodonín. Orientační hodnota staveb meziročně vzrostla v okresech Brno-venkov (o 25,8 %), Břeclav (o 19,9 %) a Vyškov (o 3,1), v ostatních okresech došlo k meziročnímu snížení. Největší pokles byl v okrese Brno-město (o 43,3 %). Průměrná hodnota na jedno stavební povolení se v kraji pohybovala od 4,3 mil. Kč v okresech Hodonín a Znojmo do 19,9 mil. Kč v okrese Brno-město.

Bytová výstavba

Počet zahájených bytů v kraji meziročně poklesl.

Jihomoravský kraj se počtem 5 722 bytů, jejichž výstavba byla v roce 2024 zahájena, řadí mezi kraje na 2. nejvyšší příčku za Prahu. Uvedený počet bytů představuje 15,6 % republikového celku. V porovnání s rokem 2023 klesla zahájená výstavba bytů v kraji o 1,1 %, tj. o 62 bytů. Nejvíce bytů bylo zahájeno v Praze a v Jihomoravském kraji (hlavně zásluhou bytových domů) a ve Středočeském kraji (především v rodinných domech).

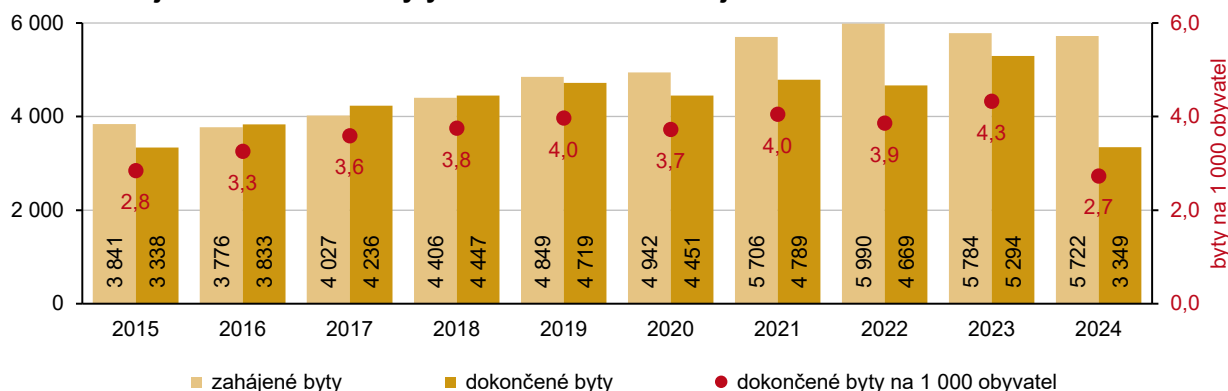
Ve struktuře zahájených bytů převažují byty v bytových domech.

V nových bytových domech byla v kraji zahájena výstavba 2 939 bytů (meziroční nárůst o 279 bytů, tj. o 10,5 %), což představuje 51,4 % z celkového počtu zahájených bytů. V nových rodinných domech byla ve sledovaném období zahájena výstavba 1 868 bytů, meziročně byl tento počet o 20 bytů (tedy o 1,1 %) nižší.

Počet dokončených bytů se oproti předchozímu roku snížil, mezi kraji byl 3. nejvyšší.

Počet dokončených bytů v Jihomoravském kraji v roce 2024 meziročně klesl o 36,7 %. Celkem bylo dokončeno 3 349 bytů, což je o 1 945 bytů méně než v roce 2023 a nejméně za posledních devět let. Na republikovém počtu dokončených bytů se kraj podílel 11,1 %, v mezikrajském srovnání byl počet dokončených bytů 3. nejvyšší po Praze a Středočeském kraji. Meziroční nárůst zaznamenala pouze Praha (o 1,2 %), ostatní kraje vykázaly pokles dokončené výstavby bytů. Nejvyšší meziroční pokles byl v Jihomoravském kraji, a to o 36,7 %.

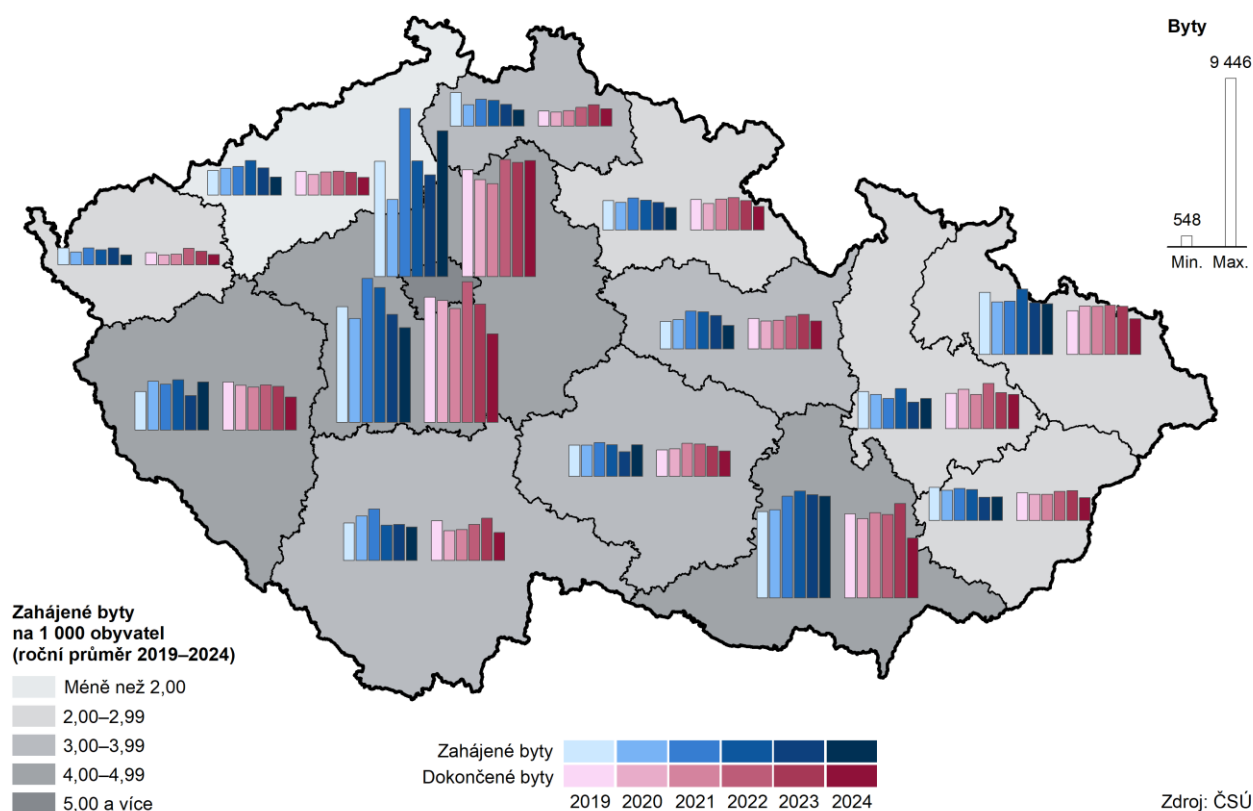
Graf 3.34 Zahájené a dokončené byty v Jihomoravském kraji

Byty v nových rodinných a bytových domech tvořily čtvrtinu celkového počtu dokončených bytů.

V nových rodinných domech bylo v kraji dokončeno 1 875 bytů, což představuje 56,0 % z celkového krajského počtu. Meziročně počet bytů dokončených v rodinných domech poklesl o 437, tj. o 18,9 %. V nových bytových domech bylo v roce 2024 dokončeno 858 bytů, meziročně byl tento počet o 1 094 bytů nižší (o 56,0 %). Byty v nových rodinných a bytových domech tvořily přes 80 % z celkového počtu dokončených bytů.

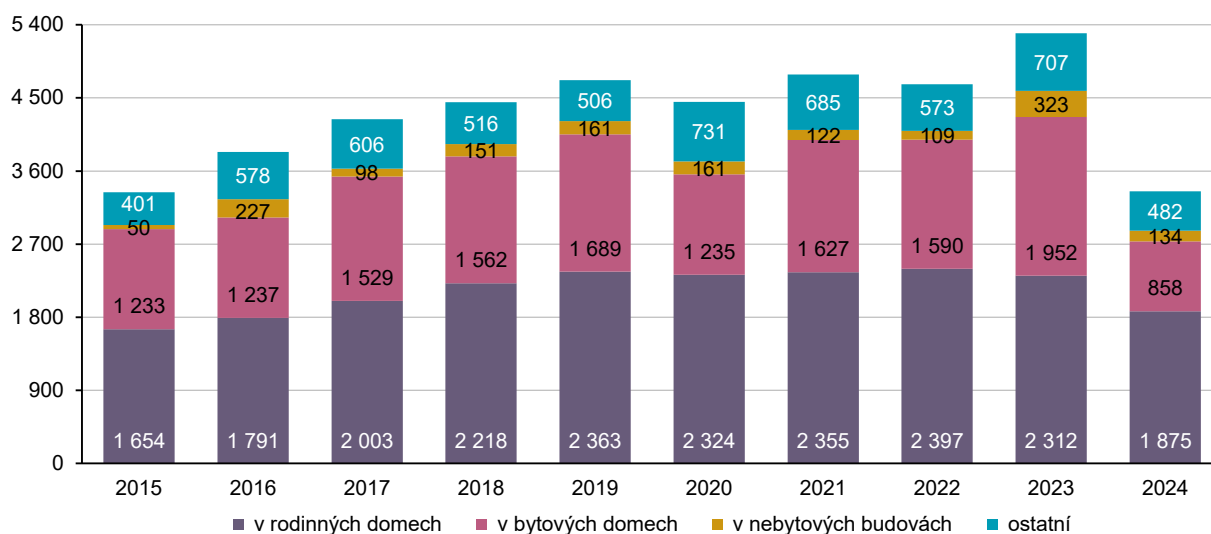
Bytová výstavba v krajích v letech 2019 až 2024

Nejvíce bytů bylo dokončeno v Brně.

V meziokresním srovnání bylo nejvíce bytů v Jihomoravském kraji dokončeno v okrese Brno-město (895 bytů, tj. 26,7 % krajského celku). Meziroční nárůst dokončených bytů vykázal jen okres Vyškov (o 9,2 %, tj. o 34 bytů). Všechny zbývající okresy zaznamenaly pokles (v Brně-městě dokonce o více než polovinu). Nejvíce bytů v rodinných domech bylo dokončeno v okrese Brno-venkov, a to 29,9 % krajského celku. Nejvyšší podíl bytů dokončených v bytových domech vykázal očekávaně okres Brno-město (51,5 %).

Graf 3.35 Dokončené byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

Ceny nemovitostí

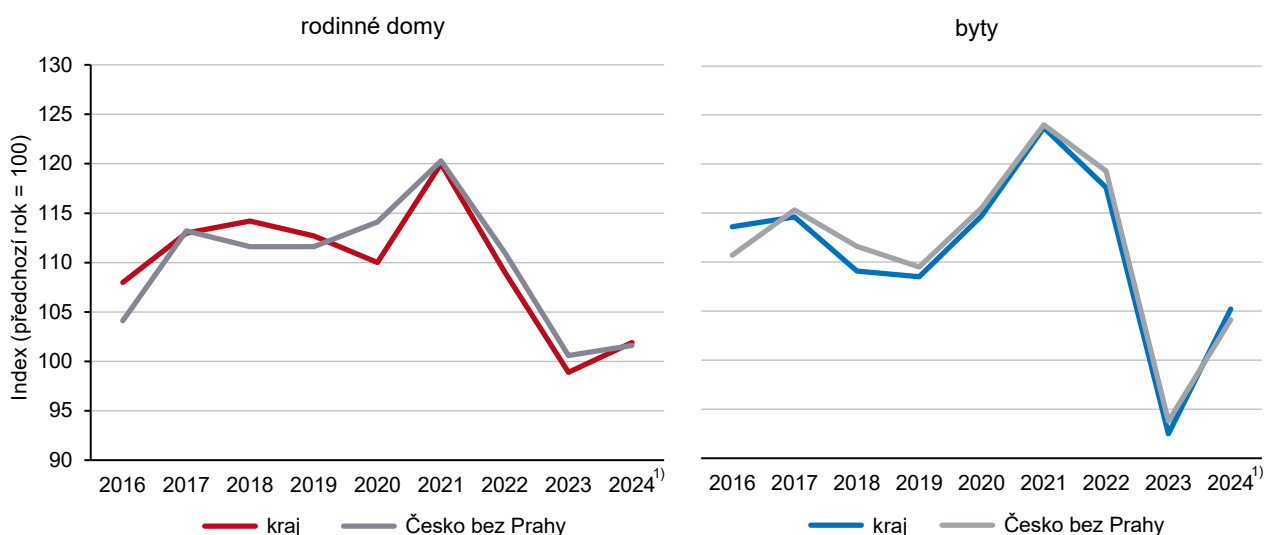
Indexy cen nemovitostí za rok 2024 jsou pouze předběžnými údaji.

Ceny bytů se v našem kraji zvýšily o 5,2 % ve srovnání s předchozím rokem.

Z údajů ČÚZK o jednotlivých řízeních o koupi nemovitosti, při níž byl zapsán cenový údaj, byly ČSÚ zpracovány informace o průměrných kupních cenách RD a bytů a byly vytvořeny cenové indexy. Údaje indexů cen nemovitostí za rok 2024 jsou zatím pouze předběžné. Tempo růstu cen rodinných domů i bytů na krajské úrovni v roce 2024 převýšilo celostátní úroveň (Česko bez Prahy).

Ceny rodinných domů se v roce 2024 v republikovém průměru bez Prahy meziročně zvýšily o 1,6 %. Vyšší jednotkovou cenu rodinných domů zaznamenala v roce 2024 většina krajů. Relativní přírůstek se pohyboval od 0,7 % v Kraji Vysočina do 3,3 % v Moravskoslezském kraji. V Jihomoravském kraji došlo k meziročnímu zvýšení cen rodinných domů o 1,9 %, a umístil se tak na šesté pozici v žebříčku. Ceny bytů se v roce 2024 ve srovnání s předchozím rokem v Česku bez Prahy zvýšily o 4,1 %. V našem regionu vzrostly o 5,2 % a kraj se umístil na 3. nejvyšší pozici v mezikrajském srovnání (po hl. m. Praha a Pardubickém kraji).

Graf 3.36 Indexy cen nemovitostí v Jihomoravském kraji a Česku (roční průměr)

¹⁾ údaje za rok 2024 jsou předběžné

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Nejdražší rodinné domy se prodávaly v okrese Brno-město.

Průměrné jednotkové kupní ceny rodinných domů byly v letech 2021-2023 (tříletý průměr) v Jihomoravském kraji na úrovni 99,4 % republikového průměru. V mezikrajském srovnání byla průměrná cena rodinných domů v Jihomoravském kraji (46 276 Kč/m²) třetí nejvyšší. Z celkového počtu prodávaných rodinných domů v letech 2021-2023 (součástí řízení je kupní smlouva) je patrné, že nejdražší rodinné domy v rámci kraje se prodávaly v okrese Brno-město (71 967 Kč/m²) a nejlevnější v okrese Hodonín (36 150 Kč/m²).

V mezikrajském srovnání byly ceny prodávaných bytů v kraji 2. nejvyšší.

Jednotkové ceny prodávaných bytů v kraji (62 580 Kč/m²) v průměru let 2021-2023 byly vyšší než republikový průměr o 8,1 %, v mezikrajském srovnání se jednalo o 2. nejvyšší ceny hned za hl. m. Praha (105 082 Kč/m²). Z okresů kraje se nejvýše umístil okres Brno-město (76 704 Kč/m²). Za nejnižší cenu se v průměru let 2021-2023 prodávaly byty v okrese Znojmo (43 497 Kč/m²).

Průměrná velikost bytů v kraji převýšila celostátní průměr.

Průměrná velikost prodávaných rodinných domů v období let 2021-2023 činila na celostátní úrovni 86 m², což odpovídalo průměru zaznamenanému v Jihomoravském kraji. Byty prodávané v Jihomoravském kraji v letech 2021-2023 měly v průměru 64 m² a svou velikostí se dostaly nad celostátní průměr (61 m²). Průměrná velikost

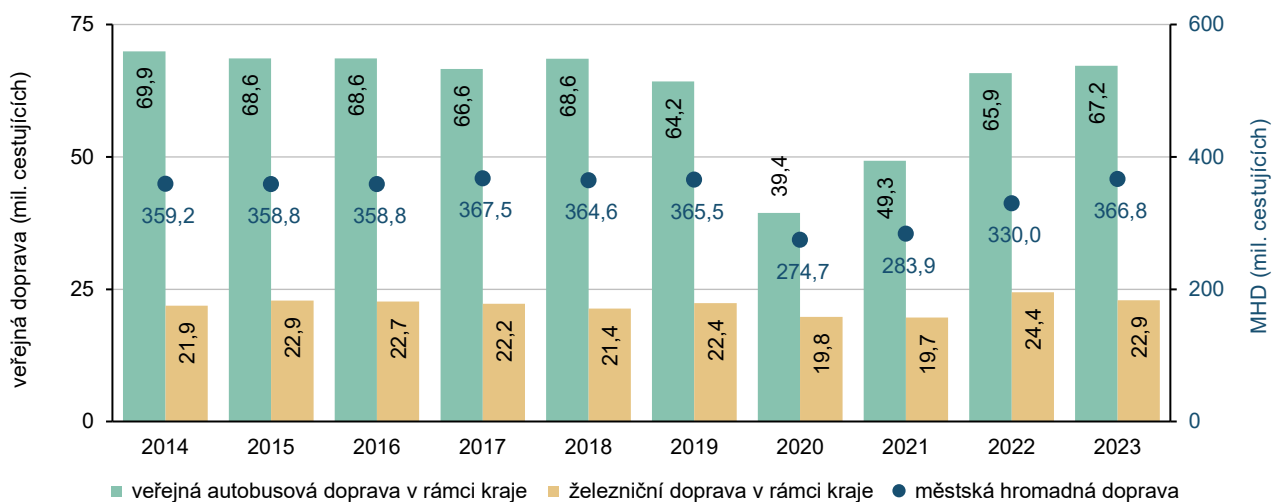
bytů v rámci krajů republiky se pohybovala od 58 m² v Ústeckém kraji po 64 m² v Jihomoravském kraji.

Doprava

Hustota silniční i železniční sítě je ve srovnání s ostatními kraji spíše nižší.

V silniční dopravě je v Jihomoravském kraji využíváno 4,5 tis. kilometrů silnic a dálnic. Silniční dopravní síť v kraji tvoří 135 km dálnic I. třídy, 26 km dálnic II. třídy, 426 km silnic I. třídy, 15 km silnic pro motorová vozidla, 1 464 km silnic II. třídy a 2 400 km silnic III. třídy. Hustota silniční sítě v Jihomoravském kraji (61,9 km na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 4. nejnižší. Provozní délka železničních tratí v kraji dosahuje 754 km. Hustota železniční sítě v kraji (10,5 km na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 5. nejnižší. Pro úplnost je třeba uvést, že v kraji je i 45 km splavných vodních cest využitelných pro pravidelnou dopravu.

Graf 3.37 Přeprava cestujících v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ministerstvo dopravy

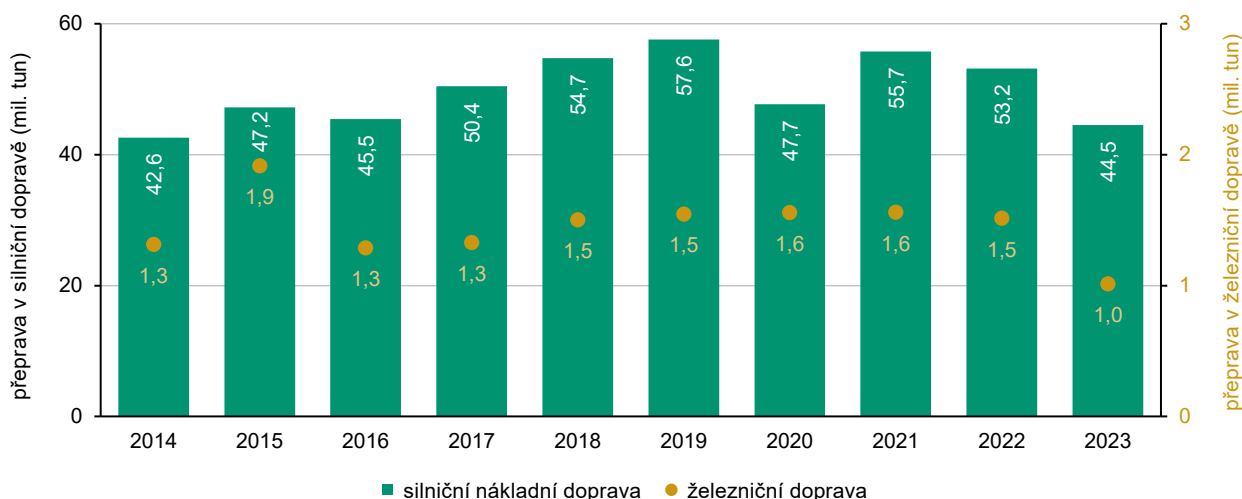
Autobusy v roce 2023 přepravily 67 mil. cestujících, železniční dopravu využilo 23 mil. osob.

Údaje o přepravě zboží a osob jsou zatím k dispozici jen za rok 2023. Veřejnou autobusovou dopravou v rámci kraje bylo v roce 2023 přepraveno 67,2 mil. osob, což bylo meziročně o 1,4 mil. více. Maximum přepravených osob, a to více než 77 mil., bylo zaznamenáno v roce 2010. Vlakem v kraji v roce 2023 cestovalo 22,9 mil. osob, v porovnání s autobusy je to o téměř dvě třetiny cestujících méně. Meziročně byl počet osob přepravených vlakem o 1,5 mil. osob nižší. Omezení pracovního i společenského života „covidovými“ opatřeními (práce i vyučování z domova) způsobily v roce 2020 pokles počtu přepravených osob v MHD o téměř jednu čtvrtinu. Po tomto období docházelo k postupnému navýšení počtu cestujících a rok 2023 mírně předčil předcovidové období v přepravě osob, a to o 0,4 procentního bodu.

Mnohonásobně více zboží se přepravuje po silnici.

Nesrovnatelné jsou výkony v přepravě zboží – přeprava zboží po železnici tvoří dlouhodobě jen zlomek objemu nákladní silniční přepravy. V roce 2023 bylo nákladní silniční dopravou přepraveno 44,5 mil. tun zboží (v roce 2019 dosud rekordních 57,6 mil. tun), po železnici jen 1,0 mil. tun. Největší část přepravy nákladní silniční dopravy každoročně tvoří přeprava zboží v rámci kraje (v roce 2023 25,0 mil. tun, tj. 56,3 % celku), 10,4 mil. tun tvořil vývoz zboží z kraje a 9,0 mil. tun zboží se do kraje z jiných krajů dovezlo.

Graf 3.38 Přeprava zboží v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ministerstvo dopravy

Od roku 2019 v registru vozidel v kraji přibýlo téměř 65,1 tis. osobních automobilů.

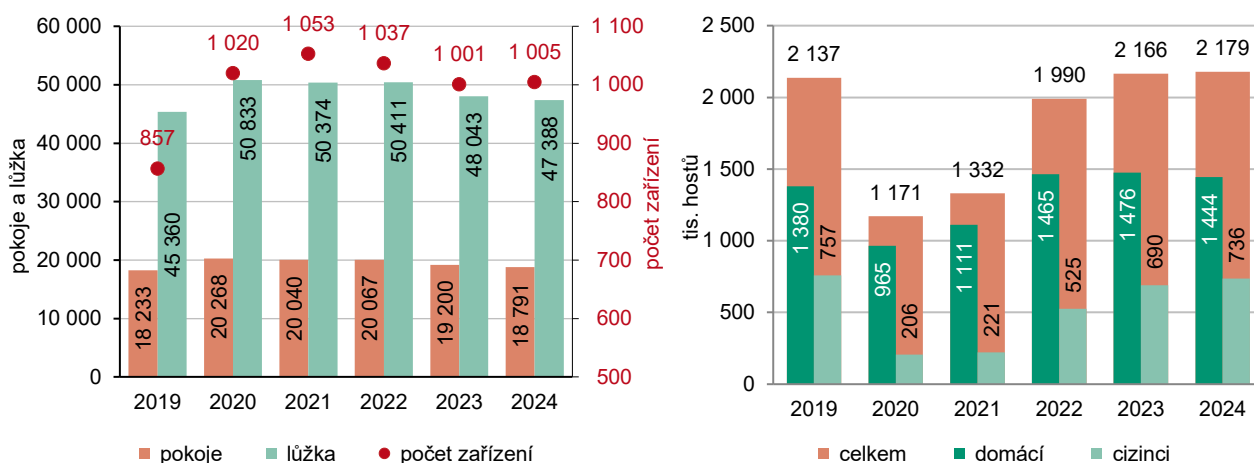
Každoročně se v kraji zvyšují počty vozidel. Na konci roku 2023 bylo podle Centrálního registru vozidel v Jihomoravském kraji evidováno 679,5 tis. osobních vozidel (614,4 tis. na konci roku 2019), 144,0 tis. motocyklů (132,4 tis.), 87,8 tis. nákladních automobilů (82,0 tis.) a 1,8 tis. autobusů (2,1 tis. na konci roku 2019). Pro srovnání úrovně „motorizace“ krajů lze použít přepočtený počet osobních automobilů na 1 000 obyvatel. V tomto srovnání je Jihomoravský kraj s počtem 556 osobních automobilů na 1 000 obyvatel až na 11. místě, nejvíce osobních vozů v přepočtu na 1 000 obyvatel je v Praze (759) a nejméně v Moravskoslezském kraji (517 osobních automobilů na 1 000 obyvatel).

Cestovní ruch

Dopady na návštěvnost ubytovacích zařízení.

Oblast cestovního ruchu a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna dopady epidemiologické situace a s ní souvisejících omezujících opatření. Pandemie koronaviru, kvůli které bylo omezeno cestování a poskytování ubytovacích služeb, zvrátila začátkem roku 2020 do té doby rostoucí trend návštěvnosti. Ukončení stavu pandemické pohotovosti v květnu 2022 vedlo k opětovnému nárůstu návštěvnosti ubytovacích zařízení.

Graf 3.39 Kapacity a hosté hromadných ubytovacích zařízení v Jihomoravském kraji

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v kraji.

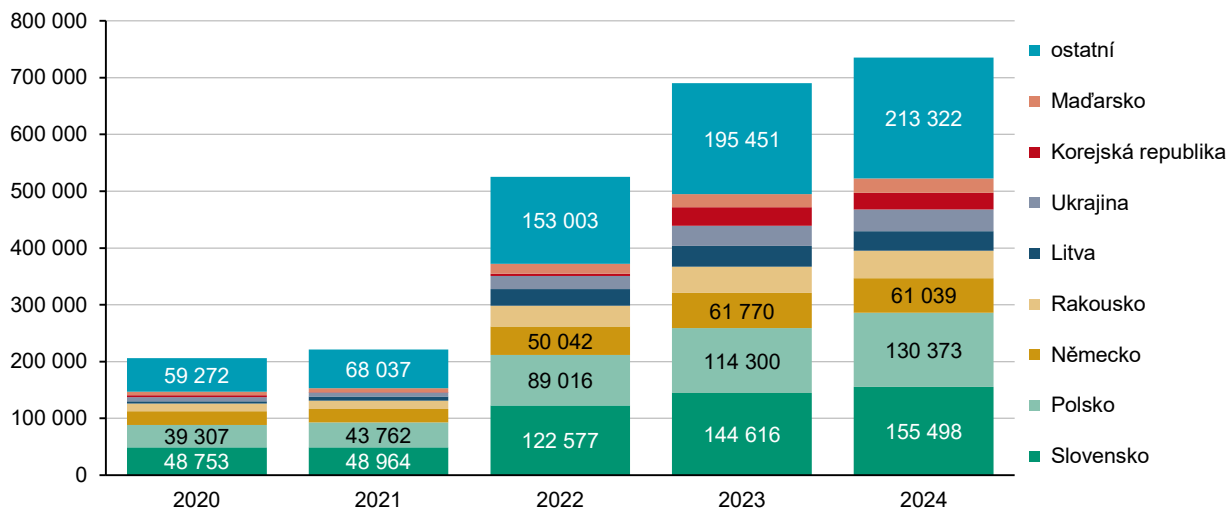
Hromadné ubytovací zařízení (HUZ) je zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu. Podle výsledků šetření bylo v roce

2024 v Jihomoravském kraji 1 005 HUZ s 18,8 tis. pokojů a 47,4 tis. lůžek. V členění podle kategorií ubytovacích zařízení to bylo 209 hotelů, 561 penzionů, 68 kempů a chatových osad, 48 turistických ubytoven a 119 ostatních zařízení.

V ubytovacích zařízeních v kraji se ubytovalo 2,2 mil. hostů, což bylo meziročně o 13,3 tis. více.

V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2024 ubytovalo 2,2 mil. hostů, což byl po hl. m. Praze druhý nejvyšší počet. Jednalo se o nejvyšší počet hostů od počátku sledovaného období. Oproti roku 2023 byl počet hostů o 13,3 tis. vyšší. Počet domácích hostů meziročně klesl o 32,1 tis., počet hostů z ciziny vzrostl o 45,4 tis., tedy o 6,6 %. Také ve srovnání s „předcovidovým“ rokem 2019 byl celkový počet hostů vyšší, a to o 42,0 tis. osob.

Graf 3.40 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

Nejvíce zahraničních hostů přijelo ze Slovenska.

Nejvíce zahraničních hostů v roce 2024 přijelo do Jihomoravského kraje ze Slovenska (155,5 tis.), z Polska (130,4 tis.) a z Německa (61,0 tis.). Návštěvníci ze Slovenska byli nejpočetnější skupinou hostů v posledních 10 letech, do roku 2014 byli nejpočetněji zastoupeni hosté z Polska.

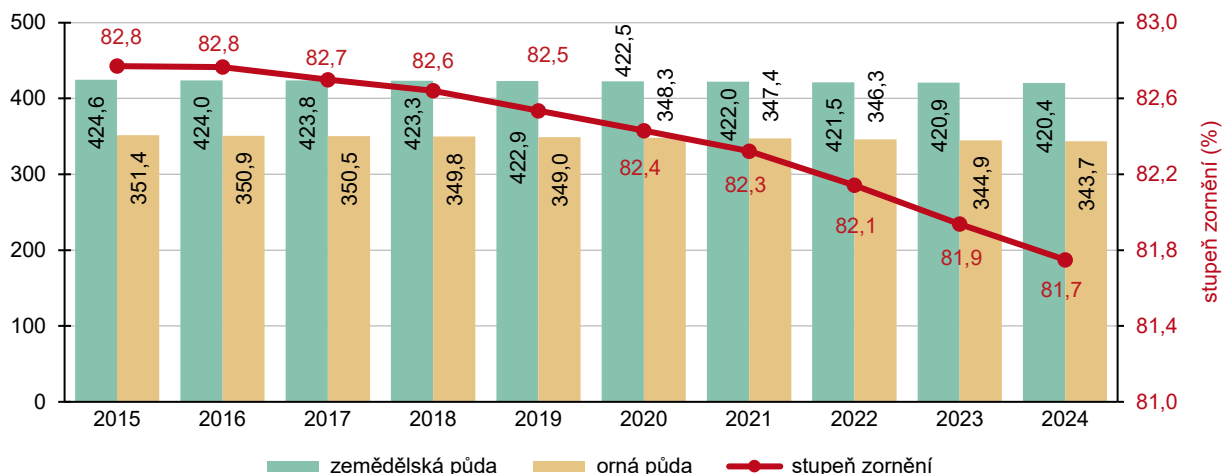
4. Životní prostředí

Půdní fond

Orné půdy ubývá, ale stále tvoří téměř polovinu rozlohy kraje, stupeň zornění je mezi kraji nejvyšší.

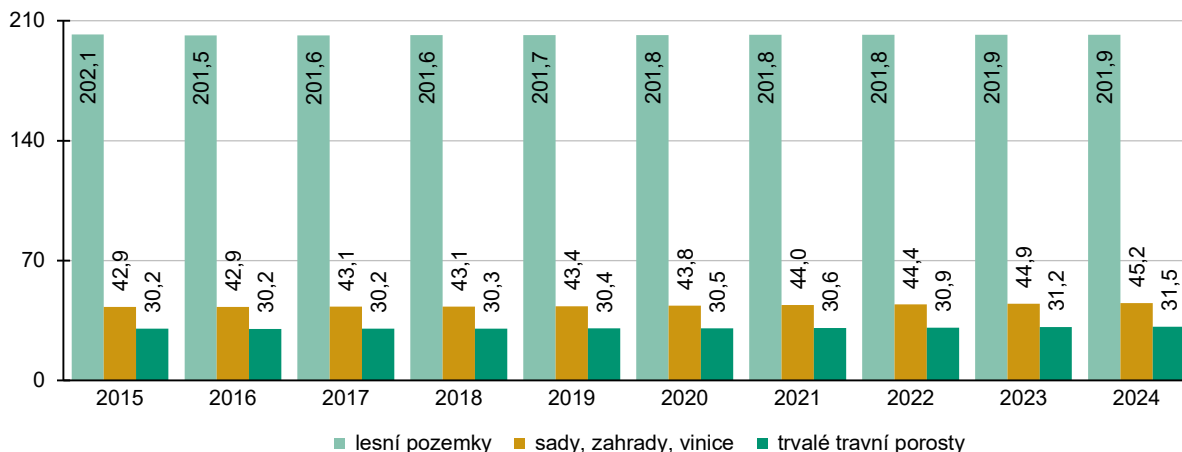
Jihomoravský kraj je s rozlohou 718,8 tis. hektarů v Česku 4. největší. V roce 2016 se rozloha kraje redukcí katastrálního území vojenského újezdu Březina snížila o 724 ha (správní úpravou území přešlo do Olomouckého kraje). K 31. 12. 2024 v kraji bylo 420,4 tis. ha zemědělské půdy, z toho bylo 343,7 tis. ha půdy orné (47,8 % výměry kraje). Výměra orné půdy se oproti roku 2015 v kraji snížila o 7,8 tis. ha. Stupeň zornění (tj. podíl orné půdy na zemědělské), který zůstal i v roce 2024 mezi kraji nejvyšší, poklesl za sledované desetileté období jen mírně, a to o 1,1 procentního bodu (z 82,8 % v roce 2015 na 81,7 % v roce 2024).

Graf 4.1 Plocha zemědělské a orné půdy v Jihomoravském kraji (tis. ha)

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Graf 4.2 Plocha vybraných druhů pozemků v Jihomoravském kraji (tis. ha)

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Plocha ekologicky stabilních prvků se během 10 let mírně zvětšila, zároveň došlo k poklesu výměry orné půdy, což společně vedlo k příznivému vývoji koeficientu ekologické stability.

Snížování rozlohy orné půdy doprovázené intenzivním a efektivním využíváním stávající výměry je nutnou podstatou vztahu zemědělství k přírodě a životnímu prostředí. V souladu s péčí o životní prostředí je i rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Jihomoravském kraji výměra orné půdy během 10 let mírně poklesla, zatímco plocha ekologicky stabilních prvků naopak mírně vzrostla – v roce 2015 v součtu tvořily plochu 290,9 tis. ha a na konci roku 2024 již

294,4 tis. ha. V souvislosti s tímto vývojem je znatelné i mírné zlepšení koeficientu ekologické stability v kraji – v roce 2015 činil 0,679, v roce 2024 vzrostl na 0,694. Koeficient stability je vypočten jako poměr ekologicky stabilních prvků a ekologicky nestabilních prvků (orná půda, zastavěná a ostatní plocha).

Chráněná území

Na území kraje je více než 50 tisíc hektarů chráněných území.

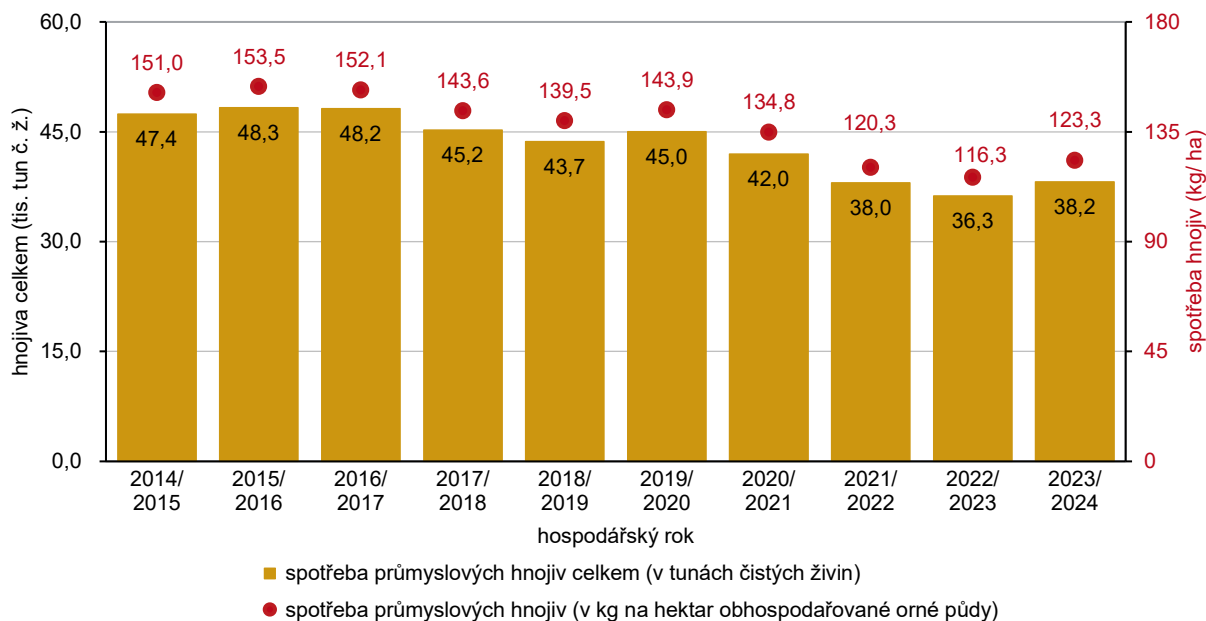
V Jihomoravském kraji se nachází 355 zákonem chráněných území. Jejich celková rozloha k 31. 12. 2024 činila 53,8 tis. ha, což tvoří 8,0 % rozlohy kraje. Jediný národní park v kraji – Národní park Podyjí – byl vyhlášen v roce 1991 a má rozlohu 6,3 tis. ha. Chráněné krajinné oblasti jsou tři – Moravský kras (vyhlášen v roce 1956), Pálava (rok 1976) a Bílé Karpaty (rok 1980), v souhrnu o rozloze 36,0 tis. ha. Na území kraje je i 351 maloplošných chráněných území (národní přírodní památky, národní přírodní rezervace, přírodní památky, přírodní rezervace) o celkové rozloze 15,2 tis. ha. K 1. 3. 2017 došlo ke změně metodiky výpočtu souhrnných rozloh chráněných území. Rozlohy jsou od tohoto data vypočítávány ve všech případech z obvodových hranic chráněných území. V předchozím období se ve většině případů využívaly číselné údaje z vyhlášovací dokumentace.

Evropsky významné lokality zaujímají 9,1 % rozlohy kraje.

V rámci soustavy chráněných území Natura 2000, kterou vytvářejí státy EU, se v kraji nachází také 204 evropsky významných lokalit o celkové rozloze 65,7 tis. ha (9,2 % rozlohy kraje) a 8 ptačích oblastí o rozloze 41,0 tis. ha (5,7 % rozlohy kraje).

Ekologické zemědělství

Graf 4.3 Spotřeba průmyslových hnojiv v Jihomoravském kraji

Spotřeba průmyslových hnojiv dosáhla maxima v hospodářském roce 2015/2016.

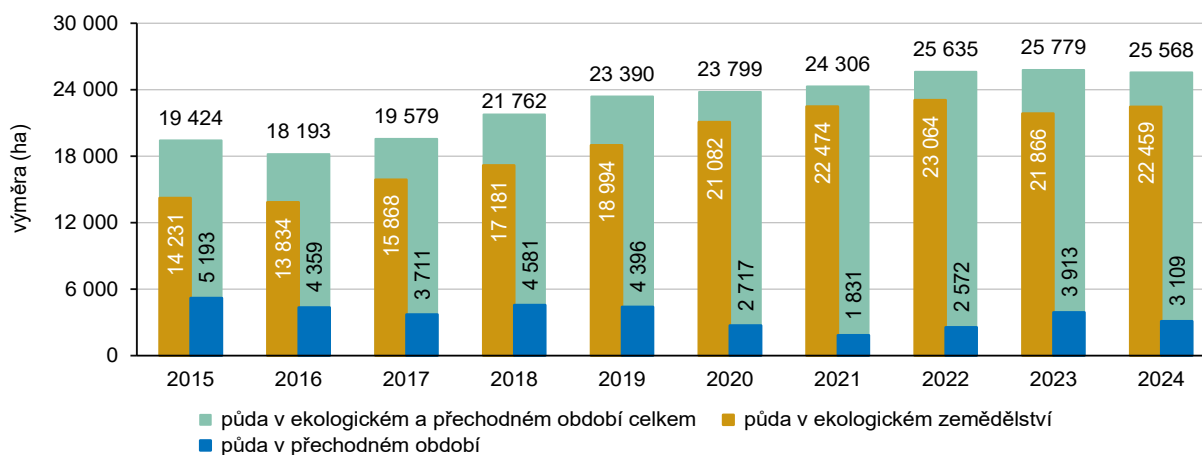
O intenzivním využívání orné půdy svědčí spotřeba průmyslových hnojiv. Za hospodářský rok 2023/2024 (tj. od 1. 7. do 30. 6.) se v kraji spotřebovalo 38,2 tis. tun minerálních hnojiv v čistých živinách, což v přepočtu činilo 123,3 kg na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Ve srovnání s předchozím hospodářským rokem spotřeba průmyslových hnojiv vzrostla. Maximum spotřeby minerálních hnojiv celkem i v přepočtu bylo v kraji zaznamenáno v hospodářském roce 2015/2016. Desetileté porovnání celkové spotřeby hnojiv hospodářského roku 2023/2024 s obdobím 2014/2015 ukazuje pokles o 19,5 %, přepočtená hodnota spotřeby průmyslových

hnojiv na hektar se snížila o 18,4 %. Oproti zmíněnému „rekordnímu“ roku 2015/2016 celková spotřeba průmyslových hnojiv 2023/2024 poklesla o 20,9 %.

Ekologicky obhospodařovaná půda v kraji tvoří jen zlomek výměry zemědělské půdy.

Intenzivní zemědělská výroba je tedy spojena s používáním průmyslových hnojiv a ochranných chemických látek, tedy látek, jejichž výroba i spotřeba životní prostředí výrazně zatěžuje. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě, popř. při obhospodařování lesních pozemků. V Jihomoravském kraji se ale ekologické zemědělství rozvíjí pomaleji, neboť se uplatňuje spíše tam, kde nejsou pro konvenční zemědělství podmínky (např. v podhorských oblastech). Ekologicky obhospodařovaná půda a půda v přechodném období na konci roku 2024 zabírala v kraji výměru 25,6 tis. ha, meziročně poklesla o 211,1 ha (o 0,8 %) a tvořila 6,1 % z výměry zemědělské půdy.

Graf 4.4 Výměra půdy v ekologickém zemědělství v Jihomoravském kraji

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Vodovody a kanalizace

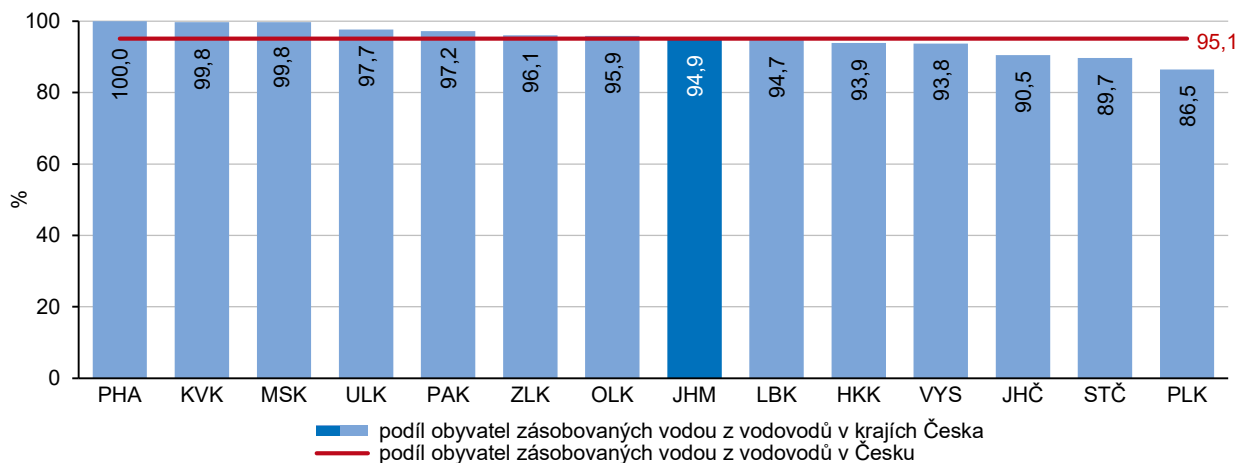
Změny ve výkaznictví.

Zdrojem dat o vodovodech a kanalizacích za rok 2024 je administrativní zdroj dat Ministerstva zemědělství s označením Vybrané údaje majetkové evidence (VÚME) a Vybrané údaje provozní evidence (VÚPE). ČSÚ začíná tyto údaje počínaje rokem 2025 poprvé přebírat a zároveň ruší zpravodajskou povinnost provozovatelů a majitelů vodovodů a kanalizací vůči statistickému zjišťování VH8b-01. Kvůli metodickým rozdílům nejsou tyto údaje navzájem srovnatelné, proto byla časová řada dat vycházející z VH8b-01 rokem 2023 ukončena.

V zásobování pitnou vodou převládá voda z veřejných vodovodů.

V roce 2024 bylo v Jihomoravském kraji zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů 1 163,3 tis. osob, což bylo 94,9 % obyvatel kraje. Délka vodovodní sítě je v mezikrajském porovnání druhá nejdelší a činí 8 250 km; prvenství drží kraj Středočeský s 12 814 km. Vodovodních přípojek bylo v Jihomoravském kraji na konci roku 294,8 tis.

Graf 4.5 Podíl obyvatel¹⁾ zásobovaných vodou z vodovodů podle krajů v roce 2024

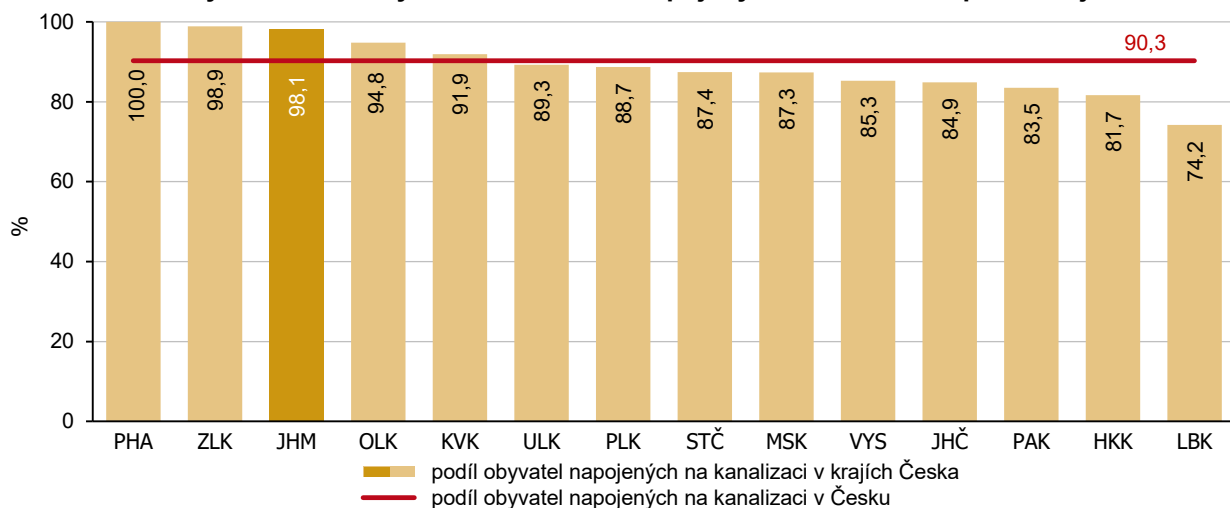

¹⁾ výpočet na střední stav obyvatelstva

Každý obyvatel kraje denně spotřebuje v průměru 92,1 litru vody. Nejnižší denní spotřebu vody, a to 79 litru, mají domácnosti ve Zlínském kraji.

Specifické množství vody fakturované celkem (tj. podíl vody fakturované celkem domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům na jednoho obyvatele s připojením na vodovod za den) dosáhla 131,9 litru. V mezikrajském srovnání se hodnoty tohoto ukazatele pohybují od 113,6 litru za den ve Zlínském kraji do 158,4 litru v hl. m. Praze. Jihomoravský kraj se zařadil na druhou pozici. Spotřebu vody v domácnostech vyjadřuje ukazatel specifického množství vody fakturované domácnostem, tedy podíl vody fakturované domácnostem na jednoho napojeného obyvatele za den. V Jihomoravském kraji dosáhla denní spotřeba vody 92,1 litru na osobu a byla mezi kraji druhá nejvyšší. V mezikrajském porovnání nejvyšší denní spotřebu 107,0 litru na osobu měly domácnosti v Praze, nejnižší denní spotřebu vykázaly domácnosti ve Zlínském kraji, kde na osobu připadlo 79,0 litru na den.

Graf 4.6 Podíl obyvatel¹⁾ trvale bydlících v domech napojených na kanalizaci podle krajů v roce 2024

V domech, které nejsou napojeny na kanalizaci, žije necelá 1,9 % obyvatel kraje.

V domech s napojením na kanalizaci odpadních vod žilo v roce 2024 v kraji 1 202,3 tis. obyvatel (98,1 % obyvatel kraje). V domech napojených na kanalizaci ústící do čistírny odpadních vod (ČOV) žilo 1 112,3 tis. osob. Kanalizační síť v roce 2024 dosahovala délky 6,3 tis. km, bylo zde 287,2 tis. kanalizačních přípojek.

Při čistění vod převažuje voda splašková

V roce 2024 kanalizací oteklo 62,1 mil. m³ fakturovaných odpadních vod, z toho 62,5 % tvořily vody splaškové. V čistírnách odpadních vod bylo celkem vyčištěno 92,3 mil. m³ vody. Převažující částí čištěných vod byly vody splaškové, a to 39,6 %.

Vody ze zemědělství vč. ostatních tvořily 15,3 %, následované průmyslovou vodou se 13,6 % a srážkovou vodou s 11,5% podílem.

V kraji je 318 ČOV.

Za čistírnu odpadních vod se považují objekty a zařízení sloužící k čištění odpadních vod s mechanickým, biologickým, příp. dalším stupněm čištění. Za čistírny se nepovažují zařízení pro hrubé předčištění odpadních vod (česla, lapače písku, lapače oleje a pod), septiky, žumpy a jednoduchá zařízení s mechanickou funkcí, která nejsou pravidelně sledována a obsluhována. Počet ČOV vyhovujících této definici v roce 2024 dosáhl hodnoty 318 čistíren s celkovou denní kapacitou 359,0 tis. m³.

Emise

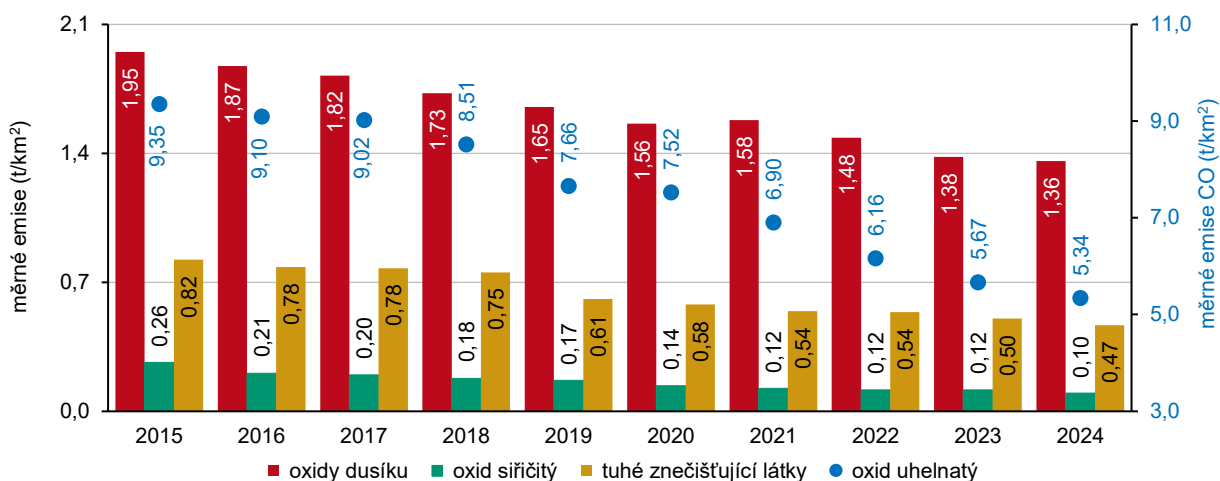
Emise jsou látky znečišťující ovzduší.

Emisí je označován děj, při kterém jsou do ovzduší vnášeny látky různého skupenství. Mezi základní znečišťující látky patří oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO₂) a tuhé emise v ovzduší.

Emise eviduje a třídí Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší REZZO.

U emisí se měří jejich celková produkce v tunách, případně měrné emise těchto látek, takže v přepočtu v tunách na km² nebo v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování), REZZO 2 (střední stacionární zdroje znečišťování), REZZO 3 (malé stacionární zdroje znečišťování) a REZZO 4 (mobilní zdroje znečišťování – silniční a železniční vozidla, plavidla, letadla).

Graf 4.7 Měrné emise REZZO 1-4¹⁾ v Jihomoravském kraji

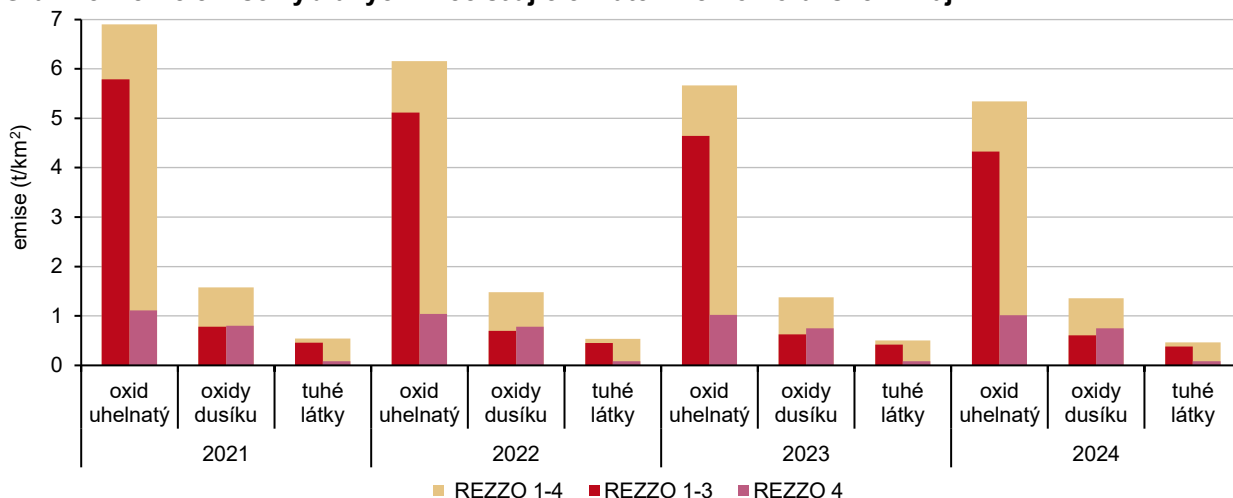
Vývoj produkce emisí je dlouhodobě příznivý.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2024 vyprodukováno všemi zdroji 38,4 tis. tun oxidu uhelnatého (o 2,3 tis. tun méně než v předcházejícím roce), 9,8 tis. tun oxidů dusíku (o 163 tun méně než v roce 2023), emise oxidu siřičitého činily 0,7 tis. tun (meziročně o 132 tun méně) a tuhé látky dosáhly objemu 3,4 tis. tun (o 262 tun méně než v předcházejícím roce).

Hlavní roli v produkci oxidu siřičitého hrají stacionární zdroje znečišťování.

Na produkci oxidů dusíku se vyšší mírou podílely mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4), naopak u oxidu uhelnatého i tuhých znečišťujících látek to byly zdroje stacionární (REZZO 1-3). Hlavní roli v produkci oxidu siřičitého hrají stacionární zdroje znečišťování (REZZO 1-3).

Graf 4.8 Měrné emise vybraných znečišťujících látek v Jihomoravském kraji

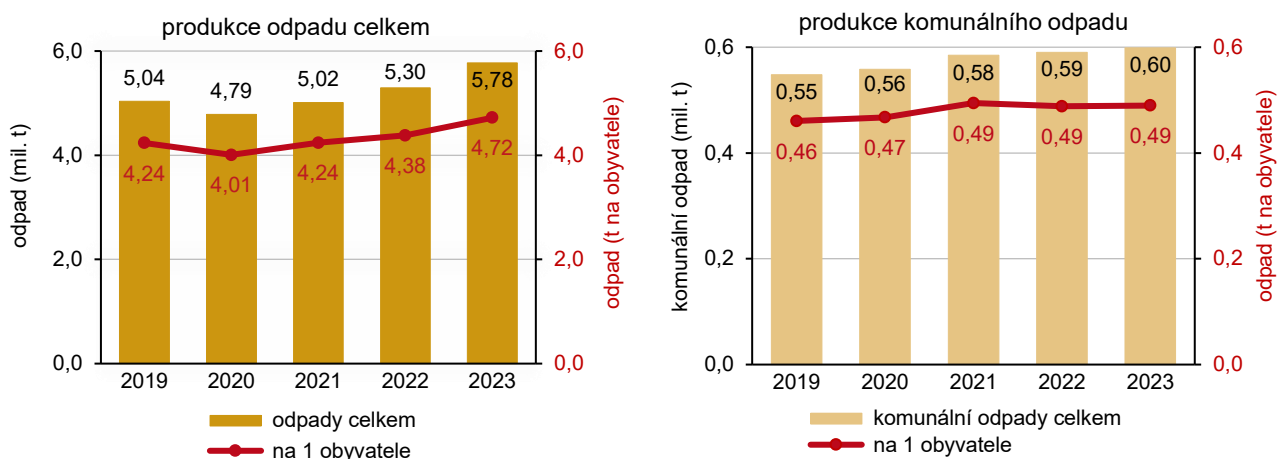

Odpady

Změny ve výkaznictví
odpadového hospodářství.

V roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů. Sběr dat výkazem Odp 5-01 byl částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností Ministerstva životního prostředí ČR. Cílem činnosti odpadového hospodářství je minimalizovat vedlejší produkty a jejich vliv na život kolem a maximalizovat jejich další možné využití.

Graf 4.9 Produkce odpadu v Jihomoravském kraji

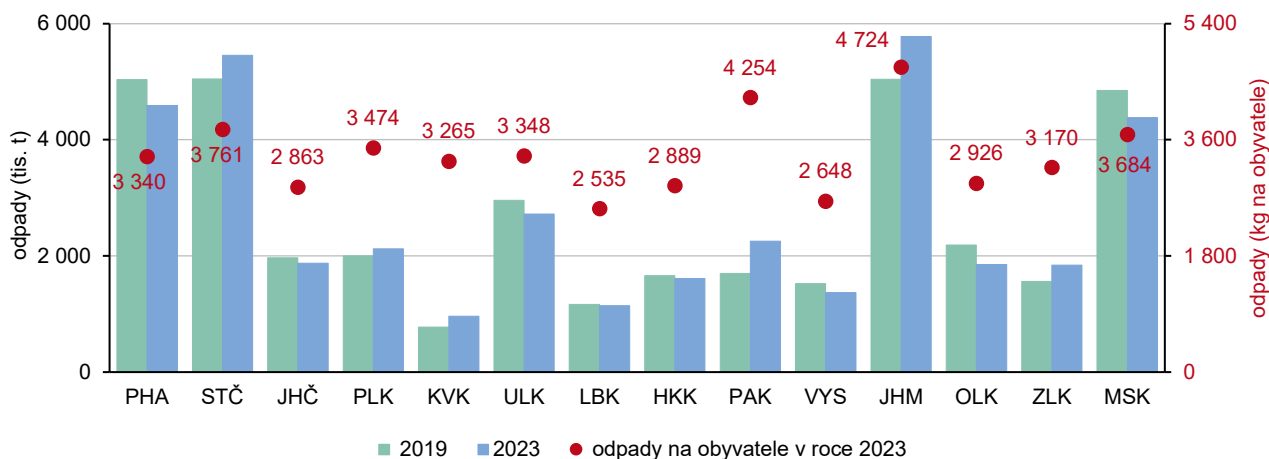
V Jihomoravském kraji bylo vyprodukováno nejvyšší množství celkového odpadu ze všech krajů.

V roce 2023 bylo v Jihomoravském kraji vyprodukováno 5,8 mil. tun odpadů, tento objem byl mezi kraji nejvyšší a tvořil 15,2 % republikového celku. Proti roku 2022 se produkce odpadů v kraji zvýšila o 479,7 tis. tun, tj. o 9,1 %. Od roku 2019 produkce odpadu každoročně vzrostla kromě roku 2020. Na jednoho obyvatele v kraji připadlo 4 724 kg odpadů, což bylo mezi kraji opět nejvyšší množství. Meziročně se přepočtená hodnota v kraji zvýšila o 343 kg, tj. o 7,8 %.

Produkce komunálního odpadu v kraji každoročně narůstá.

Objem komunálního odpadu vyprodukovaného v kraji se postupně navyšoval. V roce 2019 bylo v kraji vyvezeno 547,8 tis. tun komunálního odpadu, v roce 2023 to bylo již 599,2 tis. tun, tedy o 51,4 tis. tun více (tj. o 9,4 %). Objem komunálního odpadu z roku 2023 byl mezi kraji 4. nejvyšší a tvořil 11,1 % republikového množství.

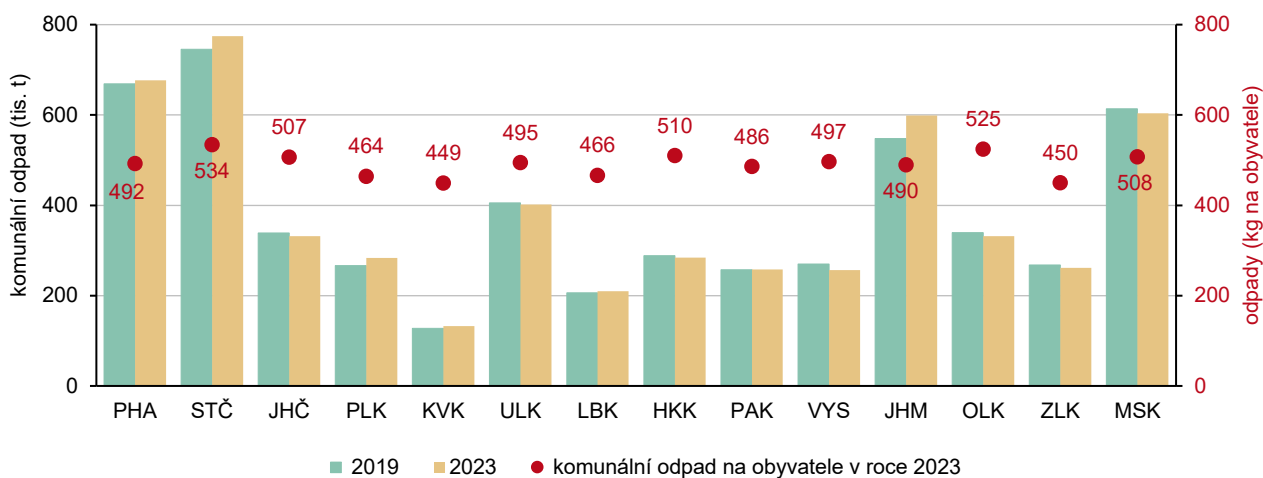
Graf 4.10 Odpady v letech 2019 a 2023 v krajích

Jeden obyvatel kraje v roce 2023 vyprodukoval v průměru 490 kg komunálního odpadu.

Celkovému navyšování objemu komunálního odpadu odpovídá i navyšování přepočtených hodnot na jednoho obyvatele. V roce 2019 na obyvatele v kraji připadla produkce 461 kg komunálního odpadu, postupně každoročně stoupala kromě roku 2022. V roce 2023 na 1 obyvatele připadlo již 490 kg komunálního odpadu. Meziroční nárůst činil jen 1,7 kg na obyvatele kraje. Produkce komunálního odpadu na obyvatele byla mezi kraji 6. nejvyšší.

Graf 4.11 Komunální odpad v letech 2019 a 2023 v krajích

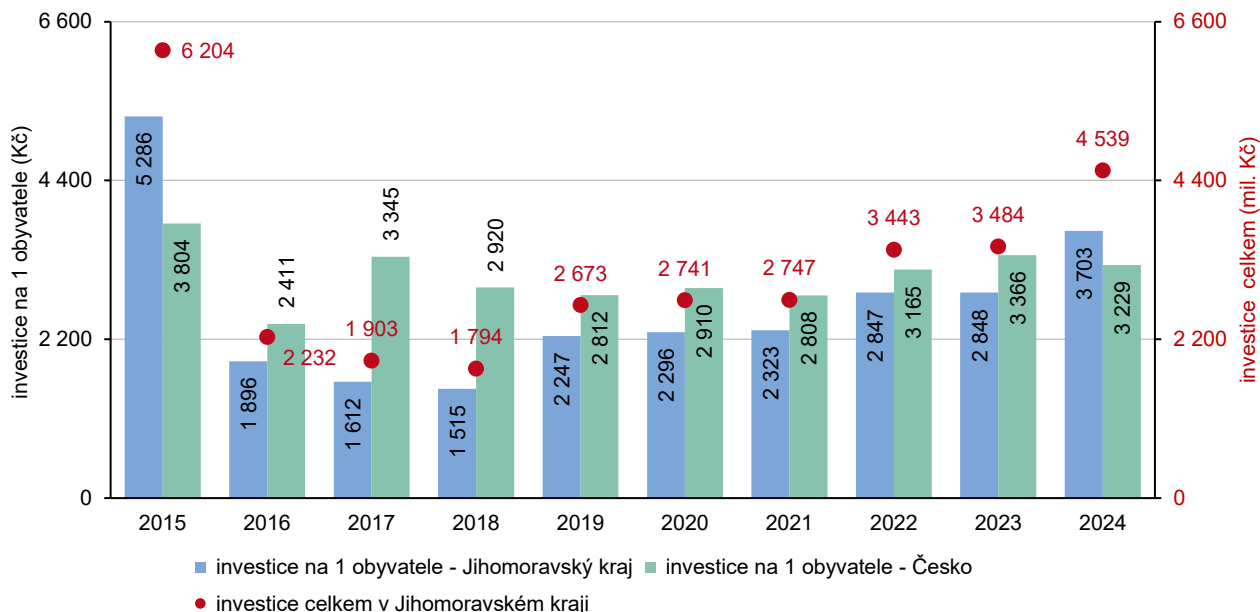

Výdaje na ochranu životního prostředí

Je třeba brát na zřetel rozdíl mezi výdaji investorů v kraji a výdaji realizovanými na území kraje.

U výdajů na ochranu životního prostředí je nutno rozlišit výdaje investorů se sídlem v kraji (bez územního určení) a výdaje, které jsou realizovány na území kraje. U investorů se sídlem v kraji výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují investiční náklady na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí. Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál a platby za služby, u kterých je účelem ochrana životního prostředí.

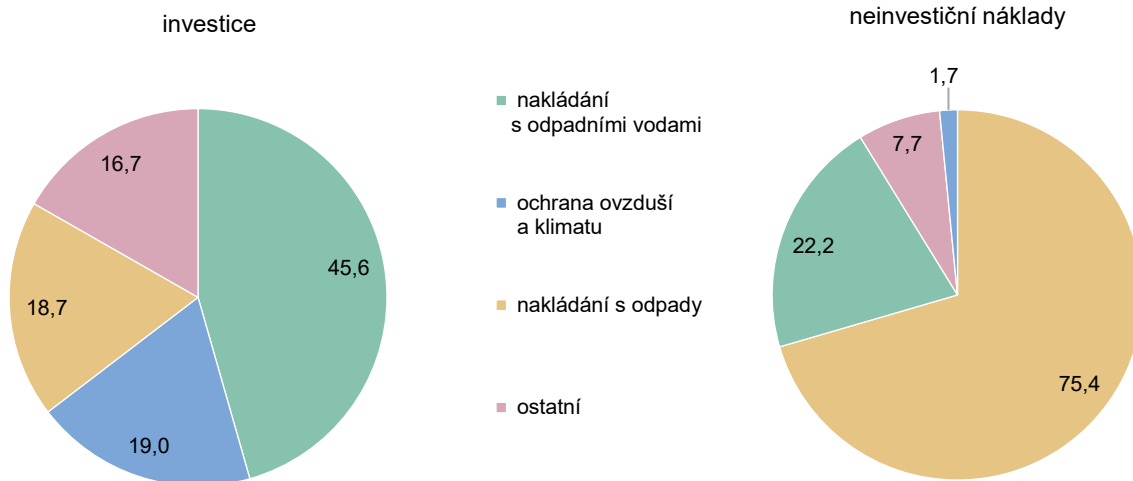
Graf 4.12 Investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele podle místa investice

Výdaje na ochranu životního prostředí v roce 2024 vzrostly oproti roku 2023 skoro o třetinu. V přepočtu investic na obyvatele převyšil kraj průměr Česka.

Na území Jihomoravského kraje bylo na ochranu životního prostředí v roce 2024 investováno 4,5 mld. Kč. Tato částka byla o 1,1 mld. Kč vyšší než v roce 2023, tj. o 30,3 %. Nejvyšší objem prostředků na ochranu životního prostředí v kraji byl vynaložen v roce 2015, a to 6,2 mld. Kč. Přepočtená hodnota investic na jednoho obyvatele byla v roce 2024 mezi kraji 4. nejvyšší a dosáhla 3 703 Kč, čímž převýšila republikový průměr o 474 Kč.

Graf 4.13 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Jihomoravském kraji (průměr let 2019–2024 v %)

Investoři se sídlem v kraji vydali na ochranu životního prostředí téměř 13 mld. Kč.

Investoři se sídlem v Jihomoravském kraji na ochranu životního prostředí vynaložili v roce 2024 celkem 12,8 mld. Kč. V této částce byly zahrnuty investice za 3,5 mld. Kč, dalších 9,3 mld. Kč tvořily neinvestiční náklady. Celkový objem výdajů meziročně vzrostl o 0,8 mld. Kč, tj. o 6,7 %. Investiční náklady vzrostly o 0,6 mld. Kč, tj. o 19,4 %, objem neinvestičních nákladů se zvýšil o 0,2 mld. Kč, tj. o 2,6 %.

Investice na ochranu životního prostředí tvořily...

Objem investičních nákladů na ochranu životního prostředí (dle sídla investora) tvořil 27,2 % celkových nákladů. V roce 2024 byly investice ve výši 1,0 mld. Kč určeny na

...více jak čtvrtinu celkových nákladů.

ochranu ovzduší (30,1 % z celku investic). Na nakládání s odpadními vodami připadlo 1,2 mld. Kč (35,4 %), na nakládání s odpady 0,3 mld. (9,0 %). Ve výše uvedeném grafu jsou uvedeny podíly jednotlivých zaměření investic v průměru za posledních 6 let (průměr 2019-2024).

Na nakládání s odpady připadly více než dvě třetiny neinvestičních nákladů.

Objem neinvestičních výdajů na ochranu životního prostředí (dle sídla investora) tvořil 72,8 % celkových nákladů. V roce 2024 byly neinvestiční výdaje ve výši 0,2 mld. Kč určeny na ochranu ovzduší (1,7 % z celkové částky neinvestičních výdajů). Na nakládání s odpadními vodami připadlo 2,0 mld. Kč (21,0 %), na nakládání s odpady 6,5 mld. (69,5 %). Podíly jednotlivých zaměření neinvestičních výdajů v roce roku 2024 přibližně odpovídaly 6letým průměrům.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česko	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
2022	-1,8	0,5	-0,6	-2,0	-2,0	-4,0	-3,2	-2,4	-2,0	-2,1	-1,7	-1,0	-2,4	-2,3	-3,5
2023	-2,0	0,3	-1,0	-2,4	-1,9	-4,1	-3,9	-2,6	-2,6	-1,7	-1,9	-1,4	-2,6	-2,4	-3,4
2024	-2,6	0,2	-1,9	-2,8	-2,8	-5,4	-4,2	-3,3	-3,1	-2,3	-2,4	-1,9	-3,2	-3,2	-4,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
2022	30,6	60,7	37,4	25,5	46,6	39,6	19,8	28,4	25,0	29,2	22,7	28,0	16,5	16,3	13,3
2023	8,7	19,7	12,5	5,8	15,0	9,1	2,5	6,1	5,7	5,1	8,1	9,2	4,3	2,8	3,0
2024	3,7	3,2	3,2	4,1	3,6	1,2	0,9	0,6	0,5	0,5	0,9	1,4	1,0	2,0	2,9
Úhrnná plodnost ¹⁾															
2019	1,709	1,521	1,763	1,745	1,702	1,677	1,726	1,759	1,717	1,814	1,815	1,754	1,680	1,653	1,666
2020	1,709	1,508	1,747	1,751	1,688	1,620	1,719	1,757	1,758	1,773	1,802	1,728	1,788	1,711	1,674
2021	1,826	1,713	1,899	1,866	1,792	1,690	1,785	1,775	1,845	1,853	1,947	1,832	1,821	1,878	1,780
2022	1,639	1,476	1,662	1,692	1,619	1,500	1,639	1,574	1,679	1,665	1,751	1,684	1,711	1,675	1,625
2023	1,453	1,328	1,518	1,502	1,418	1,328	1,439	1,429	1,522	1,534	1,583	1,499	1,553	1,559	1,480
2024	1,368	1,275	1,376	1,451	1,331	1,151	1,413	1,336	1,411	1,451	1,500	1,403	1,464	1,452	1,353
Index stáří k 31. 12. ²⁾															
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
2022	126,1	116,4	103,5	132,8	130,6	139,5	128,5	127,0	141,6	128,5	133,2	123,6	136,3	141,0	136,6
2023	129,5	117,4	106,3	137,2	134,0	144,8	133,2	131,3	145,5	131,9	136,7	126,5	140,1	145,3	141,3
2024	133,4	119,6	109,4	141,9	138,3	152,0	137,3	136,1	150,6	135,4	140,4	130,0	145,0	150,1	146,4
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
2022	75,1	77,1	75,4	75,6	75,2	73,2	73,1	74,9	75,8	75,6	76,2	75,6	74,7	75,0	73,2
2023	76,9	78,2	76,6	76,9	77,0	75,2	74,5	76,2	77,7	76,9	77,3	77,0	76,1	76,5	74,8
2024	77,2	78,8	77,2	77,3	77,4	75,7	75,0	76,7	78,2	77,4	77,8	77,6	76,5	76,8	75,4
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
2022	81,3	82,8	81,4	81,3	81,1	79,2	79,2	81,0	81,6	81,2	81,9	81,9	81,2	81,8	80,3
2023	82,8	83,8	82,5	82,3	82,2	81,1	80,4	82,3	82,5	82,8	82,9	83,1	82,4	83,0	81,4
2024	83,1	84,4	82,8	83,1	82,9	81,7	80,9	82,7	83,1	83,4	83,3	83,7	83,0	83,4	81,9
Podíl cizinců s dočasnou ochranou na obyvatelstvu (%)															
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5
2022	10,3	25,4	11,0	7,3	13,3	13,1	7,6	9,5	7,0	8,0	6,0	9,1	4,5	4,6	4,7
2023	9,8	24,7	10,2	6,8	12,7	12,3	6,8	8,9	6,4	7,4	5,8	8,7	4,3	4,3	4,4
2024	10,0	25,3	10,6	6,9	13,1	12,3	6,9	9,0	6,6	7,5	6,1	8,9	4,4	4,5	4,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česko	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Míra zaměstnanosti (%)														
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
2022 ¹⁾	58,1	63,4	60,2	57,0	59,7	58,6	56,3	55,9	56,4	57,1	57,5	58,3	56,0	56,4	55,1
2023	58,4	64,5	59,6	56,8	58,5	60,1	57,6	55,3	56,5	57,7	58,6	58,1	57,1	57,2	55,2
2024	59,0	66,4	60,9	58,4	60,6	60,5	55,9	55,7	57,2	57,6	58,6	58,8	56,2	57,2	55,5
	Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾ (MPSV)														
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
2022	3,72	3,04	3,23	2,98	2,94	4,24	5,54	3,97	3,10	2,86	3,08	4,36	3,63	2,89	5,12
2023	3,73	2,80	3,17	3,12	2,90	4,38	5,66	3,93	3,19	3,10	3,05	4,37	3,81	2,88	5,23
2024	4,10	2,80	3,36	3,60	3,26	4,85	6,21	4,46	3,56	3,44	3,49	4,74	4,43	3,41	5,82
	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%) ³⁾ (MPSV)														
2019	0,60	0,33	0,51	0,27	0,34	0,50	0,87	0,51	0,34	0,21	0,50	0,87	0,50	0,35	1,38
2020	1,01	0,67	0,82	0,55	0,70	1,01	1,55	0,95	0,61	0,44	0,74	1,37	0,93	0,63	2,06
2021	1,27	1,10	1,00	0,80	0,88	1,66	2,05	1,24	0,75	0,52	0,88	1,61	1,09	0,78	2,31
2022	1,12	0,89	0,87	0,59	0,74	1,25	1,91	1,09	0,69	0,46	0,76	1,52	0,95	0,66	2,09
2023	1,20	0,90	0,97	0,69	0,77	1,42	2,22	1,20	0,80	0,59	0,82	1,56	1,05	0,71	2,11
2024	1,37	0,89	1,00	0,88	0,92	1,78	2,60	1,40	0,94	0,85	1,01	1,66	1,38	0,93	2,41
	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2019	277,8	362,1	308,4	255,4	275,3	244,6	241,3	255,4	272,2	261,8	271,8	277,0	244,1	255,4	247,6
2020	289,7	376,6	304,3	274,3	287,3	252,3	262,8	268,5	277,8	276,8	284,9	290,2	262,6	268,4	261,2
2021	316,6	429,2	338,7	300,9	313,4	268,2	279,4	283,9	302,7	296,9	306,2	315,1	283,3	288,5	281,3
2022	351,4	451,9	383,9	333,8	337,9	307,9	308,7	315,5	341,2	332,4	347,6	347,0	319,3	328,5	316,8
2023	374,4	462,5	406,3	358,0	359,6	333,0	334,0	339,6	366,3	355,7	374,3	371,8	344,1	356,5	340,9
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)														
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
2022	37 418	43 950	38 431	35 267	37 500	33 679	36 133	35 643	36 734	35 357	36 078	37 733	35 107	34 968	35 723
2023	39 518	46 429	40 426	37 542	40 100	35 622	37 801	38 096	38 584	37 328	37 903	39 594	37 143	37 265	38 073
2024	41 742	49 775	42 100	38 853	42 249	37 217	40 303	40 156	40 518	39 524	39 986	41 650	39 313	39 434	40 342
	Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁴⁾ (MPSV)														
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
2022	18 098	19 268	18 361	17 949	18 002	17 436	17 819	17 877	17 905	17 800	17 826	17 910	17 595	17 855	18 176
2023	20 310	21 519	20 591	20 151	20 191	19 557	20 021	20 076	20 120	20 026	20 060	20 123	19 792	20 082	20 385
2024	20 736	21 941	21 017	20 572	20 606	19 933	20 427	20 486	20 552	20 458	20 508	20 562	20 235	20 521	20 810
	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%) ⁵⁾ (ČSSZ)														
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2
2022	28,8	14,4	24,5	31,7	30,9	31,2	30,4	28,0	30,4	34,3	36,9	27,1	33,2	31,1	34,1
2023	31,0	16,1	26,7	34,1	32,8	33,3	32,3	30,3	32,6	36,5	39,5	29,3	35,5	33,6	36,4
2024	32,4	17,1	27,9	35,7	34,1	34,4	33,4	31,5	34,0	37,8	41,1	30,7	37,0	35,2	37,8

¹⁾ data od roku 2022 vypočtena dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné

²⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁵⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česko	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2019	558,2	1 233,3	526,2	450,8	491,3	346,0	395,8	424,1	495,7	444,1	450,4	530,3	428,2	469,0	434,0
2020	555,0	1 224,5	502,7	455,6	488,2	341,1	387,4	421,9	500,6	458,0	466,6	540,7	435,1	465,7	423,4
2021	600,7	1 349,6	540,5	486,5	525,3	356,6	418,7	439,6	527,9	475,8	503,5	592,8	469,3	494,7	465,2
2022	655,2	1 458,4	584,2	540,1	550,7	388,2	477,3	466,6	555,7	531,4	542,5	636,7	512,0	534,2	512,4
2023	700,4	1 493,2	624,9	592,8	601,9	424,6	515,6	510,0	614,6	571,9	606,3	678,8	549,4	583,8	550,5
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2019	103,6	103,6	108,0	103,5	101,5	100,4	105,0	102,8	104,3	101,9	104,0	103,4	103,1	104,5	99,0
2020	94,7	95,0	91,6	95,9	94,2	92,8	92,5	94,1	95,6	98,5	98,1	97,2	96,3	94,1	92,5
2021	104,0	106,4	103,3	102,8	103,5	99,4	103,1	100,2	101,7	100,0	102,5	105,1	103,3	102,5	105,3
2022	102,8	103,9	105,6	103,2	100,6	101,5	102,7	102,2	100,6	106,0	100,0	101,2	101,3	101,1	102,3
2023	99,9	97,7	101,4	99,9	102,3	101,3	98,2	102,7	103,4	101,6	103,0	100,1	100,0	102,1	98,7
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020	42,3	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	39,0	40,4	33,1	
2021	47,4	54,9	38,4	42,8	24,6	46,1	29,3	50,0	57,8	52,2	58,1	44,9	44,8	36,3	
2022	54,3	62,5	45,5	49,0	27,7	47,9	33,4	56,2	67,6	63,6	64,6	50,9	51,5	43,0	
2023 ¹⁾	50,0	59,2	40,7	43,5	25,1	45,5	30,1	55,3	65,7	58,9	58,3	44,4	46,9	36,8	
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích ²⁾ (tis. fyzických osob)															
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
2022	820,5	77,6	111,1	46,6	57,4	16,2	61,3	44,0	45,7	47,9	45,6	72,2	45,2	51,8	97,8
2023	812,8	76,9	110,4	46,2	58,2	15,6	60,9	43,2	45,8	46,2	45,5	72,6	44,7	50,5	96,1
2024	791,5	74,6	108,6	44,0	58,0	14,8	59,6	41,4	43,2	44,5	44,1	73,3	43,4	49,2	92,6
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele ³⁾ (tis. Kč)															
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
2022	39,8	61,5	35,3	40,6	38,8	39,4	33,5	25,4	35,0	44,4	32,1	44,9	40,0	32,7	32,6
2023	39,6	66,5	36,4	42,7	36,8	46,1	32,7	26,1	31,3	44,5	33,1	40,3	33,7	34,8	29,9
2024	39,4	64,6	36,5	39,0	33,6	42,3	29,8	25,0	34,4	45,2	39,8	43,3	32,6	34,9	29,1
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
2022	3,7	4,9	5,5	3,1	4,2	3,2	1,7	2,3	3,3	3,5	3,5	3,9	4,0	2,8	2,3
2023	3,5	4,7	4,6	3,6	4,0	2,6	1,6	2,6	3,0	3,7	3,3	4,3	3,2	2,9	2,3
2024	2,8	4,7	3,4	2,4	3,0	2,0	1,2	2,1	2,4	3,0	2,8	2,7	3,0	2,2	1,7
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629
2022	4 703	10 010	1 948	6 501	3 593	14 943	1 883	7 516	8 290	2 579	3 024	3 343	3 638	3 907	2 294
2023	5 134	12 269	2 096	6 824	3 665	17 271	1 981	7 437	8 300	2 654	3 032	3 464	3 715	3 900	2 301
2024	5 258	13 176	2 125	7 055	3 520	17 738	1 987	7 385	8 297	2 567	3 094	3 442	3 490	3 844	2 321

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česko	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km ²) ¹⁾ (ČHMÚ)															
2019	1,01	0,42	1,16	0,29	0,43	1,48	4,19	0,29	0,61	1,03	0,23	0,17	0,59	0,59	2,39
2020	0,89	0,51	0,85	0,25	0,39	1,03	3,42	0,28	0,52	0,98	0,22	0,14	0,53	0,59	2,27
2021	0,77	0,26	0,74	0,25	0,30	0,80	2,57	0,32	0,45	1,10	0,21	0,12	0,48	0,61	2,35
2022	0,82	0,30	0,73	0,26	0,36	1,13	2,81	0,33	0,47	1,26	0,19	0,12	0,42	0,61	1,97
2023	0,67	0,26	0,66	0,19	0,30	0,74	2,21	0,35	0,46	0,90	0,19	0,12	0,34	0,58	1,62
2024	0,45	0,24	0,58	0,17	0,23	0,42	3,00	0,28	0,41	0,94	0,17	0,10	0,33	0,47	1,17
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km ²) ¹⁾ (ČHMÚ)															
2019	2,18	16,18	2,00	0,93	0,89	1,61	5,37	1,36	1,21	2,38	1,04	1,65	1,34	1,39	3,23
2020	1,96	16,11	1,77	0,84	0,88	1,68	4,76	1,15	1,33	2,25	1,18	1,56	1,32	1,45	2,97
2021	2,00	16,33	1,78	0,85	0,90	1,87	4,70	1,20	1,37	2,63	1,20	1,58	1,33	1,53	3,18
2022	1,98	15,66	1,73	0,85	0,90	1,37	4,63	1,16	1,34	2,76	1,15	1,48	1,28	1,44	2,91
2023	1,81	15,33	1,59	0,80	0,86	1,23	4,09	1,09	1,28	2,17	1,13	1,38	1,16	1,39	2,48
2024	0,59	14,31	1,48	0,72	0,84	1,07	4,10	0,97	1,11	1,96	1,05	1,36	1,11	1,26	2,04
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)															
2019	3 510	3 829	3 714	3 043	3 469	2 354	3 580	2 632	3 035	3 261	3 009	4 200	3 486	2 681	4 027
2020	3 607	3 563	3 618	3 782	3 719	2 889	3 860	2 473	3 224	3 289	3 398	3 983	4 679	2 845	3 753
2021	3 743	4 120	3 649	3 150	4 500	2 368	4 037	2 585	2 830	3 759	3 724	4 221	4 168	2 703	4 179
2022	3 643	3 743	3 731	3 148	3 771	2 316	3 952	2 413	3 027	3 900	3 079	4 385	3 696	2 708	4 292
2023	3 489	3 340	3 761	2 863	3 474	3 265	3 348	2 535	2 889	4 254	2 648	4 724	2 926	3 170	3 684
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg) ²⁾															
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021	510	494	561	528	488	464	500	455	380	545	554	492	557	488	535
2022	504	494	536	553	488	448	468	468	505	499	512	493	551	462	516
2023	497	492	534	507	464	449	495	466	510	486	497	490	525	450	508
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
2022	89,4	111,2	87,0	80,2	86,8	89,0	91,9	87,7	82,5	78,8	81,1	92,1	83,7	77,2	90,4
2023	86,7	103,8	86,1	78,1	84,2	84,2	89,9	84,0	80,7	78,5	78,5	89,5	82,3	77,1	86,0
2024	88,3	107,0	86,1	79,6	84,9	81,7	92,0	84,5	82,4	80,0	79,7	92,1	82,3	79,0	88,2
Podíl čištěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod, %)															
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
2022	97,7	100,0	99,9	96,4	95,4	99,9	98,6	98,4	95,8	98,8	92,2	99,0	97,9	93,3	95,1
2023	97,7	100,0	99,9	96,3	96,1	99,7	98,9	98,4	96,3	99,1	91,8	99,0	98,6	92,3	95,3
2024	97,7	100,0	100,0	97,0	94,5	100,0	99,3	98,6	95,6	91,1	90,8	98,8	98,3	95,6	96,6
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095
2022	3 165	3 164	2 684	6 329	3 309	2 008	3 254	1 747	2 130	3 170	3 930	2 847	2 697	2 097	3 942
2023	3 366	2 885	3 380	5 140	3 881	795	4 508	1 642	2 861	2 717	4 197	2 848	2 544	2 804	4 585
2024	3 229	2 665	2 632	4 187	2 928	1 307	4 851	2 465	2 100	3 066	3 504	3 703	2 328	2 986	4 504

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za 2024 jsou předběžné²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2001–2024

	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (k 31. 12.)	1 131 534	1 130 353	1 154 651 ⁶⁾	1 166 311	1 168 647	1 170 076	1 172 851	1 175 023
v tom ve věku: 0–14 let	177 258	163 135	162 565 ⁶⁾	168 031	170 460	172 886	175 874	178 921
15–64 let	791 454	800 184	805 398 ⁶⁾	803 163	796 447	789 415	783 750	777 832
65 let a více	162 822	167 034	186 688 ⁶⁾	195 117	201 740	207 775	213 227	218 270
Průměrný věk (k 31. 12.)	39,2	40,3	41,1 ⁶⁾	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0
Sňatky	5 646	5 693	5 099	4 894	4 973	5 043	5 153	5 414
Rozvody	3 113	3 154	3 548	2 945	3 001	3 000	2 924	2 770
Živě narození	9 685	11 149	13 040	12 404	12 339	12 403	12 802	12 771
Zemřelí	11 726	12 059	11 566	11 466	11 709	11 629	11 399	12 106
Přirozený přírůstek/úbytek	-2 041	-910	1 474	938	630	774	1 403	665
Přistěhovalí	5 513	9 494	9 503	8 660	9 471	9 308	10 050	10 537
Vystěhovalí	6 977	8 469	8 031	6 910	7 765	8 653	8 678	9 030
Přírůstek/úbytek stěhováním	-1 464	1 025	1 472	1 750	1 706	655	1 372	1 507
Celkový přírůstek/úbytek	-3 505	115	2 946	2 688	2 336	1 429	2 775	2 172
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)	127,7	154,3	198,6	196,9	201,1	205,2	213,1	220,5
Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)	555,4	559,1	576,2	577,0	585,1	597,0	593,7	598,9
Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)	392,4	402,6	415,0	421,0	412,6	400,2	402,8	397,5
Míra ekonomické aktivity (%)	58,6	58,1	58,1	57,8	58,6	59,9	59,6	60,1
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	55 139	63 692	69 342	62 722	66 435	71 970	66 203	56 032
Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)	.	7,5	8,5	7,6	8,1	8,9	8,2	7,0
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)								
mateřských škol	31 725	31 015	36 377	38 072	39 489	40 498	41 330	41 519
základních škol	116 749	99 841	84 974	85 672	87 444	89 755	92 481	95 654
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)	.	63 828	57 724	54 359	50 824	48 089	46 536	45 496
Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)	40 210	56 932	72 153	71 292	68 852	65 390	60 508	56 513
Obyvatelé na 1 lékaře	238,8	231,4	208,6	205,2	203,4	201,3	200,0	195,0
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)	6 726	7 659	10 016	10 443	10 662	10 845	10 950	11 218
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	28,4	27,3	25,4	25,7	25,3	25,5	23,2	20,3
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Hrubý domácí produkt (mil. Kč)	260 867	325 321	417 529	430 316	436 501	453 383	462 279	494 268
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)	103,0	105,1	103,3	103,1	99,9	102,4	99,9	105,6
Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)	.	4 675	8 519	11 192	14 645	16 185	17 012	17 699
Registrované subjekty (k 31. 12.)	231 492	258 291	283 202	291 162	294 308 ⁸⁾	295 523	300 204	304 729
Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)	.	12 401	12 401	15 192	13 518	15 505	14 921	15 161
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)	81 365	74 879	63 213	69 984	67 716	65 313	67 090	68 901
Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)	18 807	27 728	30 545	25 774	26 775	25 716	27 776	35 963
Dokončené byty	2 878	3 816	4 455	3 608	3 770	3 516	3 242	3 338
Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)	901,0	1 056,3	1 042,1	1 115,3 ¹⁰⁾	1 317,7	1 427,2	1 500,0	1 536,2
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)								
Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)	427 059	431 563	427 411	426 703	426 041	425 765	425 168	424 577
z toho orná půda	359 439	359 498	354 248	353 724	353 116	352 771	352 171	351 428
Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)	279 511	288 070	292 052	292 776	293 449	293 746	294 355	294 929
z toho: lesní pozemky	196 173	201 169	201 675	201 866	201 898	201 926	202 004	202 137
zastavěné plochy a nádvoří	13 979	14 122	14 179	14 229	14 269	14 274	14 327	14 323
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)	98,2	94,0	90,1	91,3	92,6	91,2	91,5	92,4
Počet čistíren odpadních vod	96	159	198	200	209	210	219	230
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)	1 140	2 230	2 709	1 607	2 594	2 174	2 665	5 286

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

²⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměr. starob. důchodu; data za prosinec

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elekt., plynu, tepla, klimat. vzduchu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2001–2024

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
1 178 812	1 183 207	1 187 667	1 191 989	1 195 327	⁸⁾ 1 184 568	1 217 200	1 226 749	1 229 343	Počet obyvatel (k 31. 12.)
182 280	185 660	189 153	191 600	193 420	⁸⁾ 194 070	200 404	198 417	195 085	v tom ve věku: 0–14 let
772 488	768 319	764 698	761 769	760 010	⁸⁾ 746 911	769 154	777 424	780 610	15–64 let
224 044	229 228	233 816	238 620	241 897	⁸⁾ 243 587	247 642	250 908	253 648	65 let a více
42,2	42,3	42,4	42,5	42,6	⁸⁾ 42,7	42,5	42,7	42,9	Průměrný věk (k 31. 12.)
5 837	6 040	6 156	6 164	5 272	5 348	6 171	5 578	5 044	Sňatky
2 758	2 867	2 684	2 631	2 266	2 392	2 177	2 083	2 288	Rozvody
13 193	13 509	13 594	13 328	12 859	13 085	12 078	10 669	9 868	Živé narození
11 738	12 275	12 542	12 190	14 015	15 246	13 344	12 326	12 239	Zemřelí
1 455	1 234	1 052	1 138	-1 156	-2 161	-1 266	-1 657	-2 371	Přirozený přírůstek/úbytek
11 416	12 031	12 649	12 995	13 232	14 559	43 204	26 030	25 138	Přistěhovalí
9 082	8 870	9 241	9 811	8 738	9 046	9 306	14 824	20 173	Vystěhovalí
2 334	3 161	3 408	3 184	4 494	5 513	33 898	11 206	4 965	Přírůstek/úbytek stěhováním
3 789	4 395	4 460	4 322	3 338	3 352	32 632	9 549	2 594	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
224,5	240,0	255,1	277,0	290,2	315,1	347,0	371,8	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)
601,1	598,0	599,1	600,7	596,3	594,7	⁷⁾ 572,4	580,5	597,5	Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)
394,7	398,2	398,5	398,3	403,9	406,2	⁷⁾ 392,1	392,7	390,9	Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)
60,4	60,0	60,1	60,1	59,6	59,4	⁷⁾ 59,3	59,6	60,4	Míra ekonomické aktivity (%)
49 032	37 290	32 042	29 087	36 883	33 023	35 405	36 308	39 439	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)
6,1	4,6	3,9	3,5	4,5	4,0	4,4	4,4	4,7	Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)
41 129	41 301	41 618	41 796	41 058	41 612	42 422	41 868	41 694	Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)
98 990	101 540	103 570	105 272	106 890	107 848	112 842	112 908	113 695	mateřských škol
45 155	45 115	45 096	45 384	46 481	47 696	49 658	51 859	53 960	základních škol
53 378	50 408	48 899	47 857	49 204	49 497	48 440	48 998	50 169	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
193,0	190,8	187,4	184,2	182,9	177,9	183,6	183,9	.	Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)
11 328	11 719	12 279	13 331	14 343	15 280	17 910	20 123	20 562	Obyvatelé na 1 lékaře
18,4	17,0	16,5	16,6	14,2	13,1	15,4	14,7	14,7	Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)
506 374	539 131	582 222	627 206	639 438	700 947	770 044	830 223	.	Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel
100,6	104,2	104,5	103,4	97,2	105,1	101,2	100,1	.	EKONOMICKÝ VÝVOJ
14 968	15 486	16 475	18 750	20 379	21 366	22 932	23 277,4	.	Hrubý domácí produkt (mil. Kč)
309 786	314 742	319 647	320 758	326 100	332 277	335 762	316 213	321 073	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)
16 705	15 507	17 098	17 491	17 855	21 002	23 241	⁹⁾ 20 812	.	Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)
70 498	70 699	72 053	69 008	67 519	69 761	72 249	72 564	73 346	Registrované subjekty (k 31. 12.)
25 753	27 104	32 859	37 733	41 460	43 178	54 360	49 314	53 111	Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)
3 833	4 236	4 447	4 719	4 451	4 789	4 669	5 294	3 349	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)
1 647,5	1 886,4	2 040,6	2 137,3	1 170,8	1 331,9	1 990,4	2 166,0	2 179,3	Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)
424 021	423 770	423 318	422 902	422 497	422 041	421 537	420 949	420 377	Dokončené byty
350 947	350 454	349 833	349 044	348 266	347 434	346 259	344 915	343 655	Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)
294 761	295 027	295 484	295 903	296 287	296 731	297 243	297 837	298 398	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
201 514	201 559	201 642	201 717	201 770	201 777	201 832	201 880	201 902	Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)
14 429	14 472	14 509	14 560	14 690	14 882	15 125	15 369	15 598	z toho orná půda
92,9	92,9	92,9	92,9	93,2	94,2	92,1	89,5	92,3	Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)
240	245	247	253	267	271	279	287	318	z toho: lesní pozemky
1 896	1 612	1 515	2 247	2 296	2 323	2 847	2 848	3 703	zastavěné plochy a nádvoří
									Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)
									Počet čistíren odpadních vod
									Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011)⁷⁾ data od roku 2022 dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné⁸⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁹⁾ semidefinitivní údaje¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – demografický vývoj

	Měřící jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	1 191 989	1 195 327	⁶⁾ 1 184 568	1 217 200	1 226 749	1 229 343
v tom: muži		585 254	587 462	⁶⁾ 582 673	596 399	600 541	602 539
ženy		606 735	607 865	⁶⁾ 601 895	620 801	626 208	626 804
z toho cizinci (bez azylantů)		52 741	58 549	63 841	110 879	106 338	109 779
Sňatky		6 164	5 272	5 348	6 171	5 578	5 044
Průměrný věk při prvním sňatku	roky						
ženichů		32,6	33,0	33,1	33,6	33,8	34,0
nevěst		30,0	30,4	30,4	31,0	31,1	31,3
Rozvody		2 631	2 266	2 392	2 177	2 083	2 288
Živě narození	osoby	13 328	12 859	13 085	12 078	10 669	9 868
z toho mimo manželství	%	42,7	43,9	43,4	43,1	42,2	41,7
Průměrný věk matky při narození dítěte	roky	30,5	30,5	30,8	30,7	30,7	30,8
prvního dítěte		28,8	28,8	29,1	29,1	29,2	29,4
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,780	1,755	1,860	1,711	1,499	1,403
Potraty		3 220	2 934	2 787	2 763	2 393	.
z toho umělá přerušení těhotenství		1 828	1 677	1 510	1 615	1 481	.
Potraty na 100 narozených	%	24,1	22,7	21,2	22,8	22,4	.
Zemřelí	osoby	12 190	14 015	15 246	13 344	12 326	12 239
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	1 138	-1 156	-2 161	-1 266	-1 657	-2 371
Přistěhovalí	osoby	12 995	13 232	14 559	43 204	26 030	25 138
z toho z ciziny		6 318	6 776	7 546	36 261	16 519	15 541
Vystěhovalí	osoby	9 811	8 738	9 046	9 306	14 824	20 173
z toho do ciziny		3 211	2 379	2 116	2 340	4 929	10 126
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	3 184	4 494	5 513	33 898	11 206	4 965
z toho s cizinou		3 211	2 379	2 116	33 921	11 590	5 415
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	4 322	3 338	3 352	32 632	9 549	2 594
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	11,2	10,8	11,1	10,0	8,7	8,0
zemřelí	‰	10,2	11,7	12,9	11,0	10,1	10,0
přirozený přírůstek/úbytek	‰	1,0	-1,0	-1,8	-1,0	-1,4	-1,9
přistěhovalí	‰	10,9	11,1	12,3	35,7	21,3	20,5
vystěhovalí	‰	8,2	7,3	7,6	7,7	12,1	16,5
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	2,7	3,8	4,7	28,0	9,2	4,1
celkový přírůstek/úbytek	‰	3,6	2,8	2,8	27,0	7,8	2,1
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,6	2,9	1,8	1,7	2,0	2,0
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,6	1,9	1,1	1,0	1,6	1,3
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)							
0–14 let	osoby	191 600	193 420	⁶⁾ 194 070	200 404	198 417	195 085
%	%	16,1	16,2	16,4	16,5	16,2	15,9
15–64 let	osoby	761 769	760 010	⁶⁾ 746 911	769 154	777 424	780 610
%	%	63,9	63,6	⁶⁾ 63,1	63,2	63,4	63,5
65 let a více	osoby	238 620	241 897	⁶⁾ 243 587	247 642	250 908	253 648
%	%	20,0	20,2	⁶⁾ 20,6	20,3	20,5	20,6
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	42,5	42,6	⁶⁾ 42,7	42,5	42,7	42,9
mužů		41,0	41,1	⁶⁾ 41,1	41,0	41,2	41,4
žen		44,0	44,1	⁶⁾ 44,2	43,9	44,1	44,4
Index stáří (k 31. 12.) ⁴⁾		124,5	125,1	⁶⁾ 125,5	123,6	126,5	130,0
Index ekonomické závislosti (k 31. 12.) ⁵⁾		67,8	69,0	⁶⁾ 71,1	71,7	72,0	72,3
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		76,6	76,3	75,3	75,6	77,0	77,6
žen při narození		82,8	82,4	81,6	81,9	83,1	83,7
mužů ve věku 65 let		16,5	16,2	15,3	15,6	16,8	17,2
žen ve věku 65 let		20,5	20,1	19,4	19,7	20,5	21,1

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí⁴⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let⁵⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL ¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	tis. osob	999,0	1 000,2	1 000,8	964,5	973,2	988,4
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	13,1	12,8	12,2	12,3	13,6	14,2
střední bez maturity	%	31,4	31,8	30,9	30,4	29,9	28,3
střední s maturitou	%	32,9	32,2	32,8	33,4	32,7	32,5
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	22,6	23,0	24,0	23,8	23,8	24,9
Pracovní síla (ekonomicky aktivní)	tis. osob	600,7	596,3	594,7	572,4	580,5	597,5
v tom: zaměstnaní ²⁾		588,0	582,7	579,6	562,7	565,8	581,6
z toho ženy		260,6	257,2	253,2	244,8	249,4	264,7
nezaměstnaní		12,7	13,7	15,1	9,8	14,7	15,9
z toho ženy		8,1	7,7	8,6	4,6	8,0	8,3
Osoby mimo pracovní sílu ve věku 15 let a více	tis. osob	398,3	403,9	406,2	392,1	392,7	390,9
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	85,9	84,3	85,9	85,6	84,7	85,0
zaměstnavatelé	%	2,5	2,3	2,3	2,1	2,0	2,2
pracující na vlastní účet	%	11,3	12,8	11,5	11,8	13,0	12,6
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	601,3	592,2	600,7	606,0	606,4	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	2,9	2,9	2,8	2,9	2,9	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	33,2	32,6	32,6	32,0	32,1	.
terciární (služby)	%	63,9	64,5	64,6	65,0	65,0	.
Míra ekonomické aktivity	%	60,1	59,6	59,4	59,3	59,6	60,4
v tom: muži		68,3	68,0	68,2	68,9	68,1	67,8
ženy		52,4	51,6	51,1	50,3	51,6	53,6
Míra zaměstnanosti	%	58,9	58,3	57,9	58,3	58,1	58,8
v tom: muži		67,3	66,8	68,2	67,8	66,7	66,2
ženy		50,8	50,1	49,4	49,4	50,0	51,9
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	2,1	2,3	2,5	1,7	2,5	2,7
v tom: muži		1,4	1,8	2,0	1,6	2,1	2,3
ženy		3,0	2,9	3,3	1,8	3,1	3,0
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ (k 31. 12.; MPSV, MPO)							
Zaměstnaní cizinci	osoby	71 890	77 631	85 518	100 417	105 090	109 295
v tom: evidovaní na úřadech práce		64 363	69 867	77 201	91 375	95 327	98 041
s platným živnostenským oprávněním		7 527	7 764	8 317	9 042	9 763	11 254
NEZAMĚSTNANOST (k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	29 087	36 883	33 023	35 405	36 308	39 439
z toho: ženy		14 592	18 370	16 923	18 649	18 991	20 782
absolventi škol a mladiství		1 367	1 910	1 721	1 760	1 841	2 211
osoby se zdravotním postižením		4 546	5 050	5 010	4 985	5 087	5 189
osoby pečující o dítě do 15 let věku		4 893	5 636	5 247	6 178	6 325	6 641
v tom podle věku:							
do 19 let		895	1 228	1 117	1 383	1 482	1 722
20–24 let		2 445	3 352	2 735	3 082	3 276	3 841
25–34 let		5 784	7 457	6 070	6 460	6 699	7 184
35–44 let		6 600	8 359	7 301	7 605	7 874	8 350
45–54 let		6 495	7 972	7 264	8 056	8 378	8 894
55 let a více		6 868	8 515	8 536	8 819	8 599	9 448
průměrný věk	roky	42,7	42,4	43,3	43,1	42,7	42,7

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

1. pokračování

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		7 603	9 364	8 709	9 349	9 571	10 110
střední bez maturity		11 408	14 131	12 459	13 051	12 934	13 883
střední s maturitou		7 052	9 369	8 318	8 823	9 266	10 320
vyšší odborné vč. nástavbového		273	314	290	367	372	413
vysokoškolské		2 751	3 705	3 247	3 815	4 165	4 713
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	13 961	18 410	16 281	17 439	17 795	19 704
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		4 389	5 763	4 980	5 339	5 642	6 213
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		9 572	12 647	11 301	12 100	12 153	13 491
manuální pracovníci	osoby	14 544	17 631	16 094	17 324	17 975	19 025
kvalifikovaní (třídy 6–8)		6 306	7 792	6 918	7 377	7 723	8 145
nekvalifikovaní (třída 9)		8 238	9 839	9 176	9 947	10 252	10 880
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		11 691	11 318	9 867	11 550	11 439	11 870
více než 3 měsíce až 6 měsíců		5 624	7 599	5 688	7 079	6 890	8 011
více než 6 měsíců až 12 měsíců		4 461	7 629	5 324	5 426	5 962	6 641
více než 12 měsíců až 24 měsíců		2 769	5 287	5 607	4 155	5 064	5 399
více než 24 měsíců		4 542	5 050	6 537	7 195	6 953	7 518
Průměrná délka evidence	dny	533	502	584	552	554	542
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce ⁵⁾	osoby	26 469	34 421	30 315	32 582	33 577	36 864
z toho: ženy		13 228	17 143	15 614	17 261	17 655	19 521
absolventi škol a mladiství		1 346	1 891	1 702	1 730	1 819	2 178
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	osoby	10 891	12 189	10 400	11 142	11 467	12 314
z toho ženy		5 311	6 128	5 507	5 870	6 029	6 623
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč						
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	3,48	4,55	4,02	4,36	4,37	4,74
v tom: muži		3,42	4,48	3,82	4,01	4,08	4,40
ženy		3,54	4,62	4,23	4,74	4,66	5,09
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	0,87	1,37	1,61	1,52	1,56	1,66
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	27 149	29 268	33 075	23 776	18 373	18 100
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	1,1	1,3	1,0	1,5	2,0	2,2
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	327 584	343 148	372 595	419 620	454 710	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	277,0	290,2	315,1	347,0	371,8	.
průměr ČR = 100	%	99,7	100,2	99,5	98,7	99,3	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	35 439	37 687	40 308	43 071	45 316	47 923
v tom: muži		38 836	40 904	43 528	47 237	49 420	52 278
ženy		31 305	33 792	36 380	38 055	40 314	42 680
Medián mezd	Kč	30 967	32 837	35 118	37 733	39 594	41 650
v tom: muži		33 243	34 694	37 018	40 331	42 171	44 509
ženy		28 325	30 510	32 663	34 792	36 823	38 569
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	45 460	47 558	50 688	53 413	56 992	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		32 993	34 772	37 103	38 727	41 271	.
sociální náklady a výdaje		11 809	12 384	13 272	13 924	14 807	.

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

2. pokračování

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		41 796	41 058	41 612	42 422	41 868	41 694
základních škol		105 272	106 890	107 848	112 842	112 908	113 695
středních škol včetně konzervatoří (denní studium)		45 384	46 481	47 696	49 658	51 859	53 960
vyšších odborných škol (denní studium)		1 364	1 305	1 356	1 405	1 487	1 437
Studenti vysokých škol (občané ČR, k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		27 014	27 730	27 821	27 394	28 061	28 854
s místem výuky v kraji		47 857	49 204	49 497	48 440	48 998	50 169
z toho v prezenčním studiu	%	83,8	84,7	85,6	86,8	87,6	88,4
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	12 032	11 848	11 215	10 819	11 370	11 707
ZDRAVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	6 459	6 527	6 649	6 586	6 651	.
obyvatelé na 1 lékaře		184	183	178	184	184	.
z toho zubní lékaři		984	978	957	970	975	.
Nemocnice akutní péče		19	19	20	20	20	.
lůžka		6 145	6 160	6 210	6 233	6 207	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		543	543	536	533	530	.
praktických pro děti a dorost		216	211	207	204	197	.
stomatologů		650	641	634	619	616	.
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek ¹⁰⁾ celkem	tis. dávek	929,0	936,4	906,5	987,9	1 171,9	1 169,0
z toho rodičovský příspěvek		394,8	439,1	416,7	395,2	376,7	347,1
Výdaje na dávky ¹⁰⁾ celkem	mil. Kč	4 156	4 333	5 421	5 481	6 622	6 688
z toho rodičovský příspěvek		2 667	2 878	4 083	3 793	3 585	3 379
Výdaje na dávky státní sociální podpory ¹⁰⁾ na 1 obyvatele	Kč	3 538	4 878	4 584	4 532	5 414	5 456
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 647	2 680	2 712	2 610	2 564	2 427
na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		11,1	11,1	11,1	10,5	10,2	9,6
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		3 094	3 227	3 098	3 356	3 431	3 766
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		1 119	1 143	1 126	1 114	1 092	1 079
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	268 138	266 668	264 474	262 853	263 414	263 181
z toho ženy		163 664	161 817	160 212	158 690	158 143	157 505
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	201 418	200 757	198 685	197 707	199 056	198 562
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	67 647	68 581	70 234	71 314	77 195	80 698
z toho ženy		37 707	38 303	39 271	40 009	42 660	44 724
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	25,2	25,7	26,6	27,1	29,3	30,7
v tom: muži		28,7	28,9	29,7	30,1	32,8	34,0
ženy		23,0	23,7	24,5	25,2	27,0	28,4
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ¹²⁾	Kč	13 331	14 343	15 280	17 910	20 123	20 562
v tom: muži		14 590	15 681	16 702	19 549	21 331	21 755
ženy		12 214	13 140	13 994	16 417	19 011	19 455
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	43,0	43,7	43,5	47,5	50,8	49,4

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	4 239 696	6 028 421	5 648 367	5 342 913	5 082 092	.
v tom dávky:							
nemocenské		2 811 959	3 499 220	3 619 832	3 575 908	3 444 654	.
ošetřovné		169 507	¹⁶⁾ 1 238 882	¹⁶⁾ 650 773	309 193	264 277	.
peněžitá pomoc v mateřství		1 209 787	1 239 486	1 322 606	1 357 740	1 271 290	.
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		905	806	1 052	1 009	517	.
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		32 974	33 026	34 758	74 364	71 397	.
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		14 565	17 000	19 347	24 700	29 957	.
KULTURA (NIPOS)							
Veřejné knihovny vč. poboček		702	700	697	693	691	.
registrovaní čtenáři (tis. osob)		162	138	125	141	146	.
návštěvníci – fyzické návštěvy (tis. osob)		2 567	1 424	1 365	2 033	2 261	.
Muzea, galerie a památníky v provozu celkem		40	39	36	36	38	.
návštěvníci expozic a výstav (tis. osob)		1 164	663	704	1 073	1 252	.
Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné		39	42	41	38	41	.
návštěvníci (tis. osob)		1 311	941	952	1 232	1 327	.
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		19 757	16 985	15 544	18 579	17 970	18 079
na 1 000 obyvatel		16,6	14,2	13,1	15,4	14,7	14,7
Objasněné trestné činy		8 400	6 903	6 351	6 987	7 535	6 636
Hlášené dopravní nehody		8 141	7 039	6 364	6 397	5 901	5 738
na 1 000 obyvatel		6,8	5,9	5,4	5,3	4,8	4,7
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	63	51	42	43	47	72
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	7,1	6,2	5,6	6,0	6,2	6,0
POŽÁRY (Hasičský záchranný sbor ČR)							
Požáry celkem		1 590	1 399	1 498	2 073	1 604	1 668
na 1 000 obyvatel		1,3	1,2	1,3	1,7	1,3	1,4
přímá škoda	mil. Kč	130	167	176	406	526	338

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů); do roku 2021 přepočteno na celou populaci, od roku 2022 přepočteno na celou populaci po odečtení odhadu osob žijících mimo soukromé domácnosti resp. mimo byty

²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce

⁵⁾ ve věku 15–64 let

⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁸⁾ zdroj: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁹⁾ podniky se sídlem v kraji

¹⁰⁾ včetně dávek péčovské péče

¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdovečským; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

¹⁵⁾ bodovaní řidiči se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

¹⁶⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covidu-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	627 206	639 438	700 947	770 044	830 223	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	103,4	97,2	105,1	101,2	100,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	530,3	540,7	592,8	636,7	678,8	.
průměr ČR = 100	%	95,0	97,4	98,7	97,2	96,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	1 043,1	1 079,8	1 166,9	1 270,6	1 369,2	.
průměr ČR = 100	%	94,8	96,8	97,7	96,1	96,8	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	567 710	583 161	638 856	701 039	762 335	.
v tom sektory: primární	%	2,5	2,6	2,5	2,8	2,2	.
sekundární	%	31,8	30,7	28,9	28,8	30,0	.
terciární	%	65,8	66,7	68,6	68,4	67,8	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	156 089	147 770	168 468	197 015	202 566	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	132,0	125,0	142,5	162,9	166	.
průměr ČR = 100	%	91,7	88,2	90,4	89,8	86,6	.
sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	601 269	592 206	600 712	606 043	606 370	.
z toho zaměstnanci		527 670	513 541	521 543	523 402	521 672	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	63 695	70 063	74 703	80 752	93 669	93 400
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	61 889	71 412	71 079	80 123	89 244	89 977
v tom: běžné výdaje		46 936	51 260	55 729	61 670	64 773	68 673
kapitálové výdaje		14 952	20 152	15 350	18 453	24 471	21 304
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	18 750	20 379	21 366	22 932	23 277	.
z toho: mzdové		11 725	13 005	13 708	14 395	14 745	.
financované z veřejných zdrojů ČR		6 761	7 219	7 078	7 228	7 261	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	14 974	16 173	17 535	17 469	16 757	.
z toho výzkumní pracovníci		7 754	8 858	10 369	10 234	9 775	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	79,4	79,6	80,6	80,6	82,4	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	81,4	81,5	82,3	83,6	85,9	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (k 31. 12.)		320 758	326 100	332 277	335 762	316 213	321 073
z toho živnostníci		210 904	213 461	216 746	217 702	192 848	195 040
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		172 890	175 952	181 148	186 564	191 608	197 573
z toho živnostníci		103 885	105 941	108 848	111 516	110 624	112 710
Vzniklé subjekty		11 491	10 886	12 344	12 855	13 026	14 183
z toho živnostníci		6 361	6 114	6 953	7 775	7 520	8 464
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	17 491	17 855	21 002	23 241	⁷⁾ 20 812	.
z toho: rostlinná produkce		10 988	11 439	14 314	15 085	⁷⁾ 12 325	.
živočišná produkce		4 692	4 464	4 547	5 573	⁷⁾ 5 837	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (k 31. 5.)	ha	361 872	361 011	359 988	362 710	356 511	357 173
z toho orná		318 167	316 952	316 369	317 908	315 000	315 897
Sklizeň: obilovin	t	1 124 717	1 278 981	1 313 449	1 153 205	1 171 682	1 148 135
brambor	t	37 032	43 911	40 799	38 462	34 057	49 577
Hospodářská zvířata (k 31. 12.)							
skot	kusy	63 934	63 429	63 409	66 898	65 687	68 498
prasata	kusy	135 916	129 648	115 886	98 265	115 408	113 464
drůbež celkem	tis. ks	3 228	4 342	28 179	4 627	3 280	3 610

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

1. pokračování

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	9 771	8 877	9 459	10 227	10 039	10 230
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	29 396	27 412	29 714	24 390	22 764	26 405
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	59 333	54 763	55 527	55 940	56 566	58 631
Výroba mléka	tis. l	181 292	192 002	194 912	203 677	209 137	221 943
Snáška konzumních vajec	tis. ks	169 253	146 545	135 811	122 403	43 317	37 641
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	189 718	189 713	189 401	186 722	186 204	183 242
Zalesňování	ha	3 855	4 500	5 037	4 942	4 464	3 398
Těžba dřeva	m ³ b. k.	3 394 341	3 800 936	2 551 695	1 843 802	1 364 360	1 168 076
z toho nahodilá hmyzová		2 386 946	2 785 593	1 434 179	817 972	446 072	130 615
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		249	249	249	254	257	248
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč	249 117	223 545	254 523	279 723	296 680	301 111
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	tis. Kč	3 610	3 311	3 649	3 872	4 089	4 105
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	fyz. os.	69 008	67 519	69 761	72 249	72 564	73 346
	Kč	34 163	35 237	37 847	40 897	44 454	47 670
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 770	1 764	1 795	1 764	1 663	1 757
podíl na ČR	%	2,0	2,2	2,1	2,1	2,2	2,4
Spotřeba elektřiny netto	GWh	5 385	5 125	5 453	5 493	5 182	5 228
podíl na ČR	%	9,1	8,9	9,1	9,5	9,3	9,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 098,4	1 142,0	1 298,8	1 293,8	1 260,8	1 275,1
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	1 042 250	1 036 778	1 123 454	941 537	825 599	820 007
podíl na ČR	%	12,4	12,1	12,1	12,7	12,4	12,3
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	1 028,2	1 054,0	1 190,3	946,4	845,0	836,4
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		71	71	71	72	74	71
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč	21 517	21 671	23 214	26 900	28 580	28 639
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 373	2 382	2 498	2 922	3 081	3 108
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	9 068	9 099	9 292	9 206	9 277	9 214
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	37 490	39 201	40 517	43 790	46 312	51 726
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	37 733	41 460	43 178	54 360	49 314	53 111
z toho pro veřejné zadavatele		18 890	21 755	22 337	26 675	23 064	27 066
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	40 933	44 366	55 592	55 835	75 373	62 876
z toho budov (bytových a nebytových)		30 399	35 671	45 125	44 703	63 288	51 064
z toho výstavba nových bytových budov		13 380	14 598	17 055	21 346	25 644	22 715
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	4 381	4 751	5 642	5 788	9 007	8 360
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		4 849	4 942	5 706	5 990	5 784	5 722
z toho v nových rodinných domech		2 522	2 588	2 703	2 518	1 888	1 868
Dokončené byty		4 719	4 451	4 789	4 669	5 294	3 349
z toho v nových rodinných domech		2 363	2 324	2 355	2 397	2 312	1 875
Investiční náklady na výstavbu 1 m ²							
obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	42 168	43 649	46 738	54 034	58 775	61 345
obytné plochy bytu v novém bytovém domě	Kč	51 923	57 627	61 242	76 332	83 119	69 595
DOPRAVA (k 31. 12.; Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových		614 420	629 946	636 606	660 061	679 487	693 000

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		857	1 020	1 053	1 037	1 001	1 005
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		45 360	50 833	50 374	50 411	48 043	47 388
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	2 137	1 171	1 332	1 990	2 166	2 179
z toho ze zahraničí		757	206	221	525	690	736
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,0	3,3	3,3	3,0	3,0	2,9
z toho hostů ze zahraničí		2,7	2,8	3,0	2,7	2,7	2,6
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	14 514	8 409	9 888	⁷⁾ 14 642	⁸⁾ 17 274	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	26 753	24 733	24 593	⁷⁾ 25 048	⁸⁾ 25 151	.

¹⁾ souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2022 je vypočten z dat roku 2021, 2022 a 2023)³⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a⁴⁾ podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)⁷⁾ semidefinitivní údaje⁸⁾ předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (k 31. 12.)	ha	422 902	422 497	422 041	421 537	420 949	420 377
z toho: orná půda		349 044	348 266	347 434	346 259	344 915	343 655
zahrady a ovocné sady		24 999	25 261	25 485	25 748	26 026	26 189
trvalé travní porosty		30 445	30 469	30 615	30 917	31 166	31 478
Nezemědělská půda (k 31. 12.)	ha	295 903	296 287	296 731	297 243	297 837	298 398
z toho: lesní pozemky		201 717	201 770	201 777	201 832	201 880	201 902
zastavěné plochy a nádvoří		14 560	14 690	14 882	15 125	15 369	15 598
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	95,1	95,6	97,4	96,7	95,3	94,9
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	92,9	93,2	94,2	92,1	89,5	92,1
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	36,1	39,4	41,6	42,9	48,5	.
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	36,2	37,2	39,6	41,3	49,6	.
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	90,3	91,0	92,9	92,0	91,2	98,1
na kanalizaci s koncovou ČOV		88,3	88,9	90,7	90,2	89,5	90,7
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,8	98,9	98,9	99,0	99,0	98,8
Čistírný odpadních vod (ČOV)		253,0	267,0	271,0	279,0	287,0	318,0
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	336 533	339 572	338 541	339 827	341 606	359 042
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	20 156	19 868	19 311	18 054	17 659	17 750
OVZDUŠÍ (ČHMÚŠ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,61	0,58	0,54	0,54	0,50	0,47
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,53	0,50	0,46	0,45	0,42	0,38
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,17	0,14	0,12	0,12	0,12	0,10
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,17	0,13	0,12	0,11	0,11	0,09
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,65	1,56	1,58	1,48	1,38	1,36
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,83	0,77	0,78	0,70	0,63	0,61
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,82	0,79	0,80	0,78	0,75	0,75
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,66	7,52	6,90	6,16	5,67	5,34
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,52	6,44	5,79	5,12	4,64	4,33
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,14	1,08	1,12	1,04	1,02	1,01
ODPADY							
Produkce odpadů celkem	t	5 038 991	4 785 038	5 015 574	5 298 178	5 777 852	.
na 1 obyvatele	kg	4 236	4 008	4 242	4 381	4 724	.
z toho nebezpečných	t	176 689	198 247	164 692	142 130	135 416	.
na 1 obyvatele	kg	149	166	139	118	111	.
Produkce komunálních odpadů ²⁾	t	547 827	558 269	584 734	590 442	599 204	.
na 1 obyvatele	kg	461	468	494	488	490	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 246,8	2 296,1	2 323,3	2 846,5	2 848,1	3 702,8
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 400,2	2 434,1	2 373,1	3 224,0	2 911,7	3 477,6
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	23,6	21,4	17,7	6,9	14,5	30,1
nakládání s odpadními vodami	%	52,6	47,5	54,9	45,2	43,1	35,4
nakládání s odpady	%	13,0	18,4	18,5	28,4	24,5	9,0
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	6 319,3	6 287,9	8 112,2	8 866,3	9 078,7	9 316,4
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	1,8	1,6	1,3	1,4	1,6	1,7
nakládání s odpadními vodami	%	22,0	22,7	19,0	19,1	21,4	21,0
nakládání s odpady	%	69,1	67,3	73,5	73,0	69,5	69,5

¹⁾ krajské bilance od roku 2021 nejsou srovnatelné s bilancemi za předchozí roky z důvodu použití nové metodiky²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Jihomoravského kraje v letech 2022, 2023 a 2024

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2022	1 217 200	110 046	396 101	231 056	117 576	152 119	94 274	116 028
	2023	1 226 749	111 025	400 566	233 529	118 828	151 614	95 077	116 110
	2024	1 229 343	111 267	402 739	234 615	118 084	150 954	95 637	116 047
z toho cizinci (bez azylantů)	2022	110 879	5 856	65 548	14 637	8 078	5 825	4 645	6 290
	2023	106 338	5 968	63 489	14 298	7 831	5 058	4 485	5 209
	2024	109 779	6 365	66 392	14 789	7 316	5 065	4 705	5 147
v tom ve věku (%):									
0–14 let	2022	16,5	16,8	15,9	18,6	15,8	14,5	17,5	16,2
	2023	16,2	16,5	15,6	18,2	15,4	14,3	17,3	16,0
	2024	15,9	16,1	15,3	17,9	15,2	14,1	17,1	15,7
15–64 let	2022	63,2	62,0	63,6	62,9	63,4	63,5	63,0	63,1
	2023	63,4	62,2	63,9	63,2	63,6	63,3	63,1	63,0
	2024	63,5	62,4	64,3	63,4	63,5	63,1	63,0	63,0
65 let a více	2022	20,3	21,2	20,5	18,5	20,8	21,9	19,5	20,7
	2023	20,5	21,3	20,4	18,6	20,9	22,4	19,7	21,0
	2024	20,6	21,5	20,4	18,8	21,4	22,8	19,9	21,3
Průměrný věk (k 31. 12.)	2022	42,5	42,8	42,5	41,2	43,1	44,1	41,9	42,6
	2023	42,7	43,0	42,6	41,4	43,4	44,4	42,0	42,9
	2024	42,9	43,2	42,7	41,6	43,7	44,8	42,3	43,2
Index stárí ¹⁾ (k 31. 12.)	2022	123,6	125,9	129,0	99,7	131,9	150,9	111,6	127,8
	2023	126,5	129,5	130,8	102,3	135,4	156,6	113,8	131,3
	2024	130,0	133,2	133,9	105,1	141,0	162,1	116,3	135,1
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2022	71,7	75,2	70,3	73,5	70,6	70,3	72,3	72,6
	2023	72,0	75,7	70,1	73,8	70,6	71,6	72,9	73,4
	2024	72,3	75,9	69,7	74,0	71,6	72,5	73,4	74,1
Živě narození na 1 000 obyvatel	2022	10,0	9,6	10,5	10,2	8,9	8,8	10,8	10,2
	2023	8,7	8,1	9,6	8,7	7,8	7,6	8,7	8,8
	2024	8,0	8,1	8,6	7,7	7,1	7,4	8,5	8,1
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2022	11,0	11,2	11,3	10,0	10,5	11,8	11,6	10,9
	2023	10,1	10,1	10,1	9,2	9,9	10,9	9,7	11,0
	2024	10,0	10,6	10,2	8,8	10,1	10,7	9,4	10,4
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2022	35,7	32,5	67,8	40,2	37,0	20,0	34,9	31,5
	2023	21,3	26,0	43,9	32,0	29,4	13,9	27,6	17,8
	2024	20,5	26,6	46,0	32,2	23,1	14,5	27,2	16,8
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2022	7,7	11,3	24,5	16,2	11,7	10,3	13,1	8,5
	2023	12,1	15,2	32,2	20,9	16,8	13,9	18,2	14,8
	2024	16,5	22,0	39,0	26,6	26,4	15,5	20,3	15,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2022	-1,0	-1,7	-0,8	0,2	-1,6	-3,0	-0,9	-0,7
	2023	-1,4	-2,0	-0,5	-0,5	-2,1	-3,3	-1,0	-2,3
	2024	-1,9	-2,5	-1,6	-1,0	-3,0	-3,3	-0,9	-2,3
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2022	28,0	21,2	43,2	24,0	25,3	9,7	21,8	23,0
	2023	9,2	10,8	11,7	11,2	12,7	-0,0	9,5	3,0
	2024	4,1	4,7	7,0	5,7	-3,3	-1,0	6,8	1,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2022	27,0	19,5	42,4	24,1	23,7	6,7	20,9	22,3
	2023	7,8	8,9	11,2	10,6	10,6	-3,3	8,5	0,7
	2024	2,1	2,2	5,4	4,6	-6,3	-4,4	5,9	-0,5
Naděje dožití při narození (v období 2020–2024)	muži	.	76,2	77,0	77,2	76,1	75,5	76,1	75,1
	ženy	.	82,8	82,7	82,7	82,4	82,9	82,1	81,8

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Jihomoravského kraje v letech 2019 a 2024

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	2019	29 087	1 948	10 235	3 735	2 751	5 145	1 321	3 952
	2024	39 439	2 968	14 329	5 227	3 415	6 412	2 318	4 770
z toho (%):									
ženy	2019	50,2	47,8	53,5	50,1	48,2	45,5	50,4	50,1
	2024	52,7	51,0	54,7	54,5	51,2	48,1	53,8	52,6
absolventi škol a mladiství	2019	4,7	5,6	4,2	4,9	6,1	4,7	5,0	4,3
	2024	5,6	5,9	4,9	6,4	7,1	5,6	6,1	5,3
osoby se zdravotním postižením	2019	15,6	22,5	11,5	20,2	16,1	19,5	20,7	11,5
	2024	13,2	18,0	9,8	16,4	14,4	14,9	16,5	11,9
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2019	37,4	38,9	27,8	42,8	50,5	37,1	44,1	45,7
	2024	31,2	31,7	25,8	37,2	39,0	29,1	34,3	36,5
dosažitelní ¹⁾	2019	91,0	90,5	88,3	91,2	93,7	91,4	90,0	96,0
	2024	93,5	92,6	92,1	94,0	96,0	93,5	93,1	95,8
ve věku do 25 let	2019	11,5	12,2	10,6	11,2	12,9	11,9	12,3	11,9
	2024	14,1	14,6	13,8	14,5	15,0	13,6	15,0	13,8
evidovaní 12 měsíců a více	2019	25,1	22,5	32,2	21,3	14,4	25,7	21,1	19,9
	2024	32,8	34,5	36,6	28,3	22,9	36,9	28,5	28,5
Podíl nezaměstnaných osob ²⁾ (k 31. 12.; %)	2019	3,48	2,56	3,71	2,41	3,43	4,70	2,02	5,15
	2024	4,74	3,98	5,15	3,33	4,34	6,25	3,60	6,25
v tom: muži	2019	3,42	2,63	3,44	2,37	3,49	4,98	1,94	5,04
	2024	4,40	3,82	4,62	2,96	4,20	6,27	3,21	5,75
ženy	2019	3,54	2,50	3,99	2,45	3,36	4,40	2,10	5,27
	2024	5,09	4,14	5,69	3,70	4,48	6,22	4,01	6,76
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ³⁾ (k 31. 12.; %)	2019	0,87	0,58	1,19	0,51	0,49	1,21	0,43	1,02
	2024	1,66	1,48	2,05	1,00	1,03	2,46	1,10	1,86
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	2019	27 149	791	10 947	8 365	1 685	1 937	1 932	1 492
	2024	18 100	745	7 245	4 846	1 297	824	1 319	1 824
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2019	1,1	2,5	0,9	0,4	1,6	2,7	0,7	2,6
	2024	2,2	4,0	2,0	1,1	2,6	7,8	1,8	2,6
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2019	13 331	13 254	13 793	13 442	12 925	13 163	13 114	12 460
	2024	20 562	20 499	21 174	20 795	19 986	20 341	20 320	19 335
Průměrná měsíční výše starobního důchodu mužů (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2019	14 590	14 466	15 069	14 809	14 105	14 501	14 398	13 599
	2024	21 755	21 603	22 483	22 117	20 998	21 575	21 516	20 329
Průměrná měsíční výše starobního důchodu žen (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2019	12 214	12 099	12 769	12 143	11 854	11 922	11 948	11 409
	2024	19 455	19 404	20 096	19 472	19 014	19 125	19 171	18 377
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu) ⁵⁾ (%)	2019	25,2	29,7	18,0	23,5	28,1	27,6	27,2	40,2
	2024	30,7	35,4	22,4	28,3	34,9	33,7	33,3	45,6
v tom: muži	2019	28,7	32,9	19,9	25,9	34,6	31,8	29,4	45,8
	2024	34,0	38,7	24,5	31,0	41,1	37,5	35,3	50,2
ženy	2019	23,0	27,4	16,8	21,8	23,9	24,9	25,8	36,5
	2024	28,4	33,1	21,1	26,3	30,6	31,1	32,0	42,5

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Jihomoravského kraje v letech 2019 a 2024

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2019	16,6	8,5	28,9	10,8	12,0	10,2	8,8	14,5
	2024	14,7	8,9	23,8	9,5	10,9	11,0	8,2	13,6
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2019	6,8	6,3	7,4	7,8	7,0	5,8	7,1	4,6
	2024	4,7	3,7	4,9	5,7	4,0	4,1	4,8	4,1
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2019	217,6	183,0	252,9	210,3	192,0	193,8	217,0	204,7
	2024	196,4	168,4	227,0	199,8	169,9	174,2	196,0	166,7
z toho:									
se zjištěnou aktivitou	2019	107,2	94,9	118,2	113,6	96,7	98,4	108,8	91,0
	2024	113,5	101,8	125,0	120,8	102,9	102,1	116,1	93,8
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2019	4,1	5,0	3,1	4,1	5,8	2,4	7,1	4,6
	2024	4,7	4,1	5,3	4,6	4,1	2,4	6,8	5,0
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2019	4,0	4,1	3,8	5,0	4,3	2,8	4,0	3,6
	2024	2,7	2,3	2,2	3,2	2,8	2,0	4,2	3,6
Hromadná ubytovací zařízení	2019	857	83	130	100	266	94	31	153
	2024	1 005	79	128	115	350	121	33	179
lůžka	2019	45 360	3 865	12 991	4 645	10 785	5 323	1 537	6 214
	2024	47 388	3 392	11 496	5 269	12 824	5 899	1 281	7 227
lůžka na 1 000 obyvatel	2019	38,1	35,5	34,1	20,8	92,9	34,6	16,7	54,4
	2024	38,7	30,5	28,7	22,5	108,6	39,1	13,5	62,3
hosté (tis. osob)	2019	2 137,3	156,4	875,3	243,8	466,2	⁶⁾ 136,5	⁶⁾ 57,4	⁶⁾ 201,7
	2024	2 179,3	144,3	852,4	259,6	492,5	⁶⁾ 137,7	⁶⁾ 45,1	⁶⁾ 247,7
z toho ze zahraničí	2019	757,4	25,1	483,6	50,1	105,8	⁶⁾ 34,9	⁶⁾ 14,1	⁶⁾ 43,8
	2024	735,7	19,3	449,1	52,3	115,4	⁶⁾ 30,2	⁶⁾ 13,8	⁶⁾ 55,8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ									
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):									
orná půda	2019	48,6	33,4	21,8	47,5	49,0	48,0	49,1	61,4
	2024	47,8	32,6	20,8	46,6	48,2	47,1	48,2	61,1
lesní pozemky	2019	28,1	43,5	27,8	31,6	17,1	25,4	33,8	22,2
	2024	28,1	43,6	27,8	31,7	17,1	25,4	33,8	22,2
zastavěné plochy a nádvoří	2019	2,0	1,6	9,2	2,0	2,1	2,2	1,6	1,4
	2024	2,2	1,7	9,4	2,2	2,2	2,3	1,8	1,5

¹⁾ ve věku 15–64 let²⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve stejném věku³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec⁵⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného⁶⁾ méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BI	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

